

آزمون

کارنامه رتبه‌های بهرتر

رتبه‌های ا تا ۳۰۰۰

جزوه

فیلم

مشاوره

www.
arefonline.ir

مرکز مشاوره عارف

آزمون خیلی سبز؛ یک آزمون استراتژیک

مثل کنکورترین آزمون آزمایشی

دفترچه سوالات آزمون‌های خیلی سبز، از همه نظر (تعداد سؤال‌ها، زمان پاسخگویی، نوع چینش گزینه‌ها، نوع صفحه آرای، فونت سوالات، سایز کلمات و اعداد، جای خالی محل انجام محاسبات و...) در شبیه‌ترین حالت به دفترچه سوالات کنکور سراسری طراحی می‌شود.

مرحله ۶ دوازدهم تجربی | زیست‌شناسی

صفحه ۲

- ۱- در بخشی از کتاب درسی، آزمایشات دانشمندی در سه مرحله کلی آورده شده است که به بحث‌ها و پژوهش‌های چندساله درباره ماهیت ماده ژنتیک خاتمه داد. در هر مرحله‌ای از این آزمایشات که از پروتئازها استفاده شد، کدام مورد زیر مشاهده می‌شود؟
 - (۱) عدم تجزیه ماده وراثتی
 - (۲) انتقال صفت بین یاخته‌های زنده
 - (۳) عدم استفاده از گریزانه (سانتریفیوژ)
 - (۴) قرارگیری باکتری‌ها در چهار ظرف متمایز
- ۲- کدام ویژگی، درباره هیچ‌یک از کاتالیزورهای زیستی فعال در یاخته‌های کبدمی انسان صادق نیست؟
 - (۱) در طی شرکت در واکنش‌های شیمیایی مصرف می‌شوند.
 - (۲) پس از قرار گرفتن مواد سمی در جایگاه فعال آن‌ها، به فعالیت صحیحشان ادامه می‌دهند.
 - (۳) با اثر بر یک نوع پیش‌ماده خاص، قادر به تولید چند نوع فرآورده مختلف در درون یاخته می‌باشند.
 - (۴) بدون نیاز به شکل‌گیری جایگاه فعال در نتیجه تشکیل ساختار سوم پروتئینی، به انجام واکنش‌های شیمیایی می‌پردازند.
- ۳- کدام مورد برای تکمیل عبارت زیر، مناسب است؟
 حفظ یکی از آنزیم‌های شرکت‌کننده در فرایند همانندسازی دنا که بلافاصله بعد از تشکیل دوراهی همانندسازی، فعالیت خود را آغاز می‌کند.....
 - (۱) ماریپج دنا و دو رشته آن را از هم باز می‌کند
 - (۲) در ساخت یک رشته دنا در مقابل رشته الگو نقش دارد
 - (۳) بین گروه فسفات و گروه هیدروکسیل، پیوند اشتراکی می‌سازد
 - (۴) فاقد توانایی شکستن پیوند اشتراکی در فعالیت بسیارازی خود است
- ۴- با توجه به اطلاعات کتاب درسی درباره انواع نوکلئیک اسیدهای دورشته‌ای نو یاخته‌های مورولا، نوکلئیک اسیدی که ساختار حلقوی دارد نسبت به نوکلئیک اسیدی که ساختار خطی دارد، چه مشخصه‌ای دارند؟ (در نظر بگیرید هر یک در زمان مشابهی همانندسازی می‌شوند).
 - (۱) توسط تعداد غشای کم‌تری محصور شده است.
 - (۲) همانندسازی را در جهات بیشتری انجام می‌دهد.
 - (۳) تعداد دوراهی‌های همانندسازی بیشتری دارد.
 - (۴) برای تکثیر آن، مقدار نوکلئوتیدهای آزاد کم‌تری مصرف می‌شود.
- ۵- کدام مورد، در خصوص آزمایشات یا نتایج کارهای گریفیت، نادرست است؟
 - (۱) در یکی از آزمایشات خود، علی‌رغم استفاده از باکتری‌های زنده بدون پوشینه، سبب مرگ موش شد.
 - (۲) در یکی از آزمایشات خود، علی‌رغم تزریق باکتری‌های زنده به موش، شاهد زنده ماندن موش بود.
 - (۳) در یکی از آزمایشات خود، باکتری‌های پوشینه‌دار زنده را در محلی غیر از خون موش‌های مرده مشاهده کرد.
 - (۴) در یکی از آزمایشات خود، بدون بی‌بردن به ماهیت ماده ژنتیک، نحوه انتقال آن بین یاخته‌های زنده را متوجه شد.
- ۶- کدام عبارت در خصوص پیوندهایی که در ساختار عوامل اصلی انتقال صفات وراثتی، حضور دارند، نادرست است؟
 - (۱) پیوندی که بین قندهای دو نوکلئوتید مجاور برقرار است.
 - (۲) پیوندی که بین قندهای دو نوکلئوتید مجاور برقرار است.
 - (۳) پیوندی که بین قندهای دو نوکلئوتید مجاور برقرار است.
 - (۴) پیوندی که بین قندهای دو نوکلئوتید مجاور برقرار است.

Green Page

- سؤال‌هایی که با توجه به تمرین‌ها و مثال‌های کتاب درسی و سؤال‌های امتحان‌های نهایی برگزار شده، تو آزمون خیلی سبز براتون شبیه‌سازی شدن، البته سؤال‌های خاص امتحان نهایی؛ همون سؤال‌هایی که تضمین می‌کنه ۲۰ بگیری
- (سبک و نوع نگارش سؤال‌ها مشابهت دقیق با امتحان‌های نهایی دارن)
- تقریباً تو هر آزمون، برای هر درس ۲ یا ۳ تا سؤال شبیه‌ساز نهایی (Green Page) داریم.
- رنگ زمینه صفحه پاسخنامه این سؤال‌ها سبزرنگه به همین دلیل معروفن به (Green page)

فیزیک

۶۲ هر میکروقرن، تقریباً چند دقیقه است؟

۱) ۵ / ۲۶
۲) ۸ / ۷۶
۳) ۵۲ / ۶
۴) ۸۷ / ۶

پاسخ: گزینه ۳

تبدیل یکای زنجیره‌ای؛ برای تبدیل یکای یک کمیت به یکاهای دیگر، از روش تبدیل یکای زنجیره‌ای استفاده می‌کنیم. برای نمونه، برای این‌که بینیم ۲۰ in معادل چند cm است، به صورت زیر عمل می‌کنیم:

الف) ابتدا تساوی بین دو یکا را می‌نویسیم، تا کسر تبدیل مناسب به دست آید:

$$\frac{2.54 \text{ cm}}{1 \text{ in}} = 1$$

ب) سپس به کمک کسر تبدیل مناسب، تبدیل یکای زنجیره‌ای را می‌نویسیم:

$$20 \text{ in} = 20 \cdot \text{in} \times \frac{2.54 \text{ cm}}{1 \text{ in}} = 50.8 \text{ cm}$$

پاسخ خیلی تشریحی ✓ از روش تبدیل یکای زنجیره‌ای استفاده می‌کنیم:

$$\frac{60 \text{ دقیقه}}{1 \text{ ساعت}} \times \frac{24 \text{ ساعت}}{1 \text{ روز}} \times \frac{365 \text{ روز}}{1 \text{ سال}} \times \frac{100 \text{ سال}}{1 \text{ قرن}} \times \frac{10^{-6} \text{ قرن}}{1 \text{ میکروقرن}} = 1 \text{ میکروقرن}$$

$$10^{-6} \times 100 \times 365 \times 24 \times 60 = 52.6 \text{ دقیقه} = 52/6$$

کتاب درسی

الف) هر میکروقرن، تقریباً چند دقیقه است؟

تمرین ۶ پایان فصل صفحه ۹ کتاب درسی (فیزیک ۱) - تمرین ۶

پایین صفحه پاسخنامه این سؤال‌ها، سؤال اصلی که تو امتحان نهایی اومده (یا تمرین و مثال کتاب) با ذکر آدرسش نوشته شده.

Red Page

- برای این که با سبک سؤال‌های کنکور خیلی دقیق آشنا بشین؛ خیلی سبز تو هر آزمون برای هر درس ۲ یا ۳ تا از سؤال‌های کنکور رو شبیه‌سازی می‌کنه.
- همیشه سعی میشه که این مدل شبیه‌سازی‌ها از بین (سؤال‌های کنکور) که معمولاً تکرار میشن انجام بشه
- توی پاسخنامه صفحه مربوط به پاسخ این سؤال‌ها رنگ زمینه قرمز داره به خاطر همین بهش می‌گیم (Red page)
- اگه دقت کنید می‌بینید که سبک و مدل این سؤال‌های شبیه‌سازی شده دقیقاً مثل همون سؤال کنکوره

فیزیک

۴۵ معادله سرعت - زمان متحرکی که در امتداد محور x حرکت می‌کند، در SI به صورت $v = t^2 - 4t + 5$ است. شتاب متوسط این متحرک از مبدأ زمان تا لحظه‌ای که سرعت آن به $\vec{v} = (1 \text{ m/s})\vec{i}$ می‌رسد، بر حسب متر بر مربع ثانیه کدام است؟

۱) $4\vec{i}$
 ۲) $2\vec{i}$
 ۳) $-4\vec{i}$
 ۴) $-2\vec{i}$

پاسخ: گزینه ۴

Hint

سرعت در مبدأ زمان (v_0) و لحظه t_1 که بردار سرعت در آن لحظه برابر $\vec{v}_1 = (1 \text{ m/s})\vec{i}$ است را به دست آورید و سپس از رابطه $\vec{a}_{av} = \frac{\Delta \vec{v}}{\Delta t}$ خواسته سؤال را حساب کنید.

بردار شتاب متوسط متحرک از رابطه زیر به دست می‌آید:

(بردار سرعت متحرک (m/s)
t: زمان (s))

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: سرعت متحرک در مبدأ زمان را به دست می‌آوریم:

$$v_0 = (0)^2 - 4(0) + 5 = 5 \text{ m/s}$$

گام دوم: اکنون لحظه‌ای را که سرعت متحرک 1 m/s است، محاسبه می‌کنیم:

$$v = t^2 - 4t + 5 = 1 \Rightarrow t^2 - 4t + 4 = 0 \Rightarrow (t-2)^2 = 0 \Rightarrow t = 2 \text{ s}$$

گام سوم: بردار شتاب متوسط متحرک را در بازه زمانی 0 تا 2 ثانیه به دست می‌آوریم:

$$\vec{a}_{av} = \frac{\Delta \vec{v}}{\Delta t} = \frac{v_{2s} - v_0}{2 - 0} = \frac{(1-5)\vec{i}}{2} = (-2 \text{ m/s}^2)\vec{i}$$

معادله سرعت - زمان متحرکی در SI به صورت $v = 2t^2 - 8$ است. شتاب متوسط آن در 2 ثانیه دوم چند متر بر مربع ثانیه است؟

۱) 18
 ۲) 12
 ۳) 8
 ۴) 4

کنکور

سؤال اصلی کنکور که این سؤال از درشش شبیه‌سازی شده رو می‌تونن پایین صفحه پاسخنامه ببینید.

Purple Page

- مرسومه كه هر سال سؤال هاي يكي دو تا درس توكنكور سراسري سخت تر (يا خاص تر) طراحي ميشن
- مثلاً كنگور سال ۱۴۰۴ تو رشته رياضي و تجريبي درس هاي رياضي و شيمي اينجوري بودن و براي رشته انساني اين اتفاق براي علوم و فنون و فلسفه (كمي هم جغرافيا) افتاده بود.
- خيلي سبز اين مدل سؤال هاي خاص رو هم تو هر آزمون شبیه سازی مي کنه (۱ يا ۲ سؤال براي هر درس)
- صفحه پاسخ هر كدوم از اين سؤال ها رنگ زمينه بنفش داره.
- Purple Page براي همه درس ها نيست و فقط براي درس هايي كه سؤال خاص تر (يا سخت تر) تو كنگور همون سال داشتن از اين مدل شبیه سازی ها داريم.

مشابه كنگور ۱۴۰۴

رياضي

تابع f ثابت و تابع g هماني است. اگر $2f(2x-1) + 3g(2x+1) = 6x$ باشد، حاصل $(\frac{g}{f})(3)$ كدام است؟

۱۱۴ $g(x) = x$ است.

گزينه ۴

پاسخ خيلي تشريحي ✓

گام اول، ضابطه تابع f را $f(x) = c$ و ضابطه تابع g را $g(x) = x$ در نظر مي گيريم. حالا طبق رابطه مفروض داريم:

$$2c + 3(2x+1) = 6x \Rightarrow 6x + 2c + 3 = 6x$$

براي اين كه تساوي بالا همواره برقرار باشد، لازم است $2c + 3$ برابر صفر باشد:

$$c = -\frac{3}{2}$$

گام دوم: يعني $f(x) = -\frac{3}{2}$ است و داريم:

$$\left(\frac{g}{f}\right)(3) = \frac{g(3)}{f(3)} = \frac{3}{-\frac{3}{2}} = -2$$

اگر f تابعي هماني و g تابع ثابت بوده و $g(2x) + 2f(2+x) = 3 + 2x$ باشد، مقدار $\frac{f(-1)}{g(4)}$ كدام است؟

(سؤال ۱۱۶ كنگور تهرري ۱۳۰۳ - نوبت دوم)

گزينه ۱

گزينه ۲

گزينه ۳

گزينه ۴

سؤال اصلي كنگور كه اين سؤال با توجه به اون شبیه سازی شده هم پايين صفحه پاسخنامه سؤال آورده شده كه بتوني بلافاصله بعد از حل كردنش سؤال اصلي كنگورش رو هم ببيني و اين مدل سؤال خاص رو دقيقاً به ذهن بسپري.

پاسخنامه‌های برای تحمیل یادگیری

- پاسخنامه خیلی سبز فقط یک پاسخنامه معمولی نیست، بلکه به مسیره؛ به مسیر فکر شده و مرحله به مرحله برای تکمیل یادگیری.
- هر سؤال و پاسخ رو تو به صفحه میاریم که دسترسی به هر سؤال راحت‌تر باشه.

گاهی وقت‌ها دلیل اینکه نتونستی به جواب برسی اینه که صورت سؤال رو خوب متوجه نشدی، **تعبیر سؤال** (که دقیقاً رو قسمت خاص فهم سؤال نوشته می‌شه) به فهم دقیق سؤال کمک می‌کنه.

صورت سؤال رو دوباره اینجا میاره که حین بررسی پاسخنامه صورت سؤال هم دم دست باشه.

زیست‌شناسی

۱۶ شکل زیر، ترسیمی ساده مربوط به یکی از انواع الگوهای پیشنهادی برای همانندسازی دنا است. کد به این شکل، درست بیان شده است؟ (فرض کنید تمام نوکلئوتیدهای دنا A معمولی هستند، در فرآیند همانندسازی حفاظتی را برابر با یک رشته پلی‌نوکلئوتیدی در نظر بگیرید.)

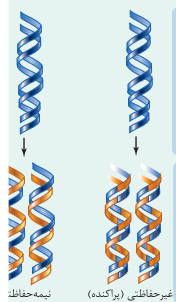
(۱) شکستن پیوند اشتراکی در این الگو تنها به واسطه فعالیت نوکلئازی دنباسپاراز محتمل است.
(۲) در این الگو برخلاف الگوی تأییدشده توسط مزلسون و استال، تغییر ساختار رشته الگو محتمل نیست.
(۳) به دنبال ۲ دور همانندسازی دنا B با این الگو و در شرایطی مشابه با آزمایش مزلسون و استال، تشکیل نوار در میانه لوله محتمل است.
(۴) در پی ۴ دور همانندسازی دنا C با این الگو و در محیط دارای ^{15}N ، فقط یک نوار در لوله تشکیل می‌شود.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: زیست دوازدهم - فصل ۱ - طرح‌های همانندسازی

شکل، نشان‌دهنده طرح همانندسازی حفاظتی است، چراکه در آن، هر دو رشته دنا اولیه به صورت دست‌نخورده باقی مانده، وارد یکی از یاخته‌های حاصل می‌شوند. دو رشته دنا جدید هم، با هم، وارد یاخته دیگر می‌شوند. از طرفی، دارای نیتروژن ۱۴ هستند و دنا C هم فقط دارای نیتروژن ۱۵ است.

Hint

حفاظتی: هر دو رشته دنا قبلی (اولیه) به صورت دست‌نخورده باقی مانده، وارد یکی از یاخته‌های حاصل از تقسیم می‌شوند، دو رشته دنا جدید هم وارد یاخته دیگر می‌شوند؛ چون دنا اولیه به صورت دست‌نخورده در یکی از یاخته‌ها حفظ شده است.

نیمه‌حفاظتی: در این طرح در هر یاخته یکی از دو رشته دنا مربوط به دنا اولیه است و رشته دیگر با نوکلئوتیدهای جدید ساخته شده است، چون در هر یاخته حاصل، فقط یکی از دو رشته دنا قبلی وجود دارد.

طرح‌های پیشنهادی همانندسازی دنا

غیرحفاظتی (پراکنده): هر کدام از رشته‌های دناهای حاصل، قطعاتی از رشته قبلی و صورت پراکنده در خود دارند.

اگر دنا با نیتروژن ۱۵ (دنا C)، یک بار در محیط دارای نیتروژن ۱۵ به روش حفاظتی همانندسازی شود، در دنا با نوکلئوتیدهای حاوی نیتروژن ۱۵ ایجاد می‌شود. اگر این دو دنا جدید دوباره به صورت حفاظتی همانندسازی دناهای دارای نیتروژن ۱۵ ایجاد می‌شود. پس در نهایت، فقط یک نوار در سانتیفریوژ ایجاد می‌شود که دناهای بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): طی همانندسازی دنا، هنگام اضافه شدن هر نوکلئوتید سه فسفات به انتهای رشته پلی‌نوکلئوتیدی در طی فعالیت بسپارازی دنباسپاراز، دوتا از فسفات‌های آن از نوکلئوتید جدا می‌شوند. طی فعالیت نوکلئازی د فسفودی‌استر برای رفع اشتباه شکسته می‌شود. پس هم طی همانندسازی دنا (فعالیت بسپارازی) و هم طی دنباسپاراز شکستن پیوند اشتراکی رخ می‌دهد.

اگر همانندسازی دنا در آزمایش‌های مزلسون و استال با الگوی حفاظتی ممکن باشد، به ازای هر دور همانندسازی تشکیل شده دارای چگالی سبک یا سنگین هستند و در لوله آزمایش هیچ‌گاه دناهایی با چگالی متوسط تشکیل

هدف اصلی این مدل پاسخنامه اینه که فقط پاسخنامه رو نخونی و رد بشی بلکه مرحله به مرحله بهت کمک بکنه خودت سؤال رو حل کنی. **Hint** به اشاره دقیقیه برای اینکه بدونی برای جواب دادن به این سؤال از کجا شروع کنی و چیکار کنی.

درسی Box به درسنامه کامل در عین حال جمع‌وجوره برای یادآوری درسنامه مربوط به اون سؤال. اگه تا این مرحله هنوز به جواب نرسیدی درس باکس کمک می‌کنه به یادآوری و تلاش مجدد برای حل سؤال.

پاسخ خیلی تشریحی به پاسخنامه خیلی خیلی تشریحی که هم پاسخ درست رو کامل تشریح می‌کنه و هم تکتک گزینه‌ها رو بررسی می‌کنه. معمولاً این پاسخنامه گام به گام و برای اینکه با خوندن گام اول دوباره سعی کنی ادامه راه حل رو خودت پیدا کنی.

نکته نکته‌های خیلی خاص (کنکوری)

نکته

سورس، رپ، و (ت) درست‌اند.

بررسی موارد:

(الف) یون‌ها با قرارگیری در مدار الکتریکی به سوی قطب‌های ناهمنام خود حرکت می‌کنند، نه قطب‌های همنام!

(ب) گرافیت، رسانای الکترونی است و دو مادهٔ دیگر، رسانای جریان برق نیستند.

ترکیب‌های یونی در حالت جامد، رسانای جریان برق نیستند؛ زیرا یون‌ها در حالت جامد نمی‌توانند آزادانه جابه‌جا شوند.

• گول نخوری

پاسخ خیلی تشریحی

گام اول: برای این که نمودار سهمی پایین‌تر از خط قرار گیرد باید $(-2, 3)$ مجموعهٔ جواب‌های نامعادلهٔ زیر باشد:

$$b < 2ax + 4b \Rightarrow x^2 - 3ax - 5b < 0$$

گام دوم: با توجه به تعیین علامت عبارت درجه ۲، می‌توان نتیجه گرفت که $x = 3$ و $x = -2$ جواب

$$x^2 - 3ax - 5b = 0 \text{ هستند، در نتیجه:}$$

$$\begin{cases} 9a - 5b = 0 \\ 6a - 5b = 0 \end{cases} \xrightarrow[\text{کم می‌کنیم.}]{\text{بالایی را از پایینی}} \begin{cases} 3a = 5b \\ 6a - 5b = 0 \end{cases} \Rightarrow a = \frac{1}{3}, b = \frac{6}{5}$$

$$\frac{1}{3} \times \frac{6}{5} = \frac{2}{5} = 0.4$$

$$3a = 1 \Rightarrow a = \frac{1}{3}$$

$$6a - 5b = -6 \Rightarrow b = \frac{6}{5}$$

می‌تونستی برای مشخص کردن a و b از S و P استفاده کنی.

• به‌جور دیگه

گام اول: از جدول تعیین علامت استفاده می‌کنیم؛ زیرا دامنهٔ تابع f مجموعهٔ جواب‌های نامعادلهٔ $\frac{1-2x}{\sqrt{x}-1} \geq 0$ است

$$\frac{1-2x}{\sqrt{x}-1}$$

و براساس روابط درس‌پایس، جدول تعیین علامت عبارت $\sqrt{x}-1$ را می‌نویسیم:

$\frac{1}{2}$	-
1	-
+	-
-	+
-	-
+	-

گام دوم: حالا جدول هم‌زمان این دو عبارت را داریم:

با توجه به جدول بالا، مجموعهٔ جواب‌های نامعادلهٔ $\frac{1-2x}{\sqrt{x}-1} \geq 0$ که همان دامنهٔ تابع f است، بازهٔ $(\frac{1}{4}, 1)$ خواهد هیچ عدد صحیحی را شامل نمی‌شود.

اگر $x \in \mathbb{Z}$ ، آن‌گاه $[x] = x$ و ضابطهٔ تابع f به صورت $f(x) = \sqrt{x}-1$ خواهد شد که غیر قابل قبول است؛ پس شامل هیچ عدد صحیحی نیست.

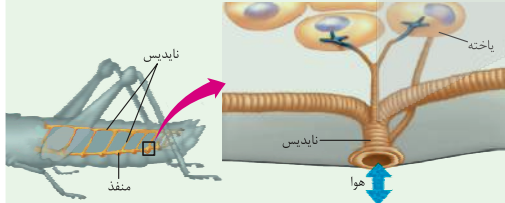
پاسخ خیلی تشریحی

• تیزبازی

• شکل‌نامه

۱) قطر نایدیس‌ها با میزان انشعابات آن‌ها، رابطهٔ عکس دارد؛ یعنی هر چه قدر از بخش‌های ابتدایی به سمت انت می‌رویم، قطر کاهش می‌یابد.

۲) جهت جریان هوا درون نایدیس‌ها دوطرفه است.

۳) از یک نایدیس می‌تواند انشعاباتی با قطر متفاوت جدا شود. این انشعابات می‌توانند به بخش‌های مختلف بدن بروند، گ به سمت منافذ تنفسی دیگر می‌روند تا با انشعابات آن‌ها یکی شوند، گروهی هم می‌توانند بروند و انشعابات پایانی نایدیس در مجاورت هر یاخته، ممکن است بیش از یک انشعاب پایانی وجود داشته باشد.

درون سیتوپلاسم کروموزوم کمکی نیز حضور دارد و از نظر تعداد جایگاه آغاز همانندسازی و یک یا دو همانند اغلب پروکاریوت‌ها است.

(الف) ساختاری متشکل از دو رشتهٔ موازی است که در جهتی خاص حول محور فرضی پیچیده شده‌اند.

(ب) در یک نقطهٔ ویژه از دنا، فرایند همانندسازی، آغاز شده و با رسیدن مجدد به آن پایان می‌یابد.

(ج) مشابه دنا، کمکی، از طریق بخش مشترکی به غشای یاخته اتصال می‌یابد.

(د) تعداد ساختارهای Y شکل آن‌ها در حین همانندسازی کم‌تر از دنا اصلی آغازیان است.

- ۱) «الف» و «د»
- ۲) «الف»، «ب» و «د»
- ۳) «ب»، «ج» و «د»
- ۴) «الف»، «ب»، «ج» و «د»

گول نخوری سعی کردیم اشتباهات متدوالی که تو هر سؤال اتفاق می‌افته رو تحت عنوان گول نخوری برای هر سؤال بیاریم. این قراره بهت کمک کنه که تو دام سؤال‌ها نیفتی و بعد از به مدتی دام سؤال‌ها رو بشناسی.

به‌جور دیگه اگر سؤال رو درست حل کردی، به راه حل متفاوت هم اینجا ببین. به‌جور دیگه نگاه کردن به هر سؤال کمک زیادی به بالا بردن سرعت حل تست‌ها می‌کنه.

تیزبازی حتی اگر یکی دوتا سؤال رو بتونی سر جلسه آزمون (مخصوصاً کنکور) سریع و خاص حل کنی علاوه بر ذخیره کردن زمان از نظر روحی هم خیلی خیلی بهت کمک می‌کنه. تیزبازی به آیتم جذابه برای یاد گرفتن و تمرین کردن حل سؤال‌ها باروش‌های تند و تیز.

شکل‌نامه شکل‌های کتاب تو بعضی از درس‌ها (مخصوصاً زیست‌شناسی) خیلی خیلی مهمه. موشکافی شکل‌های مهم کتاب درسی رو اینجا ببین.

مشاوره اهمیت تست‌ها توی کنکور، پرتکرار بودنشون و توضیحات تخصصی به طراح حرفه‌ای رو توی مشاوره هر تست دقیق بخون.

این همه آیتم توی پاسخنامه به خاطر اینه که هر کسی متناسب با نیاز خودش از اون بهره‌مند بشه. مثلاً کسی که به به سؤال جواب درست داده فقط می‌تونه به‌جور دیگه یا تیزبازی سؤال رو ببینه نه همه پاسخنامه رو.

مشاوره تو یکی از سؤال‌های کنکور که تیب مشابهی با سؤال ما داشت، یکی از موارد تو همهٔ گزینه‌ها تکرار شده بود (مثل مورد د) تو این‌جا) خب این یعنی این گزینه درسته و لازم نیست بخونیش، پس با خیالت راحت برو سراغ بقیهٔ گزینه‌ها و زمانت رو save کن.

آزمون آزمایشی خیلی سبز

مرحله سیزدهم

پایه دوازدهم

۱۴۰۴/۰۸/اسفند

سال تحصیلی ۱۴۰۴-۰۵

دفترچه شماره یک

پایه	دوم	پایزدهم	دوازدهم	مدت پاسخگویی	تا شماره	از شماره	تعداد سؤال	مواد امتحانی
دوم	فصل ۲ (درس ۱ و ۲ تا ابتدای تابع قدرمطلق) صفحه ۲۱ تا ۳۹	فصل ۳ (درس ۱ و ۲) صفحه ۷۳ تا ۹۴	۳۰ دقیقه	۲۰	۱	۲۰	ریاضی و آمار	
دوم	درس ۷ تا ۹ و کارگاه تحلیل فصل سوم صفحه ۵۷ تا ۷۸	درس ۸ تا ۱۰ و کارگاه تحلیل فصل سوم صفحه ۸۳ تا ۱۰۳	۳۰ دقیقه	۵۰	۲۱	۳۰	زبان و ادبیات فارسی	
دوم	درس ۹ تا ۱۲ صفحه ۷۳ تا ۱۰۳	درس ۷ تا ۹ صفحه ۶۹ تا ۱۰۴	۲۵ دقیقه	۶۵	۵۱	۱۵	علوم اجتماعی	
دوم	درس ۶ و ۷ صفحه ۱۳۴ تا ۱۸۵	-	-	۸۰	۶۶	۱۵	روان‌شناسی	
-	-	-	۸۵ دقیقه	-	۸۰ سؤال	-	مجموع	

نام درس	طراحان به ترتیب حروف الفبا	مسئول درس - گزینشگر
ریاضی و آمار	علی شهبابی - امیر قانع - علی قهرمان زاده - خسرو محمدزاده فاروق منوچهری - رنوف مهرخواه - محمد یگانه کارشناس علمی: میثم حصارکی	علی شهبابی
زبان و ادبیات فارسی	علی شجاع - بهنام کیانی - یعقوب کیانی کارشناس علمی: عماد فیض آبادی	بهنام کیانی
علوم اجتماعی	محمدابراهیم مازنی کارشناس علمی: سید هانی رکن‌الدینی	محمدابراهیم مازنی
روان‌شناسی	یاسمین آشینه - حدیثه توکلی - مهدی جاهدی امیرحسین حبیب‌زاده - نگار کاتبی کارشناس علمی: مهدی پارچه‌باف دولتی	سیمین زاهدی

مدیر تألیف آزمون: فاطمه آقاجانیور

این آزمون نمره منفی دارد.

استفاده از ماشین حساب مجاز نیست.

دفترچه سؤالات آزمون‌های خیلی سبز، از همه نظر (تعداد سؤال‌ها، زمان پاسخگویی، نوع چینش گزینه‌ها، نوع صفحه‌آرایی، فونت سؤالات، سایز کلمات و اعداد، جای خالی محل انجام محاسبات و ...) در شبیه‌ترین حالت به دفترچه سؤالات کنکور سراسری طراحی می‌شود.

۱- ارزش گزاره‌های «الف» و «ب» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

الف) اعداد $+2$ و -2 ریشه‌های چهارم عدد -16 هستند.

ب) حاصل $\sqrt[4]{(-3)^4}$ برابر -3 است.

- (۱) درست - درست
 (۲) درست - نادرست
 (۳) نادرست - درست
 (۴) نادرست - نادرست

۲- در تساوی $6^{-2} = (6^x)^8$ مقدار x کدام است؟

- (۱) $-\frac{1}{4}$
 (۲) $\frac{1}{4}$
 (۳) -4
 (۴) $+2$

۳- ریشه معادله $\frac{\sqrt{15} + \sqrt{15}}{\sqrt{12}} = 5^x$ کدام است؟

- (۱) 1
 (۲) 2
 (۳) $\frac{1}{2}$
 (۴) $\frac{2}{3}$

۴- جمله بیستم دنباله هندسی ...، $\frac{\sqrt{2}}{2}$ ، $\frac{1}{2}$ ، $\frac{\sqrt{2}}{4}$ ، کدام است؟

- (۱) 1024
 (۲) $512\sqrt{2}$
 (۳) 256
 (۴) $128\sqrt{2}$

۵- یکی از ریشه‌های هشتم عدد $1-2x$ برابر -2 است. ریشه پنجم عدد $2x-225$ کدام است؟

- (۱) 1
 (۲) 2
 (۳) 3
 (۴) 4

۶- کارفرمایی با یک تیم کاری در مورد انجام یک پروژه به توافق رسیدند که طی آن ماه اول 64 میلیون تومان پرداخت کند و هر ماه آن را نسبت به ماه قبل 50% درصد افزایش دهد. اگر این پروژه 6 ماه طول بکشد، کل مبلغ قرارداد چه قدر است؟

- (۱) $1,230,000,000$ تومان
 (۲) $1,260,000,000$ تومان
 (۳) $1,330,000,000$ تومان
 (۴) $1,360,000,000$ تومان

۷- در یک دنباله هندسی و افزایشی با رابطه بازگشتی $a_n = 5a_{n+1}$ با فرض $a_1 = b$ ، جمله چهارم برابر با $\frac{1}{5b}$ است. مقدار b کدام است؟

- (۱) $-\frac{1}{25}$
 (۲) -5
 (۳) 5
 (۴) $\frac{1}{25}$

۸- با توجه به تساوی $\frac{x^3 \times 70^5}{14^2 \times 35^3 \times 8} = 200$ ، در دنباله هندسی 1250 ، t ، $2z$ ، y ، x مقدار z کدام است؟

- (۱) 50
 (۲) 8
 (۳) 25
 (۴) 75

۹- اگر $A = \sqrt[5]{25\sqrt{5}}(20)^{-1/5}$ باشد، حاصل $(\frac{1}{A} + 9)^{\frac{1}{2}}$ کدام است؟

- (۱) 4
 (۲) 5
 (۳) 6
 (۴) 7

۱۰- اگر اعداد $\frac{3^a}{3}$ ، 9^{a-2} و $\sqrt[3]{27^a}$ سه جمله متوالی یک دنباله هندسی باشند، a کدام است؟

- (۱) 3
 (۲) $\frac{3}{5}$
 (۳) 4
 (۴) $\frac{4}{5}$

محل انجام محاسبات

۱۱- اگر f تابع ثابت با دامنه \mathbb{R} باشد و بدانیم $f(9) < 0$ است، حاصل $\frac{f(3)}{f(1)}$ کدام است؟

- ۱ (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴)

۱۲- نقاط $A(a, 2b-2)$ ، $B(b, ab)$ و $C(a^2, b+6)$ روی نمودار تابع ثابت f قرار دارند. مقدار ab کدام است؟

- ۸ (۱) ۶ (۲) ۱۲ (۳) ۱۰ (۴)

۱۳- نمودار تابع $f(x) = x^2 - 2x + 2$ ، نمودار تابع همانی g را در دو نقطه به طول‌های x_1 و x_2 قطع می‌کند. حاصل $x_1 + x_2$ کدام است؟

- ۱ (۱) ۲ (۲) ۳ (۳) ۴ (۴)

۱۴- برد تابع $f(x) = \begin{cases} -x+1 & x < 0 \\ x^2-1 & x \geq 0 \end{cases}$ کدام است؟

- ۱ (۱) $y \geq -1$ ۲ (۲) $y \leq -1$ ۳ (۳) $-1 \leq y < 1$ ۴ (۴) $y < 1$

۱۵- اگر $h(x) = b(1-bx) + 4x$ ضابطه تابع ثابت، $f = \{(a+2, b), (3c, 5), (2b, a)\}$ تابع همانی باشد و g تابعی با ضابطه $g(x) = b[x+a]$ باشد، حاصل $g(c)$ کدام است؟

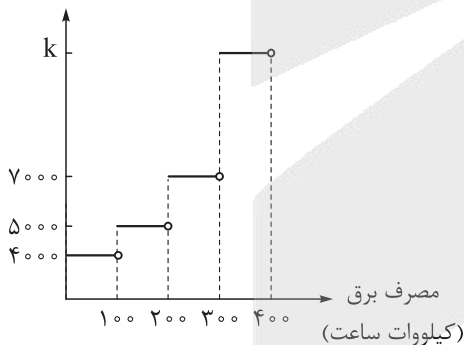
- ۴ (۱) ۶ (۲) ۴ (۳) ۶ (۴)

۱۶- اگر $f(x) = [2x] - [x]$ و $g(x) = \text{sign}(x)$ باشد، حاصل $f(1-\sqrt{2}) + g(2-\sqrt{3})$ کدام است؟

- ۱ (۱) صفر ۲ (۲) -۱ ۳ (۳) ۲ ۴ (۴) ۱

۱۷- هزینه برق مصرفی منازل مسکونی با توجه به نمودار زیر محاسبه می‌شود. مبلغ قابل پرداخت قبض برق خرداد ماه یک منزل مسکونی با مصرف ۳۲۰ کیلووات ساعت، ۱/۹ میلیون ریال است. اگر میزان مصرف برق در این منزل در تیرماه ۳۵۰ کیلووات ساعت باشد، هزینه برق مصرفی در تیرماه چند میلیون ریال از خردادماه بیشتر خواهد شد؟

هزینه برق (ریال)

۴۵۰۰۰۰ (۱)

۰/۴۵ (۲)

۵۵۰۰۰۰ (۳)

۰/۵۵ (۴)

۱۸- در تابع پلکانی $f(x) = \begin{cases} bx+2 & x \geq a \\ -3 & x < a \\ 3-x & x = a \end{cases}$ حاصل $f(0) - 2f(7)$ کدام است؟

- ۲ (۱) ۸ (۲) ۶ (۳) ۵ (۴)

محل انجام محاسبات

۱۹- اگر $f: \mathbb{R} \rightarrow \{k\}$ و $4f(a+b) = f(a) \times f(b)$ باشد، حاصل $a+b+k$ کدام است؟

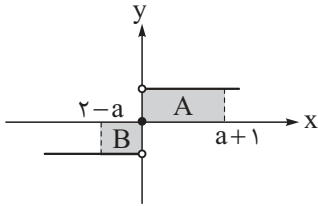
۱۰ (۴)

۸ (۳)

۷ (۲)

۵ (۱)

۲۰- شکل زیر، قسمتی از نمودار تابع $f(x) = \text{sign}$ است. اگر مساحت ناحیه A ، ۲ برابر مساحت ناحیه B باشد، a

کدام است؟

۴ (۱)

۵ (۲)

۶ (۳)

۷ (۴)

محل انجام محاسبات

۲۱- از نظر تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، کدام گزاره‌ها درست هستند؟

- (الف) آشنایی با تفکرات و معارف هندوان کم‌وبیش در تغییر سبک عراقی به هندی دخیل بود.
 (ب) در قرن دهم فضلی هند از تألیف کتاب و سرودن شعر به زبان فارسی خودداری می‌کردند.
 (ج) زبان فارسی در شبه‌قاره هند همه‌گیر و رسمی شد و تا زمان حاکمیت انگلیس در هند، زبان رسمی آن دیار بود.
 (د) کمال‌الدین بهزاد در دوره شاه‌طهماسب و رضا عباسی در دوره شاه‌عباس از مفاخر هنر هستند.
- (۱) الف - ب (۲) ج - د (۳) الف - ج (۴) ب - د

۲۲- در مورد وضعیت شعر در قرن دهم، کدام بخش از متن زیر نادرست است؟

در این سال‌ها دو جریان شعری بیشتر رونق داشت: یکی شعر لطیف و فصیحی بود که به طور طبیعی و به شیوه کسانی مثل حافظ و سعدی در جریان بود و باباغانی شیرازی از نمایندگان آن است. (۱) دیگری مکتب وقوع که نتیجه چاره‌اندیشی شاعران برای تغییر سبک و رهایی از گرفتاری تقلید بود و بازتاب طبیعی محیط اجتماعی قرن دهم بود که البته راه به جایی نبرد. (۲) شاعران این دوره تشخیص داده بودند که سبک خراسانی از واقعیت دور شده و کاملاً جنبه ذهنی و تخیلی یافته است و با ادامه پایبندی به سنن ادبی نابود می‌شود؛ پس باید به سوی حقیقت‌گویی و واقع‌گویی بازگشت. (۳) در این دوره از یک سو به دلیل کم‌توجهی و بی‌مهری شاهان صفوی نسبت به شاعران و از سوی دیگر شاعران نوازی و ادب‌گرایی سلاطین هند، شاعران به دربارهای هند روی آوردند. (۴)

- (۱) ۱ (۲) ۲ (۳) ۳ (۴) ۴

۲۳- دلیل کدام گزینه در برابر آن نادرست نوشته شده است؟

- (۱) در قرن یازدهم طبقات و گروه‌های بیشتری مدعی شعر و شاعری شدند: وابسته‌نبودن شعر به دربار و از بین رفتن طبقه مدیحه‌سرایان درباری.
 (۲) شاعران مدیحه‌سرا برای امرار معاش یا ثروت‌اندوزی راهی دیار هند شدند: بهاندادن به شعر ستایشی در ایران و رواج بازار قصیده و مدح در هند.
 (۳) هر کس به اندازه توان خود به امور فرهنگی از جمله ادبیات می‌پرداخت: رفاه اقتصادی مردم در دوره صفوی و آبادانی شهرهای ایران و رونق تجارت.
 (۴) شاعران سروده‌های خود را بیشتر با مضامین پند و اندرز، توصیف و بیان امور طبیعی به زبان جدید همراه کردند: آشنایی ایرانیان با اروپا.

۲۴- توضیحات مقابل نام کدام شاعر، کاملاً درست است؟

- (۱) بیدل دهلوی: از ویژگی‌های عمده شعر او، مضمون‌های پیچیده و استعاره‌های رنگین، خیال‌انگیز و سرشار از ابهام و تخیل‌های رمزآمیز شاعرانه است. بیدل را خداوندگار مضامین تازه شعری دانسته‌اند.
 (۲) کلیم کاشانی: در ابداع معانی و خیال‌های رنگین مشهور است و این ویژگی به غزل‌های او لطف ویژه‌ای بخشیده است. وی با به کار بردن مضمون‌های ابداعی فراوان «خلاق‌المعانی ثانی» لقب گرفت.
 (۳) باباغانی شیرازی: شعرش از نظر دقت، ظرافت و رقت معانی مشهور است و برخی از تک‌بیت‌های غزلش شاهکارهایی از ذوق و اندیشه‌اند و بسیاری به صورت ضرب‌المثل رواج یافته‌اند.
 (۴) وحشی بافقی: معروف‌ترین شاعر سبک هندی و از پرکارترین شاعران فارسی‌زبان است. در سرودن شعر مذهبی معروف و ترکیب‌بند عاشورایی او زبانزد است. واقع‌گرایی شاخصه اصلی شعر اوست.

۲۵- از مضامین و موضوعات زیر، به ترتیب چند مورد مربوط به داستان دوره معاصر و چند مورد مربوط به نثر دوره انقلاب اسلامی است؟

- مبارزه با بی‌عدالتی اجتماعی - دفاع از وطن - ستیز با خرافات - مسائل زنان - بی‌توجهی به مادیات - آموزش و پرورش
- (۱) ۳ - ۳ (۲) ۲ - ۴ (۳) ۴ - ۲ (۴) ۵ - ۱

۲۶- کدام گزینه از ویژگی‌های ادبی شعر دوره معاصر نیست؟

- (۱) ابهام و معنی‌گریزی از ویژگی‌های شعر این دوره است.
- (۲) لحن شاعر صمیمانه و متواضعانه است.
- (۳) صور خیال جدید و نو هستند.
- (۴) گرایش به نماد در تصاویر شعری بیشتر می‌شود.

۲۷- همه ویژگی‌های زبانی نثر دوره معاصر در متن زیر یافت می‌شود؛ به جز

«شش‌دانگ حواسم پیش مصطفی است که نکند بوی غاز، چنان مستش کند که دامنش از دست برود؛ ولی خیر، الحمدلله هنوز عقلش به‌جا و سرش توی حساب است. به محض این‌که چشمش به غاز افتاد رو به مهمان‌ها نموده، گفت: آقایان تصدیق بفرمایید که میزبان عزیز ما این یک دم را دیگر خوش نخواند. آیا حالا هم وقت آوردن غاز است؟ من که شخصاً تا خرخره خورده‌ام و اگر سرم را از تنم جدا کنید، یک لقمه هم دیگر نمی‌توانم بخورم.»

- (۱) بسیاری از واژه‌ها، کنایات و اصطلاحات عامیانه وارد نثر داستانی این دوره شده‌اند
- (۲) نثر داستانی این دوره به شدت تحت تأثیر گفتار و محاوره اقشار اجتماعی ایران است
- (۳) در نثر این دوره، کوتاهی جملات و فعل‌ها در کلام فراوان دیده می‌شود
- (۴) در نثر این دوره، شماری از واژه‌های اروپایی به زبان فارسی راه یافته‌اند

۲۸- کدام ویژگی‌های سبکی شعر انقلاب اسلامی را در سروده زیر می‌توان یافت؟

این فصل را با من بخوان باقی فسانه است	این فصل را بسیار خواندم عاشقانه است
هفتاد باب از هفت مُصحف برنیشتم	این فصل را خواندم ورق را درنیشتم
این جاده را با ریگ صحرا پویه کردم	این ناله را با موج دریا مویه کردم
این نغمه را با جاشوان سِند خواندم	این درد را با جوکیان هند خواندم

- (الف) در شعر سنتی این دوره، تقلید از سبک عراقی و خراسانی و تمایل به آن‌ها زیاد است.
- (ب) فرهنگ دفاع مقدس یکی از اصلی‌ترین درون‌مایه‌های شعر این دوره است.
- (ج) گرایش به خیال‌بندی، شعر برخی شاعران این دوره را گاه به شعر بیدل و صائب نزدیک کرده است.
- (د) باستان‌گرایی و علاقه فراوان به استفاده از واژه‌های کهن در زبان شعر این دوره محسوس است.

- (۱) الف - د (۲) ب - ج (۳) الف - ج (۴) ب - د

۲۹- در همه ابیات زیر هر دو نوع استعاره «مصرّحه» و «مکنّیه» یافت می‌شود؛ به جز

(۱) ای که بر ماه از خط مشکین نقاب انداختی	لطف کردی سایه‌ای بر آفتاب انداختی
(۲) روزی ای گل به چمن چشم گشودی از ناز	چشم نرگس به تماشای تو باز است هنوز
(۳) سخنم زاده جان است و گهر زاده کان	بلکه دریا خجل از طبع گهرزای من است
(۴) بی تو ای سرو روان با گل و گلشن چه کنم	زلف سنبل چه کشم عارض سوسن چه کنم

۳۰- در کدام بیت، تعداد استعاره‌های بیشتری به کار رفته است؟

(۱) یک دم به یاد آن لب و دندان دُر نثار	خالی نشد ز گوهر و لعلم دکان چشم
(۲) بیدلان را نرگس گویای تو خاموش کرد	عاشقان را کرد گویا پسته خاموش تو
(۳) سنبل بگشا بر گل و سروت به خرام آر	مرغ دل ما را ز عدم باز به دام آر
(۴) ای سرو خرامان گذری از در رحمت	وی ماه درفشان نظری از سر رأفت

۳۱- کدام بیت، فاقد آرایه «استعاره» است؟

- (۱) سروی به لب جویی گویند چه خوش باشد
 (۲) عارض گلگون بنما دم ز گلستان چه زنی
 (۳) تا کی آخر چو بنفشه سر غفلت در پیش
 (۴) تازه بنفشه به دشت، لاله بر اطراف جوی

۳۲- در کدام بیت، هر دو نوع استعاره «مصرّحه» و «مکنّیه» یافت می‌شود؟

- (۱) هم مردم چشم است که از روی ترّحم
 (۲) تا خار غم عشق تو در پای دلم شد
 (۳) دیگر ای باد، حدیث گل و سنبل نکنی
 (۴) از دل من خون چکید بر جگر من نماند

۳۳- در همه بیت‌های زیر، آرایه «اغراق» یافت می‌شود؛ به جز.....

- (۱) ماها تو سفر کردی و شب ماند و سیاهی
 (۲) دهانش ار چه نبینی مگر به وقت سخن
 (۳) موج‌ها دیدی که چون خیزد ز دریا هر زمان
 (۴) سپیده‌دم که گل از غنچه می‌نماید رخ

۳۴- در ابیات همه گزینه‌ها آرایه «ایهام» یافت می‌شود؛ به جز.....

- (۱) ز سوز شوق، دلم شد کباب دور از یار
 (۲) دوشم نخفت دیده به بالین دل، ولی
 (۳) بکش جفای رقیبان مدام و جور حسود
 (۴) وفات به بود آن را که در وفای تو نبود

۳۵- کدام بیت فاقد آرایه «ایهام تناسب» است؟

- (۱) شیرین نفتد هر که زند تیشه که این رمز
 (۲) خواهی که نرخ مشک، شکسته شود به چین
 (۳) مرغ جان را تا نسوزد ز آتش دل بال و پر
 (۴) هر که او مشتری گشت زهی طالع سعد

۳۶- تقطیع هجایی بیت «دریادلان راه سفر در پیش دارند / پا در رکاب راهوار خویش دارند» در کدام گزینه به درستی نشان داده شده است؟

- (۱) --U-- --U-- --U--
 (۲) -U-- -U-- -U--
 (۳) ---U---U---U---
 (۴) --U-- --U-- --U--

۳۷- در میان نمونه‌های زیر، به ترتیب چند مورد بر وزن «فعلاتن فعلاتن» و چند مورد بر وزن «فعلات فاعلاتن» است؟

«نظر آوردم و بردم - خجل است سرو بستان - تو نه مثل آفتابی - چو تو آمدی مرا بس - تن آسوده چه داند - ملکا
 ذکر تو گویم - من بیچاره مسکین - به خدا اگر بمیرم - چه از این به ارمغانی»

- (۱) سه - شش (۲) چهار - پنج (۳) پنج - چهار (۴) شش - سه

۳۸- وزن کدام گزینه «متفاوت» است؟

- (۱) نهایت ندارد بیابان عشق
 (۲) مراعات دهقان کن از بهر خویش
 (۳) همین حاصلت باشد از عمر باقی
 (۴) مکافات مودی به مالش مکن
- تو زین بی نهایت چه دیدی؟ بگوی
 که مزدور خوش دل کند کار بیش
 اگر هم چینیش به آخر رسانی
 که بیخش برآورد باید ز بُن

۳۹- وزن مقابل کدام گزینه نادرست آمده است؟

- (۱) ای ساریان آهسته رو با ناتوانان صبر کن
 (۲) گو خلق بدانند که من عاشق و مستم
 (۳) سر بریدن واجب آید مرغ را
 (۴) گهی بر درد بی درمان بگریم
- تو بار جانان می‌بری من بار هجران می‌برم
 (مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن)
 آوازه درست است که من عهد شکستم
 (مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن)
 کاو به غیر وقت جنبانند در
 (فاعلاتن فاعلاتن فاعلن)
 گهی بر حال بی‌سامان بخنم
 (فعولن فعولن فعولن فعل)

۴۰- وزن بیت زیر با استفاده از اختیارات شاعری در تقطیع، در کدام گزینه درست آمده است؟

- «تو مردمی به طاعت یزدان کن»
 (۱) مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن
 (۲) مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن
 (۳) مفعول فاعلاتن مفعول فاعلن
 (۴) مفعول فاعلات مفاعیلن
- تا از عذاب آتش نزاری»
 (۲) مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلن
 (۴) مفعول فاعلات مفاعیلن

۴۱- در کدام بیت، اختیارات وزنی «بلندبودن هجای پایانی» و «ابدال» به کار رفته است؟

- (۱) به جز آن نرگس مستانه که چشمش مرساد
 (۲) گر گشت مرا غمزه غمّازش زنه‌ار
 (۳) خم‌ها همه در جوش و خروشند ز مستی
 (۴) ز شاخ خویش سمن تافت چون ستاره روز
- زیر این طارم فیروزه کسی خوش نشست
 تا خونم از آن غمزه غمّاز نخواهند
 و آن می که در آن جاست حقیقت نه مجاز است
 ز باغ همچو شب از روز شد رمنده غراب

۴۲- در ابیات همه گزینه‌ها سه نوع اختیار وزنی وجود دارد؛ به جز

- (۱) من خود از غم شکسته دل بودم
 (۲) من که در آتش سودای تو آهی نزنم
 (۳) گل خیری چو بتی مقلعه‌اش زرین
 (۴) چون برادر نبود هرگز همسایه
- عشقت آمد تمام تر بشکست
 کی توان گفت که بر داغ، دلم صابر نیست
 وز زبرجد به کفش چند سوار آید
 گرچه با مرد به کهسار و به غار آید

۴۳- در بیت زیر کدام اختیار وزنی وجود دارد؟

- «با ترشان لاغ کنی خنده زنی جنگ شود»
 (۱) ابدال
 (۳) قلب
- خنده نهان کردم من اشک همی بارم از او» (لاغ: شوخی)
 (۲) آوردن فاعلاتن به جای فاعلاتن
 (۴) بلندبودن هجای پایان مصراع

۴۴- مفهوم کدام بیت با دیگر ابیات، «متفاوت» است؟

- (۱) ریشه نخل کهنسال از جوان افزون تر است
- (۲) عشق چون کهنه شود محو نگردد به فراق
- (۳) موی سفید، ریشه طولِ اَمَل (آرزو) بود
- (۴) حرص در هنگام پیری از غلاف آید برون

۴۵- مفهوم بیت زیر با کدام بیت، «تفاوت» دارد؟

- «سعادت به بخشایش داور است
- (۱) کار به تدبیر نیست، بخت به زورآوری
 - (۲) به زور بازوی اقبال، کاری بر نمی آید
 - (۳) کس نتواند گرفت دامن دولت به زور
 - (۴) ز آسمان آید این بخت، نه از عالم خاک
- نه در چنگ و بازوی زور آور است»
- دولت و بخت آن سری است، تا که کند اختیار
- نگه دارد مگر دست دعا دامان دولت را
- کوشش بی فایده است سُرْمه بر ابروی کور
- کار اقبال و ستاره است، نه کار بازو

۴۶- بیت زیر با همه ابیات، قرابت مفهومی دارد؛ به جز

- «آینه‌ات دانی چرا غم‌آز نیست؟
- (۱) آینه‌ای طلب کن تا روی خود ببینی
 - (۲) نظر پاک تواند رخ جانان دیدن
 - (۳) روی جانان طلبی، آینه را قابل ساز
 - (۴) سعدی، حجاب نیست، تو آینه پاک دار
- ز آن که زنگار از رخسار ممتاز نیست»
- وز حُسنِ خود بمآند انگشت در دهانت
- که در آینه نظر جز به صفا نتوان کرد
- ورنه هرگز گل و نسرين ندمد ز آهن و روی
- زنگار خورده چون بنماید جمال دوست؟

۴۷- عبارت «مجموعه‌ای می‌بایست از هر دو عالم روحانی و جسمانی که هم محبت و بندگی به کمال دارد و هم علم و

معرفت به کمال دارد تا بار امانت، مردانه و عاشقانه در سفت (کتف) جان کشد.» با همه ابیات زیر ارتباط معنایی دارد:

به جز

- (۱) هر خازنی به گنج امانت امین نبود
 - (۲) باری که آسمان و زمین تاب آن نداشت
 - (۳) آسمان از بار احسان تو می‌گردد دوتا
 - (۴) گر خون عرق کنیم چو خورشید، دور نیست
- این قرعه را کشید مشیت به نام ما
- از دولت غمت به من خسته آن رسید
- آفتاب از عکس شمشیر تو می‌گیرد فروغ
- باری که آسمان نکشد ما کشیده‌ایم

۴۸- مفهوم کدام بیت، در مقابل آن، نادرست بیان شده است؟

- (۱) یاد باد آن که ز ما وقت سفر یاد نکرد
 - (۲) سرو را مانی ولیکن سرو را رفتار نه
 - (۳) بگذار تا بگیریم چون ابر در بهاران
 - (۴) پرستش به مستی است در کیش مهر
- به وداعی دل غمدیده ما شاد نکرد (سرزنش معشوق)
- ماه را مانی ولیکن ماه را گفتار نیست (برتری جمال یار)
- کز سنگ ناله خیزد روز وداع یاران (سوز و گداز فراق)
- برون اند زین جرگه هشیارها (تقابل عشق و عقل)

۴۹- مفاهیم «جاودانگی عشق، کمال‌بخشی عشق، بی‌پروایی عشق، شوق بی‌پایان عشق» به ترتیب از کدام ابیات دریافت می‌شود؟

الف) چون شب‌نم اوفتاده بدم پیش آفتاب	مهرم به جان رسید و به عیوق برشدم
ب) هر که را شوق حرم باشد از آن نندیشد	که ره بادیه از خار مغیلان خطر است
ج) عرضه کردم دو جهان بر دل کارافتاده	به جز از عشق تو باقی همه فانی دانست
د) کی به وصل از سینۀ عاشق تمنا کم شود	نیست ممکن تشنگی از آب دریا کم شود
۱) د - ب - الف - ج	۲) ج - الف - د - ب
۳) ج - الف - ب - د	۴) د - الف - ب - ج

۵۰- بیت ذکرشده در کدام گزینه، مفهوم متفاوتی دارد؟

۱) به صحرا رو که از خاطر غبار غم بیفشانی	به گلزار آی کز بلبل، غزل گفتن بیاموزی
۲) ای گلبن جوان، بر دولت بخور که من	در سایه تو بلبل باغ جهان شدم
۳) روی خوبت آیتی از لطف بر ما کشف کرد	زان زمان جز لطف و خوبی نیست در تفسیر ما
۴) بلبل از فیض گل آموخت سخن ورنه نبود	این همه قول و غزل، تعبیه در منقارش

۵۱- دانشجویی برای بررسی نقش دولت در روابط حقوق کار، مصاحبه‌هایی با اساتید خود ترتیب داده است. نظرات زیر، حاصل این مصاحبه‌هاست؛ هر یک از این نظرات، منطبق با کدام دیدگاه نسبت به نابرابری اجتماعی است؟

- دولت با توزیع برابر منابع، مانع انباشت ثروت و مالکیت در دست گروهی خاص و مانع شکل‌گیری نابرابری می‌شود.
 - دولت با کاهش دخالت در اقتصاد، اجازه می‌دهد بازار آزاد براساس توان افراد، نابرابری‌ها را سامان دهد.
 - دولت با محدودنکردن مالکیت و سود، فضای رقابتی ایجاد می‌کند تا افراد براساس شایستگی پیشرفت کنند.
 - دولت با وضع مالیات تصاعدی، نابرابری شدید را کاهش می‌دهد، اما آزادی اقتصادی را از بین نمی‌برد.
- (۱) رویکرد لیبرالی - موافقان قشربندی اجتماعی - رویکرد عدالت اجتماعی - مخالفان قشربندی اجتماعی
 (۲) موافقان قشربندی اجتماعی - رویکرد لیبرالی - موافقان قشربندی اجتماعی - رویکرد عدالت اجتماعی
 (۳) رویکرد کمونیستی - رویکرد لیبرالی - رویکرد عدالت اجتماعی - مخالفان قشربندی اجتماعی
 (۴) رویکرد کمونیستی - موافقان قشربندی اجتماعی - رویکرد لیبرالی - رویکرد عدالت اجتماعی

۵۲- موارد کدام گزینه درباره «جامعه‌شناسی انتقادی» درست است؟

- (۱) صرفاً ناظر به شناخت پدیده‌های اجتماعی نیست، بلکه با اتکا به ارزش‌ها و هنجارهای انسانی، به نقد و اصلاح ساختارهای ناعادلانه می‌پردازد. - علم در این رویکرد به علوم تجربی محدود نمی‌شود، بلکه شامل جست‌وجوی مبانی ارزشی برای ارزیابی انتقادی است.
- (۲) میان وضع موجود و وضع مطلوب تمایز قائل است و وظیفه خود را در ترسیم مسیر گذر از واقعیات نادرست به آرمان‌های مطلوب می‌بیند. - با تأکید صرف بر روش‌های تجربی می‌کوشد معیارهای ارزشی و هنجاری را از تحلیل خود حذف کند.
- (۳) از دید جامعه‌شناسان انتقادی، نقد اجتماعی بدون اتکا به هیچ معیار علمی و ارزشی هم امکان‌پذیر است. - مهم‌ترین هدف جامعه‌شناسان انتقادی، نقد وضعیت موجود و تجویز راه‌حلی برای رسیدن به یک وضعیت بهتر است.
- (۴) برای داوری درباره ساختارهای اجتماعی ناچار است معیارهایی را جست‌وجو کند که علم را به علم تجربی محدود و منحصر نکند. - در این رویکرد نیازی به تقبیح تبعیض‌های اجتماعی و نژادی احساس نمی‌شود.

۵۳- هر یک از موارد زیر، به ترتیب نشان‌دهنده چیست؟

- کنترل جمعیت و فشارهای سخت اجتماعی
- تأکید بر هویت‌های خرد، محلی و فردی
- جنبش‌های اقلیت‌های قومی و مذهبی
- تأکید بر آزادی‌های اجتماعی اقوام و گروه‌های مختلف

(۱) روش‌های خشونت‌آمیز همانندسازی - تحولات هویت در دوره پسامدرن - مقاومت در برابر جهانی‌شدن - سیاست‌گذاری هویتی تکثرگرا

(۲) نفی و طرد دیگری متفاوت - وحدت و کثرت هویت‌ها - تحولات هویت در دوره پسامدرن - چندپارگی‌های سیاسی و فرهنگی

(۳) دیگچه همانندسازی در سیاست‌گذاری هویتی - مدل تکثرگرا - توسعه ارتباطات - تأکید بر بعد سیاسی هویت در مدل همانندسازی

(۴) وحدت یا کثرت میان هویت‌ها - سیاست هویت در مدل تکثرگرا - تبدیل هویت به موضوع اصلی نزاع در دوره مدرن - تکثرگرایی

۵۴- پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب کدام است؟

- چرا در جهان اسلام، علوم نافع به علوم تجربی محدود نمی‌شود و علوم دیگر را نیز در بر می‌گیرد؟
- کدام یک نشان‌دهنده توصیف و تبیین زندگی اجتماعی انسان‌ها در قرآن است؟
- ملاک تعیین ارزش یادگیری یک علم خاص در اسلام چیست؟

(۱) علم به حقیقت انسان و آغاز و انجام او، نافع‌ترین علوم شمرده می‌شود. - قرآن رفتار عاقلانه فرهنگ‌ها و جوامع گذشته را تأیید می‌کند. - وجود مباحث هستی‌شناسانه و معرفت‌شناسانه در علمی که ضروری شمرده می‌شوند.

(۲) روش علمی به روش حسی و تجربی محدود نمی‌شود. - قرآن ما را به شناخت سنت‌های الهی دعوت می‌کند. - وجود فایده ذاتی برای فرد و جامعه در آن علم که آن را از دانش‌های بی‌اثر متمایز می‌کند.

(۳) از روش‌های عقلانی برای ارزیابی ارزش‌ها و آرمان‌های بشری بهره‌برداری می‌شود. - قرآن جامعه‌ای را که مبتنی بر عدالت باشد، جامعه آرمانی می‌داند. - فقدان فایده کاربردی در علمی که آموختن آن‌ها ممنوع است.

(۴) عقل و وحی به عنوان دو ابزار شناخت علمی به رسمیت شناخته می‌شوند. - قرآن قوانین حاکم بر تداوم و تغییر جوامع را سنت‌های الهی می‌نامد. - وحیانی بودن علمی که در دیدگاه اسلام آموختن آن‌ها واجب و ضروری است.

۵۵- فارابی برای بررسی و مطالعه چه موضوعاتی به ترتیب از روش‌های «تبیینی»، «انتقادی» و «توصیفی» بهره می‌برد؟

(۱) واقعیات اجتماعی و تحولات آن‌ها - داوری دربارهٔ هنجارها و ارزش‌های اجتماعی - کنش‌ها و ساختارهای جوامع مختلف

(۲) ارزش‌ها و آرمان‌های جوامع مختلف - بررسی واقعیات موجود در جهان اجتماعی و تغییر و تحولات آن‌ها - مطالعه سبک زندگی کنشگران

(۳) مطالعه هنجارها و نحوه رفتار کنشگران - فاسقه یا ضالّه دانستن جوامع معاصر خود - فهم بایدها و نبایدهای زندگی اجتماعی

(۴) داوری علمی دربارهٔ ارزش‌ها و آرمان‌های بشری - تجویز بایدها و نبایدهای زندگی اجتماعی - علت‌یابی واقعیات اجتماعی

۵۶- موارد کدام گزینه، به ترتیب نشان‌دهنده کاربردهای عقل تجربی، عقل تفسیری و عقل انتقادی است؟

(۱) بررسی علت ریزش ساختمان با تحلیل مقاومت مصالح - فهم معنای لبخند یک دوست در موقعیت ناراحت‌کننده - استفاده از آزمایش شیمی برای تشخیص میزان اسیدی بودن یک محلول

(۲) استفاده از دوربین‌های کنترل ترافیک برای تنظیم زمان بندی چراغ‌ها - استفاده از زبان برای اعتراض و مطالبه‌گری در دفاع از آزادی - نقد نابرابری در توزیع فرصت‌های آموزشی در یک جامعه

(۳) استفاده از زبان برای قانع کردن دیگری به خرید محصول - تحلیل گفت‌وگوی دو نفر برای کشف نیت و معنای جملات - بررسی میزان عادلانه بودن جهت‌دهی افکار عمومی در رسانه‌ها

(۴) بررسی یک متن ادبی برای فهم منظور نویسنده از استعاره‌ها - استفاده از زبان برای گفت‌وگوی دوطرفه به منظور شناخت و تفاهم - نقد سیاست‌های اقتصادی افزایش‌دهنده نابرابری اجتماعی

۵۷- موارد مرتبط با هر یک از عبارتهای زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- وارونه‌نمایی اصول عقلانی
 - ارزیابی انتقادی فرهنگ هند
 - رفع تبعیض‌های قومی و گروهی
 - تأکید بر توانایی انسان در ساختن جهان اجتماعی
- (۱) مدینه فاسقه - بهره‌گیری از تجربه و تفهم توسط ابوریحان بیرونی - تحولات مفهوم هویت در دوره پسامدرن - تفاوت رویکرد تفسیری و انتقادی
- (۲) مدینه تغلب - استفاده از مفهوم عصبیت از سوی ابن خلدون - بعد سیاسی هویت در مدل همانندسازی - تفاوت در رویکرد تبیینی و انتقادی
- (۳) مدینه ضالّه - استفاده از روش عقلانی توسط ابوریحان بیرونی - بعد اجتماعی هویت در مدل تکثرگرا - اشتراک رویکردهای تفسیری و انتقادی
- (۴) مدینه جاهله - بهره‌گیری از روش حسی و تجربی توسط ابن خلدون - تأکید بر تفاوت‌ها در دوره مدرن - اشتراک رویکرد انتقادی و تبیینی

۵۸- در ارتباط با صورتهای مختلف چالش‌های «فقر و غنا» و «شرق و غرب» موارد کدام گزینه درست است؟

- (الف) چالش شرق و غرب برخلاف چالش فقر و غنا، چالشی فرامنطقه‌ای و جهانی محسوب می‌شود.
- (ب) چالش فقر و غنا همانند چالش شرق و غرب، چالشی درون فرهنگی و مربوط به فرهنگ غرب است.
- (ج) چالش فقر و غنا برخلاف چالش شرق و غرب، چالشی مستمر در تاریخ نظام سرمایه‌داری غرب است.
- (د) چالش شرق و غرب همانند چالش فقر و غنا، چالشی کلان محسوب می‌شود که سطوح کلانی از جامعه را در بر می‌گیرد.

(۲) الف - د

(۱) ج - ب - د

(۴) الف - ب

(۳) ج

۵۹- موارد کدام گزینه، به ترتیب دربارهٔ زمینه شکل‌گیری نظریات کنت و هانتینگتون دربارهٔ جنگ‌ها و تقابل‌های جهانی درست است؟

- (۱) نظریه پردازان غربی، پس از فروپاشی بلوک شرق، طرف دیگری را برای جنگ جست‌وجو می‌کنند. - از آخرین مرحله درگیری‌ها در جهان معاصر با عنوان جنگ تمدن‌ها یاد می‌کند.
- (۲) با رشد علوم تجربی و صنعت، ثروت از طریق غلبه بر طبیعت به دست می‌آید. - نظریه‌پردازان غربی، جنگ را از کشورهای غربی به فرهنگ‌ها و تمدن‌های تحت سلطهٔ غرب منتقل کردند.
- (۳) عملیات نظامی قدرت‌های غربی در مقابل مقاومت کشورهای غیرغربی توجیه می‌شد. - بعد از انقلاب صنعتی، جنگ در فرهنگ جدید غربی دیگر امری ذاتی محسوب نمی‌شود.
- (۴) بعد از انقلاب صنعتی، جنگ از زندگی بشر رخت برمی‌بندد. - جنگ در جامعه و فرهنگ جدید غربی امری ذاتی است، اما در زمان وقوع بین تمدن‌های بزرگ، عارضی و خارجی می‌شود.

- ۶۰- هر یک از عبارات‌های زیر، نشان‌دهنده تقسیم‌بندی کشورهای شمال و جنوب بر چه اساسی است؟
- در دوران جنگ سرد، بسیاری از کشورهای آفریقایی برای تأمین هزینه‌های عمرانی ناچار به دریافت وام از بلوک غرب یا شرق بودند؛ همین وابستگی‌ها، بعدها جهت‌گیری‌های سیاسی‌شان را تعیین کرد.
 - شرکت‌های چندملیتی، مواد خام کشورهای آفریقایی را با قیمت بسیار پایین خریداری و محصول نهایی را با ارزش افزوده بسیار بالا به همان کشورها صادر می‌کنند.
 - نسل جوان یک کشور آفریقایی در اثر سلطه رسانه‌ای و فرهنگی غرب، سبک زندگی و ارزش‌های فرهنگی خود را رها کرده و مصرف‌گرایی غربی را الگو قرار می‌دهد.
 - کشوری در آسیای جنوب شرقی، الگوی صنعتی کشورهای اروپای غربی را دنبال می‌کند و به همان مسیری می‌رود که این کشورها رفته‌اند.

(۱) جهان اول، دوم و سوم - مرکز و پیرامون - استعمارگر و استعمارزده - توسعه‌یافته و عقب‌مانده

(۲) جهان اول، دوم و سوم - استعمارگر و استعمارزده - استعمارگر و استعمارزده - جهان اول، دوم و سوم

(۳) مرکز و پیرامون - مرکز و پیرامون - توسعه‌یافته و عقب‌مانده - جهان اول، دوم و سوم

(۴) مرکز و پیرامون - استعمارگر و استعمارزده - توسعه‌یافته و عقب‌مانده - توسعه‌یافته و عقب‌مانده

۶۱- کدام عبارت در رابطه با «بحران اقتصادی» درست است، اما در رابطه با «چالش فقر و غنا» نادرست است؟

- (۱) کاهش قدرت خرید مصرف‌کنندگان و از دست رفتن بازارهای فروش، پیامد تعطیلی کارخانه‌ها در بحران اقتصادی است. - سرمایه‌داران با توجه به ابزارهایی که دارند، فشار ناشی از چالش فقر و غنا را به اقشار ضعیف منتقل می‌کنند.
- (۲) بحران اقتصادی در صورتی که با چالش فقر و غنا پیوند بخورد، می‌تواند به فروپاشی حکومت‌ها منجر شود. - چالش فقر و غنا برخلاف بحران‌های اقتصادی، چالشی همیشگی و مستمر در نظام اقتصادی جامعه است.
- (۳) با شکل‌گیری اقتصاد جهانی، بحران‌های اقتصادی، جهانی شدند و آثار خود را در سطح جهانی آشکار ساختند. - شکل‌گیری چالش فقر و غنا در کشورهای غربی، پیامد تکیه بر شعار لیبرالیسم و آزادی اقتصادی و نادیده گرفتن عدالت است.
- (۴) آسیب‌های مربوط به بحران اقتصادی صرفاً متوجه قشر ضعیف نیست و تمام جامعه را در بر می‌گیرد. - در صورتی که آسیب‌های مربوط به چالش فقر و غنا کنترل نشود، می‌تواند به فروپاشی حکومت‌ها و نظام‌های سیاسی منجر شود.

۶۲- پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- از دیدگاه مالتوس، بر چه اساسی، افرادی که دارای نقش اقتصادی فعال نیستند، حذف می‌شوند؟
 - چرا جنگ‌های بزرگ قرن بیستم، غیرمذهبی محسوب می‌شوند؟
 - چگونه تصرف طبیعت به بحران‌های اجتماعی و سیاسی منجر می‌شود؟
- (۱) فقر، ناشی از تلاش ناکافی افراد است و با کوشش بیشتر برطرف می‌شود. - جنگ‌ها محصول خصومت‌های کشورهای اروپایی نبودند و بازیگران آن‌ها نیز رویکرد دینی نداشتند. - رویکرد دنیوی انسان مدرن، موجب پدید آمدن بحران‌های زیست‌محیطی می‌شود.
 - (۲) به دلیل کمبود منابع، افراد بدون نقش اساسی، حق حیات ندارند. - رفتار کشورهای درگیر بر پایه ایدئولوژی‌های غیرمذهبی توجیه و اجرا شد. - تصرف بی‌رویه طبیعت در فرهنگ مدرن غرب توسط فنون تجربی، بحران‌های اجتماعی و سیاسی متعددی پدید آورده است.
 - (۳) حق حیات، همگانی و غیر قابل نقض نیست و می‌توان افراد را از آن محروم کرد. - جنگ به کشورهای اروپایی محدود نمی‌شود و همه جهان را به تدریج در بر می‌گیرد. - سرایت بحران‌های زیست‌محیطی به رابطه انسان با طبیعت، موجب بحران‌های سیاسی و اجتماعی شده است.
 - (۴) برای جبران کمبود منابع، رشد جمعیت باید افزایش پیدا کند. - طرف‌های درگیر از ایدئولوژی‌های ناسیونالیسم، سوسیالیسم و مارکسیسم بهره می‌بردند. - استفاده از فنون و روش‌های تجربی برای بهره‌برداری از طبیعت، آسیب‌هایی را به زندگی اجتماعی وارد کرده است.

۶۳- آشکارشدن وابستگی علم تجربی به معرفت‌های غیرتجربی، چگونه هویت روشنگرانه جهان مدرن را از اساس مخدوش ساخت و منجر به شکل‌گیری جنبش پسامدرن گردید؟

(۱) علم از داوری ارزشی دست کشید و به کنش‌های انسانی محدود شد؛ زیرا شناخت غیرتجربی علمی دانسته نمی‌شد و استقلال معرفتی‌اش خدشه‌دار شده بود.

(۲) تردید در مبانی علوم تجربی غربی، بنیان‌های هویتی فرهنگ غرب یعنی فلسفه روشنگری را زیر سؤال برد؛ زیرا مشخص شد علم تجربی تنها تفسیر ممکن از طبیعت نیست.

(۳) ناسازگاری ابعاد معنوی جهان غرب با نیازهای اقتصادی و سیاسی‌اش، توان معنوی لازم برای دفاع از حضور جهانی این فرهنگ را تضعیف و مخدوش می‌ساخت.

(۴) افول روشنگری منجر به شکل‌گیری جریان‌های مدرن شد؛ پس از آن علم مدرن توانست با اتکا به حس و تجربه، تفسیرهای طبیعی متناسب با فرهنگ‌های دیگر را وارد حوزه علم کند.

۶۴- در ارتباط با بحران‌ها و چالش‌های جهان غرب، کدام گزینه ترتیب تاریخی موارد زیر را به درستی آورده است؟

(الف) دین نه‌تنها از فرهنگ عمومی مردم خارج نشد؛ بلکه به سطوح مختلف زندگی انسان‌ها بازگشت.

(ب) جامعه‌شناسان معتقد بودند روش تجربی تنها راه درست برای شناخت جهان هستی است.

(ج) مارکس راه‌حل چالش‌های جامعه سرمایه‌داری را یک انقلاب می‌دانست.

(د) مخالفان و موافقان لیبرالیسم و سرمایه‌داری، بلوک شرق و غرب را شکل دادند.

۶۵- از بین موارد زیر، کدام عبارت‌ها درست‌اند؟

(الف) یکی از دستاوردهای رویکرد انتقادی، کشف حقیقتی جهان‌شمول برای تمام فرهنگ‌هاست که بتواند مبنای داوری ارزشی قرار گیرد.

(ب) تأکید بر عواملی مانند تاریخ، جغرافیا و نژاد، موجب پیدایش هویتی شد که ناسیونالیسم و ملی‌گرایی مشخصه اصلی آن بود.

(ج) سوسیالیسم به مالکیت خصوصی معتقد است، اما برخلاف کمونیسم آن را مطلق نمی‌داند؛ بلکه به مالکیت خصوصی نسبی باور دارد.

(د) کشورهای مرکز، با انتقال ثروت از کشورهای پیرامونی به سمت مرکز، سرمایه‌گذاری‌های مشترک و معاهدات بین‌المللی جدیدی ایجاد کرده‌اند.

(ه) تمامی چالش‌های جهانی از لایه‌های هویتی عمیق غرب برمی‌خیزند، ولی بحران‌های معرفتی و معنوی به این لایه تعلق دارند.

(۱) ه - الف (۲) ب - ه (۳) الف - ج (۴) ج - د

۶۶- کدام گزینه در ارتباط با فرایند ذهنی که حضرت علی (ع) در رابطه با آن فرموده‌اند: «چون به یقین رسیدید، اقدام کنید» درست است؟

- (۱) نوعی حل مسئله است، ولی برای رسیدن به نتیجه مطلوب مراحل بیشتری در آن طی می‌شود.
- (۲) برخی اوقات مرحله قبلی آن می‌تواند ناخودآگاه صورت گیرد، ولی این فرایند به صورت کاملاً آگاهانه انجام می‌شود.
- (۳) در این فرایند امکان استفاده از راه‌حل‌های مختلف وجود دارد، ولی فقط یک راه است که ما را به نتیجه می‌رساند.
- (۴) در این فرایند به دنبال راه‌حلی کارآمد هستیم که می‌تواند ما را به مقصد برساند.

۶۷- با توجه به انواع تصمیم‌گیری، هر یک از عبارات‌های زیر به ترتیب در کدام قسمت جدول قرار می‌گیرد؟

- انتخاب یکی از رشته‌های نظری به عنوان رشته تحصیلی
- انتخاب مدیر برای یک مجتمع مسکونی
- انتخاب لباس در فروشگاه
- انتخاب تاریخ عقد توسط زوجی خرافاتی

تعداد اولویت‌ها	ساده	پیچیده
میزان اهمیت	الف	ب
اهمیت بالا یا مهم	ج	د
معمولی		

(۲) ب - د - ج - الف

(۱) الف - ج - د - ب

(۴) الف - د - ج - ب

(۳) ب - ج - د - الف

۶۸- در هر یک از عبارات‌های زیر، به ترتیب، کدام یک از ملاک‌های تصمیم‌گیری دیده می‌شود؟

- مزده، مهمان غریبه دارد و به احتیاط این که کسی به باقالی حساسیت داشته باشد، مرغ را با زرشک پلو آماده می‌کند.
- برخی شرکت‌های تولیدکننده بستنی با وجود شیوع حساسیت به باقالی، به جای پسته از باقالی استفاده می‌کنند.
- فرناز هر سال مقدار زیادی باقالی می‌خرد و آخر سال برای آن که باقالی‌ها حیف نشوند، دائم باقالی پلو درست می‌کند.

(۱) هزینه قبلی - خطر - مزیت

(۲) خطر - هزینه - مزیت

(۳) هزینه قبلی - خطر - هزینه

(۴) خطر - مزیت - هزینه

۶۹- شخصی که به تازگی وارد دانشگاه شده، در پایان ترم درگیر مشکلات تحصیلی می‌شود. او در نهایت به مرکز مشاوره دانشگاه خود مراجعه می‌کند تا به راه‌حل مناسب دست یابد. هر یک از موقعیت‌های زیر به ترتیب، مربوط به کدام یک از مراحل تصمیم‌گیری او می‌شود؟

(الف) بعد از جلسه اول مشاوره، از منشی می‌خواهد تا تاریخ جلسه آینده را مشخص کند.

(ب) با لیستی از مشاوران مواجه می‌شود که هیچ‌یک را نمی‌شناسد.

(ج) از منشی می‌خواهد که حیطة تخصص هر یک از مشاوران را توضیح دهد.

(د) بعد از پایان جلسات، تماسی از مرکز مشاوره دریافت می‌کند تا میزان رضایت خود از عملکرد مشاور را اعلام کند.

(۱) پنجم - دوم - سوم - ششم

(۲) ششم - سوم - چهارم - هفتم

(۳) ششم - دوم - سوم - هفتم

(۴) پنجم - سوم - چهارم - ششم

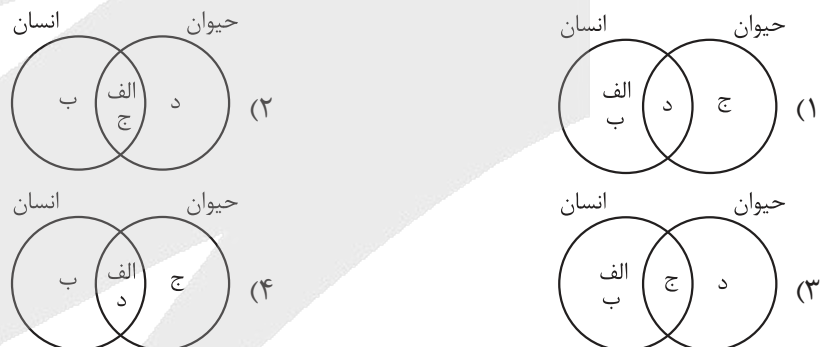
۷۰- «آرش همیشه برای برنده شدن در مسابقات شنای کشوری و گرفتن مدال طلا اشتیاق داشته، اما با دیدن جمعیت حاضر در سالن از این که اشتباهی کند می ترسد و بین ادامه دادن مسابقه یا ترک کردن سالن مردد است.» حالتی که آرش تجربه کرده چه نام دارد و کدام گزینه درباره آن می تواند صحیح باشد؟

- (۱) مانع تصمیم‌گیری: کوچک شمردن - فرد در تلاش برای موفقیت در فرایند تصمیم‌گیری است، ولی حتی اگر اعتماد به نفس او کافی نباشد، در صورت وجود دانش و مهارت لازم، او در این تصمیم‌گیری موفق بوده و به مسابقه ادامه می‌دهد.
- (۲) مانع تصمیم‌گیری: سوگیری تأیید - از آن جایی که فرد به دنبال دستیابی به اطلاعاتی است که باورهای قبلی خود را تأیید کند، نمی‌تواند بر انجام کار جدید تمرکز کرده و تصمیم درست بگیرد.
- (۳) پیامد ناتوانی در تصمیم‌گیری: تعارض گرایش، اجتناب - گزینه‌های متفاوتی که در این تعارض پیش روی فرد است، مانع از رفع تنش در او می‌شود.
- (۴) پیامد ناتوانی در تصمیم‌گیری: تعارض گرایش، اجتناب - آنچه در این نوع تعارض اهمیت دارد تأثیر هم‌زمان جنبه مثبت و منفی در یک موضوع واحد است.

۷۱- کدام یک از عبارات‌های زیر در رابطه با فرایند تصمیم‌گیری درست است؟

- (الف) ترکیبی از استعداد و مهارت است که می‌توان آن را ارتقا داد.
- (ب) چگونگی اجرای آن، سلامت فرد و موفقیت جامعه را تحت تأثیر قرار می‌دهد.
- (ج) بین تعریف دقیق و میزان شفافیت گام‌های بعدی این فعالیت شناختی، رابطه مستقیم وجود دارد.
- (د) عدم به‌کارگیری منطق در فرایند آن لزوماً به شکست منتهی می‌شود.
- (۱) «الف» - «ب» (۲) «ج» - «د» (۳) «ب» - «ج» (۴) «الف» - «ب» - «ج»

۷۲- با توجه به عبارات‌های زیر و اختصاص هر یک به انسان یا حیوان، شکل کدام گزینه به درستی ترسیم شده است؟

۷۳- از بین عبارات‌های زیر کدام موارد نادرست هستند؟

- (الف) احتمال تداوم درس خواندن در ملیکا که از یادگیری چیزهای جدید لذت می‌برد، بیشتر از سیناست که به خاطر راضی نگه داشتن خانواده با شدت بیشتری درس می‌خواند.
- (ب) منبع انگیزه در کوهنوردی که به دلیل لذت بردن از مسیر کوهنوردی هر هفته صبح زود راه می‌افتد، هدفی است که در بیرون فعالیت قرار دارد.
- (ج) اگر فردی به خاطر نیاز به آزادی به عنوان یکی از نیازهای فطری دست به انجام کاری بزند، می‌توان گفت شدت و جهت حرکت او تابع عوامل درونی است.
- (د) در صورتی که افراد اهداف یکسان داشته باشند، می‌توان پیش‌بینی کرد که به کمک مسیر یکسانی به سمت هدفشان پیش بروند، هرچند شدت حرکت یکسانی نداشته باشند.

- (۱) «الف» - «ب» (۲) «ب» - «ج» (۳) «ب» - «د» (۴) «الف» - «ب» - «د»

۷۴- در رابطه با عوامل زیربنایی بروز رفتارهای آدمی، کدام گزینه درست است؟

- ۱) مشکلات دیگران برای برخی افراد اهمیت دارد، اما برخی دیگر تنها به خود اهمیت می‌دهند؛ علت تفاوت این افراد را باید در ویژگی‌های زیستی آن‌ها جست.
- ۲) مطالعه «انگیزش» و «نگرش» به ترتیب، محدود به رفتار «حیوانات» و «آدمی» می‌شود. به عبارت دیگر عواملی بررسی می‌شوند که می‌توانند رفتار حیوانات و آدمی را به حرکت درآورده و به آن جهت دهند.
- ۳) در صورتی که عاملی انگیزشی و عاملی نگرشی در موضوعی واحد، فرد را به دو سمت متضاد سوق دهند، احتمال این‌که عامل نگرشی تعیین‌کننده جهت نهایی رفتار باشد، بیشتر است.
- ۴) انگیزه‌ها فارغ از مؤلفه شدت، جهت نیز دارند؛ یعنی به دو نوع درونی و بیرونی تقسیم می‌شوند و مشخص می‌کنند هدف نهایی آن انگیزه رسیدن به کجاست.

۷۵- عبارت کدام گزینه کاملاً درست است؟

- ۱) باور عبارت است از شناخت فرد نسبت به بودن یا نبودن چیزی یا انجام‌پذیر بودن یا انجام‌پذیر نبودن کاری.
- ۲) برای این‌که انگیزه تلاش و عمل در ما ایجاد شود، باید از اهداف بالا و بزرگ شروع کنیم، نه اهداف بسیار کوچک و بی‌ارزش.
- ۳) هدف متمرکز بر آینده است و بخشی از نیازهای ما را با تلاش تأمین می‌کند.
- ۴) اراده هم اثر نیروبخشی دارد و هم گاهی ممکن است مانع موفقیت فردی شود.

۷۶- کدام‌یک از گزینه‌های زیر درباره عوامل نگرشی، به ترتیب با مفاهیم زیر، همخوانی بیشتری دارد؟

- دانش‌آموزی که با برنامه‌ریزی دقیق برای کنکور درس می‌خواند، از پرداختن به فعالیت‌های متفرقه و وقت‌گیر که او را از مسیر دور می‌کنند، فاصله می‌گیرد.
 - جی‌کی رولینگ با وجود ورشکستگی مالی و مشکلات عاطفی و خانوادگی فراوان، به نوشتن کتاب ادامه داد تا در نهایت توانست اثر درخشان هری پاتر را خلق کند.
 - ورزشکاری که در یک مسابقه نفس‌گیر، با وجود خستگی شدید و مصدومیت، برای سربلند کردن نام کشورش تا پایان مبارزه دست از تلاش برنمی‌دارد و ادامه می‌دهد.
 - دانش‌آموزی که شعار زندگی‌اش این بوده که هر فردی به اندازه تلاش‌هایش موفق می‌شود و ساعت‌های مطالعه‌اش را برای کسب رتبه خوب در کنکور افزایش می‌دهد.
- ۱) باورها و ارزش‌ها - هدفمندی - اراده - اراده - ادراک کنترل
 - ۲) هدفمندی - اراده - اراده - باورها و نظام ارزشی
 - ۳) هدفمندی - هدفمندی - باورها و نظام ارزشی - ناهماهنگی شناختی
 - ۴) باورها و ارزش‌ها - اراده - باورها و نظام ارزشی - اسناد ناپایدار، درونی و قابل کنترل

۷۷- درباره وضعیت نگرشی افرادی که در ادامه توصیف می‌شوند، کدام گزینه صحیح است؟

- الف) علی می‌داند که برای موفقیت در کنکور باید روزی هشت ساعت درس بخواند اما در عمل، روزی دو ساعت بیشتر مطالعه نمی‌کند و بقیه زمان را به فعالیت‌های غیردرسی می‌پردازد.
 - ب) سینا باور دارد که تیم فوتبال مورد علاقه او بهترین است و همیشه از آن طرفداری می‌کند، اما وقتی در اکثر بازی‌ها شکست می‌خورند، سینا می‌گوید: «داورها مغرضانه قضاوت می‌کنند.»
- ۱) نگرش‌های «الف» برخلاف «ب» دارای عنصر شناختی و احساسی بوده، ولی عنصر آمادگی برای عمل در او دیده نمی‌شود.
 - ۲) «ب» همانند «الف» برای رفع حالت ناخوشایند فعلی می‌تواند ابتدا کارکردهای نگرشی خود را کشف کند و سپس آن‌ها را تغییر دهد.
 - ۳) دلیل آزاردهنده بودن «ب» برخلاف «الف» آن است که عامل جهت‌دهنده به رفتار شامل عنصر مبتنی بر احساس بوده است.
 - ۴) با توجه به قاعده‌مند بودن سیستم شناختی می‌توان گفت نیرومندی عناصر مثبت در «الف» بیشتر از عناصر منفی در «ب» است.

۷۸- معلمان در هنگام تدریس، سؤالاتی را مطرح می‌کنند و به دانش‌آموزان می‌گویند در صورت پاسخ‌دادن امتیاز خواهند گرفت. برخی دانش‌آموزان داوطلب شده و پاسخ سؤال را حتی زمانی که به درستی آن مطمئن نیستند مطرح می‌کنند، اما برخی دیگر با وجود دانستن جواب درست، تردید داشته و باور دارند توانایی پاسخ‌دادن به سؤالات ناگهانی معلم را به صورت شفاهی ندارند، در حالی که اگر سؤال به صورت کتبی خواسته شود، قادر به پاسخ‌گویی خواهند بود. به ترتیب عامل مؤثر در پاسخ‌ندادن دانش‌آموزان گروه دوم و پاسخ‌دادن دانش‌آموزان گروه اول در کدام گزینه درست است؟

(۱) نبود ادراک کارایی - مانع تصمیم‌گیری: کوچک‌شمردن

(۲) مانع کوچک‌شمردن خود - نوع انگیزه: درونی

(۳) نبود انگیزه بیرونی - مانع تصمیم‌گیری: اعتماد افراطی

(۴) فقدان ادراک کنترل - ملاک تصمیم‌گیری: مزیت

۷۹- با توجه به عبارت زیر، کدام مورد در خصوص محسن درست است؟

«محسن پس از شکست در مسابقه اولش در مرحله نیمه‌نهایی معتقد بود امروز شانس با او یار نبوده است، اما بعد از شکست دوم به یکی از هم‌تیمی‌هایش گفت: «گویا ضعیف‌شدن عضلاتم پس از بیماری اخیری که گرفته‌ام، تأثیر خودش را گذاشته و باید فکر گرفتن مدال و قهرمانی را از سرم بیرون کنم.»»

(۱) اسناد محسن از بیرونی ناپایدار غیر قابل کنترل به درونی پایدار غیر قابل کنترل تغییر یافته و انگیزه‌اش بیرونی بوده است.

(۲) اسناد محسن از بیرونی ناپایدار غیر قابل کنترل به درونی پایدار غیر قابل کنترل تغییر یافته و انگیزه‌اش درونی بوده است.

(۳) اسناد محسن از درونی پایدار غیر قابل کنترل به بیرونی ناپایدار غیر قابل کنترل و انگیزه‌اش از درونی به بیرونی تغییر یافته است.

(۴) اسناد محسن از درونی ناپایدار غیر قابل کنترل به درونی پایدار غیر قابل کنترل و انگیزه‌اش از بیرونی به درونی تغییر یافته است.

۸۰- در مواجهه با بیماری‌های دشواری مانند برخی از انواع سرطان، علی‌رغم روندهای درمانی طولانی، پرهزینه و دشوار، احتمال بهبود بیماری وجود دارد، ولی متأسفانه برخی مبتلایان پس از طی بخشی از مسیر درمان و مشاهده نکردن علائم بهبودی، ناامید شده و تصمیم می‌گیرند روند درمان را قطع کنند. تصمیم این بیماران به ترک درمان، ناشی از کدام عامل نگرشی است؟

(۱) تغییر اسناد از بیرونی و ناپایدار به درونی پایدار

(۲) درماندگی آموخته‌شده ناشی از عدم ادراک کنترل

(۳) شکل‌گیری ادراک کنترل و کارایی کاذب به دلیل عدم حمایت اجتماعی

(۴) درماندگی واقعی به دلیل شکل‌گیری باورهای غلط

پاسخنامه تشریحی آزمون را ساعت ۱۶ از صفحه شخصی خودتان در سایت آزمون خیلی سبز دریافت کنید.

azmoon.kheilisabz.com

اساتید، مشاوران و دانش آموزان گرامی؛
نظرات، پیشنهادات، انتقادات و بازخوردهای خود نسبت به سؤالات این آزمون را می توانید
از طریق آیدی @Kheilisabz_edit در همه پیامرسانها با ما به اشتراک بگذارید.

آزمون آزمایشی خیلی سبز

پایه دوازدهم

مرحله سیزدهم

سال تحصیلی ۱۴۰۴-۰۵

۰۸ / اسفند / ۱۴۰۴

دفترچه شماره دو

پایه

پایه	دوم	یازدهم	دوازدهم	مدت پاسخگویی	تا شماره	از شماره	تعداد سؤال	مواد امتحانی
دوم	درس ۵ و ۶ صفحه ۶۵ تا ۹۰	درس ۴ (از ابتدای تمارین) و درس ۵ (تا ابتدای تمارین) صفحه ۶۴ تا ۷۶	درس ۸ تا ۱۰ صفحه ۹۹ تا ۱۴۱	۲۰ دقیقه	۱۰۰	۸۱	۲۰	زبان عربی
دوم	درس ۹ تا ۱۳ صفحه ۸۹ تا ۱۳۴	درس ۸ تا ۱۰ صفحه ۹۹ تا ۱۴۱	درس ۸ تا ۱۰ صفحه ۹۹ تا ۱۴۱	۲۰ دقیقه	۱۱۳	۱۰۱	۱۳	تاریخ
دوم	درس ۶ تا ۸ صفحه ۶۷ تا ۱۱۲	فنون و مهارت‌های جغرافیایی (۲) و درس ۵ صفحه ۷۳ تا ۹۹	درس ۸ تا ۱۰ صفحه ۹۹ تا ۱۴۱	۲۰ دقیقه	۱۲۵	۱۱۴	۱۲	جغرافیا
دوم	درس ۹ صفحه ۸۳ تا ۹۶	درس ۱۰ و ۹ صفحه ۶۹ تا ۸۲	درس ۸ تا ۱۰ صفحه ۵۹ تا ۸۶	۲۰ دقیقه	۱۴۵	۱۲۶	۲۰	فلسفه و منطق
دوم	درس ۹ تا ۱۱ صفحه ۹۲ تا ۱۲۸	—	—	۱۵ دقیقه	۱۶۰	۱۴۶	۱۵	اقتصاد
دوم	—	—	—	۷۵ دقیقه	۸۰ سؤال		—	مجموع

نام درس	طراحان به ترتیب حروف الفبا	مسئول درس - گزینشگر
زبان عربی	مجید بیگلری - کیارش پورمهدی - آریا ذوقی - زهرا فرزانه - موسی کاظم غلامی کارشناس علمی: سمیه جغتایی	موسی کاظم غلامی
تاریخ	محمد ابوالحسنی - الهه ریاحی نسب - کیان کیانی دوست - حبیبه محبی بهرروز یحیی کارشناس علمی: علی آقاجانپور	حبیبه محبی
جغرافیا	علیرضا حسن طهرانی - الهه ریاحی نسب - بهروز یحیی کارشناس علمی: حبیبه محبی	علیرضا حسن طهرانی
فلسفه و منطق	علی اکبر آخوندی - محمد تقدی - محمد حسین خدام - سعید رحیمیان مجید قدرتی پور کارشناس علمی: علی آقاجانپور	علی اکبر آخوندی
اقتصاد	سارا شریفی - پریناز گلپایگانی - ستایش محمدی کارشناس علمی: علی محسنی	سارا شریفی

مدیر تألیف آزمون: فاطمه آقاجانپور

این آزمون نمره منفی دارد.

استفاده از ماشین حساب مجاز نیست.

دفترچه سؤالات آزمون‌های خیلی سبز، از همه نظر (تعداد سؤال‌ها، زمان پاسخگویی، نوع چینش گزینه‌ها، نوع صفحه‌آرایی، فونت سؤالات، سایز کلمات و اعداد، جای خالی محل انجام محاسبات و ...) در شبیه‌ترین حالت به دفترچه سؤالات کنکور سراسری طراحی می‌شود.

• عَيْنِ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (۸۱ - ۸۹):

۸۱- ﴿وَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَ رُسُلِهِ وَ لَمْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ أُولَئِكَ سَوْفَ يُؤْتِيهِمْ أَجْرَهُمْ﴾:

(۱) و آنان که به خدا و پیامبرانش ایمان آوردند در حالی که میان کسی از آن‌ها فرق نگذاشته‌اند، پاداششان به آنان داده خواهد شد.

(۲) و کسانی که به خدا و فرستادگانش ایمان آورده و میان هیچ‌یک از آنان فرق نگذاشتند، [خدا] مزد هایشان را به آن‌ها خواهد داد.

(۳) و کسانی که به خداوند و فرستادگان او ایمان بیاورند در صورتی که میان هیچ‌یک از آنان فرق نگذارند، [خداوند] پاداش آن‌ها را خواهد داد.

(۴) آنان که به خداوند و پیامبرانش ایمان آورده‌اند و بین هیچ‌کدام فرق نگذاشته‌اند، [الله] مزد هایشان را به آنان خواهد بخشید.

۸۲- «أَيُّهَا الطَّالِبُ الْمُجْتَهِدُ، أَطْلُبُ الْعُلُومَ النَّافِعَةَ الَّتِي تُنِيرُ قَلْبَكَ وَ عَقْلَكَ، فَإِنَّ السَّدَادَ فِي الْقَوْلِ وَ الْعَمَلَ لَا يَكُونُ إِلَّا بِالْعِلْمِ وَ الْإِيمَانِ!»:

(۱) ای دانش‌آموز کوشا، دانش‌های مفید را بخوان تا قلب و خردت روشن شوند، زیرا درستی در گفتار و کردار تنها با علم و ایمان ممکن است!

(۲) ای دانش‌آموز تلاشگر، در پی دانش‌های سودمندی باش که دل و عقلت را روشن می‌سازند، زیرا ثبات در گفتار و کردار جز با علم و ایمان به دست نمی‌آید!

(۳) ای دانش‌آموز تلاشگر، دانش‌هایی سودمند را طلب کن که جان و دلت را روشن نمایند، چراکه ثبات در گفتار و کردار تنها با علم و ایمان است!

(۴) ای دانش‌آموز کوشا، دانش‌های سودمندی را طلب کن که دل و عقلت را روشن می‌کنند، زیرا درستی در گفتار و کردار جز با علم و ایمان نمی‌باشد!

۸۳- «فِي أَيَّامِي الدَّرَاسِيَّةِ شَارِكْتُ فِي بَرْنَامَجِ تَعْلِيمِي جَدِيدٍ يَسَاعِدُ الطَّلَّابَ مَسَاعِدَةً عَلَى تَعَلُّمِ اللُّغَةِ الْعَرَبِيَّةِ بِطَرِيقَةٍ مُبْتَكِرَةٍ!»:

(۱) در روزهای تحصیلیم در برنامه آموزشی جدیدی شرکت کردم که به دانش‌آموزان در یادگیری زبان عربی به روشی نو قطعاً کمک می‌کند!

(۲) در دوران مدرسه در برنامه‌های آموزشی نوینی شرکت کردم که به آموزش زبان عربی به دانش‌آموزان به روشی خلاقانه کمک شایانی می‌کند!

(۳) در روزهای تحصیل خود در برنامه آموزشی جدیدی شرکت کردم، زیرا بی‌شک در روش یادگیری زبان عربی به دانش‌آموزان حتماً کمک می‌کند!

(۴) در روزهای درسی در برنامه‌های آموزشی و جدید شرکت کرده بودم که با روشی مبتکرانه به دانش‌آموزان در یادگیری زبان عربی کمک می‌کند!

۸۴- «الْمُتَشَانِمُ يَظُنُّ أَنَّ الْحَيَاةَ لَا قِيَمَةَ لَهَا أَمَّا الْمُتَفَانِلُ فَيَرَى أَنَّهَا مُسْتَمِرَّةٌ وَ مَلِينَةٌ بِالْفُرْصِ الْجَمِيلَةِ!»:

(۱) بدبین می‌پندارد که زندگی هیچ ارزشی ندارد، اما خوش‌بین معتقد است که [زندگی] پیوسته و سرشار از فرصت و زیبایی می‌باشد!

(۲) بدبین گمان دارد که زندگی اصلاً ارزشی ندارد در حالی که خوش‌بین [زندگی] را مداوم و لبریز از فرصت‌های زیبا می‌داند!

(۳) گمان بدبین این است که زندگی هیچ ارزشی ندارد و خوش‌بین آن را ادامه‌دار و پر از فرصت و زیبایی می‌بیند!

(۴) بدبین می‌پندارد که زندگی هیچ ارزشی ندارد، ولی خوش‌بین می‌پندارد که [زندگی] ادامه‌دار و سرشار از فرصت‌های زیباست!

۸۵- «لِيُطْعَمَ ذُو النُّعْمَةِ الْمَسْكِينِ وَ لَا يَغْفَلَ عَنْ نَجْدَتِهِ فِي شِدَائِدِ الدَّهْرِ فَإِنَّ مَنْ يَفْرَجَ عَنِ الْمَكْرُوبِ يُكْرِمَهُ اللَّهُ!»:

- ۱) توانگر، نیازمند را سیر می‌کند و در روزهای سختی از یاری او غافل نمی‌شود که اگر کسی یک گرفتاری را برطرف کند، خدا او را گرامی می‌دارد!
- ۲) دارا باید نیازمند را اطعام کند و از حمایت‌کردنش در سختی‌های روزگار غافل نشود، زیرا هر که از گرفتاران گره‌گشایی کند، خدا او را گرامی می‌دارد!
- ۳) صاحب نعمت باید از غذاپیش به نیازمند بدهد و در سختی‌های روزگار از حمایتش غافل شود، زیرا هر کس از گرفتاری گره‌گشایی کند، خدا او را بزرگ می‌دارد!
- ۴) باید که توانگر به نیازمند غذا بدهد و در سختی‌های روزگار نباید از یاری‌اش غفلت کند، پس هر کس از گرفتار گره‌گشایی کند، خدا او را گرامی می‌دارد!

۸۶- عَيْنُ الصَّحِيحِ:

- ۱) اعزم على الالتزام بالصدق لعلك تتخلص من ذنوبك الأخرى: تصمیم به پایبندی به راستگویی بگیر تا از گناهان دیگر خلاص شوی!
- ۲) كان القمر قد اختفى خلف الغيوم و لكنّ اختفاؤه لَنْ يَدُومَ دَوَاماً: ماه پشت ابرها مخفی شده بود، ولی این پنهان‌شدن قطعاً دوام ندارد!
- ۳) من حاسب نفسه قبل أن يُحاسب، يُنقذ نفسه من العذاب: هر که خود را حسابرسی کند، پیش از آن که حسابرسی شود، خود را از عذاب نجات می‌دهد!
- ۴) لا تلجأ إلى غير الله فإنه خيرٌ من يحميك عن الدّلة: به غیر خدا پناه نبر، زیرا او بهترین کسی است که تو را از لغزش‌ها محافظت می‌کند!

۸۷- عَيْنُ الْخَطِئِ:

- ۱) على المؤمن أن يُعِينَ إماماً يَقْتَدِي به: رهرو باید پیشوایی را که از او تبعیت می‌کند، یاری کند،
- ۲) و لا يقدرُ عليه إلا من جهّز نفسه بالورع: و تنها کسی قادر به آن است که به پرهیزگاری مجهز شود،
- ۳) و لا يتظاهر بما لا يستطيعه فيفضح: و به چیزی که بر آن توانایی ندارد نباید تظاهر کند، زیرا رسوا می‌شود،
- ۴) و لينتبه أنّ العزّة في مساعدة الإمام المتّقّي: و باید آگاه شود که ارجمندی در یاری‌کردن پیشوای پرهیزگار است!

۸۸- «هنگام شناکردن در دریاچه نزدیک بود غرق شوم، ولی دوستانم برای کمک من شتافتند!»:

- ۱) عندما كنتُ أسبحُ في البحرِ كدتُ أغرقُ و لكنّ أصحابي سارعوا ليساعدوني!
- ۲) عند السّباحة في البحيرة كدتُ أغرقُ و لكنّ أصدقائي أسرعوا لمساعدتي!
- ۳) عند السّباحة في بحيرة أكادُ أغرقُ و لكنّ صديقاتي أسرعن لمساعدتي!
- ۴) لما كنتُ أشتغلُ بالسّباحة كدتُ أغرقُ و لكنّ أصحابي أسرعوا و ساعدوني!

۸۹- «الخيرُ في ما وقع.» عَيْنُ الْأَبْعَدِ عَنِ الْمَفْهُومِ الْعِبَارَةُ:

۱) رضا به داده بده وز جبین گره بگشای	که بر من و تو در اختیار نگشاده‌ست
۲) نه پای آن که بگریزم ز تقدیر	همان بهتر که با تقدیر سازم
۳) قضا به تلخی و شیرینی‌ای پسررفته‌ست	تو گر ترش بنشیننی قضا چه غم دارد؟
۴) هرچه خواندیم نگشتیم آگه	درس تقدیر به‌جز مبهم نیست

• اقرأ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (٩٠ - ٩٤) بِمَا يُنَاسِبُ النَّصَّ:

تُعَدُّ النَّبَاتَاتُ الطَّبَّيَّةُ مِنْ أَقْدَمِ الْوَسَائِلِ الَّتِي اسْتَعْمَلَهَا الْإِنْسَانُ فِي عِلَاجِ الْأَمْرَاضِ وَتَخْفِيفِ الْأَلَامِ. وَ قَدْ اعْتَمَدَتِ الشُّعُوبُ الْقَدِيمَةُ عَلَى الْأَعْشَابِ الطَّبَّيَّةِ قَبْلَ ظُهُورِ الْأَدْوِيَةِ الصَّنَاعِيَّةِ. يَحْتَوِي كُلُّ نَبَاتٍ طَبِّيٍّ عَلَى مَوَادِّ فَعَّالَةٍ تُسَاعِدُ الْجِسْمَ عَلَى الشِّفَاءِ وَتَقْوِيَةَ الْمُنَاعَةِ (سِيستم ايمنى). وَ مِنْ أَشْهُرِ هَذِهِ النَّبَاتَاتِ النَّعْنَاعُ وَ الزَّنْجِبِيلُ وَ الْبَابُونَجُ.

يُسْتَعْمَلُ النَّعْنَاعُ فِي تَهْدِئَةِ الْأَمِّ الْمَعْدَةِ وَ طَرْدِ الْغَازَاتِ أَمَّا الزَّنْجِبِيلُ فَيُقْوِي الدَّوْرَةَ الدَّمَوِيَّةَ (جريان الدَّم في الجسم) وَ يُسَاعِدُ عَلَى مَقَاوِمَةِ الزَّكَامِ وَ يُعَدُّ الْبَابُونَجُ نَبَاتًا مُهِمًّا فِي تَهْدِئَةِ الْأَعْصَابِ.

إِنَّ الْعِلْمَ الْحَدِيثَ أَثْبَتَ أَنَّ الْعِدِيدَ مِنْ هَذِهِ النَّبَاتَاتِ تَحْتَوِي عَلَى مُرَكَّبَاتٍ كِيمِيَائِيَّةٍ مُفِيدَةٍ مِمَّا يُؤَكِّدُ أَهْمِيَّتَهَا فِي الطَّبِّ الطَّبَّيِّ. وَ لِذَلِكَ يَنْصَحُ الْأَطْبَاءُ بِالاسْتِفَادَةِ مِنَ الْأَعْشَابِ بِشَكْلِ مُعْتَدِلٍ وَ تَحْتَ إشرافِ الْمُتَخَصِّصِينَ. فَالْإِكْتِنَارُ فِي اسْتِعْمَالِهَا قَدْ يُسَبِّبُ أَضْرَارًا لِلْجِسْمِ خَاصَّةً إِذَا تَدَاخَلَتْ مَعَ أَدْوِيَةٍ أُخْرَى.

٩٠- «إِذَا اسْتَعْمَلْنَا الزَّنْجِبِيلَ أَكْثَرَ مِنَ اللَّازِمِ ...» عَيْنِ الصَّحِيحِ:

- (١) فَلَنْ نُصَابَ بِالزَّكَامِ!
 (٢) نُصَابُ بَارْتِفَاعِ ضَغْطِ الدَّمِ!
 (٣) يَنْخَفُضُ ضَغْطُ الدَّمِ مِمَّا يَكُونُ طَبَّيًّا!
 (٤) يُسَهِّلُ جَرِيَانَ الدَّمِ فِي الْجِسْمِ!

٩١- عَيْنِ الصَّحِيحِ:

- (١) الشُّعُوبُ الْقَدِيمَةُ مَا كَانَتْ تَنْتَبِهُ إِلَى أَضْرَارِ النَّبَاتَاتِ الطَّبَّيَّةِ!
 (٢) عَصِيرُ الْبَابُونَجِ يُفِيدُ لِمَنْ يَشْتَغَلُونَ فِي أَمَاكِنَ مَمْلُوءَةٍ مِنَ الْأَصْوَاتِ الرَّفِيعَةِ!
 (٣) الطَّبِّ الْحَدِيثُ يَمْنَعُ النَّاسَ عَنِ اسْتِعْمَالِ النَّبَاتَاتِ الطَّبَّيَّةِ لِعِلَاجِ الْأَمْرَاضِ!
 (٤) لِكُلِّ مَرِيضٍ يُوجَدُ نَبَاتٌ طَبِّيٌّ يُعَالِجُهُ وَلَكِنَّ الْإِنْسَانَ مَا عَرَفَ خَوَاصَّ بَعْضِ النَّبَاتَاتِ!

٩٢- عَيْنِ الْخَطَأِ:

- (١) يَزِيدُ اسْتِعْمَالُ الزَّنْجِبِيلِ فِي فَصْلِ الْخَرِيفِ وَ الشِّتَاءِ فَيَرْتَفِعُ سَعْرُهُ!
 (٢) بَعْضُ النَّبَاتَاتِ الطَّبَّيَّةِ مُفِيدَةٌ لِلْوَقَايَةِ مِنَ الْأَمْرَاضِ وَ الْأُخْرَى تَفِيدُ عِلَاجَهَا!
 (٣) الْإِنْسَانُ تَعَرَّفَ عَلَى خَوَاصِّ الْأَعْشَابِ الطَّبَّيَّةِ قَبْلَ أَنْ يَتَعَرَّفَ عَلَى أَضْرَارِهَا!
 (٤) اسْتِعْمَالُ الْأَعْشَابِ الطَّبَّيَّةِ أَكْثَرَ تَأْتِيرًا مِنَ الْأَدْوِيَةِ الْكِيمِيَائِيَّةِ فِي عِلَاجِ الْأَمْرَاضِ!

• عَيْنِ الْخَطَأِ فِي الْإِعْرَابِ وَ التَّحْلِيلِ الصَّرْفِيِّ (٩٣ - ٩٤):

٩٣- «النَّبَاتَاتُ - اسْتَعْمَلُ - يُؤَكِّدُ - هَذِهِ»:

- (١) النَّبَاتَاتُ: جَمْعُ سَالِمٍ لِلْمَوْثُوثِ (مفرد «النَّبَاتُ») - معرب - معرف بـأل/ نائب الفاعل و مرفوع بالضمة
 (٢) اسْتَعْمَلُ: فِعْلٌ مَاضٍ - لِلْغَائِبِ - مَزِيدٌ ثَلَاثِيٌّ مِنْ بَابِ اسْتِفْعَالٍ - مَتَعَدٌّ - مَبْنِيٌّ/ فِعْلٌ وَ مَفْعُولُهُ ضَمِيرٌ «هَا»
 (٣) يُؤَكِّدُ: فِعْلٌ مُضَارِعٌ - لِلْمَوْثُوثِ الْغَائِبِ - مَزِيدٌ ثَلَاثِيٌّ - لَهُ حَرْفُ زَائِدٍ وَاحِدٌ - لَازِمٌ - مَبْنِيٌّ لِلْمَعْلُومِ/ فَاعِلُهُ «أَهْمِيَّةٌ»
 (٤) هَذِهِ: اسْمُ الْإِشَارَةِ - لِلْمَوْثُوثِ الْقَرِيبَةِ أَوْ لِمَجْمَعٍ غَيْرِ عَاقِلٍ - مَعْرِفَةٌ - مَبْنِيٌّ/ مَضَافٌ إِلَيْهِ، مَضَافَةٌ: أَشْهُرُ

٩٤- «فَعَّالَةٌ - يُسَاعِدُ - تَهْدِئَةُ - مُعْتَدِلٌ»:

- (١) فَعَّالَةٌ: اسْمٌ - مفرد مؤنث - اسم مبالغة (للدلالة على كثرة الصفة) - معرفة - معرب/ صفة و مجرور بالتبعية من موصوفها
 (٢) يُسَاعِدُ: فِعْلٌ مُضَارِعٌ - لِلْغَائِبِ - مَزِيدٌ ثَلَاثِيٌّ (مَاضِيَةٌ «سَاعَدَ») - معرب - مَبْنِيٌّ لِلْمَعْلُومِ/ فِعْلٌ وَ فَاعِلٌ وَ الْجُمْلَةُ فَعْلِيَّةٌ
 (٣) تَهْدِئَةُ: اسْمٌ - مفرد مؤنث - مصدر مزيد ثلاثي (مَاضِيَةٌ: هَذَا) - معرب/ مجرور بحرف جر
 (٤) مُعْتَدِلٌ: اسْمٌ - مفرد مذكر - اسم فاعل (مَأخُودٌ مِنْ فِعْلِ مَزِيدٍ ثَلَاثِيٍّ) - نَكْرَةٌ - معرب/ صفة و مجرور

• عین الجواب الصحیح للأسئلة التالیة (٩٥ - ١٠٠):

٩٥- عین الخطأ في ضبط حركات الكلمات:

- (١) طَلَبَ الْمُعَلِّمُ مَنْ أُنْجِسَ فِي جَهَةِ فِي الصَّفِّ لِيَمْتَحِنَا!
- (٢) يَجِبُ عَلَيْنَا أَنْ نَتَنَاوَلَ هَذِهِ الْأَدْوِيَةَ حَتَّى لَا يَشْتَدَّ مَرَضُنَا!
- (٣) لَا تُجِبْ قَبْلَ أَنْ تَسْمَعَ وَ لَا تُعَارِضْ قَبْلَ أَنْ تَفْهَمَ!
- (٤) سَأَلَنِي الْأُسْتَاذُ: أ تَضْمَنُ أَنْ يُجِيبَ أُصْدِقَاؤُكَ مِثْلَ إِجَابَتِكَ!

٩٦- عین الصفة تختلف نوعها:

- (١) قال لي صديقي: ابحث عن شخص يقدر على إجابة أسئلتك!
- (٢) هذا السمك نوع من الأسماك يقفز من الماء بحركة من ذيله!
- (٣) إني أنقذت من الضلالة بمواعظ أهداها لي هذا الرجل الفاضل!
- (٤) لي أحنة لا يهجروني في شدائد الحياة و أقدر على أن أعتمد عليهم!

٩٧- عین «اللام» لم تستخدم لإيجاد الإلزام:

- (١) لنتنبه من نوم الغفلة و لنتخلص من شرّ عيوب تمرر حياتنا!
- (٢) في يوم أمس طلبت من أقربائي لیساعدوني في جمع المحاصيل!
- (٣) إنها مصابة بمرض السكر فلتمتنع عن أكل السكريات!
- (٤) إني أعتقد أنّ التلاميذ ليشاركوا في تنظيف حُجراتهم كلهم!

٩٨- عین ما ليس فيه ما يدلّ على المضارع الالتزامي:

- (١) أبي يحبّ أن يشتري سيّارة فيعمل في المصنع أكثر من قبل!
- (٢) إن قلتَ قولاً حسناً فسيقول الناس فيك أحسن الأقوال!
- (٣) لا تحزنك أقوال الذين يمنعونك عن الحصول على أهدافك!
- (٤) لم يلتفت الزملاء إليك لأنك كررت عملك القبيح مرّات!

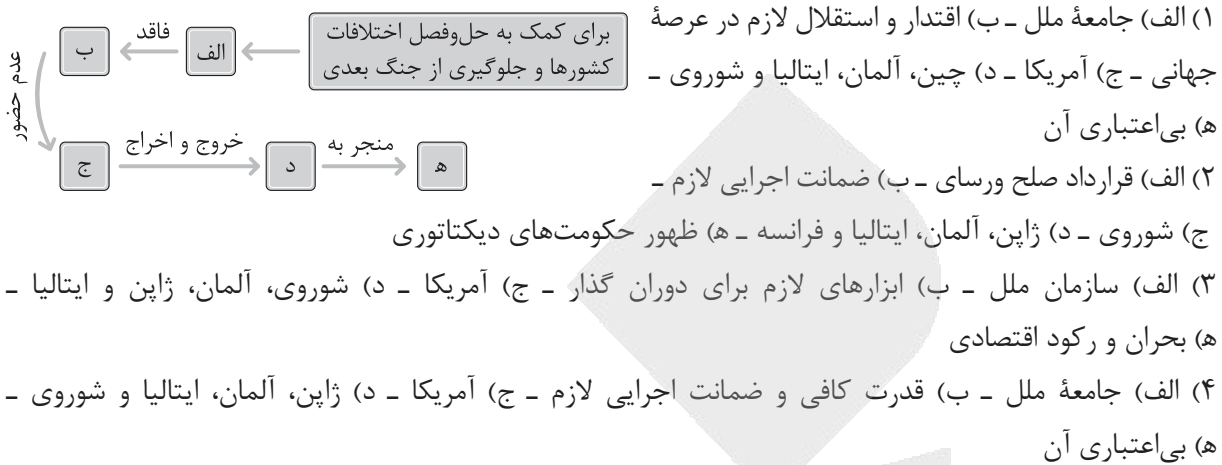
٩٩- عین ما يبيّن فيه نوع وقوع الفعل:

- (١) أدبوا أولادكم قبل أن يؤدّبهم الزّمن تأديباً يؤلمهم!
- (٢) العلوم النّافعات تنير العقل إنارةً فنجد طريق السّعادة!
- (٣) لا تُجادل الآخرين مُجادلةً إلاّ بالتي هي أحسن!
- (٤) إنّ تعديّ الناس على الطّبيعة تعديّ الظّالمين!

١٠٠- عین ما ليس فيه اسمٌ يخاطب:

- (١) اجتهدوا أصدقائي حتّى تستطيعوا أن تحصلوا على أهدافكم!
- (٢) بنتي تحبّ الدّراسة في فرع الطّبّ في جامعة طهران!
- (٣) صديقي كلّ إنسان يُشاهد نتيجة أعماله فكلّ صالحاً!
- (٤) زميلتي الذّكيّة علّمي الدّروس التي تعلّمت من أستاذنا!

۱۰۱- با توجه به مسائل و مشکلات جهان در فاصله دو جنگ بزرگ، کدام گزینه به ترتیب مطابق با تصویر زیر، تدوین شده است؟

۱۰۲- کدام مورد درباره زمان وقوع دو رویداد زیر درست است؟

الف) در جریان درگیری میان واحدهای نیروی دریایی ایران با نیروهای متجاوز انگلیسی در آبادان و خرمشهر، دریادار غلام‌علی بایندر به شهادت رسید.

ب) در هندوستان حزب کنگره ملی به رهبری مهاتما گاندی با کمک مبارزه متحدانه مسلمانان و هندوها، استقلال کامل این کشور را درخواست کرد.

۱) «الف» در دوره پهلوی اول و قبل از «ب» روی داد.

۲) «ب» هم‌زمان با انقلاب اسلامی ایران روی داد و «الف» در جریان جنگ تحمیلی اتفاق افتاد.

۳) «الف» در دوره پهلوی دوم روی داد و «ب» قبل از آن اتفاق افتاد.

۴) هنگام وقوع «الف» در ایران جنگ جهانی اول در جهان رخ داده بود و پس از آن «ب» رخ داد.

۱۰۳- کدام مورد درباره اقدامات انگلیسی‌ها برای تسهیل مهاجرت صهیونیست‌ها و تشکیل حکومت در دوره قیمومت، درست است؟

الف) آموزش و سازمان‌دهی و تجهیز نظامی به انواع سلاح‌های پیشرفته

ب) گسترش مهاجرت یهودیان با تبلیغات در مورد هولوکاست

ج) واگذاری قیمومت خود بر فلسطین به سازمان ملل به دلیل تقویت صهیونیست‌ها

د) تشویق یهودیان برای مهاجرت به فلسطین و تسهیل خرید و تصرف املاک

۱) «الف» - «ب»

۲) «الف» - «د»

۳) «ب» - «ج»

۴) «ج» - «د»

۱۰۴- وجه اشتراک «هیتلر» و «استالین» در بُعد روابط خارجی، کدام است؟

۱) احیای دوباره تمدن و بازگشت به دوران باستان

۲) اجرای برنامه‌های صنعتی و شکوفایی اقتصادی و کشاورزی

۳) برنامه توسعه طلبانه با هدف گسترش مرزها و سرزمین‌های دیگر

۴) اجرای برنامه‌های جدید و تغییر و تحول چشمگیر اقتصادی با خشونت بسیار

۱۰۵- ترتیب زمانی رویدادهای مهم دوران فعالیت‌های سیاسی دکتر مصدق به ترتیب از قدیم به جدید، در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

- (الف) کودتای ۲۸ مرداد
(ب) ملی شدن صنعت نفت
(ج) موازنه منفی
(د) ترور رزم آرا
(ه) وزیر جنگ شدن مصدق
(و) قیام ۳۰ تیر

جدید	→	ه	ج	و	ب	د	الف	←	قدیم
جدید	→	و	د	ب	ه	الف	ج	←	قدیم
جدید	→	ج	ه	الف	و	ب	د	←	قدیم
جدید	→	الف	ه	و	ب	د	ج	←	قدیم

۱۰۶- هر یک از موارد زیر، به ترتیب مربوط به چه برهه‌ی زمانی از رویداد سیاسی و اجتماعی ایران قبل و بعد از ملی شدن صنعت نفت است؟

- (الف) نخست‌وزیری زاهدی و اعلام حکومت نظامی و انحلال احزاب و گروه‌های سیاسی و روزنامه‌های مخالف
(ب) اختلاف دامنه‌دار میان دولت ایران و انگلیس درباره‌ی پرداخت سهم شرکت نفت ایران و انگلیس به ایران
(ج) رقابت شدید دولت‌های آمریکا و شوروی برای کسب امتیاز استخراج نفت خارج از محدوده‌ی قرارداد ایران و انگلیس
(د) کمبود و گرانی نان و نابسامانی‌های اقتصادی و اعتراض‌های خیابانی
(۱) پس از اشغال ایران - در ابتدای سلطنت محمدرضا شاه - پس از نهضت مشروطه - در دوران اشغال ایران
(۲) بعد از موفقیت کودتای ۲۸ مرداد - پس از نهضت مشروطه - هم‌زمان با اشغال ایران - در دوران جنگ جهانی دوم
(۳) پس از استعفای مصدق - در دوران مظفردالدین شاه - بعد از قرارداد داری - هم‌زمان با اشغال ایران
(۴) بعد از موفقیت کودتای ۲۸ مرداد - پس از نهضت مشروطه - هم‌زمان با دادگاه لاهه - هم‌زمان با جنگ جهانی اول

۱۰۷- با توجه به زمان نخست‌وزیری امیر اسدالله علم، کدام رویداد زیر در دوره‌ی نخست‌وزیری وی رخ نداده است؟

- (۱) اصول شش‌گانه‌ای تحت عنوان انقلاب سفید به تصویب هیئت دولت رسید.
(۲) امام خمینی به تصویب‌نامه‌ی انتخابات انجمن‌های ایالتی و ولایتی اعتراض کردند.
(۳) قانون انتخابات انجمن‌های ایالتی و ولایتی مورد اصلاح قرار گرفت.
(۴) نخستین مرحله‌ی برنامه‌های اصلاحی با عنوان اصلاحات ارضی آغاز شد.

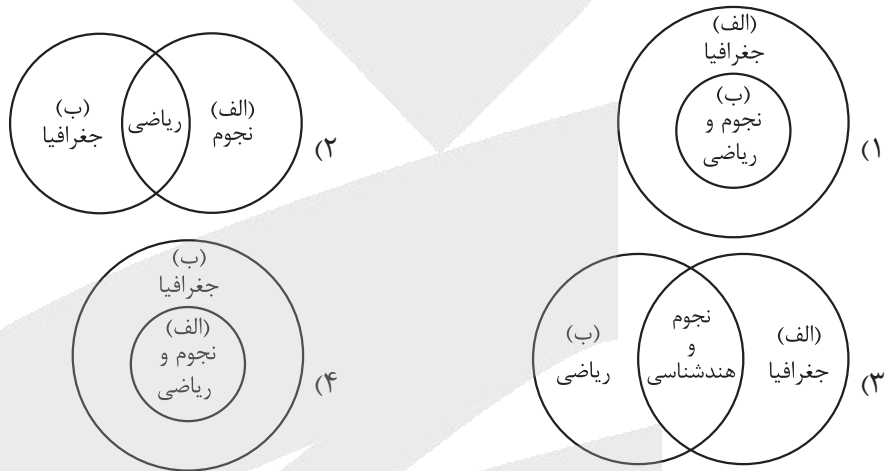
۱۰۸- هر یک از موارد زیر، به ترتیب به کدام جنبه از تداوم مبارزه علیه رژیم پهلوی، مربوط است؟

- (الف) تدریس مباحث ولایت فقیه
(ب) مبارزات نهضت آزادی ایران در چارچوب قانون اساسی
(ج) تمایل پیدا کردن گروهی از جوانان عضو نهضت آزادی به مارکسیسم
(د) نقش اساسی دکتر شریعتی، در طرد اندیشه‌های مارکسیستی، به همراه روشنگری علیه رژیم پهلوی
(۱) فعالیت سیاسی - فعالیت سیاسی - مبارزه مسلحانه - مبارزه فرهنگی
(۲) فعالیت سیاسی - مبارزه فرهنگی - فعالیت سیاسی - مبارزه فرهنگی
(۳) مبارزه فرهنگی - فعالیت سیاسی - فعالیت سیاسی - فعالیت سیاسی
(۴) مبارزه فرهنگی - مبارزه مسلحانه - مبارزه مسلحانه - فعالیت سیاسی

۱۰۹- کدام یک از کتاب‌های تاریخ بلعمی، تاریخ بیهقی و شاهنامه فردوسی، در نزدیک‌ترین فاصله زمانی ممکن به رویدادهای زیر نوشته شده است؟

- (الف) محمود غزنوی به بهانه جهاد، در راه خدا به هند لشکرکشی کرد.
 (ب) یکی از مؤسسان آل بویه به نام احمد بغداد را تسخیر کرد، اما خلافت را از بین نبرد.
 (ج) در این دوره تقابل اهل قلم و شمشیر، اتفاق افتاد.
 (۱) (ب) تاریخ بیهقی - (الف) تاریخ بلعمی
 (۲) (الف) تاریخ بیهقی - (ب) تاریخ بلعمی
 (۳) (ج) تاریخ بلعمی - (الف) شاهنامه فردوسی
 (۴) (ب) شاهنامه فردوسی - (ج) تاریخ بیهقی

۱۱۰- کدام گزینه حوزه فعالیت ابوریحان بیرونی (الف) و ابوالعباس لوکری (ب) را به درستی مقایسه کرده است؟

۱۱۱- کدام موارد درباره خراسان و ماوراءالنهر در دوران اسلامی، درست است؟

- (الف) اقوام مهاجم بعد از ملکشاه، به این ناحیه هجوم آوردند و خسارت‌های فراوانی به شهرها و روستاهای این منطقه وارد آوردند.
 (ب) از جمله مهم‌ترین مراکز شیعه‌نشین ایران به شمار می‌رفتند و اختلافات شدیدی با پیروان فرق و مذاهب دیگر داشتند.
 (ج) محل تجمع بسیاری از دانشمندان و طالبان علم متواری از هجوم مغولان بود که در رشته‌های مختلف به‌ویژه معارف به رونق دوره تیموری پرداختند.
 (د) تیمور هنرمندان و صنعتگران شهرهایی را که فتح می‌کرد به این نواحی می‌فرستاد تا در آبادانی و زیبایی آن شهر بکوشند.
 (۱) «ج» - «د» (۲) «الف»
 (۳) «الف» - «ب» (۴) «ب» - «د»

۱۱۲- با توجه به موارد زیر کدام مورد درست است؟

- (الف) مسجد جامع عتیق اصفهان یکی از مسجدهای چهار ایوانی در ایران دوران سلجوقی است.
 (ب) فنون و شیوه‌های معماری در عصر ایلخانان و تیموریان، پیشرفت چشمگیری کرد.
 (۱) در «الف» همانند «ب» کاشی‌کاری و گچ‌بری از ویژگی‌های مهم معماری در تزئین بناها به شمار می‌رود.
 (۲) در «الف» برخلاف «ب» ترکیب آجر و کاشی و نقوش گیاهی و جانوری، ویژگی منحصر به فردی در بناها ایجاد کرده است.
 (۳) در «ب» تلفیقی از سنت‌های معماری ایرانی و هندی جلوه‌گری بیشتری دارد و نمونه‌های معماری دوران «الف» در هرات و سمرقند به کمال خود رسیده است.
 (۴) در «ب» همانند «الف» معماری به کیفیت دوران قبل از خود نرسیده اما نقوش انسانی، گیاهی و هندسی برای توسعه معماری کاربرد فراوانی داشته است.

۱۱۳- کدام گزینه با توجه به موارد داده شده، درست است؟

الف) تاریخ گزیده

ب) تاریخ جهانگشا

ج) جامع التواریخ

- ۱) «الف» و «ب» بعد از «ج» نگارش و تألیف شده‌اند.
- ۲) «الف» قبل از «ج» و بعد از «ب» تألیف شده است.
- ۳) «ج» بعد از «ب» و قبل از «الف» تألیف شده است.
- ۴) «ب» بعد از «الف» و «ج» نگارش شده است.

۱۱۴- یک مهندس ساکن لندن باید ساعت ۸ صبح روز سه‌شنبه به وقت کشور محل کارش، در یک جلسه آنلاین شرکت می‌کند. اما به دلیل اختلاف زمانی، در ساعت ۲۱:۳۰ روز دوشنبه در جلسه حضور یافت. کدام یک از گزینه‌ها طول جغرافیایی شهر محل کار او را نشان می‌دهد؟

- (۱) $۱۵۷^{\circ} / ۵^{\circ}$ شرقی (۲) $۱۵۷^{\circ} / ۵^{\circ}$ غربی (۳) $۱۱۲^{\circ} / ۵^{\circ}$ شرقی (۴) $۱۱۲^{\circ} / ۵^{\circ}$ غربی

۱۱۵- با توجه به موارد زیر، کدام گزینه به درستی تبیین شده است؟

(الف) طلوع خورشید در شهر مشهد، حدود نیم ساعت زودتر از تهران رخ می‌دهد.

(ب) قطار تبریز - تهران هر روز ساعت ۱۶ تبریز را به مقصد تهران ترک می‌کند.

(۱) مورد «الف» همانند «ب» اشاره به ساعت رسمی یک کشور دارد و در تمامی کشور یکی می‌باشد.

(۲) ساعت رسمی، ساعتی است که دولت برای همه مناطق به طور یکسان تعیین می‌کند و مورد «ب» از مصادیق آن می‌باشد.

(۳) ساعتی یکسان که هر کشور جهت جلوگیری از ناهماهنگی مشخص می‌کند، مصداق‌های مختلفی دارد و «الف» از مصادیق آن است.

(۴) مورد «الف» برخلاف «ب»، اشاره به ساعت استاندارد یک کشور دارد و مربوط به اوقات شرعی هر ناحیه است.

۱۱۶- کدام عبارت‌ها به ترتیب موارد «الف»، «ب» و «ج» را کامل می‌کند؟

(۱) حرکت صفحات پوسته زمین - کشیدگی و فشردگی پوسته زمین -

ایجاد شکستگی‌هایی به نام گسل

(۲) ایجاد شکستگی‌هایی به نام گسل - کشیدگی و فشردگی پوسته زمین -

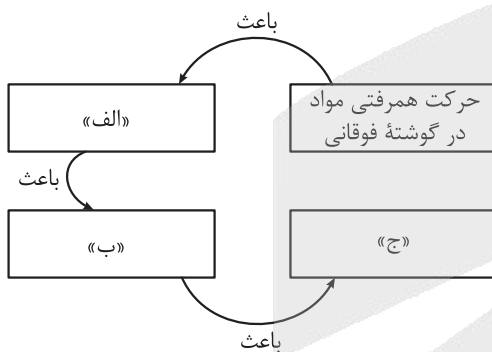
زمین - حرکت صفحات پوسته زمین

(۳) کشیدگی و فشردگی پوسته زمین - حرکت صفحات پوسته زمین -

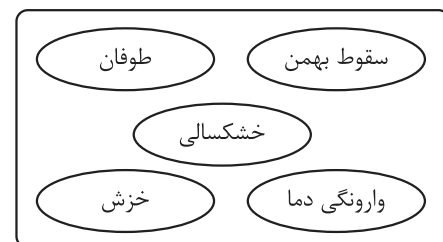
ایجاد شکستگی‌هایی به نام گسل

(۴) حرکت صفحات پوسته زمین - ایجاد شکستگی‌هایی به نام گسل -

حرکت صفحات پوسته زمین

۱۱۷- با توجه به ویژگی‌ها و انواع مخاطرات طبیعی، موارد و با مخاطرات مربوط به دینامیک بیرونی مطابقت دارند.

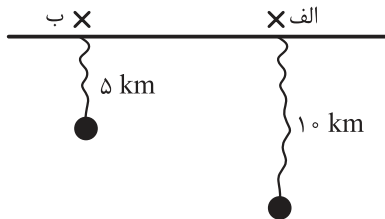
(۴) «الف» - «د»

(۳) «ج» - «د»

(۲) «ب» - «ج»

(۱) «الف» - «ب»

۱۱۸- با توجه به شکل زیر، کدام گزینه تبیین درستی را بیان می‌کند؟ و میزان تخریب یک زمین‌لرزه را با مقیاس اندازه‌گیری می‌کنند.

- ۱) در نقطه «الف» به دلیل دوری از مرکز سطحی زمین‌لرزه، شدت آن کم‌تر می‌باشد. - ریشتر
- ۲) نقطه «ب» نشان‌دهنده مرکز سطحی یک زمین می‌باشد که در عمق زمین رخ داده است. - مرکالی
- ۳) میزان بزرگی زمین‌لرزه در نقطه «الف» دو برابر نقطه «ب» می‌باشد. - مرکالی
- ۴) شدت تخریب زمین‌لرزه در نقطه «ب» دو برابر نقطه «الف» است. - ریشتر

۱۱۹- عبارت زیر سفرنامه یک ایرانی در رم است. کدام گزینه به ترتیب به بخش‌های مشخص شده به درستی اشاره دارد؟
 «هوای رم امروز به شدت گرم و شرجی شده است. تصمیم داریم از مجموعه واتیکان بازدید کنیم. آن‌جا مهد مسیحیت کاتولیک است. (الف) از پیشخوان هتل، نشانی ایستگاه‌های اتوبوس را پرسیدم. البته تا امروز چند کلمه ایتالیایی هم یاد گرفته‌ام؛ مثلاً بون‌جورنو یعنی صبح به خیر. دیروز معبد پانتئون و کلیسای سنت پیر را دیدیم. (ب) جالب است در هر گوشه و کنار شهر و حتی در خیابان‌های فرعی بناهای تاریخی دیده می‌شود. دیشب در رستوران نزدیک هتل، خوراک ماکارونی با سبزیجات سفارش دادیم. راستش اگر خودخواهی نباشد، من ماکارونی را از ایتالیایی‌ها بهتر درست می‌کنم. (ج)»

- ۱) ناحیه فرهنگی - چشم‌انداز فرهنگی - پخش فرهنگی
- ۲) پخش فرهنگی - ناحیه فرهنگی - چشم‌انداز فرهنگی
- ۳) چشم‌انداز فرهنگی - پخش فرهنگی - ناحیه فرهنگی
- ۴) پخش فرهنگی - چشم‌انداز فرهنگی - ناحیه فرهنگی

۱۲۰- با توجه به نواحی فرهنگی و ویژگی‌های آن‌ها، کدام گزینه عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟
 «ناحیه فرهنگی آفریقا شامل این قاره است و دین غالب این نواحی مبتنی بر و خانواده زبانی در این ناحیه وجود دارد.»

- ۱) مرکز و جنوب - مسیحیت - پرستش خدای یگانه - حامی
- ۲) شمال و جنوب - اسلام - پرستش خدای یگانه - حامی
- ۳) مرکز و شمال - مسیحیت - پرستش خدای یگانه - متعدد
- ۴) مرکز و جنوب - مذاهب قبیله‌ای - پرستش غیر خدای یگانه - متعدد

۱۲۱- هر یک از موارد زیر، به ترتیب مربوط به کدام نوع از فعالیت‌های اقتصادی است؟

- الف) خرید و فروش
- ب) استخراج معدن
- ج) پردازش اطلاعات
- د) صید ماهی

- ۱) سوم - دوم - چهارم - اول
- ۲) دوم - اول - سوم - دوم
- ۳) دوم - دوم - چهارم - سوم
- ۴) سوم - اول - چهارم - اول

۱۲۲- هر یک از عبارات‌های زیر به ترتیب، مربوط به کدام کشور است؟

الف) در دو دهه اخیر در زمینه صنعت به رشد قابل ملاحظه‌ای دست یافته است.

ب) شمال این کشور از نواحی صنعتی مهم در جهان محسوب می‌گردد.

ج) از مهم‌ترین نواحی کشت گندم در قاره اروپا است.

د) ناحیه صنعتی این کشور بیشتر در شمال شرق آن واقع شده است.

- (۱) چین - آلمان - فرانسه - کانادا
 (۲) چین - ایتالیا - فرانسه - ایالات متحده آمریکا
 (۳) هند - آلمان - انگلستان - کانادا
 (۴) هند - ایتالیا - انگلستان - ایالات متحده آمریکا

۱۲۳- برخی صاحب‌نظران معتقدند که همه مناطق آزاد در رسیدن به اهداف خود موفق نبوده‌اند، زیرا

(۱) در برخی کشورها به پایگاه واردات تبدیل شده‌اند و نتوانسته‌اند به توسعه اقتصادی کمک کنند

(۲) مالیات‌ها و تعرفه‌های گمرکی باعث شده‌اند تا تفاوت زیادی با مناطق دیگر از لحاظ قیمتی نداشته باشند

(۳) تولیدکنندگان و بازرگانان علاقه زیادی به سرمایه‌گذاری در این مناطق از خود نشان نمی‌دهند

(۴) این مناطق از نظر توسعه صنعتی و فناوری‌های نوین در سطح پایین‌تری قرار دارند

۱۲۴- با توجه به موارد زیر، کدام شکل در ارتباط با کشورهای مرکز - پیرامون درست است؟

الف) چین

ب) ژاپن

د) استرالیا

ج) کره جنوبی

- (۱) «ب» → مغایر با «د» → مطابق با «ج» / «ج» → مطابق با «الف» → مغایر با «ب»
 (۲) «ج» → مغایر با «د» → مطابق با «ب» / «ب» → مطابق با «الف» → مغایر با «ج»
 (۳) «ج» → مغایر با «د» → مطابق با «ب» / «ب» → مطابق با «الف» → مغایر با «ب»
 (۴) «ب» → مغایر با «د» → مطابق با «ج» / «ج» → مطابق با «الف» → مغایر با «ج»

۱۲۵- کدام گزینه از مزایای حمل‌ونقل دریایی نسبت به سایر شیوه‌های حمل‌ونقل است؟

الف) مصرف سوخت کم‌تر نسبت به سایر شیوه‌های حمل‌ونقل

ب) پایین بودن هزینه‌ها با وجود وزن زیاد کالاهای جابه‌جاشده

ج) استفاده از انواع کشتی‌های کانتینری، نفت‌کش و فله‌بر

د) قابلیت جابه‌جایی کالا تا مسافت‌های دور دست

- (۱) «الف» - «ج» (۲) «ب» - «د» (۳) «الف» - «د» (۴) «ب» - «ج»

۱۲۶- کدام عبارت درباره نظر فیلسوفان مسلمان درست است؟

- (۱) نخستین مخلوق خداوند موجودی است روحانی و مجرد که عقل فعال نام دارد.
- (۲) عقل در معنای وجودشناسانه آن و عقل در معنای معرفتشناسانه آن تفاوت ماهوی ندارند.
- (۳) عقل فعال است که در وجود انسان، فهمیدن و دانش‌ها را قرار می‌دهد و در واقع عقل فعال است که می‌اندیشد.
- (۴) از نظر فارابی نسبت عقل فعال به عقل انسان مانند نسبت خورشید و دیدن است که بدون خورشید، دیدن معنا ندارد.

۱۲۷- فلاسفه مسلمان کدام یک از ویژگی‌های عالم عقول را بهتر از فلاسفه غربی به تصویر کشیدند؟

- (۱) نیازمندی به تربیت و تمرین برای بالفعل شدن
- (۲) خلقت بی‌واسطه عقل اول از خدا
- (۳) تجرد و فراغت از ماده این مرتبه وجودی
- (۴) ارتباط این عالم با عالم طبیعت و ماده

۱۲۸- براساس عبارت زیر، کدام را نمی‌توان نتیجه گرفت؟

«حکمت فنی است استدلالی که انسان عالم، وجود را آن‌چنان که هست، به وسیله این فن به دست می‌آورد و نفس خویش را به کمال می‌رساند، به جهانی عقلی مشابه جهان واقعی تبدیل می‌شود و مستعد رسیدن به سعادت نهایی می‌شود.»

- (۱) حکمت در فلسفه مشائی صرفاً امری است نظری و در حوزه اندیشه و اثر دیگری در وجود انسان ندارد.
- (۲) فیلسوف مشائی از طریق حکمت مشائی، تصویری کامل از جهان هستی در ذهن خود ایجاد می‌کند.
- (۳) براساس حکمت مشائی، یک فیلسوف کامل مشائی نسخه‌ای کوچک از جهان بزرگ خواهد بود.
- (۴) اگر فن حکمت مشائی به درستی رعایت شود، تصویر بی‌نقص و خطایی از جهان خواهیم داشت.

۱۲۹- با توجه به فلسفه سیاسی فارابی، کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) انسان ذاتاً مدنی است و تمایل دارد که در اجتماع زندگی کند.
- (۲) تنها نیازهای اولیه انسانی، آن‌ها را مجبور به تشکیل اجتماع بشری کرده است.
- (۳) به دلیل این که انسان‌ها به یکدیگر نیازمند هستند، زندگی اجتماعی شکل گرفته است.
- (۴) تمام نیازهای انسانی، چه نیازهای مادی و چه نیازهای معنوی، در محیط اجتماعی برطرف می‌شود.

۱۳۰- مهم‌ترین تفاوت مدینه جاهله و فاضله چیست؟

- (۱) در مدینه جاهله، رهبر براساس هماهنگی با اعضای جامعه انتخاب می‌شود.
- (۲) رئیس مدینه فاضله به عالی‌ترین درجات تعقل دست پیدا کرده است.
- (۳) نتیجه مدینه فاضله وجود نظم، اخلاق و عدالت در بستر جامعه است.
- (۴) در مدینه جاهله رسیدن به لذت‌های مادی و دنیایی مورد قبول است.

۱۳۱- کدام گزینه از نظر ابن سینا درست است؟

- (۱) علوم طبیعی از نظر او متشکل از توجه و تحقیق درباره رابطه عالم طبیعت و اجزای سازنده آن نسبت به خالقش و روابط خود پدیده‌ها می‌باشد.
- (۲) زمانی که به طبیعت به عنوان یک کل نگاه کنیم، طبع و ذات خاصش را می‌توان متوجه شد و در نتیجه این امر، طبع و ذات اجزا هم مشخص می‌شوند.
- (۳) با نگاه کردن به بخش خاص و جزئی از طبیعت نمی‌توان هیچ داوری‌ای درباره آن رخداد و پدیده داشت. داوری زمانی ممکن است که بتوان به کل طبیعت نگاه کرد.
- (۴) از نظر ابن سینا، برای عبور از ظاهر پدیده‌های موجود در هستی، باید صرفاً بتوانیم درباره روابط میان اجزا و پدیده‌های طبیعت تحقیق کاملی کنیم.

۱۳۲- براساس دیدگاه شیخ اشراق کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) از اشعه و پرتوهای نور مطلق یعنی خدا که پیوسته نورافشانی می‌کند، همه‌چیز موجود می‌شود، پس همه‌چیز در این جهان از نور ذات الهی است.
- ۲) در مشرق جغرافیای وجودی سهروردی تنها خداست که قابل مشاهده برای دیگر موجودات نیست؛ مغرب یا تاریکی نیز محل موجودات مادی است.
- ۳) از آن جایی که همه موجودات از پرتو نور محض یعنی خدا هستند، هر کمال و زیبایی از جانب اوست و غایت سعادت‌مندی، رسیدن به مشرق نوری است.
- ۴) موجودات جهان براساس رتبه وجودی‌شان از مشرق یعنی بالاترین مرتبه وجود تا مغرب یعنی پایین‌ترین مرتبه وجود دسته‌بندی می‌شوند.

۱۳۳- چرا «مکتب اشراقی» را یک مکتب فلسفی می‌دانیم در حالی که شیخ اشراق فلسفه خود را بر پایه شهود بنا نموده است؟

- ۱) چون اساس این مکتب در توضیح «وجود خداوند» است و «وجود» موضوع دانش فلسفه است.
- ۲) چون اساس و بنیان این مکتب براساس فلسفه اشراقی در ایران پیش از باستان بنا شده است.
- ۳) این مکتب در واقع یک مکتب عرفانی است نه فلسفی و این خطا به خاطر اشتباهات تاریخی رخ داده است.
- ۴) چون کمال دانایی در این مکتب تلفیقی از عقل و دل است، او شهود بدون استدلال عقلی را گمراه‌کننده می‌داند.

۱۳۴- کدام گزینه درست است؟

- ۱) افلاطون نفس انسانی را که هیچ محدودیتی ندارد، به عنوان یک حقیقت برتر معرفی کرد.
- ۲) کانت همانند دکارت، با استفاده از مفهوم وجدان اخلاقی، وجود نفس برای انسان را اثبات کرد.
- ۳) ارسطو مفهوم ناطق بودن انسان را صرفاً برای بیان و توضیح قوه تفکر و تعقل در انسان معرفی کرد.
- ۴) مارکس انسان را یک موجود صرفاً مادی و جسمانی معرفی کرد، اما در عین حال وجود امور اخلاقی را نفی نکرد.

۱۳۵- کدام گزینه درباره انسان‌شناسی ارسطو نادرست است؟

- ۱) انسان دارای ویژگی‌هایی مشترک با حیوانات است، پس می‌توان گفت انسان نوعی حیوان است.
- ۲) بدن ابزاری است که نفس از آن برای اجرایی کردن افکار و اراده‌هایش کمک می‌گیرد.
- ۳) انسان موجودی است که هم بُعد مادی دارد و هم بُعد غیرجسمانی و مجرد.
- ۴) ویژگی‌ای که انسان را از بقیه حیوانات جدا می‌کند، جاندار بودن و اراده اوست.

۱۳۶- اگر شخصی انسان را در رفتارهای اجتماعی مجبور بداند،

- ۱) قطعاً استدلال کانت درباره اثبات نفس مجرد انسان را نخواهد پذیرفت
- ۲) قطعاً جزء داروینیست‌ها است که انسان را یک حیوان پیچیده می‌دانند
- ۳) احتمالاً استدلال دکارت مبنی بر جدایی اخلاقی بین رفتارهای اجتماعی و فردی را می‌پذیرد
- ۴) به طور قطع یک فیلسوف ماتریالیست است که معتقد است اخلاقیات، براساس منافع فردی شکل می‌گیرند

۱۳۷- ابن سینا با اضافه کردن کدام ویژگی، دیدگاه ارسطو درباره نفس را عمیق‌تر کرد؟

- ۱) نفس استعداد کسب علم را دارد.
- ۲) نفس در دوره‌ای خاص به انسان اعطا می‌شود.
- ۳) نفس فضایل اخلاقی را به صورت تدریجی کسب می‌کند.
- ۴) توانایی ادراک امور غیرمادی مانند عشق و نفرت، مربوط به نفس است.

۱۳۸- کدام گزینه به نظریه شیخ اشراق درباره نفس انسان نزدیک تر است؟

- (۱) نفس انسانی هیچ فاصله‌ای از مشرق نور ندارد، بلکه این جسم است که باعث این فاصله شده است.
- (۲) نفس انسان در مرتبه‌ای از وجود قرار دارد که باید آن را ترکیبی از نور و ظلمت دانست.
- (۳) برخی از موجودات نورشان را از نور نفس انسانی می‌گیرند و از نور آن موجود می‌شوند.
- (۴) مغرب وجود، جهان ظلمت است و هیچ نوری وجود ندارد.

۱۳۹- کدام گزینه می‌تواند توضیح دقیق‌تری از رابطه متقابل روح و بدن در حکمت متعالیه ارائه دهد؟

- (۱) وقتی اندام‌های بدنی در دوره جنینی تکمیل شدند، خداوند روح را به آن عطا می‌کند.
- (۲) روح، بعد نورانی وجود انسان است و بدن بعد ظلمانی وجود انسان.
- (۳) روح دارای ظرفیت‌های بالقوه است که به تدریج بالفعل می‌شود.
- (۴) روح، نتیجه رشد و تکامل بدن و جسم است.

۱۴۰- کدام تشبیه برای نشان دادن دیدگاه آن فیلسوف مسلمان که روح و جسم را مجزا نمی‌داند، مناسب تر است؟

- (۱) رابطه میان چرخ و ماشین با یکدیگر
- (۲) رابطه میان کرم ابریشم و پروانه
- (۳) رابطه میان نوزاد و مادر
- (۴) رابطه میان شعله با بخار آب

۱۴۱- اگر همه موارد، قضیه منفصل مانعة‌الرفع باشند، پیام کدام مورد با پیام بیت زیر یکسان است؟

«اگر در دیده مجنون نشینی به غیر از خوبی لیلی نبینی»

- (۱) یا در دیده مجنون نمی‌نشینی یا به غیر از خوبی لیلی نمی‌بینی.
- (۲) یا در دیده مجنون می‌نشینی یا به غیر از خوبی لیلی می‌بینی.
- (۳) یا در دیده مجنون نمی‌نشینی یا به غیر از خوبی لیلی می‌بینی.
- (۴) یا در دیده مجنون می‌نشینی یا به غیر از خوبی لیلی نمی‌بینی.

۱۴۲- قضیه «این عدد طبیعی یا اول است یا مرکب»، با کدام موارد می‌تواند یک قیاس استثنایی معتبر بسازد؟

(الف) این عدد طبیعی، اول است.

(ب) این عدد طبیعی، اول نیست.

(ج) این عدد طبیعی، مرکب است.

(د) این عدد طبیعی، مرکب نیست.

(۱) الف - ج

(۲) ب - د

(۳) ج - د

(۴) الف - ب - ج - د

۱۴۳- کدام استدلال قیاسی دارای مغالطه است؟

- (۱) خیلی دچار اضافه‌وزن شدم، حدس می‌زنم اگر کسی به سلامتی خود اهمیت ندهد، بیمار خواهد شد.
- (۲) اگر آب گرم کن روشن می‌بود، آب این قدر سرد نبود، ولی آب اصلاً داغ نیست، پس آب گرم کن خاموش است.
- (۳) از کم‌بودن نمرات تو مشخص است که خوب درس نمی‌خوانی چون اگر درس نخوانی، نمرات پایین خواهد بود.
- (۴) اگر حواست را جمع بکنی، سرت کلاه نمی‌گذارند و چون تو حواس جمع هستی کسی نمی‌تواند ضرری به تو برساند.

۱۴۴- اگر نتیجه یک قیاس استثنائی اتصالی نفی مقدم باشد، آن قیاس معتبر چون مقدمهٔ حملی آن است.

(۱) نیست - وضع تالی

(۲) است - نفی تالی

(۳) است - وضع مقدم

(۴) نیست - نفی مقدم

۱۴۵- در کدام گزینه هر دو قضیه، منفصله مانعه الجمع است؟

(۱) این فرد یا چشم دارد یا نابینا است. - این قضیه یا شخصیه است یا موجه.

(۲) این جاندار یا مهره دار است یا پستاندار - این لباس یا زرد است یا طلایی.

(۳) این جمله یا خبری و معنادار است یا تصور است. - این شکل بدون زاویه یا بیضی است یا دایره.

(۴) این بطری شیر یا شیر خشک است یا کم چرب است. - دمای آب داخل این لیوان یا 100° درجه است یا 170° درجه.

۱۴۶- با توجه به مسیر تاریخی اقتصاد ایران، کدام یک از عبارتهای زیر درست است؟

الف) علاوه بر یکپارچگی سیاسی، اقتصاد یکپارچه و مستقلی شکل گرفت که با سایر لایه‌های دینی، اجتماعی و فرهنگی کشور هماهنگی داشت. (دوران باستان)

ب) جاده ابریشم و تجارت با چین و امپراتوری روم از عواملی هستند که حکایت از اهمیت و بزرگی اقتصاد ایران در آن دوران داشتند. (نیمه اول حکومت صفویه)

ج) اقتصاد ایران به تدریج رو به ضعف نهاد. حاکمان وقت تصور درستی از موقعیت جهان و وظایف خطیر تاریخی خود نداشتند و نتوانستند با انتخاب روش درست و بهره‌برداری از اوضاع خاص آن زمان، جریان پیشرفت و نوسازی را آغاز کنند. (دوره پایانی حکومت صفویه)

د) در این دوران عواملی مانند تعدی حکومت بر موقوفات و مالکیت‌های خصوصی و عمومی و واگذاری منابع نفتی و معدنی به بیگانگان، بیماری اقتصاد ایران را تشدید کرد. (پهلوی)

ه) در این دوران کشورهای دیگر منطقه (مثل مصر و ترکیه (امپراتوری عثمانی)، سوریه و لبنان)، در روند تجارت و گسترش تولید و صادرات محصولات کشاورزی، رشد مطلوبی داشتند. (پهلوی)

و) در این دوران نظام نوینی در مالیات‌ستانی و بودجه‌بندی کشور پدید آمد. (قاجار)

۱) «ج» - «و» ۲) «ج» - «د» ۳) «الف» - «ب» ۴) «ه» - «و»

۱۴۷- کدام گزینه از جمله عواملی است که در دوران حکومت قاجار، آسیب‌های توان‌فرسایی بر اقتصاد ایران وارد کرد؟

۱) اجرای برنامه‌هایی موسوم به انقلاب سفید که آخرین صدمه را به کشاورزی و اقتصاد روستایی زد.

۲) لغو قرارداد رژی و بیانیه‌هایی در حمایت از تولید ملی

۳) بی‌توجهی به سرمایه‌های انسانی و اجتماعی و سیاست‌های رکودی و انقباضی

۴) برنامه‌ریزی و قانون‌گذاری اقتصادی و محدود کردن ورود کالاهای خارجی

۱۴۸- عبارت زیر بیانگر کدام مفهوم اقتصادی است؟

«مجموع نیروهای مولد، شرکت‌ها، مؤسسات تولیدی و خدماتی یک کشور که روی پای خود بایستند تا بتوانند در صورت به وجود آمدن بحران، تمامی نیازهای اساسی و حیاتی‌شان را خودشان تولید و تأمین کنند و وابسته به بیگانگان نباشند.»

۱) عدالت اقتصادی

۲) مقاوم‌سازی اقتصادی

۳) قدرت اقتصادی دولت

۴) نوسازی اقتصادی

محل انجام محاسبات

۱۴۹- کدام گزینه در ارتباط با واقعیت صحیح است؟

(۱) دستیابی به اهداف اقتصادی و سیاسی که در قانون اساسی بازتاب دارد، بدون رفع مشکلات ساختاری اقتصاد هم ممکن است.

(۲) در بخش اقتصادی قانون اساسی، تکیه بر اقتصاد دولتی و وابستگی به قدرتهای خارجی مورد تأکید قرار گرفته است.

(۳) واکنش کشورها در شرایط سخت پیش‌بینی نشده، به میزان منابع طبیعی، جمعیت و وسعت سرزمین آنها بستگی دارد.

(۴) وابسته نبودن اقتصاد ملی به اقتصادهای بیگانه را می‌توان معادل استقلال اقتصادی دانست، اما استقلال اقتصادی به معنای قطع ارتباط با کشورهای دیگر نیست.

۱۵۰- اگر درصد تغییر شاخص قیمت مصرف‌کننده در سال ۱۳۹۵ برابر ۲۰ و شاخص قیمت‌ها در ابتدای سال ۱۳۹۶ معادل

۶۲۴ واحد پولی باشد، مقدار شاخص قیمت‌ها در ابتدای سال ۱۳۹۵ چند واحد پولی است؟

(۲) ۵۲۰

(۱) ۶۱۰

(۴) ۶۱۵

(۳) ۵۳۵

۱۵۱- با توجه به اطلاعات جدول زیر، مقدار نقدینگی، حجم پول و سپرده‌های دیداری به ترتیب چند واحد پولی است؟

۱	ارزش مسکوکات	۸۱۰ واحد پولی
۲	حساب‌های پس‌انداز بلندمدت	۴ برابر ارزش کل مسکوکات
۳	مجموع ارزش اسکناس‌ها و چک پول‌ها	نصف ارزش حساب‌های پس‌انداز بلندمدت
۴	مجموع ارزش حساب‌های پس‌انداز کوتاه‌مدت و سپرده‌های جاری	۶۶۱۰ واحد پولی
۵	شبه پول	۷۸۲۰ واحد پولی

(۱) ۱۲۲۸۰ - ۶۴۴۰ - ۳۳۷۰

(۲) ۱۵۵۲۰ - ۶۴۴۰ - ۳۳۷۰

(۳) ۱۲۲۸۰ - ۴۴۶۰ - ۲۰۳۰

(۴) ۱۵۵۲۰ - ۴۴۶۰ - ۲۰۳۰

محل انجام محاسبات

۱۵۲- کدام گزینه، در بردارنده پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

الف) کدام گزینه از علل وجود تورم در یک کشور است؟

ب) کدام سیاست پولی در شرایط تورمی به کار گرفته می‌شود و یکی از روش‌های اعمال آن کدام است؟

ج) روش ترجیحی دولت برای تنظیم بازار در زمان تورم چیست؟

۱) الف) فزونی تقاضا بر عرضه / ب) سیاست پولی انقباضی - فروش اوراق مشارکت / ج) افزایش واردات

۲) الف) ناهمبستگی بین افزایش نقدینگی و افزایش تولید / ب) افزایش حجم پول در گردش - خرید اوراق مشارکت / ج) افزایش ظرفیت‌های تولیدی

۳) الف) مزاد عرضه بر تقاضای کل / ب) کاهش نقدینگی در گردش - خرید اوراق مشارکت / ج) افزایش ظرفیت‌های تولیدی

۴) الف) افزایش درآمدهای نفتی در شرایط ثبات نرخ ارز / ب) سیاست پولی انبساطی - فروش اوراق مشارکت / ج) افزایش واردات

۱۵۳- کدام گزینه درباره مفهوم «کارایی و رشد اقتصادی» صحیح است؟

۱) کشوری که به دنبال کارایی و تخصیص بهینه است، باید بالاتر از مرز امکانات تولید حرکت کند.

۲) کشوری دارای رشد اقتصادی است که از منابع خود به شکل «کارا» استفاده می‌کند.

۳) اقتصاد دانش‌بنیان با خلق مزیت اقتصادی، ظرفیت تولید را افزایش می‌دهد و باعث کارایی بیشتر در اقتصاد و حرکت در طول منحنی مرز امکانات تولید می‌شود.

۴) به منظور رشد اقتصادی، باید ظرفیت‌های تولید افزایش یابد.

۱۵۴- کدام یک از موارد زیر در محاسبه تولید ناخالص داخلی، محاسبه نمی‌شود؟

الف) شخصی که در خارج از کشور است و محصولات هنری خود را به قیمت خوبی می‌فروشد.

ب) خانم خانه‌داری که در منزل محصولات خانگی رب، پیازداغ و ... درست می‌کند و از طریق سایت می‌فروشد.

ج) فردی که به علت مهاجرت، وسایل باشگاه بدن‌سازی‌اش را به فروش می‌رساند.

د) شخصی که باغ پسته دارد و محصول پسته‌اش را با قیمت مناسب‌تری به اقوامش می‌دهد.

ه) آقایی که تمام تولیداتش در فروردین ۱۴۰۲ را با ۲۰٪ تخفیف در اسفندماه همان سال به فروش می‌رساند.

و) فردی که وسایل منزل دوستان و نزدیکانش را از روی علاقه و رایگان درست می‌کند.

۱) «الف» - «ج» - «د»

۲) «ب» - «ج» - «ه»

۳) «ب» - «ه» - «و»

۴) «الف» - «ج» - «و»

محل انجام محاسبات

۱۵۵- مندرجات جدول زیر، مربوط به اطلاعات استخراجی از «حساب‌های ملی» کشوری در سال جاری است. با توجه به داده‌های مذکور، سهم «تولید خارجی‌ان مقیم کشور» کدام است؟ (توجه: ارقام به «میلیارد ریال» است.)

۳۲۰	تولید ناخالص ملی	۱
۱۵	سهم تولید مردم کشور که در خارج اقامت دارند.	۲
۳۵۰	تولید ناخالص داخلی	۳

۳۰ (۱)

۴۵ (۳)

۱۵۶- یک اقتصاد کوچک شامل دو کالای گندم و پارچه است. اطلاعات زیر مربوط به سال ۱۴۰۰ و سال پایه ۱۳۹۹ است (تمام اعداد به میلیون ریال است). اگر GDP واقعی سال ۱۴۰۰ برابر با ۵۰۴۰ میلیون ریال و GDP اسمی سال ۱۴۰۰ برابر با ۷۵۰۰ میلیون ریال باشد، قیمت گندم در سال ۱۳۹۹ و مقدار تولید پارچه در سال ۱۴۰۰ چه قدر است؟

سال ۱۳۹۹		سال ۱۴۰۰		کالا
مقدار تولید	قیمت	مقدار تولید	قیمت	
۱۰۰ تن	؟	۱۲۰ تن	۲/۵	گندم
۵۰۰۰ متر	۰/۸	؟	۱/۲	پارچه

(۱) قیمت گندم ۲ میلیون ریال - مقدار پارچه ۶۰۰۰ متر

(۲) قیمت گندم ۱/۸ میلیون ریال - مقدار پارچه ۵۸۰۰ متر

(۳) قیمت گندم ۲/۲ میلیون ریال - مقدار پارچه ۶۱۰۰ متر

(۴) قیمت گندم ۲ میلیون ریال - مقدار پارچه ۶۲۰۰ متر

محل انجام محاسبات

۱۵۷- براساس اطلاعات جدول زیر، کدام گزینه گزاره درستی را بیان می‌کند؟

کشور	سال ۱۳۹۹		سال ۱۴۰۰		سال ۱۴۰۱	
	دهک اول	دهک دهم	دهک اول	دهک دهم	دهک اول	دهک دهم
الف	۱۰	۲۵	۹	۲۸	۸	۲۲
ب	۵	۳۰	۶	۳۳	۷	۴۰

- (۱) توزیع درآمد در کشور «الف» در سال ۱۴۰۰، ناعدلانه‌تر از توزیع درآمد در همین کشور در سال ۱۳۹۹ است.
- (۲) توزیع درآمد در کشور «ب» در سال ۱۴۰۱، عادلانه‌تر از سال ۱۴۰۰ است.
- (۳) کشور «الف» در سال ۱۴۰۱، عادلانه‌ترین وضعیت توزیع درآمد را در میان سال‌های دیگر داشته است.
- (۴) وضعیت توزیع درآمد در کشور «ب» در سال ۱۳۹۹، عادلانه‌تر از وضعیت توزیع درآمد در کشور «الف» در همین سال است.

۱۵۸- کدام گزینه پاسخ پرسش‌های زیر را به درستی بیان کرده است؟

- الف) طبق گزارش توسعه انسانی، کدام گزینه در خصوص کشور ایران صحیح است؟
- ب) هدف اصلی اندیشمندان ایرانی از طرح الگوی پیشرفت اسلامی - ایرانی چیست؟
- ج) کدام مورد بیان‌کننده یکی از مؤلفه‌های تشکیل‌دهنده شاخص توسعه انسانی است؟
- (۱) الف) در گزارش توسعه انسانی، ایران در رتبه ۷۵ و جزء کشورهای با توسعه‌یافتگی پایین به شمار می‌رود. /
ب) افزایش درآمد سرانه با الگوگیری از مدل‌های غربی / ج) نرخ باروری
- (۲) الف) در گزارش توسعه انسانی، ایران در رتبه ۶۵ و جزء کشورهای با توسعه‌یافتگی بالا به شمار می‌رود. /
ب) ایجاد الگوی بومی سازگار با فرهنگ، اقلیم و تاریخ کشور / ج) امید به زندگی در بدو تولد
- (۳) الف) در گزارش توسعه انسانی، ایران در رتبه ۷۵ و جزء کشورهای با توسعه‌یافتگی پایین به شمار می‌رود. /
ب) حذف کامل نهادهای اقتصادی و جایگزینی با شاخص‌های جدید / ج) رشد تولید ناخالص داخلی
- (۴) الف) در گزارش توسعه انسانی، ایران در رتبه ۶۵ و جزء کشورهای با توسعه‌یافتگی بالا به شمار می‌رود. /
ب) ارتباط بیشتر با سازمان‌های بین‌المللی برای تحقق توسعه / ج) میزان نابرابری درآمدی

محل انجام محاسبات

۱۵۹- فرض کنید کل اقتصاد یک کشور فقط از دو شرکت تولیدی «الف» و «ب» تشکیل شده است. در سال جاری:

• مجموع ارزش تولیدات شرکت «الف» = ۱۰۸۰ میلیون تومان

• مجموع ارزش تولیدات شرکت «ب» = ۷۲۰ میلیون تومان

- تولید ناخالص داخلی اسمی کشور در سال جاری چه قدر است؟

- اگر سهم هر شرکت از GDP ثابت و برابر با نسبت تولیدات همین سال باشد و اقتصاد از سال قبل تا امسال ۲۰ درصد رشد کرده باشد، ارزش اسمی تولیدات هر شرکت در سال قبل کدام است؟

(۱) GDP سال جاری = ۱۸۰۰ میلیون تومان / تولید سال قبل: الف = ۸۵۰ / ب = ۶۵۰ میلیون تومان

(۲) GDP سال جاری = ۱۸۰۰ میلیون تومان / تولید سال قبل: الف = ۹۰۰ / ب = ۶۰۰ میلیون تومان

(۳) GDP سال جاری = ۱۵۰۰ میلیون تومان / تولید سال قبل: الف = ۹۰۰ / ب = ۶۰۰ میلیون تومان

(۴) GDP سال جاری = ۱۸۰۰ میلیون تومان / تولید سال قبل: الف = ۱۰۰۰ / ب = ۵۰۰ میلیون تومان

۱۶۰- در میان گزینه‌های زیر، کدام مورد صرفاً رشد اقتصادی را نشان می‌دهد و نه پیشرفت اقتصادی کشور؟

(۱) افزایش تولیدات کارکنان هر دو بخش کالا و خدمات در داخل کشور

(۲) نزدیک شدن درآمد دهک دهم به دهک اول درآمدی

(۳) افزایش طول عمر زنان و مردان در کشور

(۴) افزایش دسترسی به آب آشامیدنی و مراکز بهداشت در روستاها

پاسخنامه تشریحی آزمون را ساعت ۱۶ از صفحه
شخصی خودتان در سایت آزمون خیلی سبز دریافت کنید.

azmoon.kheilisabz.com

اساتید، مشاوران و دانش آموزان گرامی؛
نظرات، پیشنهادات، انتقادات و بازخوردهای خود نسبت به سوالات این آزمون را می توانید
از طریق آیدی @Kheilisabz_edit در همه پیام رسان ها با ما به اشتراک بگذارید.

آزمون

کارنامه رتبه‌های بهرتر

رتبه‌های ا تا ۳۰۰۰

جزوه

فیلم

مشاوره

www.
arefonline.ir

مرکز مشاوره عارف

آزمون‌های تشریحی خیلی سبز

۵ مرحله در طول سال

شبیه‌سازی کامل امتحان نهایی

- منطبق بر بارم‌بندی آموزش و پرورش
- تشابه کامل فرم برگه سوال، پاسخبرگ، کلید، پاسخنامه و حتی فونت سوال‌ها با امتحان نهایی
- پوشش همه مطالب و انواع سوالات
- ارائه یک یا دو تست عینا مشابه امتحان نهایی
- هم‌سطح با دشواری سوالات امتحان نهایی

پاسخنامه‌های خیلی تشریحی

- ارائه پاسخ کامل و مرحله به مرحله
- محتوای یاددهنده شامل درسنامه
- ارائه نکات کلیدی هر سوال

تصحیح کاملا مکانیزه

- تصحیح کاملا حرفه‌ای توسط دو مصحح
- تصحیح سوم در صورت اختلاف نظر دو مصحح قبل
- تصحیح به صورت بررسی یک سوال برای گروهی از دانش‌آموزان
- امکان کامنت‌گذاری مصحح در فرایند تصحیح
- امکان درخواست تصحیح مجدد در پنل ثبت اعتراض

کارنامه‌های بسیار کاربردی

- کارنامه تحلیلی و مقایسه‌ای
- نمره به تفکیک سوال
- کارنامه مبحثی

پاسخ نامه آزمون آزمایشی خیلی سبز

رشته انسانی

مرحله سیزدهم

پایه دوازدهم

۱۴۰۴/۰۸/اسفند

سال تحصیلی ۱۴۰۴-۰۵

نام درس	طراحان به ترتیب حروف الفبا
ریاضی	علی شهبازی - امیر قانع - علی قهرمان زاده - خسرو محمدزاده - فاروق منوچهری رئوف مهرخواه - محمد یگانه
زبان و ادبیات فارسی	علی شجاع - بهنام کیانی - یعقوب کیانی
علوم اجتماعی	محمد ابراهیم مازنی
روانشناسی	یاسمین آشینه - حدیثه توکلی - مهدی جاهدی - امیرحسین حبیب زاده - نگار کاتبی
زبان عربی	مجید بیگلری - کیارش پورمهدی - آریا ذوقی - زهرا فرزانه - موسی کاظم غلامی
تاریخ	محمد ابوالحسنی - الهه ریاحی نسب - کیان کیانی دوست - حبیبه محبی - بهروز یحیی
جغرافیا	علیرضا حسن طهرانی - الهه ریاحی نسب - بهروز یحیی
فلسفه و منطق	علی اکبر آخوندی - محمد تفقدی - محمدحسین خدام - سعید رحیمیان - مجید قدرتی پور
اقتصاد	سارا شریفی - پریناز گلپایگانی - ستایش محمدی

نام درس	مسئول درس	گزینشگر	مؤلف پاسخ نامه	کارشناس علمی	ویراستاران به ترتیب حروف الفبا
ریاضی	علی شهبازی	علی شهبازی	علی شهبازی	میثم حصارکی	یوسف باقری شقایق راهبریان منصوره زرکش
زبان و ادبیات فارسی	بهنام کیانی	بهنام کیانی	بهنام کیانی	عماد فیض آبادی	احمدرضا بهرادجم محمدهادی روحانی صادق محرمی
علوم اجتماعی	محمد ابراهیم مازنی	محمد ابراهیم مازنی	محمد ابراهیم مازنی	سید هانی رکن الدینی	علی سلوکی پرینا سیاه زاده کوثر شاه حسینی
روانشناسی	سیمین زاهدی	سیمین زاهدی	سیمین زاهدی	مهدی پارچه باف دولتی	مهدی جاهدی محمد رضا حیاتی
زبان عربی	موسی کاظم غلامی	موسی کاظم غلامی	آریا ذوقی	سمیه جغتایی	مریم آقاییاری منیژه خسروی سمانه ریحانی
تاریخ	حبیبه محبی	حبیبه محبی	حبیبه محبی	علی آقاجانپور	الهه ریاحی نسب وجیهه صادقی بهروز یحیی
جغرافیا	علیرضا حسن طهرانی	علیرضا حسن طهرانی	علیرضا حسن طهرانی	حبیبه محبی	سعید بهروزی فر وجیهه صادقی بهروز یحیی
فلسفه و منطق	علی اکبر آخوندی	علی اکبر آخوندی	علی اکبر آخوندی	علی آقاجانپور	محمد مهدی بادامه سحر سالیانی علی سلوکی
اقتصاد	سارا شریفی	سارا شریفی	سارا شریفی	علی محسنی	محمد رضا حیاتی کوثر رعدی محمد رضا شریفی

مدیر تألیف آزمون: فاطمه آقاجانپور

WWW.ArefOnline.ir

ویژه کنکورهای ۱۴۰۵

آزمون آزمایشی خیلی سبز

مینا کریمزاده - حبیبه محبی - مژده میرزایی

تیم اجرایی و تألیف آزمون

الناز علی‌یاری‌زاده

سرپرست تولید

نیلوفر اعتمادی - نیوشا پیمان - هدیه خسروی
 زهرا صفری - الهه صفری - فاطمه علی‌اکبری
 محیا غنی‌فرد - زهرا فرهادی‌مهر - نادره نازآوری
 ساعده نمازی

ویراستاران فنی

ندا فخاری
 سارا گنجی آزادپور

رسام

صدف امام - مریم حسین‌زاده
 سپیده سخائی - الهام سهرابی - طاهره صادق‌نژاد
 مانده صبیری - نیلوفر فرخجسته - فاطمه قیاسوند
 مهدیه گل‌پور - دریا لطفی

صفحه‌آرایی

۱ ارزش گزاره‌های «الف» و «ب» به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟
الف) اعداد $+2$ و -2 ریشه‌های چهارم عدد -16 هستند.

ب) حاصل $\sqrt[4]{(-3)^4}$ برابر -3 است.

(۲) درست - نادرست

(۱) درست - درست

(۴) نادرست - نادرست

(۳) نادرست - درست

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: ریاضی و آمار (۳) - فصل ۳ - درس ۲

کرتی Box

(۱) اگر $a^n = b$ و n عددی طبیعی ($n \geq 2$) باشد، می‌گوییم a ریشه n ام b است. چند مثال:

$\sqrt[3]{8} = 2$	ریشه سوم ۸
$\pm\sqrt{25} = \pm 5$	ریشه‌های دوم ۲۵
$\pm\sqrt[4]{3}$	ریشه‌های چهارم ۳
$\sqrt[5]{-1} = -1$	ریشه پنجم -1

(۲) ریشه n ام عدد a در دو حالت $a \geq 0$ و $a < 0$:

علامت a	ریشه n ام (فرد)	ریشه n ام (زوج)
$a \geq 0$	$\sqrt[n]{a}$	$\pm\sqrt[n]{a}$
$a < 0$	$\sqrt[n]{a}$	ندارد

$$\sqrt[n]{a^n} = \begin{cases} a & \text{فرد } n \\ |a| & \text{زوج } n \end{cases}$$

(۳) حاصل $\sqrt[n]{a^n}$:

الف) اعداد منفی، ریشه چهارم ندارند، پس -16 ، ریشه چهارم ندارد. در نتیجه گزاره «الف» نادرست است.

ب) چون عدد 4 زوج است، پس: $\sqrt[4]{(-3)^4} = |-3| = +3$. در نتیجه گزاره «ب» هم نادرست است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

(سؤال ۱ (قسمت پ) - امتحان نوایی فراد ۱۴۰۴)

درستی یا نادرستی هر یک از عبارتهای زیر را مشخص کنید.
اعداد $+2$ و -2 ریشه‌های چهارم عدد -16 هستند.

امتحان
نهایی

(سؤال ۱ (قسمت ت) - امتحان نوایی شهریور ۱۴۰۳)

درستی یا نادرستی جمله‌های زیر را مشخص کنید.
حاصل $\sqrt[4]{(-3)^4}$ برابر -3 است.

امتحان
نهایی

۲ در تساوی $6^{-2} = (6^x)^8$ مقدار x کدام است؟

+۲ (۴)

-۴ (۳)

$\frac{1}{4}$ (۲)

$-\frac{1}{4}$ (۱)

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبدا: ریاضی و آمار (۳) - فصل ۳ - درس ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

6^{8x}

گام اول: در عبارت $(6^x)^8$ ، می‌توانیم توان‌ها را در هم ضرب کنیم:

$6^{8x} = 6^{-2}$

معادله به شکل مقابل درمی‌آید:

$8x = -2 \Rightarrow x = \frac{-2}{8} = -\frac{1}{4}$

گام دوم: چون پایه‌ها برابرند، پس باید توان‌ها هم برابر باشند:

(سؤال ۳ قسمت ت) - امتحان نوایی شهریور ۱۴۰۳

در تساوی $5^{-2} = (5^x)^8$ مقدار x کدام است؟

امتحان
نهایی

+۲ (۴)

-۴ (۳)

$\frac{1}{4}$ (۲)

$-\frac{1}{4}$ (۱)

۳ ریشه معادله $\frac{\sqrt{15} + \sqrt{15}}{\sqrt{12}} = 5^x$ کدام است؟

$$\frac{2}{3} \text{ (۴)}$$

$$\frac{1}{2} \text{ (۳)}$$

$$2 \text{ (۲)}$$

$$1 \text{ (۱)}$$

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبست: ریاضی و آمار (۳) - فصل ۳ - درس ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

$$\frac{\sqrt{15} + \sqrt{15}}{\sqrt{12}} = \frac{2\sqrt{15}}{\sqrt{12}}$$

$$\frac{2\sqrt{15}}{\sqrt{12}} = \frac{2\sqrt{15}}{\sqrt{4 \times 3}} = \frac{2\sqrt{15}}{2\sqrt{3}} = \frac{\sqrt{15}}{\sqrt{3}} = \sqrt{5}$$

$$\sqrt{5} = 5^x$$

$$5^{\frac{1}{2}} = 5^x$$

گام اول: صورت کسر را ساده می‌کنیم:

گام دوم: $\sqrt{12}$ را ساده می‌کنیم:

گام سوم: معادله این شکلی شد:

جای $\sqrt{5}$ می‌نویسیم $5^{\frac{1}{2}}$:

با حذف پایه‌ها به $x = \frac{1}{2}$ می‌رسیم.

۴ جمله بیستم دنباله هندسی ... $\frac{\sqrt{2}}{4}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{\sqrt{2}}{4}$ ، کدام است؟

۱۲۸√۲ (۴)

۲۵۶ (۳)

۵۱۲√۲ (۲)

۱۰۲۴ (۱)

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: ریاضی و آمار (۳) - فصل ۳ - درس ۱

درس Box

(۱) دنباله‌ای که هر جمله آن از ضرب مقداری ثابت در جمله قبلی‌اش به دست می‌آید، دنباله هندسی است. به این مقدار ثابت، نسبت مشترک می‌گوییم و آن را با r نشان می‌دهیم. جمله n ام این دنباله از رابطه $a_n = a_1 r^{n-1}$ به دست می‌آید.

$$r = \frac{a_2}{a_1} = \frac{a_3}{a_2} = \frac{a_4}{a_3} = \dots$$

(۲) نسبت دو جمله متوالی، نسبت مشترک را می‌دهد:

گام اول: نسبت مشترک را حساب می‌کنیم:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

$$r = \frac{a_3}{a_2} = \frac{\frac{\sqrt{2}}{4}}{\frac{1}{4}} = \sqrt{2}$$

گام دوم: با داشتن $a_1 = \frac{\sqrt{2}}{4}$ و $r = \sqrt{2}$ ، جمله بیستم را حساب می‌کنیم:

$$a_{20} = a_1 r^{19} = \frac{\sqrt{2}}{4} \times (\sqrt{2})^{19} = \frac{\sqrt{2} \times (\sqrt{2})^{19}}{4} = \frac{(\sqrt{2})^{20}}{4} = \frac{((\sqrt{2})^2)^{10}}{4} = \frac{2^{10}}{4} = \frac{2^{10}}{2^2} = 2^{10-2} = 2^8 = 256$$

۵

یکی از ریشه‌های هشتم عدد $2x-1$ برابر -2 است. ریشه پنجم عدد $2x-225$ کدام است؟

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: ریاضی و آمار (۳) - فصل ۳ - درس ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: عدد -2 ، یکی از ریشه‌های هشتم عدد $2x-1$ است. پس:

$$(-2)^8 = 2x - 1 \Rightarrow 256 = 2x - 1 \Rightarrow 2x = 257$$

$$\frac{2x}{257} - 225 = \frac{257}{257} - 225 = 32$$

$$\sqrt[5]{32} = \sqrt[5]{2^5} = 2$$

گام دوم: عدد $2x-225$ را حساب می‌کنیم:

گام سوم: ریشه پنجم 32 برابر است با:

اگر عدد a ، ریشه n ام عدد x باشد، آن وقت a^n برابر با x است.

۶

کارفرمایی با یک تیم کاری در مورد انجام یک پروژه به توافق رسیدند که طی آن ماه اول ۶۴ میلیون تومان پرداخت کند و هر ماه آن را نسبت به ماه قبل ۵۰ درصد افزایش دهد. اگر این پروژه ۶ ماه طول بکشد، کل مبلغ قرارداد چه قدر است؟

(۲) ۱,۲۶۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان

(۱) ۱,۲۳۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان

(۴) ۱,۳۶۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان

(۳) ۱,۳۳۰,۰۰۰,۰۰۰ تومان

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: ریاضی و آمار (۳) - فصل ۳ - درس ۱

کارتی Box

(۱) اگر به عددی به طور متوالی در هر مرحله، k درصد اضافه کنیم، اعداد حاصل تشکیل یک دنباله هندسی با نسبت مشترک

$$r = \frac{100+k}{100} \text{ می دهند.}$$

(۲) مجموع n جمله اول یک دنباله هندسی با جمله اول a_1 و نسبت مشترک r از رابطه $S_n = \frac{a_1(r^n - 1)}{r - 1}$ به دست می آید.

گام اول: پرداختی‌های هر ماه، نسبت به ماه قبل ۵۰ درصد افزایش می‌یابد، پس اعداد حاصل تشکیل دنباله هندسی با نسبت

$$\text{مشترک } r = \frac{100+50}{100} = \frac{150}{100} = \frac{3}{2} \text{ می دهند.}$$

گام دوم: باید مجموع ۶ جمله اول یک دنباله هندسی با $a_1 = 64000000$ و $r = \frac{3}{2}$ را حساب کنیم:

$$S_n = \frac{a_1(r^n - 1)}{r - 1} \Rightarrow S_6 = \frac{64000000 \times \left(\left(\frac{3}{2}\right)^6 - 1\right)}{\frac{3}{2} - 1} = \frac{64000000 \times \left(\frac{729}{64} - 1\right)}{\frac{1}{2}} = \frac{64000000 \times \frac{665}{64}}{\frac{1}{2}} =$$

$$\frac{665000000}{\frac{1}{2}} = 2 \times 665000000 = 1330000000$$

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در یک دنباله هندسی و افزایشی با رابطه بازگشتی $a_{n+1} = \Delta a_n + b$ با فرض $a_1 = b$ ، جمله چهارم برابر با $\frac{1}{\Delta b}$ است. مقدار b کدام است؟

- (۱) $-\frac{1}{25}$ (۲) -5 (۳) 5 (۴) $\frac{1}{25}$

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبمبث: ریاضی و آمار (۳) - فصل ۳ - درس ۱

کارت Box

(۱) رابطه بازگشتی $a_{n+1} = r \cdot a_n$ مربوط به دنباله هندسی با نسبت مشترک r است.

(۲) با توجه به علامت a_1 و مقدار r ، وضعیت افزایشی یا کاهشى بودن دنباله هندسی به صورت زیر است:

	$r > 1$	$0 < r < 1$	$r < 0$	$r = 1$
$a_1 > 0$	افزایشی	کاهشى	نه افزایشى	دنباله ثابت
$a_1 < 0$	کاهشى	افزایشى	نه کاهشى	

گام اول: رابطه بازگشتی را مرتب می‌کنیم:

پاسخ خیلی تشریحی

$$\Delta a_{n+1} = a_n \xrightarrow{\div \Delta} a_{n+1} = \frac{1}{\Delta} a_n$$

پس a_n ، دنباله‌ای هندسی با نسبت مشترک $r = \frac{1}{\Delta}$ است.

گام دوم: چون $0 < r < 1$ و a_n افزایشی است، پس باید $a_1 < 0$ باشد.

$$a_4 = a_1 \times r^3 = b \times \left(\frac{1}{\Delta}\right)^3 = \frac{b}{125}$$

گام سوم: جمله چهارم دنباله هندسی a_n را می‌نویسیم.

گام چهارم: طبق صورت سؤال جمله چهارم، $\frac{1}{\Delta b}$ است. پس:

$$\frac{1}{\Delta b} = \frac{b}{125} \xrightarrow{\text{طرفین وسطین}} \Delta b^2 = 125 \xrightarrow{\div \Delta} b^2 = 25 \Rightarrow b = \pm 5 \xrightarrow[\text{با توجه به شرط } a_1 < 0]{} b = -5$$

با توجه به تساوی $200 = \frac{x^3 \times 70^5}{14^2 \times 35^3 \times 8}$ ، در دنباله هندسی 125° ، t ، $2Z$ ، y ، x مقدار Z کدام است؟

۸

۷۵ (۴)

۲۵ (۳)

۸ (۲)

۵۰ (۱)

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبدا: ریاضی و آمار (۳) - فصل ۳ - درس های ۱ و ۲

درس Box

۱) اگر x, y, z ، سه جمله متوالی یک دنباله هندسی باشند، آن گاه رابطه زیر بینشان برقرار است:

$$y^2 = x \cdot z \Rightarrow \text{آخری} \times \text{اولی} = (\text{وسطی})^2$$

۲) در حالتی که این سه جمله، سه جمله متوالی نباشند اما فاصله بین شماره هایشان یکسان باشد، باز هم رابطه بالا برقرار است؛

مثلاً بین جملات a_4, a_7, a_{10} که شماره هایشان سه تا سه تا فاصله دارند، این رابطه برقرار است: $(a_7)^2 = a_4 \times a_{10}$.

گام اول: معادله را حل می کنیم:

پاسخ خیلی تشریحی

$$\frac{x^3 \times 70^5}{14^2 \times 35^3 \times 8} = 200 \Rightarrow \frac{x^3 \times 70^5}{14^2 \times (35 \times 2)^3} = 200 \Rightarrow \frac{x^3 \times 70^5}{14^2 \times 70^3} = 200 \Rightarrow \frac{x^3 \times 70^2}{14^2} = 200$$

$$x^3 \times \left(\frac{70}{14}\right)^2 = 200 \Rightarrow x^3 \times 5^2 = 200 \Rightarrow x^3 \times 25 = 200 \xrightarrow{\div 25} x^3 = 8 \Rightarrow x = 2$$

گام دوم: با به دست آوردن x ، دنباله هندسی 125° ، t ، $2Z$ ، y ، x ، به شکل زیر بازنویسی می کنیم.

جمله پنجم جمله سوم، 125° ، t ، $2Z$ ، y ، x جمله اول

گام سوم: جملات اول، سوم و پنجم، $2Z$ تا $2Z$ فاصله دارند، پس رابطه زیر بینشان برقرار است:

$$(2Z)^2 = 2 \times 125 \times x \Rightarrow (2Z)^2 = 250 \xrightarrow{\text{ریشه گیری}} 2Z = \pm 50 \Rightarrow Z = \pm 25$$

چون جمله اول دنباله $(x=2)$ مثبت است، پس چه با قدرنسبت مثبت و چه منفی جمله سوم این دنباله نیز $(2Z)$ مثبت خواهد بود.

بنابراین $Z = 25$ قابل قبول است.

۹ اگر $A = \sqrt[5]{25\sqrt{5}}(20)^{-1/5}$ باشد، حاصل $(\frac{1}{A} + 9)^2$ کدام است؟

۷ (۴)

۶ (۳)

۵ (۲)

۴ (۱)

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: ریاضی و آمار (۳) - فصل ۳ - درس ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: دو عدد ۲۵ و $(20)^{-1/5}$ را ساده‌تر می‌نویسیم:

- $25 = 5^2$
- $20^{-1/5} = (5 \times 4)^{-1/5} = 5^{-1/5} \times 4^{-1/5} = 5^{-1/5} \times (2^2)^{-1/5} = 5^{-1/5} \times 2^{-2/5}$

گام دوم: A برابر است با:

$$A = \sqrt[5]{25 \times \sqrt{5}} \times (20)^{-1/5} \quad \begin{array}{l} \text{جای } \sqrt{5} \\ \text{می‌نویسیم} \end{array} = \sqrt[5]{5^2 \times 5^{1/2}} \times 5^{-1/5} \times 2^{-2/5} =$$

$$\sqrt[5]{5^{2+1/2}} \times 5^{-2/5} \times 2^{-2/5} = \sqrt[5]{5^{5/2}} \times 5^{-2/5} \times 2^{-2/5} = 5^{1/2} \times 5^{-2/5} \times 2^{-2/5} = \underbrace{5^{1/2} \times 5^{-2/5}}_{\text{توان‌ها جمع می‌شوند}} \times 2^{-2/5} = 5^{-1} \times 2^{-2/5}$$

$$= \frac{1}{5} \times \frac{1}{2} = \frac{1}{10}$$

گام سوم: مطلوب سؤال برابر است با:

$$\left(\frac{1}{A} + 9\right)^2 = \left(\frac{1}{\frac{1}{10}} + 9\right)^2 = (10 + 9)^2 = 19^2 = 361 = \sqrt{361} = 19$$

(سؤال الکتور انسانی ۱۴۰۲ (فارج از کشور))

اگر $A = \sqrt[5]{4\sqrt{8}}(18)^{-1/5}$ باشد، حاصل $(10 + A^{-1})^{1/3}$ کدام است؟

۰/۲۵ (۴)

۰/۵ (۳)

۰/۷۵ (۲)

۱ (۱)

۱۰ اگر اعداد $\frac{3^a}{3}$ ، 9^{a-2} و $\sqrt[3]{27^a}$ ، سه جمله متوالی یک دنباله هندسی باشند، a کدام است؟

۴ / ۵ (۴)

۴ (۳)

۳ / ۵ (۲)

۳ (۱)

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: ریاضی و آمار (۳) - فصل ۳ - درس های ۱ و ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: هر سه عدد را با پایه ۳ می نویسیم:

• $\frac{3^a}{3} = 3^{a-1}$

• $9^{a-2} = (3^2)^{a-2} = 3^{2a-4}$

• $\sqrt[3]{27^a} = 27^{\frac{a}{3}} = (3^3)^{\frac{a}{3}} = 3^{3 \times \frac{a}{3}} = 3^a$

گام دوم: سه عدد 3^{a-1} ، 3^{2a-4} و 3^a ، سه جمله متوالی یک دنباله هندسی اند، پس:

$$(3^{2a-4})^2 = 3^{a-1} \times 3^a \Rightarrow 3^{4a-8} = 3^{a-1+a} \Rightarrow 3^{4a-8} = 3^{2a-1}$$

با حذف پایه ها داریم:

$$\xrightarrow{\text{حذف پایه ها}} 4a - 8 = 2a - 1 \Rightarrow 4a - 2a = -1 + 8 \Rightarrow 2a = 7 \Rightarrow a = \frac{7}{2} = 3 \frac{1}{2}$$

۱۱ اگر f تابع ثابت با دامنه \mathbb{R} باشد و بدانیم $f(9) < 0$ است، حاصل $\frac{f(3)}{f(1)}$ کدام است؟

-۳ (۴)

۳ (۳)

-۱ (۲)

۱ (۱)

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبمبث: ریاضی و آمار (۲) - فصل ۲ - درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: f تابعی ثابت است، پس ضابطه‌اش به صورت $f(x) = c$ است.

با توجه به شرط $f(9) < 0$ ، نتیجه می‌گیریم $c < 0$ است.

گام دوم: حاصل عبارت خواسته شده برابر است با:

$$\frac{f(3)}{f(1)} = \frac{c}{c} = 1$$

نقاط $A(a, 3b-2)$ ، $B(b, ab)$ و $C(a^2, b+6)$ روی نمودار تابع ثابت f قرار دارند، مقدار ab کدام است؟

۱۰ (۴)

۱۲ (۳)

۶ (۲)

۸ (۱)

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبست: ریاضی و آمار (۲) - فصل ۲ - درس ۱

گام اول: باید عرض هر سه نقطه برابر باشد. پس:

$$y_A = y_B = y_C \Rightarrow 3b - 2 = ab = b + 6$$

گام دوم: اول $b + 6$ و $3b - 2$ را برابر قرار می‌دهیم:

$$3b - 2 = b + 6 \Rightarrow 2b = 8 \Rightarrow b = 4$$

گام سوم: حالا ab و $b + 6$ را برابر قرار می‌دهیم:

$$ab = \underset{4}{b} + 6 \Rightarrow ab = 10$$

پاسخ خیلی تشریحی ✓

نکته: نقاطی که روی نمودار یک تابع ثابت قرار دارند، عرض یکسانی دارند.

۱۳

نمودار تابع $f(x) = x^2 - 2x + 2$ ، نمودار تابع همانی g را در دو نقطه به طول‌های x_1 و x_2 قطع می‌کند.

حاصل $x_1 + x_2$ کدام است؟

$g(x) = x$

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبمبث: ریاضی و آمار (۲) - فصل ۲ - درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی

گام اول: ضابطه تابع همانی g به صورت $g(x) = x$ است.

گام دوم: برای به دست آوردن طول نقاط تقاطع نمودار توابع f و g ، ضابطه‌هایشان را برابر قرار می‌دهیم:

$$f(x) = g(x) \Rightarrow x^2 - 2x + 2 = x \Rightarrow x^2 - 3x + 2 = 0 \xrightarrow{\text{اتحاد جمله مشترک}} (x-1)(x-2) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x_1 = 1 \\ x_2 = 2 \end{cases}$$

$x_1 + x_2 = 1 + 2 = 3$

گام سوم: مطلوب سؤال:

۱۴ برد تابع $f(x) = \begin{cases} -x+1 & x < 0 \\ x^2-1 & x \geq 0 \end{cases}$ کدام است؟

$y < 1$ (۴)

$-1 \leq y < 1$ (۳)

$y \leq -1$ (۲)

$y \geq -1$ (۱)

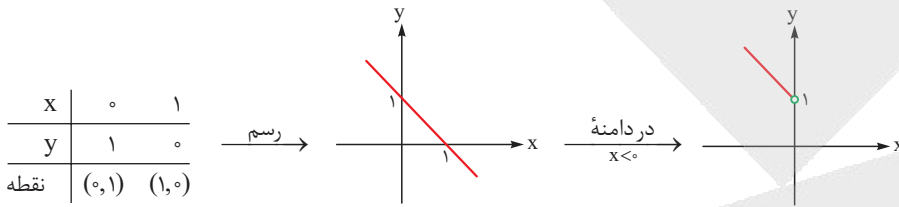
پاسخ: گزینه ۱

زیرمبمٹ: رياضى و آمار (۲) - فصل ۲ - درس ۱

پاسخ خيلى تشریحى

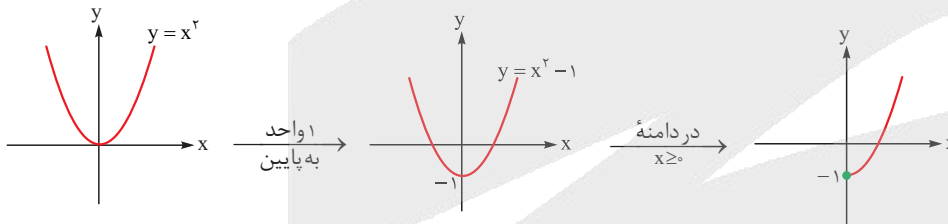
گام اول: ضابطه اول به صورت $y = -x + 1$ است.

چون با يك خط روبه رو هستيم، با ۲ نقطه می توانيم آن را رسم کنیم:

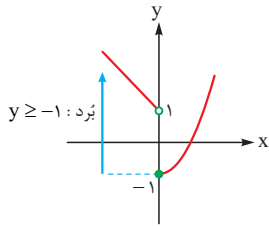

گام دوم: ضابطه دوم، یعنی $y = x^2 - 1$ يك سهمى است.

بايد نمودار سهمى $y = x^2$ را ۱ واحد به پايين ببريم:

گام سوم: از ادغام نمودارهای دو گام قبل، نمودار f به دست می آید:

اگر $h(x) = b(1 - bx) + cx$ ضابطه تابع ثابت، $f = \{(a + 2, b), (3c, 5), (2b, a)\}$ تابع همانی باشد و g تابعی با ضابطه $g(x) = b[x + a]$ حاصل $g(c)$ کدام است؟

۶ (۴)

۴ (۳)

-۶ (۲)

-۴ (۱)

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: ریاضی و آمار (۲) - فصل ۲ - درس‌های ۱ و ۲

گام اول: ضابطه تابع h را ساده می‌کنیم:

$$h(x) = b(1 - bx) + cx = b - b^2x + cx = \frac{cx - b^2x}{x} + b = (c - b^2)x + b$$

فاکتوراز x

گام دوم: چون h تابعی ثابت است، پس ضریب x باید صفر باشد:

$$c - b^2 = 0 \Rightarrow b^2 = c \Rightarrow b = \pm\sqrt{c}$$

گام سوم: تابع $f = \{(a + 2, b), (3c, 5), (2b, a)\}$ همانی است، پس در هر زوج مرتب، مؤلفه اول با مؤلفه دوم برابر است:

$$\bullet 2b = a$$

$$\bullet 3c = 5 \Rightarrow c = \frac{5}{3}$$

$$\bullet a + 2 = b \xrightarrow{a=2b} 2b + 2 = b \Rightarrow b = -2$$

با جای گذاری $b = -2$ در $2b = a$ ، به $a = -4$ می‌رسیم.

گام چهارم: مطلوب سؤال:

$$g(x) = b[x + a] \xrightarrow{\substack{a=-4 \\ b=-2}} g(x) = -2[x - 4] \xrightarrow{x=c=\frac{5}{3}} g\left(\frac{5}{3}\right) = -2\left[\frac{5}{3} - 4\right] = -2\left[\frac{-7}{3}\right] = -2 \times \left[-\frac{7}{3}\right] = -2 \times \left(-\frac{7}{3}\right) = \frac{14}{3} = 4\frac{2}{3}$$

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۱۶ اگر $f(x) = [2x] - [x]$ و $g(x) = \text{sign}(x)$ باشد، حاصل $f(1 - \sqrt{2}) + g(2 - \sqrt{3})$ کدام است؟

۱ (۴)

۲ (۳)

-۱ (۲)

صفر (۱)

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبصت: ریاضی و آمار (۲) - فصل ۲ - درس ۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گام اول: در ضابطه $f(x) = [2x] - [x]$ به جای x ها قرار می‌دهیم $1 - \sqrt{2}$:

$$f(1 - \sqrt{2}) = [2(1 - \frac{\sqrt{2}}{\sqrt{4}})] - [1 - \frac{\sqrt{2}}{\sqrt{4}}] = [2(-0/4)] - [-0/4] = [-0/4] - [-0/4] = -1 - (-1) = 0$$

گام دوم: در ضابطه $g(x) = \text{sign}(x)$ به جای x ها قرار می‌دهیم $2 - \sqrt{3}$:

$$g(2 - \sqrt{3}) = \text{sign}(2 - \frac{\sqrt{3}}{\sqrt{3}}) = \text{sign}(0/3) = 1$$

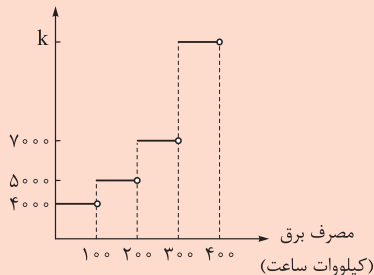
$$f(1 - \sqrt{2}) + g(2 - \sqrt{3}) = 0 + 1 = 1$$

گام سوم: پس:

۱۷

هزینه برق مصرفی منازل مسکونی با توجه به نمودار زیر محاسبه می‌شود. مبلغ قابل پرداخت قبض برق خرداد ماه یک منزل مسکونی با مصرف ۳۲۰ کیلووات ساعت، ۱/۹ میلیون ریال است. اگر میزان مصرف برق در این منزل در تیرماه ۳۵۰ کیلووات ساعت باشد، هزینه برق مصرفی در تیرماه چند میلیون ریال از خردادماه بیشتر خواهد شد؟

هزینه برق (ریال)

(۱) ۴۵۰۰۰۰

(۲) ۰/۴۵

(۳) ۵۵۰۰۰۰

(۴) ۰/۵۵

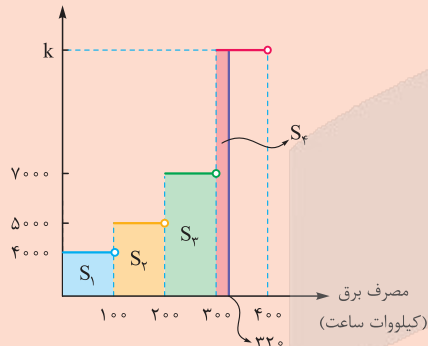
پاسخ: گزینه ۲

زیرمبص: ریاضی و آمار (۲) - فصل ۲ - درس ۲

گام اول: مبلغ قبض برق خرداد، برابر با مساحت زیر نمودار تا نقطه $x = ۳۲۰$ است که باید برابر با ۱/۹ میلیون ریال باشد:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

هزینه برق (ریال)

$$S_1 + S_2 + S_3 + S_f = 1,900,000$$

گام دوم: مساحت هر ۴ مستطیل را حساب می‌کنیم:

$S_1 = 100 \times 4000 = 400000$

$S_2 = 100 \times 5000 = 500000$

$S_3 = 100 \times 7000 = 700000$

$S_f = 20 \times k = 20k$

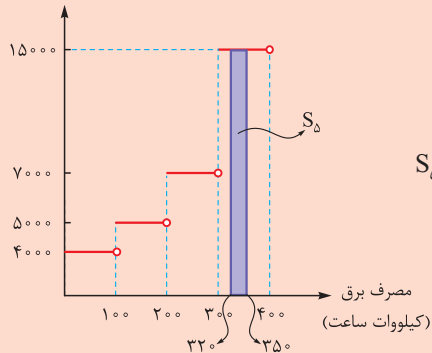
گام سوم: مجموعشان باید ۱۹۰۰۰۰۰ باشد:

$$400000 + 500000 + 700000 + 20k = 1900000 \Rightarrow$$

$$1600000 + 20k = 1900000 \Rightarrow 20k = 300000 \Rightarrow k = 15000$$

گام چهارم: اختلاف هزینه برق مصرفی خرداد و تیر، برابر با مساحت مستطیل رنگی زیر است:

هزینه برق (ریال)

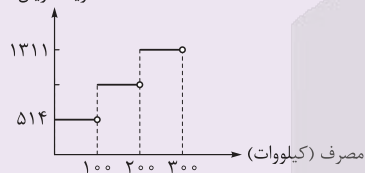

$$S_{\Delta} = \frac{(350 - 320) \times 150000}{30} = 450000 \xrightarrow[\text{تبدیل به میلیون}]{(\div 1000000)} 0.45$$

نمودار پلکانی هزینه برق مصرفی در یک دوره در زیر رسم شده است. اگر هزینه مصرفی مازاد بر ۱۰۰ تا ۲۰۰ (کیلووات ساعت) ۶۱۵۰ تومان باشد، هزینه کل برق مصرفی در این دوره چند هزار ریال است؟

(سؤال ۸ کنکور انسانی ۱۴۰۴ - نوبت اول)

هزینه (ریال)

۲۴۰ (۱)

۲۴۴ (۲)

۲۵۰ (۳)

۲۵۴ (۴)

۱۸ در تابع پلكانى $f(x) = \begin{cases} bx + 2 & x \geq a \\ -3 & x < a \\ 3 - x & x = a \end{cases}$ حاصل $f(0) - f(7)$ كدام است؟

- ۱) ۲ ۲) -۸ ۳) -۶ ۴) ۵

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبمٹ: رياضى و آمار (۲) - فصل ۲ - درس ۲

درسى Box

۱) تابع پلكانى، تابعى چند ضابطه‌اى است كه همه ضابطه‌هايش تابع ثابت هستند. مثلاً تابع $f(x) = \begin{cases} 1 & x \geq 2 \\ 2 & -1 < x < 2 \\ -4 & -3 < x < -1 \end{cases}$ پلكانى است.

۲) اگر در تابع چند ضابطه‌اى، عددى در دامنه دوتا از ضابطه‌ها باشد، بايد مقدار آن دو ضابطه به ازاي آن عدد، يكسان باشد.

گام اول: بايد هر سه ضابطه، تابع ثابت باشند، پس ضريب x در ضابطه بالايى بايد صفر باشد: $b = 0$

تا اين جا اين شد: $f(x) = \begin{cases} 2 & x \geq a \\ -3 & x < a \\ 3 - x & x = a \end{cases}$

گام دوم: $x = a$ در دامنه ضابطه اولى و آخرى F مشترك است. براى تابع بودن f ، بايد مقدار اين دو ضابطه در $x = a$ برابر باشد:

ضابطه آخر = ضابطه اول $\xrightarrow{x=a} 2 = 3 - a \Rightarrow a = 1$

گام سوم: ضابطه f كامل شد:

$f(x) = \begin{cases} 2 & x \geq 1 \\ -3 & x < 1 \\ 3 - x & x = 1 \end{cases} \Rightarrow f(x) = \begin{cases} 2 & x \geq 1 \\ -3 & x < 1 \end{cases}$

براى محاسبه $f(0)$ از ضابطه دوم و براى محاسبه $f(7)$ از ضابطه اول استفاده مي كنيم:

$2 \underbrace{f(0)}_{-3} - \underbrace{f(7)}_2 = -6 - 2 = -8$

پاسخ خيلى تشريحي

۱۹ اگر $f: \mathbb{R} \rightarrow \{k^2\}$ و $f(x) = ax + b$ و $4f(a+b) = f(a) \times f(b) - 5$ باشد، حاصل $a + b + k^2$ کدام است؟

۱۰ (۴)

۸ (۳)

۷ (۲)

۵ (۱)

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبست: ریاضی و آمار (۲) - فصل (۲) - درس ۱

درس Box

(۱) در نمایش تابع به فرم $f: A \rightarrow B$ ، دامنه تابع f ، مجموعه A و هم دامنه اش، مجموعه B است.

$R_f \subseteq B$

(۲) همواره بُرد، زیرمجموعه هم دامنه است:

(۳) تابعی که بردش تک عضوی است، تابع ثابت است.

(۴) اگر f تابعی ثابت باشد، جای تمام f (☁) ها می توانیم آن مقدار ثابت را بنویسیم.

گام اول: چون هم دامنه f ، مجموعه تک عضوی $\{k^2\}$ است، پس بردمان هم باید تک عضوی باشد (چون برد نمی تواند تهی باشد). در نتیجه برد f فقط شامل k^2 و ضابطه آن به صورت $f(x) = k^2$ است.

گام دوم: در تساوی داده شده، جای تمام f (☁) ها می نویسیم k^2 :

$$4 \underbrace{f(a+b)}_{k^2} = \underbrace{f(a)}_{k^2} \times \underbrace{f(b)}_{k^2} - 5 \Rightarrow 4k^2 = k^2 - 5 \Rightarrow k^2 - 4k^2 - 5 = 0 \Rightarrow (k^2)^2 - 4k^2 - 5 = 0$$

ضرب جمع

$$\xrightarrow{\text{اتحاد جمله مشترک}} (k^2 - 5)(k^2 + 1) = 0 \Rightarrow \begin{cases} k^2 = 5 \quad \checkmark \\ k^2 = -1 \quad \times \end{cases}$$

k^2 نمی تونه منفی بشه!

گام سوم: ضابطه $f(x) = ax + b$ به صورت $f(x) = 5$ شد، پس $a = 0$ و $b = 5$ است.

$a + b + k^2 = 0 + 5 + 5 = 10$

گام چهارم: مطلوب سؤال برابر است با:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

شکل زیر، قسمتی از نمودار تابع $f(x) = \text{sign}(x)$ است. اگر مساحت ناحیه A، ۲ برابر مساحت ناحیه B باشد، a

۲۰

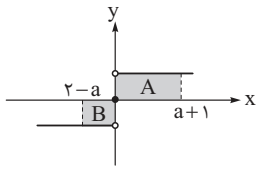
کدام است؟

۴ (۱)

۵ (۲)

۶ (۳)

۷ (۴)

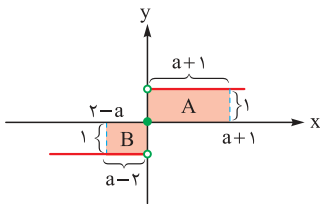

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: ریاضی و آمار (۲) - فصل ۲ - درس ۲

گام اول: طول و عرض مستطیل‌ها را روی شکل نشان می‌دهیم:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

تذکر: چون با توجه به نمودار، $2-a$ منفی است، پس اندازه ضلع مستطیل که عددی مثبت است باید قرینه‌اش، یعنی $a-2$ باشد.

گام دوم: مساحت نواحی A و B را می‌نویسیم:

$$S_A = 1 \times (a+1) = a+1$$

$$S_B = 1 \times (a-2) = a-2$$

$$a+1 = 2(a-2) \Rightarrow a+1 = 2a-4 \Rightarrow a = 5$$

گام سوم: S_A ، دو برابر S_B است. پس:

۲۱

از نظر تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، کدام گزاره‌ها درست هستند؟

- الف) آشنایی با تفکرات و معارف هندوان کم‌وبیش در تغییر سبک عراقی به هندی دخیل بود.
 ب) در قرن دهم فضلی هند از تألیف کتاب و سرودن شعر به زبان فارسی خودداری می‌کردند.
 ج) زبان فارسی در شبه‌قاره هند همه‌گیر و رسمی شد و تا زمان حاکمیت انگلیس در هند، زبان رسمی آن دیار بود.
 د) کمال‌الدین بهزاد در دوره شاه‌طهماسب و رضا عباسی در دوره شاه‌عباس از مفاخر هنر هستند.

(۲) ج - د

(۱) الف - ب

(۴) ب - د

(۳) الف - ج

پاسخ گزینه ۳

زیرمبست: علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۷

موارد «الف» و «ج» کاملاً درست هستند.

اصلاح موارد «ب» و «د» به شرح زیر است:

ب) در قرن دهم فضلی هند از تألیف کتاب و سرودن شعر به زبان فارسی استقبال می‌کردند.

د) کمال‌الدین بهزاد در دوره شاه‌اسماعیل و رضا عباسی در دوره شاه‌عباس از مفاخر هنر هستند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در مورد وضعیت شعر در قرن دهم، کدام بخش از متن زیر نادرست است؟

در این سال‌ها دو جریان شعری بیشتر رونق داشت: یکی شعر لطیف و فصیحی بود که به طور طبیعی و به شیوهٔ کسانانی مثل حافظ و سعدی در جریان بود و باباغانی شیرازی از نمایندگان آن است. (۱) دیگری مکتب وقوع که نتیجهٔ چاره‌اندیشی شاعران برای تغییر سبک و رهایی از گرفتاری تقلید بود و بازتاب طبیعی محیط اجتماعی قرن دهم بود که البته راه به جایی نبرد. (۲) شاعران این دوره تشخیص داده بودند که سبک خراسانی از واقعیت دور شده و کاملاً جنبهٔ ذهنی و تخیلی یافته است و با ادامهٔ پایبندی به سنن ادبی نابود می‌شود؛ پس باید به سوی حقیقت‌گویی و واقع‌گویی بازگشت. (۳) در این دوره از یک سو به دلیل کم‌توجهی و بی‌مهری شاهان صفوی نسبت به شاعران و از سوی دیگر شاعرانوازی و ادب‌گرایی سلاطین هند، شاعران به دربارهای هند روی آوردند. (۴)

۴ (۴)

۳ (۳)

۲ (۲)

۱ (۱)

پاسخ گزینهٔ ۳

زیرمبنا: علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۷

درس‌Box

شاعران این دوره تشخیص داده بودند که سبک عراقی از واقعیت دور شده و کاملاً جنبهٔ ذهنی و تخیلی یافته است و با ادامهٔ پایبندی به سنن ادبی نابود می‌شود؛ پس باید به سوی حقیقت‌گویی و واقع‌گویی بازگشت. شاعران برای این کار نیازمند پرداختن به مسائل اجتماعی و انتقادهای سیاسی بودند و قالب غزل با توجه به نقش و سابقهٔ کاربردش، اجازهٔ جولان بیشتر در این میدان را نمی‌داد.

شاعران قرن دهم تشخیص داده بودند که سبک عراقی از واقعیت دور شده و کاملاً جنبهٔ ذهنی و تخیلی یافته است و با ادامهٔ پایبندی به سنن ادبی نابود می‌شود.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

دلیل کدام گزینه در برابر آن نادرست نوشته شده است؟

- ۱) در قرن یازدهم طبقات و گروه‌های بیشتری مدعی شعر و شاعری شدند: وابسته‌نبودن شعر به دربار و از بین رفتن طبقهٔ مدیحه‌سرایان درباری.
- ۲) شاعران مدیحه‌سرا برای امرار معاش یا ثروت‌اندوزی راهی دیار هند شدند: بهاندادن به شعر ستایشی در ایران و رواج بازار قصیده و مدح در هند.
- ۳) هر کس به اندازهٔ توان خود به امور فرهنگی از جمله ادبیات می‌پرداخت: رفاه اقتصادی مردم در دورهٔ صفوی و آبادانی شهرهای ایران و رونق تجارت.
- ۴) شاعران سروده‌های خود را بیشتر با مضامین پند و اندرز، توصیف و بیان امور طبیعی به زبان جدید همراه کردند: آشنایی ایرانیان با اروپا.

پاسخ گزینهٔ ۴

زیرمبث: علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۷

درس‌Box

حکومت صفوی پس از کشاکش‌های به وجود آمده در ایران روی کار آمد و مذهب شیعه را ترویج کرد و به شعر ستایشی و درباری و عاشقانه‌های زمینی بی‌توجه بود؛ از این‌رو شاعران سروده‌های خود را بیشتر با مضامین پند و اندرز، توصیف و بیان امور طبیعی و همچنین تبدیل موضوعات و تمثیلات کهن به مضامین تازه و به زبان جدید همراه کردند. وابسته‌نبودن شعر به دربار و از بین رفتن طبقهٔ مدیحه‌سرایان درباری باعث شد که طبقات و گروه‌های بیشتری مدعی شعر و شاعری شوند. از سوی دیگر بهاندادن به شعر ستایشی در ایران، موجب شد شاعران مدیحه‌سرا برای امرار معاش یا ثروت‌اندوزی راهی دیار هند شوند؛ زیرا آن‌جا به رسم دربارهای قدیم ایران هنوز بازار قصیده و مدح رواج داشت. رفاه اقتصادی مردم در دورهٔ صفوی و آبادانی شهرهای ایران و رونق تجارت و کسب‌وکار، این امکان را برای همهٔ مردم فراهم آورده بود که هر کس به اندازهٔ توان خود به امور فرهنگی از جمله ادبیات بپردازد. از طرف دیگر به سبب آشنایی ایرانیان با اروپا، مراکز تجمعی مثل قهوه‌خانه‌ها نیز دایر شد و شاعران در آن‌جا به مشاعره، مناظره و نقد آثار یکدیگر می‌پرداختند.

اصلاح گزینهٔ (۴):

پاسخ خیلی تشریحی ✓

شاعران سروده‌های خود را بیشتر با مضامین پند و اندرز، توصیف و بیان امور طبیعی به زبان جدید همراه کردند: حکومت صفوی پس از کشاکش‌های به وجود آمده در ایران روی کار آمد و مذهب شیعه را ترویج کرد و به شعر ستایشی و عاشقانه‌های زمینی بی‌توجه بود.

توضیحات مقابل نام کدام شاعر، کاملاً درست است؟

- (۱) بیدل دهلوی: از ویژگی‌های عمده شعر او، مضمون‌های پیچیده و استعاره‌های رنگین، خیال‌انگیز و سرشار از ابهام و تخیل‌های رمزآمیز شاعرانه است. بیدل را خداوندگار مضامین تازه شعری دانسته‌اند.
- (۲) کلیم کاشانی: در ابداع معانی و خیال‌های رنگین مشهور است و این ویژگی به غزل‌های او لطف ویژه‌ای بخشیده است. وی با به کار بردن مضمون‌های ابداعی فراوان «خلاق‌المعانی ثانی» لقب گرفت.
- (۳) بابافغانی شیرازی: شعرش از نظر دقت، ظرافت و رقت معانی مشهور است و برخی از تکبیت‌های غزلش شاهکارهایی از ذوق و اندیشه‌اند و بسیاری به صورت ضرب‌المثل رواج یافته‌اند.
- (۴) وحشی بافقی: معروف‌ترین شاعر سبک هندی و از پرکارترین شاعران فارسی‌زبان است. در سرودن شعر مذهبی معروف و ترکیب‌بند عاشورایی او زبانزد است. واقع‌گرایی شاخصه اصلی شعر اوست.

پاسخ گزینه ۲

زیرمبث: علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۷

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کلیم کاشانی در ابداع معانی و خیال‌های رنگین مشهور است و این ویژگی به غزل‌های او لطف ویژه‌ای بخشیده است. ضرب‌المثل‌ها و الفاظ محاوره که زبان غزل این دوره را به افق خیال عامه نزدیک کرده، سخن او را برجسته ساخته است. وی با به کار بردن مضمون‌های ابداعی فراوان «خلاق‌المعانی ثانی» لقب گرفت.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): بیدل دهلوی: از ویژگی‌های عمده شعر او، مضمون‌های پیچیده و استعاره‌های رنگین، خیال‌انگیز و سرشار از ابهام و تخیل‌های رمزآمیز شاعرانه است. (درست) بیدل را خداوندگار مضامین تازه شعری دانسته‌اند. (نادرست) اصلاح: صائب را خداوندگار مضامین تازه شعری دانسته‌اند.

گزینه (۳): بابافغانی شیرازی: شعرش از نظر دقت، ظرافت و رقت معانی مشهور است (درست) و برخی از تکبیت‌های غزلش، شاهکارهایی از ذوق و اندیشه‌اند و بسیاری به صورت ضرب‌المثل رواج یافته‌اند. (نادرست) اصلاح: صائب تبریزی: برخی از تکبیت‌های غزلش، شاهکارهایی از ذوق و اندیشه‌اند و بسیاری به صورت ضرب‌المثل رواج یافته‌اند.

گزینه (۴): وحشی بافقی: معروف‌ترین شاعر سبک هندی و از پرکارترین شاعران فارسی‌زبان است. (نادرست) در سرودن شعر مذهبی معروف و ترکیب‌بند عاشورایی او زبانزد است. (نادرست) واقع‌گرایی شاخصه اصلی شعر اوست. (درست) اصلاح: صائب تبریزی: معروف‌ترین شاعر سبک هندی و از پرکارترین شاعران فارسی‌زبان است. محتشم کاشانی: در سرودن شعر مذهبی معروف و ترکیب‌بند عاشورایی او زبانزد است.

در گزینه‌های (۱)، (۳) و (۴) بخشی از توضیحات هر گزینه، درباره شاعر ذکر شده درست هستند؛ اما بخشی دیگر نادرست است.

گول نخوری ✗

۲۵

از مضامین و موضوعات زیر، به ترتیب چند مورد مربوط به داستان دوره معاصر و چند مورد مربوط به نثر دوره انقلاب اسلامی است؟

- مبارزه با بی‌عدالتی اجتماعی - دفاع از وطن - ستیز با خرافات - مسائل زنان - بی‌توجهی به مادیات - آموزش و پرورش
- (۱) ۳ - ۳
(۲) ۲ - ۴
(۳) ۴ - ۲
(۴) ۱ - ۵

پاسخ گزینه ۱

زیرمبمٲ: علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۱۰

درسی Box

از موضوعات عمده داستان دوره معاصر می‌توان به عشق، انسان، ستیز با خرافات، آموزش و پرورش، نفت، مسائل زنان، روشن‌فکری، سرمایه‌داری، کارگری، سیاست، استبداد، انقلاب، جنگ و دهها موضوع دیگر اشاره کرد.

از مضامین نثر دوره انقلاب اسلامی می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

بی‌توجهی به مادیات، دعوت به اخلاقیات، استکبارستیزی، مبارزه با بی‌عدالتی اجتماعی، استقبال از شهادت و فرهنگ ایثار و دفاع از وطن.

از موارد ذکرشده سه مورد ستیز با خرافات، مسائل زنان و آموزش و پرورش مربوط به داستان دوره معاصر و سه مورد مبارزه با بی‌عدالتی اجتماعی، دفاع از وطن و بی‌توجهی به مادیات مربوط به موضوعات نثر دوره انقلاب اسلامی هستند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۲۶ کدام گزینه از ویژگی‌های ادبی شعر دوره معاصر نیست؟

- (۱) ابهام و معنی‌گریزی از ویژگی‌های شعر این دوره است.
- (۲) لحن شاعر صمیمانه و متواضعانه است.
- (۳) صور خیال جدید و نو هستند.
- (۴) گرایش به نماد در تصاویر شعری بیشتر می‌شود.

پاسخ گزینه ۲

زیرمبث: علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۱۰

درسی Box

ویژگی‌های ادبی شعر دوره معاصر:

- (۱) تمایل به سنت‌شکنی در قالب شعر، موسیقی و قافیه
 - (۲) تغییر در قالب‌های شعری
 - (۳) تغییر واحد شعر و به کارگیری بند به جای بیت
 - (۴) ورود آرایه‌های بیانی و بدیعی به صورت طبیعی در شعر
 - (۵) پرکاربرد بودن قالب نیمایی و سپید علاوه بر قالب‌های سنتی
 - (۶) هم‌اندازه نبودن طول مصراع و تعداد پایه‌های آوایی در اشعار نو
 - (۷) پسندیده بودن ابهام و معنی‌گریزی در شعر معاصر و نو و جدید بودن صور خیال
 - (۸) افزایش گرایش به نماد در تصاویر شعری
 - (۹) تناسب میان وزن، با لحن طبیعی گفتار و زبان شعر
- مورد گزینه (۲) از ویژگی‌های سطح فکری شعر دوره معاصر است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

همه موارد، بیانگر ویژگی‌های «سطح ادبی» شعر معاصر است، به جز

(سوال ۱۴۳۳ کنکور انسانی ۱۴۰۰)

- (۱) انتخاب وزن، متناسب با لحن طبیعی گفتار و زبان شعر است
- (۲) صور خیال، جدید و نو هستند و تکرار تصاویر شاعران دوره‌های قبل نیستند
- (۳) سادگی و روانی زبان شعر و جمله‌بندی‌های ساده در شعر معاصر کاملاً چشمگیر است
- (۴) ابهام در شعر معاصر پسندیده است و معنی‌گریزی از ویژگی‌های شعر این دوره است

کنکور

همه ویژگی‌های زبانی نثر دوره معاصر در متن زیر یافت می‌شود: به جز

«شش‌دانگ حواسم پیش مصطفی است که نکند بوی غاز، چنان مستش کند که دامنش از دست برود؛ ولی خیر، الحمدلله هنوز عقلش به‌جا و سرش توی حساب است. به محض این‌که چشمش به غاز افتاد رو به مهمان‌ها نموده، گفت: آقایان تصدیق بفرمایید که میزبان عزیز ما این یک دم را دیگر خوش نخواند. آیا حالا هم وقت آوردن غاز است؟ من که شخصاً تا خرخره خورده‌ام و اگر سرم را از تنم جدا کنید، یک لقمه هم دیگر نمی‌توانم بخورم.»

- (۱) بسیاری از واژه‌ها، کنایات و اصطلاحات عامیانه وارد نثر داستانی این دوره شده‌اند
- (۲) نثر داستانی این دوره به شدت تحت تأثیر گفتار و محاوره اقشار اجتماعی ایران است
- (۳) در نثر این دوره، کوتاهی جملات و فعل‌ها در کلام فراوان دیده می‌شود
- (۴) در نثر این دوره، شماری از واژه‌های اروپایی به زبان فارسی راه یافته‌اند

پاسخ گزینه ۴

زیرمبست: علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۱۰

همان‌گونه که می‌بینید، در این بخش از داستان «کباب غاز» هیچ واژه اروپایی به کار نرفته است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه (۱): کنایات و اصطلاحاتی مانند: شش‌دانگ - سرش توی حساب است - خوش نخواند - تا خرخره خورده‌ام - سرم را از تن جدا کنید
- گزینه (۲): استفاده از کنایات و امثال و حکم عامیانه، نشان‌دهنده تأثیر گفتار و محاوره اقشار اجتماعی ایران بر متن بالاست.
- گزینه (۳): برای نمونه سطر اول شامل ۵ جمله است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام ویژگی‌های سبکی شعر انقلاب اسلامی را در سروده زیر می‌توان یافت؟

این فصل را با من بخوان باقی فسانه است
 این فصل را بسیار خواندم عاشقانه است
 هفتاد باب از هفت مُصحف برنیشتم
 این فصل را خواندم ورق را درنیشتم
 این جاده را با ریگ صحرا پویه کردم
 این ناله را با موج دریا مویه کردم
 این نغمه را با جاشوان بسند خواندم
 این درد را با جوکیان هند خواندم

الف) در شعر سنتی این دوره، تقلید از سبک عراقی و خراسانی و تمایل به آن‌ها زیاد است.

ب) فرهنگ دفاع مقدس یکی از اصلی‌ترین درون‌مایه‌های شعر این دوره است.

ج) گرایش به خیال‌بندی، شعر برخی شاعران این دوره را گاه به شعر بیدل و صائب نزدیک کرده است.

د) باستان‌گرایی و علاقه فراوان به استفاده از واژه‌های کهن در زبان شعر این دوره محسوس است.

- (۱) الف - د
 (۲) ب - ج
 (۳) الف - ج
 (۴) ب - د

پاسخ گزینه ۱

زیرمبدا: علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۱۰

درس‌Box

<p>(۱) نزدیکی زبان و واژگان شعری در قصاید دوره انقلاب به سبک خراسانی (۲) افزایش واژگان متناسب با دین، جبهه و جنگ، شهادت، ایثار و وطن‌دوستی در شعر و نثر (۳) باستان‌گرایی و علاقه فراوان به استفاده از واژه‌های کهن در زبان شعر (۴) آشنایی زدایی زبانی و روی آوردن به ترکیب‌های بدیع و بی‌سابقه که در نتیجه روی آوردن به مفاهیم انتزاعی حاصل شده است.</p>	سطح زبانی	سبک‌شناسی شعر دوره انقلاب اسلامی
<p>(۱) توجه به قالب‌های سنتی بعد از پیروزی انقلاب (از رونق افتادن نسبی شیوه‌نمایی به‌ویژه در میان جوانان و انقلابیون و رواج قالب‌های قصیده و غزل) (۲) تمایل زیاد به تقلید از سبک عراقی و خراسانی در شعر سنتی (۳) نزدیک شدن شعر برخی از شاعران به شعر بیدل و صائب به دلیل گرایش به خیال‌بندی (۴) گرایش شاعران به صراحت بیان در سال‌های نخستین و بهره‌گیری کم‌تر از تمثیل و نمادگرایی و راه‌یابی تدریجی استفاده از تمثیل و نماد در ادبیات با الهام از فرهنگ اسلامی.</p>	سطح ادبی	
<p>(۱) توجه شاعران به مفاهیم و مضامین اسلامی به‌ویژه فرهنگ عاشورایی (۲) آشکار شدن روح حماسه و عرفان در شعر (در حماسه، بُعد زمینی و در عرفان، بُعد آسمانی غلبه دارد؛ تلفیق این دو را در غزل حماسی انقلاب می‌توان دید). (۳) روی آوردن به مفاهیم انتزاعی (۴) فرهنگ دفاع مقدس یکی از اصلی‌ترین درون‌مایه‌های شعر این دوره است.</p>	سطح فکری	

بررسی موارد:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

الف) زبان کهنه شعر، تمایل شاعر به تقلید از سبک‌های عراقی و خراسانی را نشان می‌دهد.

د) استفاده از واژگانی چون «برنیشتم، درنیشتم، پویه، مویه و ...» نشان‌دهنده علاقه شاعر به واژگان کهن و باستان‌گرایی اوست.

در همه ابیات زیر هر دو نوع استعاره «مصرّحه» و «مکنّیه» یافت می‌شود؛ به جز

۱) ای که بر ماه از خط مشکین نقاب انداختی	لطف کردی سایه‌ای بر آفتاب انداختی
۲) روزی ای گل به چمن چشم گشودی از ناز	چشم نرگس به تماشای تو باز است هنوز
۳) سخنم زاده جان است و گهر زاده کان	بلکه دریا خجل از طبع گهرزای من است
۴) بی تو ای سرو روان با گل و گلشن چه کنم	زلف سنبل چه کشم عارض سوسن چه کنم

پاسخ گزینه ۱

زیرمبدا: علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۹

درس‌Box

استعاره: استعاره تشبیه بسیار فشرده‌ای است که در آن، گوینده **مشبّه‌به** یا **مشبّه** را همراه با نشانه یا قرینه‌ای در جمله به کار می‌برد؛ بر این اساس که **مشبّه‌به** یا **مشبّه** در سخن آمده باشد، استعاره بر دو گونه است:

الف) استعاره مصرّحه (آشکار)

منظور از **مصرّحه** یا **آشکار** آن است که **مشبّه‌به** در سخن، آشکار و نمایان است؛ بنابراین، هرگاه گوینده **مشبّه‌به** را همراه با قرینه یا نشانه‌ای در سخن بیاورد، با استعاره **مصرّحه** (آشکار) روبه‌رو هستیم.

در بیت زیر:

هزاران نرگس از چرخ جهانگرد فروشد تا برآمد یک گل زرد

شاعر در ذهن خود، ستاره‌ها را به «نرگس» و خورشید را به «گل زرد» تشبیه کرده و از این تشبیهات ذهنی، تنها **مشبّه‌به‌ها** را در سخن آورده است.

و در بیت زیر:

گفتا که مرو به غربت و می‌بارید از نرگس تر به لاله بر مروارید

به ترتیب: چشم را به «نرگس»، گونه‌ها را به «لاله» و اشک را به «مروارید» تشبیه کرده و از این تشبیهات ذهنی، تنها **مشبّه‌به‌ها** را در سخن خود آورده است.

روش تشخیص استعاره مصرّحه

برای تشخیص استعاره **مصرّحه** یا **آشکار**، اسم‌هایی را که در بیت آمده، بررسی می‌کنیم؛ ببینیم آیا در معنی حقیقی و رایج خود به کار رفته‌اند یا خیر؛

در بیت زیر:

مرا برف باریده بر پر زاغ نشاید چو بلبل تماشای باغ

اسم‌هایی چون «برف»، «پر زاغ»، «بلبل» و «باغ» آمده‌است، با بررسی این اسم‌ها می‌بینیم که «برف» و «پر زاغ»، در مصراع اول را نمی‌توانیم در معنی حقیقی آن‌ها در نظر بگیریم بلکه با توجه به مفهوم بیت، به ترتیب استعاره از موهای سفید و موهای سیاه شاعر هستند.

ب) استعاره مکنّیه (پوشیده):

در این نوع استعاره، **مشبّه** همراه با نشانه یا قرینه‌ای از **مشبّه‌به** می‌آید؛ بنابراین، منظور از استعاره **مکنّیه** یا **پوشیده**، پوشیده و پنهان بودن **مشبّه‌به** است؛ اما همواره ویژگی یا نشانه‌ای از **مشبّه‌به** در سخن وجود دارد که ما را به وجود فرایند تشبیه، راهنمایی می‌کند.

در جمله «چهره‌اش از شادی شکفت»، فعل «شکفت» ما را راهنمایی می‌کند که «چهره» به «گل» تشبیه شده است؛ یعنی: چهره‌اش از شادی [مانند گل] شکفت.

استعاره مکنیه، معمولاً به صورت‌های زیر، در سخن دیده می‌شود:

(۱) مشبه + گزاره یا فعل مربوط به مشبه‌به:

به صحرا شدم، عشق باریده بود. (فعل «باریده بود» ویژگی مشبه‌به (باران / برف) است که به مشبه (عشق) نسبت داده شده؛ بنابراین، عشق در ذهن گوینده به باران یا برف تشبیه شده است.)

(۲) عضو یا ویژگی مشبه‌به + - + مشبه (اضافه استعاری):

ما آبروی فقر و قناعت نمی‌بریم. («آبرو» ویژگی مشبه‌به (انسان) است که به مشبه (فقر و قناعت) نسبت داده شده؛ بنابراین، فقر و قناعت در ذهن شاعر به انسان تشبیه شده است.)

(۳) نسبت‌دادن صفت مشبه‌به به مشبه:

نار خندان، باغ را خندان کند. (صفت «خندان» ویژگی مشبه‌به (انسان) است که به مشبه (نار و باغ) نسبت داده شده؛ بنابراین، نار (نار) و باغ، در ذهن شاعر به انسان تشبیه شده‌اند.)

(۴) منادا واقع شدن مشبه غیرانسان:

منادا واقع شدن، ویژگی انسان است؛ هرگاه یک موجود غیرانسان، منادا واقع شود، با استعاره مکنیه روبه‌رو هستیم؛ زیرا در ذهن گوینده به انسان تشبیه شده است که می‌تواند منادا واقع شود و مورد خطاب قرار گیرد:

ای باد بامدادی، خوش می‌روی به شادی. («باد بامدادی»، منادا واقع شده است؛ بنابراین در ذهن شاعر، باد بامدادی به انسان تشبیه شده است.)

در استعاره مکنیه، معمولاً مشبه‌به انسان است؛ هرگاه در استعاره مکنیه، ویژگی انسانی به مشبه نسبت داده شود، استعاره مکنیه را «تشخیص» می‌گویند.

روش تشخیص استعاره مکنیه

برای تشخیص استعاره مکنیه، بررسی می‌کنیم آیا نسبت‌دادن واژه‌های سخن به یکدیگر، حقیقی است یا براساس تشبیه و تخیل؛ مثلاً در مصراع: «مهرش به جان می‌کاشتم تا بر دهد مهر و وفا» فعل «می‌کاشتم»، به صورت تخیلی و غیرحقیقی به «مهر» نسبت داده شده و این فعل ما را راهنمایی می‌کند که «مهر» در ذهن گوینده به «دانه» یا «نهالی» تشبیه شده است که آن را می‌کارند تا بزرگ و بارور شود؛ هم‌چنین است «کاشتن مهر» در بیت:

هر کاو نکاشت مهر و ز خوبی گلی نجید در رهگذار باد نگهبان لاله بود

در همین بیت، خوبی هم به درختی تشبیه شده که گل دارد.

بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): «ماه» استعاره مصرحه از روی یار، «سایه» استعاره مصرحه از «زلف» و «آفتاب» نیز استعاره مصرحه از روی یار است. (استعاره مکنیه در بیت، یافت نمی‌شود.)

گزینه (۲): «گل» استعاره مصرحه از یار است و ترکیب «چشم نرگس» و نسبت‌دادن «تماشا» به نرگس، تشخیص و استعاره مکنیه هستند.

گزینه (۳): «خجل بودن دریا» تشخیص و استعاره مکنیه و «گهر» در مصراع دوم استعاره مصرحه از شعر و سخن ارزشمند است.

گزینه (۴): «سرو» استعاره مصرحه از معشوق و ترکیب‌های «زلف سنبل» و «عارض سوسن» تشخیص و استعاره مکنیه هستند.

۳۰ در کدام بیت، تعداد استعاره‌های بیشتری به کار رفته است؟

۱) یک دم به یاد آن لب و دندان دُر نثار	خالی نشد ز گوهر و لعلم دکان چشم
۲) بیدلان را نرگس گویای تو خاموش کرد	عاشقان را کرد گویا پستهٔ خاموش تو
۳) سنبل بگشا بر گل و سروت به خرام آر	مرغ دل ما را ز عدم باز به دام آر
۴) ای سرو خرامان گذری از در رحمت	وی ماه درفشان نظری از سر رأفت

پاسخ گزینهٔ ۳

زیرمبدا: علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۹

بررسی گزینه‌ها:

✓ پاسخ خیلی تشریحی

- گزینهٔ (۱): «دُر» استعارهٔ مصرّحه از سخن ارزشمند و «گوهر» و «لعل» دو استعارهٔ مصرّحه از اشک هستند. (سه استعارهٔ مصرّحه)
- گزینهٔ (۲): «نرگس» استعارهٔ مصرّحه از چشم و «پسته» استعارهٔ مصرّحه از دهان یار است. (دو استعارهٔ مصرّحه)
- گزینهٔ (۳): «سنبل» استعارهٔ مصرّحه از گیسو، «گل» استعارهٔ مصرّحه از چهره، «سرو» استعارهٔ مصرّحه از قد و قامت و «دام» استعارهٔ مصرّحه از زلف است. (چهار استعارهٔ مصرّحه)
- گزینهٔ (۴): «سرو» و «ماه» استعارهٔ مصرّحه از یار هستند. (دو استعارهٔ مصرّحه)

(سؤال ۳۱ کنکور انسانی ۱۴۰۴ - نوبت دوم)

تعداد استعاره‌های کدام بیت در مقابل آن نادرست آمده است؟

۱) چو برزد بامدادان خازن چین	به درج گوهرین بر قفل زرین (مصرّحه ۳ تا)
۲) بدان که بوی تو آورد صبحدم بادم	وگرنه از چه سبب دل به باد می‌دادم (مکنیه ۲ تا)
۳) لؤلؤ ز صدف خیزد وین طرفه که هر ساعت	از لعل گهرپوشش لؤلؤی تر انگیزد (مصرّحه ۴ تا)
۴) دو گل را به دو نرگس خوابدار	همی شست تا شد گلان آبدار (مصرّحه ۳ تا)

کدام بیت، فاقد آرایه «استعاره» است؟

- (۱) سروی به لب جویی گویند چه خوش باشد
 (۲) عارض گلگون بنما دم ز گلستان چه زنی
 (۳) تا کی آخر چو بنفشه سر غفلت در پیش
 (۴) تازه بنفشه به دشت، لاله بر اطراف جوی

پاسخ گزینه ۴

زیرمبدا: علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۹

بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): «سرو» در مصراع دوم، استعاره از باری خوش قامت است. («سرو» در مصراع اول در معنی حقیقی (درخت سرو) به کار رفته است.)

گزینه (۲): «سنبل» استعاره مصرحه از گیسوی بافته یار است. («گلستان» و «ریحان» در معنی حقیقی به کار رفته‌اند.)

گزینه (۳): نسبت دادن «سر غفلت» به بنفشه و بیدار بودن به «نرگس» تشخیص و استعاره مکنیه است.

گزینه (۴): فاقد استعاره مصرحه یا مکنیه است.

(واژه‌های «بنفشه»، «دشت»، «لاله»، «جوی»، «لعل» و «مشک»، همه در معنای حقیقی به کار رفته‌اند.)

در کدام بیت، هر دو نوع استعاره «مصرّحه» و «مکنّیه» یافت می‌شود؟

۱) هم مردم چشم است که از روی ترّحم	بر رخ زنده دم‌به‌دم از دیده گلابی
۲) تا خار غم عشق تو در پای دلم شد	بی روی تو گل‌های چمن خار شمارم
۳) دیگر ای باد، حدیث گل و سنبل نکنی	گر بر آن سنبل زلف و گل رخسار آیی
۴) از دل من خون چکید بر جگر من نم نماند	تا ز غمت دیده‌ام در گهرافشانی است

پاسخ گزینه ۱

زیرمبدا: علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۹

بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- گزینه ۱): نسبت‌دادن «ترّحم» به «مردم (مردمک) چشم»، تشخیص و استعاره مکنّیه است و واژه «گلاب» استعاره مصرّحه از «اشک» است.
- گزینه ۲): ترکیب اضافی «پای دل» تشخیص و استعاره مکنّیه است؛ ولی استعاره مصرّحه وجود ندارد. (ترکیب «خار غم عشق» و جمله «گل‌های چمن، خار شمارم» تشبیه فشرده هستند.)
- گزینه ۳): خطاب «ای باد» تشخیص و استعاره مکنّیه است؛ ولی استعاره مصرّحه وجود ندارد. (واژه‌های «گل» و «سنبل» در معنای حقیقی به کار رفته‌اند و ترکیب‌های «سنبل زلف» و «گل رخسار» تشبیه فشرده هستند.)
- گزینه ۴): جمله‌های «از دل من خون چکید» و «بر جگر من نم نماند»، کنایه‌های اغراق آمیزی برای «غم و اندوه و گریه بسیار» هستند و واژه «گهرافشانی» استعاره مصرّحه از «اشک ریختن» است.

در همه بیت‌های زیر، آرایه «اغراق» یافت می‌شود؛ به جز

۱) ماهها تو سفر کردی و شب ماند و سیاهی	نه مرغ شب از ناله من خفت و نه ماهی
۲) دهانش از چه نبینی مگر به وقت سخن	چو نیک درنگری چون دلم به تنگی نیست
۳) موج‌ها دیدی که چون خیزد ز دریا هر زمان	سیل خون از چشم خاقانی چنان انگیختی
۴) سپیده‌دم که گل از غنچه می‌نماید رخ	نوای بلبل شوریده در چمن چه خوش است

پاسخ گزینه ۴

زیرمبدا: علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۹

درس‌Box

اغراق: بزرگ‌نمایی یا کوچک‌نمایی در توصیف کسی یا چیزی را اغراق (مبالغه) می‌گویند؛ در ابیات زیر، شاعر در توصیف «گریه خود» اغراق کرده است:

- به دنبال محمل چنان زار گریم
- پیش چشمم کم‌تر است از قطره‌ای
- که از گریه‌ام ناله در گل نشیند
- این حکایت‌ها که از طوفان کنند

بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- گزینه (۱): در مصراع «نه مرغ شب از ناله من خفت و نه ماهی» اغراق وجود دارد.
- گزینه (۲): در توصیف «کوچکی دهان یار»، کوچک‌نمایی و اغراق کرده است. می‌گوید: هرچند دهان یار چنان کوچک و تنگ است که فقط هنگام سخن‌گفتن دیده می‌شود؛ ولی اگر خوب نگاه کنی به اندازه دل من، تنگ نیست!
- گزینه (۳): با تشبیه «اشک و گریه خود» به «امواج دریا» و «سیل خون»، بزرگ‌نمایی و اغراق به کار برده است.
- گزینه (۴): اغراق به کار نبرده است. می‌گوید: سپیده‌دم که گل شکفته می‌شود، نغمه بلبل عاشق در باغ، خوش و زیباست.

در ابیات همه گزینیه‌ها آرایه «ایهام» یافت می‌شود؛ به جز

۱) مدام خون جگر می‌خورم ز خون فراق	۱) ز سوز شوق، دلم شد کباب دور از یار
۲) مسکین دلم به زحمت مردم رضا نبود	۲) دوشم نخفت دیده به بالین دل، ولی
۳) که سهل باشد اگر یار مهربان داری	۳) بکش جفای رقیبان مدام و جور حسود
۴) که مبتلا بود آن کس که مبتلای تو نبود	۴) وفات به بود آن را که در وفای تو نبود

پاسخ گزینه ۳

زیرمبدا: علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۹

درس Box

ایهام: یک واژه دو یا چندمعنایی در بیت به کار رفته که در معنی بیت، دست کم دو معنای آن را می‌توان در نظر گرفت.

مثال بی مهر رخت روز مرا نور نمانده است: دو معنی واژه «مهر» را می‌توان در نظر گرفت: (۱) خورشید (۲) محبت

برای پاسخ‌دادن به سؤالات ایهام و ایهام تناسب، بهتر است واژه‌های دو یا چندمعنایی ادبیات فارسی را بشناسیم.

در اینجا فهرستی از این واژه‌ها ارائه می‌شود:

(آب: آب / آبرو)، (آهو: غزال / عیب و نقص)، (آیت: آیه / نشانه)، (باز: دوباره / نام پرنده / گشوده)، (باقی: بقیه، باقی مانده / جاوید و پایدار)، (برآمدن: طلوع کردن / ممکن شدن)، (برگ: برگ درخت / اسباب و دارایی / توشه)، (بو: رایحه / امید و آرزو)، (بهار: فصل بهار / شکوفه)، (پرده: راز و حجاب / آهنگ و نغمه)، (پروانه: حشره معروف / اجازه و فرمان)، (پیوسته: همیشه، بی‌دری / صفتی برای ابرو (ابروی پیوسته))، (تاب: بیچ‌وتاب / خشم / گرما / توان و تحمل)، (چنگ: دست / نوعی ساز)، (چین: کشور چین / چین‌وشکن)، (حجاز: سرزمین حجاز / نوایی در موسیقی)، (خاموش: ساکت / تخلص مولوی)، (خاموشی: سکوت / متضاد روشنی)، (خراب: ویران / مست)، (خودبینی: غرور / خود را دیدن ظاهری)، (داد: عدل و انصاف / فریاد / فعل داد)، (دارا: دارنده / داربوش هخامنشی)، (داغ: بسیار گرم / سوگ / نشان)، (دستان: دست‌ها / نغمه و آهنگ / حيله و نیرنگ / لقب زال)، (دم: نفس / خون)، (دور از ...: جدا از ... / دور از جان ...)، (دوراندیش: آینده‌نگر / کسی که به دوری و جدایی می‌اندیشد)، (دور: اطراف / گردش جام / روزگار)، (دوران: گردش جام / روزگار / دایره)، (دیده: چشم / آنچه دیده شود)، (راست: درست / دقیق / راست‌قامت / نام دستگاهی در موسیقی)، (راه: راه و مسیر / نغمه و آهنگ)، (روان: جان / جاری، روانه)، (رخ: رخسار / مهره قلعه در شطرنج)، (رود: رودخانه / فرزند / نوعی ساز)، (روزی: رزق / یک روز)، (روی: چهره / فلز روی / دلیل)، (زال: پدر رستم / پیرزن)، (زخم: ضربه / جراحت)، (زدن: ضربه‌زدن / برپا کردن / نواختن)، (سایه: سایه / تخلص شاعر)، (سخت: بسیار / دشوار)، (سرگرم: مشغول / گرم و پرنشاط بودن)، (سهم: ترس / تیر / بهره)، (سیاه‌دلی: بی‌رحمی / سیاهی ظاهری میانه چیزی)، (سو: سمت و جهت / بینایی و نور)، (سواد: سیاهی / نوشته و رونوشت / سیاهی شهر که از دور دیده می‌شود؛ مجازاً شهر و دیار)، (سودا: سیاهی / معامله، دادوستد، تجارت / عشق، هوس، آرزو، خیال)، (شام: شب / سرزمین شام)، (شانه: کتف / شانه مو)، (شاهد: گواه / بیننده / زیبارو)، (شفا: بهبود / نام کتابی از بوعلی سینا)، (شکر: قند / نام همسر خسرو پرویز)، (شمس: خورشید / شمس تبریزی)، (شور: مزه شور / غوغا / شوق و هیجان / نوایی در موسیقی)، (شهریار: پادشاه / نام شاعر)، (شیرین: مزه شیرین / همسر خسرو پرویز)، (صبر: شکیبایی / گیاهی تلخ)، (صورت: چهره / تصویر / ظاهر)، (ضحاک: ضحاک ماردوش / خندان)، (عراق: سرزمین عراق / نوایی در موسیقی)، (عشاق: عاشقان / نوایی در موسیقی)، (عهد: پیمان / دوران، روزگار)، (عود: چوبی خوشبو / نوعی ساز)، (عزیز: گرامی / عزیز مصر)، (عین: چشم / چشمه / کاملاً شبیه)، (غریب: ناآشنا و بیگانه / عجیب و شگفت)، (فرصت: وقت، مجال / نام شاعر، فرصت شیرازی)، (قانون: قاعده / نام کتابی از بوعلی)، (قرار: آرام و قرار / تصمیم / وعده)، (قصور: کوتاهی و گناه / قصرها)، (قلب: دل / سگه تقلبی / میانه لشکر)، (قربان: فدا / بخشی از تیردان / عید قربان)، (کام: دهان / آرزو)، (کمر: کمربند / میانه کوه)، (کنار: جنب / ساحل / آغوش)، (گلستان: گلزار / کتاب گلستان)، (گور: گورخر / قبر)، (گوهر، گهر: مروارید / نژاد)، (لاله: گل لاله / نوعی چراغ)، (لب: لب / کنار)، (ماه: ماه آسمان، استعاره از معشوق / سی روز)، (مجنون: دیوانه / عاشق لیلی)، (مخفی: پنهان / تخلص شاعر)، (مدام: همیشه، پیوسته / شراب)، (مردم: انسان / مردمک چشم)، (میان: وسط / کمر)، (مهر: محبت و عشق / خورشید / ماه مهر)، (مشتري: خریدار / سیاره مشتری)، (منصور: پیروز / منصور حلاج)، (نابردار: برادر ناتنی / نامرد)، (نای: نی / گلو / نام زندان مسعود سعد)، (نگران: نگرنده / دلواپس)، (نگاه‌داشتن: نگاه کردن / نگاه‌داشتن)، (نطع: سفره / صفحه شطرنج)، (نوا: آهنگ / چاره)، (نواختن: نوازش کردن / ساززدن)، (نهاد: سرشت / گذاشت)، (ورق: برگ درخت / برگه کاغذ)، (هزار: عدد هزار / لبلب)، (هوا: جو و آسمان / آرزو و هوس) ...

گزینه (۱): عبارت «دور از یار» با دو معنی «در دوری و هجران یار» و «دور از جان یار» ایهام دارد.

گزینه (۲): واژه «مردم» با دو معنی «انسان» و «مردمک چشم» ایهام دارد.

گزینه (۳): ایهام وجود ندارد. واژه «مدام» فقط به معنی «پیوسته و همیشه» است و معنی دیگری از آن دریافت نمی‌شود.

گزینه (۴): واژه «وفات» با دو معنی «وفای تو» و «مردن» ایهام دارد: (۱) وفای تو بهتر است برای آن کس که در وفای تو نبود.

(۲) مردن بهتر است برای کسی که وفادار تو نبود.

۳۵ کدام بیت فاقد آرایه «ایهام تناسب» است؟

- (۱) شیرین نفدت هر که زند تیشه که این رمز
 (۲) خواهی که نرخ مشک، شکسته شود به چین
 (۳) مرغ جان را تا نسوزد ز آتش دل بال و پر
 (۴) هر که او مشتری گشت زهی طالع سعد
- شوری است که تنها به سر کوه کن افتد
 بر زن به زلف پرشکن مشک فام دوست
 پیش روی شمع چون پروانه نتوانم نشست
 و آن که در مهر تو چون ماه بیفزود بکاست

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبدا: علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۹

بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): واژه «شیرین» به معنی «مزه شیرین» است و معنی دیگر آن (شیرین بانو) - که مورد نظر نیست - با واژه «کوه کن» ایهام تناسب دارد. هم‌چنین، واژه «شور» به معنی «شوق» است و معنی دیگر آن (مزه شور) با واژه «شیرین» تناسب دارد.

گزینه (۲): واژه «چین» به معنی «کشور چین» است و معنی دیگر آن (چین‌وشکن زلف) - که مورد نظر نیست - با واژه «زلف» ایهام تناسب دارد.

گزینه (۳): واژه «روی» فقط به معنی چهره و واژه «پروانه» فقط به معنی «حشره معروف» است و با هیچ واژه‌ای ایهام تناسب ندارد.

گزینه (۴): واژه «مشتی» به معنی «خریدار» است و معنی دیگر آن (سیاره مشتری) - که مورد نظر نیست - با واژه‌های «طالع سعد» و «ماه» ایهام تناسب دارد؛ هم‌چنین واژه «مهر» به معنی «عشق» است و معنای دیگرش (خورشید) با «ماه» ایهام تناسب دارد.

سیاره مشتری را «اخر سعد» و نشانه سعادت و خوشبختی می‌دانستند و از این جهت، «طالع سعد» (بخت و اقبال نیک) با مشتری (سیاره مشتری) ایهام تناسب دارد.

نکته

گول نخوری ✗

در گزینه (۳) واژه دومعناپی «پروانه» دیده می‌شود؛ اما این واژه، همان «حشره معروف» است که با واژه‌های «شمع» و «آتش» فقط تناسب (مراعات نظیر) دارد. وقتی واژه «پروانه» به معنی «فرمان و اجازه» در کنار «شمع»، «شعله» یا «آتش» به کار رود؛ ایهام تناسب پدید می‌آید:

پروانه راحت بده ای شمع که امشب از آتش دل پیش تو چون شمع گدازم

تقطیع هجایی بیت «دریادلان راه سفر در پیش دارند / پا در رکاب راهوار خویش دارند» در کدام گزینه به درستی

۳۶

نشان داده شده است؟

- (۱) --U-- --U-- -U--
 (۲) -U-- -U-- -U-- -U--
 (۳) --U-- -U-- -U--
 (۴) --U-- -U-- -U--

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبیت: علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

رَند	دا	ش	پی	دَر	قَر	سَن	ه	را	لان	د	یا	دَر
-	-	U	-	-	-	U	کَل	-	-	U	-	-
رَند	دا	ش	خِی	رِ	وا	ه	را	پ	کا	رِ	دَر	پا
-	-	U	-	کَل	-	U	-	کَل	-	U	-	-
فع		مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن		مستفعلن

رایج‌ترین دام‌های تستی سؤالات تقطیع از این قرارند:

گول نخوری ✗

- (۱) گزینه‌ای که در آن تغییر کمیت بعضی از مصوت‌ها در نظر گرفته نشده است؛ مثل گزینه (۱) این سؤال. توجه داشته باشید که با وجود این که این اختیار شاعری را در علوم و فنون ادبی ۳ می‌آموزید، برای تقطیع صحیح ابیات به آن نیاز دارید.
- (۲) گزینه‌ای که در آن قاعده بلندبودن هجای پایانی در نظر گرفته نشده یا اشتباه فهمیده شده است؛ مثل گزینه (۳) این سؤال که در آن به جای این که هجای کشیده به هجای بلند تبدیل شود، هجای کشیده به دو هجای بلند تبدیل شده است.

۳۷

در میان نمونه‌های زیر، به ترتیب چند مورد بر وزن «فعلاتن فعلاتن» و چند مورد بر وزن «فعلات فاعلاتن» است؟
 «نظر آوردم و بردم - خجل است سرو بستان - تو نه مثل آفتابى - چو تو آمدى مرا بس - تن آسوده چه داند - ملکا
 ذکر تو گویم - من بیچاره مسکین - به خدا اگر بمیرم - چه از این به ارمغانى»

(۲) چهار - پنج

(۱) سه - شش

(۴) شش - سه

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبست: علوم و فنون ادبى یازدهم - درس ۱

پاسخ خيلى تشریحى ✓

ترکیب‌های صورت سؤال، چهار مورد بر وزن «فعلاتن فعلاتن» و پنج مورد بر وزن «فعلات فاعلاتن» آمده است.

فعلات فاعلاتن: پنج مورد						
خَ	جَ	لَسَ	تَ	سَرِ	وَ	بُسَ تان
تُ	نَ	مِثْ	لِ	آ	فِ	تا بى
جُ	تُ	آ	مَ	دِى	مَ	را بس
بِ	حُ	دا	آ	گَر	بِ	مى زم
چَ	آ	زین	بِ	هَر	مَ	غا نى
—	—	—	—	—	—	—

فعلاتن فعلاتن: چهار مورد						
نَ	ظَ	را	وَر	دَ	مُ	بُر دَم
تَ	نِ	آ	سو	دِ	چَ	دا نَد
مَ	لِ	کا	ذِک	رِ	تُ	گو یَم
مَ	نِ	بى	چَا	رِ	يَ	مِس کین
—	—	—	—	—	—	—

وزن مقابل کدام گزینه نادرست آمده است؟ **۳۹**

- (۱) ای ساریان آهسته رو با ناتوانان صبر کن
(مستفعلن مستفعلن مستفعلن مستفعلن)
- (۲) گو خلق بدانند که من عاشق و مستم
آوازه درست است که من عهد شکستم
(مفعول مفاعیل مفاعیل مفعولن)
- (۳) سر بریدن واجب آید مرغ را
کاو به غیر وقت جنبانند در
(فاعلاتن فاعلاتن فاعلن)
- (۴) گهی بر درد بی‌درمان بگیریم
گهی بر حال بی‌سامان بخندم
(فعولن فعولن فعولن فعل)

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبنا: علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۱

بررسی سایر گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گ	هی	بَر	دَر	د	بی	دَر	مان	پ	گِر	یَم
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-
گ	هی	بَر	حَا	لِ	بی	سَا	مَان	پ	خَن	دَم
U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-
	مفاعیلن				مفاعیلن				فعولن	

گزینه (۱):

ای	سَا	رِ	بَان	آ	هَس	ت	رَو	بَا	نَا	تَ	وَا	نَان	صَب	ر	گُن
-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
تَ	بَا	رِ	جَا	نَان	مِ	بَ	رِی	مَنْ	بَا	رِ	هَج	رَان	مِی	بَ	رَم
-	-	-	-	-	-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-

گزینه (۲):

گو	خَلْ	ق	پ	دَا	نَد	د	ک	مَنْ	عَا	شِ	قُ	مَس	تَم
-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	-	-	-
آ	وَا	زِ	دُ	رُس	تَس	ت	ک	مَنْ	عَه	د	شِ	گَس	تَم
-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	-	-	-

گزینه (۳):

سَر	بُ	رِی	دَنْ	وَا	چ	بَا	یَد	مُر	غ	رَا
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-
کُو	پ	غِی	رِ	وَقْ	ت	جُن	بَا	نَد	د	رَا
-	U	-	-	-	U	-	-	-	U	-

۴۰

وزن بیت زیر با استفاده از اختیارات شاعری در تقطیع، در کدام گزینه درست آمده است؟

- «تو مردمی به طاعت یزدان کن تا از عذاب آتش نزاری»
- (۱) مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن (۲) مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن
- (۳) مفعول فاعلاتن مفعول فاعلن (۴) مفعول فاعلاتن مفعول فاعلن

پاسخ گزینه ۴

زیرمبحث: علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۸

درس Box

اختیارات وزنی: تغییرات کوچکی در وزن شعر است که نزد اغلب شاعران، شناخته شده و یکسان می باشد؛ این اختیارات چون به وزن شعر مربوط می شوند، اختیارات وزنی نام گرفته اند.

(۱) یکی از اختیارات وزنی، بلند در نظر گرفتن هجای پایانی مصراع است.

هجای پایانی مصراع‌ها (چه کوتاه باشد، چه کشیده) همواره بلند به حساب می آید و با علامت «-» نشان داده می شود:

سرو را مانی ولیکن سرو را رفتار نه ماه را مانی ولیکن ماه را گفتار نیست

«ن» هجای کوتاه (U) و «نیست» هجای کشیده (U-) است؛ اما در پایان مصراع، هر دو هجای بلند (-) به حساب می آیند.

پایه‌های آوایی	سرو را ما	نی ولی گن	سرو و را رف	تا ر ن
نشانه‌های هجایی	--U-	--U-	--U-	-U-
پایه‌های آوایی	ماه را ما	نی ولی گن	ماه را گف	تا ر نیست
نشانه‌های آوایی	--U-	--U-	--U-	-UU
وزن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلن

در وزن‌های دوری که یک مصراع به دو نیم‌مصراع، تقسیم می‌شود و در پایان هر نیم‌مصراع، درنگی وجود دارد، نیز هجای پایان نیم‌مصراع، می‌تواند بلند، کوتاه، یا کشیده باشد و در هر صورت، بلند به حساب می‌آید.

(۲) آوردن فاعلاتن به جای فاعلاتن در آغاز مصراع:

شاعر می‌تواند فقط در رکن اول هر مصراع، به جای فاعلاتن (UU--)، فاعلاتن (--UU) بیاورد؛ به عبارت دیگر، شاعر می‌تواند در وزنی که در آغاز هر مصراع، وزن واژه فاعلاتن دارد، به جای فاعلاتن (UU--)، فاعلاتن (--UU) به کار ببرد.

در بیت زیر، شاعر در رکن آغازین هر دو مصراع، به جای فاعلاتن (UU--)، فاعلاتن (--UU) آورده است:

صبحدم مرغ سحر با گل نوحاسته گفت ناز کم کن که در این باغ بسی چون تو شکفت

پایه‌های آوایی	صبح دم مرغ	غ سحر با	گل نو خا	س ت گفت
نشانه‌های هجایی	--U-	--UU	--UU	-UU
پایه‌های آوایی	ناز کم گن	ک درین با	غ ب سی چن	ت ش گفت
نشانه‌های آوایی	--U-	--UU	--UU	-UU
وزن	فاعلاتن	فاعلاتن	فاعلاتن	فعلن

(۳) ایصال (آوردن یک هجای بلند به جای دو هجای کوتاه):

شاعر می‌تواند در میان و پایان مصراع، به جای دو هجای کوتاه کنار هم، یک هجای بلند بیاورد.

مثلاً به جای «UU-» (فعلن)، می‌تواند «--» (فَع لُن) بیاورد:

چو بشنوی سخن اهل دل مگو که خطاست سخن‌شناس نه‌ای جان من خطا این جاست

پایه‌های آوایی	جُ پش نَ وی	سُ خَ نِ آه	لِ دِل مَ گو	کِ خَ طاست
نشانه‌های هجایی	-U-U	-UU	-U-U	-UU
پایه‌های آوایی	سُ خَن شِ نا	س نِ ای جا	نِ مَن خَ طا	این جاست
نشانه‌های هجایی	-U-U	--UU	-U-U	--
وزن	مفاعِلن	فَعِلاتِن	مفاعِلن	فَعِلن

همان‌طور که می‌بینید، در رکن پایانی، هجای بلند «این»، روبه‌روی دو هجای کوتاه «ک» و «خ» آمده است.

اختیار وزنی ابدال، در وزن واژه‌هایی که دو هجای کوتاه در کنار یکدیگر دارند، رخ می‌دهد؛ یعنی، علاوه بر آوردن «فع لن» (- -) به جای «فَعِلن» (UU-)، شاعر می‌تواند به جای هر یک از وزن واژه‌های فَعِلاتِن (UU--)، مُفْتَعِلِن (-UU-) و مُسْتَفْعِلُ (UU--)، وزن واژه «مفعولن» (---) را به کار ببرد:

خارکش پیری با دلوق درشت پشتۀ خار همی‌برد به پشت

پایه‌های آوایی	خار گش پی	ری با دل	قِ دُرُشت
نشانه‌های هجایی	--U-	---	-UU
پایه‌های آوایی	پُش تِ یِ خا	رُهْ می بُر	دُ پِ پُشت
نشانه‌های هجایی	-UU-	--UU	-UU
وزن	فَاعِلاتِن	فَعِلاتِن	فَعِلن

در رکن دوم مصراع اول، به جای فَعِلاتِن، مفعولن آورده؛ به بیان دیگر، هجای بلند «ری» به جای دو هجای کوتاه آمده است. در بیت‌هایی که ابدال به کار رفته است، وزن واژه‌ای را که دو هجای کوتاه دارد، در وزن اصلی در نظر می‌گیریم.

۴) قلب (جاب‌جا کردن یک هجای کوتاه با یک هجای بلند کنار هم)

شاعر می‌تواند به ضرورت وزن، به جای یک هجای بلند و یک هجای کوتاه (-U) کنار هم، یک هجای کوتاه و یک هجای بلند (U-) به کار ببرد یا برعکس؛ مثلاً به جای مُفْتَعِلِن (-UU-)، می‌تواند مفاعِلن (U-U-) به کار ببرد:

کیست که پیغام من به شهر شروان برد یک سخن از من بدان مرد سخندان برد

هجاهای مصراع اول	کیست کِ پی	غا مَ من	بِ شَه رِ شَر	وان بَ رَد
نشانه‌های هجایی	-UU-	-U-	-U-U	-U-
هجاهای مصراع دوم	یک سَخ تَز	مَن بَ دان	مَر دِ سَخَن	دان بَ رَد
نشانه‌های هجایی	-UU-	-U-	-UU-	-U-
وزن	مفْتَعِلن	فَاعِلن	مفاعِلن (مفْتَعِلن)	فَاعِلن

می‌بینید که وزن بیت، «مفْتَعِلن فاعِلن، مفْتَعِلن فاعِلن» است؛ اما در رکن سوم مصراع اول، مفاعِلن به جای مفْتَعِلن آمده است.

تُ	مَر	دُ	می	بِ	طا	عَ	تِ	یَز	دان	گُن
U	-	U	-	U	-	U	U	-	-	-
تا	آز	عَ	ذا	بِ	آ	تَش	نا	زا	ری	
-	-	U	-	U	-	-	-	-	-	
مفعول		فاعلاتن		مفاعِلن (مفْتَعِلن)						

یا: «-U- / UU-U / ---: مستفعلن مفاعِل مستفعل»

اختیارات شاعری:

۱) اختیار وزنی تغییر کمیت مصوت کوتاه پایانی: در هجای اول مصراع اول (ت: U) بلند به حساب آمده است.

۲) اختیار وزنی ابدال: شاعر در هجای هفتم مصراع دوم، هجای بلند «تَش» (-) را در برابر دو هجای کوتاه هفتم و هشتم مصراع اول (ع/ت) «U / U» آورده است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در کدام بیت، اختیارات وزنی «بلندبودن هجای پایانی» و «ابدال» به کار رفته است؟

- (۱) به جز آن نرگس مستانه که چشمش مرساد
 (۲) گر گشت مرا غمزه غمّازش زنهار
 (۳) خم‌ها همه در جوش و خروشند ز مستی
 (۴) ز شاخ خویش سمن تافت چون ستاره روز
- زیر این طارم فیروزه کسی خوش نشست
 تا خونم از آن غمزه غمّاز نخواهند
 و آن می که در آن جاست حقیقت نه مجاز است
 ز باغ همچو شب از روز شد رمنده غراب

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبث: علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۸

تقطیع هجایی و وزن بیت و اختیار وزنی:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گر	گُش	ت	م	را	عَم	ز	ی	غم	ما	رَش	ز	هار
-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	-	-	-
تا	خو	نَ	مَ	زان	غَم	ز	ی	غَم	ما	ز	خا	هَند
-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-
	مستفعل				مستفعل				مستفعل			مُستف

یا «- - U / U - - U / U - - U / U - -»: مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن»

اختیارات وزنی:

- (۱) ابدال: در رکن سوم مصراع اول، به جای رکن «مستفعل» (U - -) از رکن «مفعولن» (- - -) استفاده شده است.
 (۲) بلندبودن هجای پایانی: هجای آخر هر دو مصراع «هار» و «هَند» کشیده است و بلند محسوب می‌شود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱):

ب	ج	زان	تر	گ	س	مس	تا	ن	ک	چش	مش	م	ر	ساد
U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-
زی	ر	این	طا	ر	م	فی	رو	ز	ک	سی	خُش	ن	ن	سَست
-	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-
	فعلاتن				فعلاتن				فعلاتن					فعلن

(۱) ابدال: ندارد.

- (۲) آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن: در رکن اول مصراع دوم از این اختیار وزنی استفاده شده است.
 (۳) بلندبودن هجای پایانی: هجای آخر هر دو مصراع «ساد» و «سَست» کشیده است و بلند محسوب می‌شود.

گزینه (۳):

حُم	ها	هَ	م	دَر	جو	شُ	خُ	رو	شَن	د	ز	مَس	تی
-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
وان	می	ک	دَ	ران	جا	ست	خ	قی	قَت	نَ	مَ	جا	زَست
-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-
		مستفعل				مستفعل				مستفعل			مُستف

یا «- - U / U - - U / U - - U / U - -»: مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن»

اختیارات وزنی:

(۱) ابدال: ندارد.

- (۲) بلندبودن هجای پایانی: هجای آخر مصراع دوم کشیده است و بلند محسوب می‌شود.

گزینه (۴):

ز	شا	خ	خی	ش	س	من	تا	فت	چُن	س	تا	ر	ی	روز
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-
ز	با	غ	هم	چ	ش	بَر	رو	ز	سُد	ر	من	د	ع	راب
U	-	U	-	U	U	-	-	U	-	U	-	U	U	-
	مفاعِلن			فعلاتِن				مفاعِلن						فعلِن

اختیارات وزنی:

(۱) ابدال: ندارد.

(۲) بلندبودن هجای پایانی: هجای آخر هر دو مصراع کشیده است (روز، راب) و بلند محسوب می‌شود.

در کدام رکن از بیت «چو بشنوی سخن اهل دل مگو که خطاست / سخن شناس نه‌ای جان من خطا این جاست» اختیار شاعری «ابدال» به کار رفته است؟

(سؤال ۱۷ - امتحان نهایی فردا ۱۴۰۰)

۴۲ در ابیات همه گزینیه‌ها سه نوع اختیار وزنی وجود دارد؛ به جز

عشقت آمد تمام تر بشکست	۱) من خود از غم شکسته دل بودم
کی توان گفت که بر داغ، دلم صابر نیست	۲) من که در آتش سودای تو آهی زنم
وز زبرجد به کفش چند سوار آید	۳) گل خیری چو بتی مقنعه اش ز زین
گرچه با مرد به کهسار و به غار آید	۴) چون برادر نبود هرگز همسایه

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۸

تقطیع هجایی و وزن و اختیارات وزنی بیت:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

رین	زَر	اَش	ع	نَ	مق	تی	بُ	جُ	ری	خی	لِ	گُ
-	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U
ید	را	وا	سَ	د	چند	فَش	ک	پ	جد	بَر	زَ	وَز
-	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	-
فع	فعلاتن			فعلاتن			فعلاتن					

اختیار وزنی:

آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن در رکن اول مصراع دوم

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱):

دَم	بو	دِل	تِ	گس	شِ	عَم	دَز	حُ	مَن
-	-	-	U	-	U	-	-	U	-
گست	ش	پ	تَر	م	ما	ت	مَد	ق	عش
-	U	U	-	U	-	U	-	U	-
فعلن (فعلن)			مفاعلتن			فعلاتن (فاعلاتن)			

بررسی اختیارات وزنی:

۱) ابدال: در رکن آخر مصراع اول «بو / دم» (- -) «فعلن» به جای (UU -) فعلن آمده است.

۲) آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن: در رکن اول هر دو مصراع از این اختیار وزنی استفاده شده است.

۳) بلندبودن هجای پایانی: در آخر مصراع دوم هجای «گست» کشیده (U -) است و بلند (-) محسوب می‌شود.

گزینه (۲):

نَم	زَ	نَ	هی	آ	تُ	یِ	دا	سُو	شِ	تَ	آ	کِ	مَن
-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U
نیست	پر	صا	لَم	دِ	غ	دا	بَر	کِ	ت	گُف	وان	تَ	کی
-	-	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	-
فعلن			فعلاتن			فعلاتن			فعلاتن				

بررسی اختیارات وزنی:

۱) ابدال: در رکن آخر مصراع اول «پر / نیست» (- -) «فعلن» به جای (UU -) فعلن آمده است.

۲) آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن: در رکن اول هر دو مصراع از این اختیار وزنی استفاده شده است.

۳) بلندبودن هجای پایانی: در آخر مصراع دوم هجای «نیست» کشیده (U -) است و بلند (-) محسوب می‌شود.

گزینۀ (۴):

ي	سا	هم	گَز	هر	وَد	بُ	نَ	دَر	را	بَ	جُن
-	-	-	-	-	-	U	U	-	-	U	-
بَد	را	غا	بَ	رُ	سا	گُه	د	مَر	با	چَ	گَر
-	-	-	U	U	-	-	U	-	-	U	-
فَع		فعلاتن		فعلاتن				فعلاتن			

بررسی اختیارات وزنی:

- ۱) ابدال: در رکن سوم مصراع اول به جای رکن «فعلاتن» (UU-) از رکن «مفعولن» (-) استفاده شده است.
- ۲) آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن: در رکن اول هر دو مصراع از این اختیار وزنی استفاده شده است.
- ۳) بلندبودن هجای پایانی: در آخر مصراع اول هجای «ی» کوتاه (U) است و بلند (-) محسوب می‌شود.

(سؤال ۳۳ کنکور ۱۴۰۲ - نوبت دوم)

در کدام ابیات، سه نوع اختیار وزنی وجود دارد؟

کیمیای کفر و دین را روز بازاری نماند
هیچ مجموع ندانم که پریشان تو نیست
بس کن که نه طلسم سکندر شکسته‌ای
پیش آن غمزه خونین که به پیکان ماند

الف) تا برآمد در جهان آوازه زلف و رخس
ب) تا سر زلف پریشان تو در جمع آمد
ج) یک مشت خاک غارت کردن نه مشکل است
د) نه عجب گر بچکد خون دل از چشم بهار

۱) «ب» - «د»

۲) «الف» - «ب»

۳) «ج» - «د»

۴) «الف» - «ج»

کنکور

۴۳ در بیت زیر کدام اختیار وزنی وجود دارد؟

- «با تَرُشان لاغ کنی خنده زنی جنگ شود»
 (۱) ابدال
 (۲) آوردن فاعلاتن به جای فعلاتن
 (۳) قلب
 (۴) بلندبودن هجای پایان مصراع

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبدا: علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۸

تقطیع هجایی، وزن و اختیار وزنی بیت صورت سؤال:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

وَد	شَ	گ	جَد	نِی	زَ	دِ	خَن	نِی	گُ	غ	لا	شَان	رُ	تُ	با
-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-	-	U	U	-
زَو	مَ	رَ	با	مِی	هَ	ک	آشَد	مِن	دَم	گَر	هَان	نَ	دِ	خَن	
-	U	U	-	-	U	U	-	-	-	-	-	-	U	U	-
مفتعلن				مفتعلن				مفعولن (مفتعلن)				مفتعلن			

ابدال: شاعر در رکن دوم مصراع دوم هجای بلند «دَم» (-) را در برابر دو هجای کوتاه «غ گ» رکن دوم مصراع اول آورده است. به عبارت دیگر رکن «مفعولن» (---) را در برابر «مفتعلن» (-UU) آورده است.

۴۴

مفهوم کدام بیت با دیگر ابیات، «متفاوت» است؟

- (۱) ریشه نخل کهنسال از جوان افزون تر است
 (۲) عشق چون کهنه شود محو نگردد به فراق
 (۳) موی سفید، ریشه طولی اَمَل (آرزو) بود
 (۴) حرص در هنگام پیری از غلاف آید برون

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبدا: علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۷

بررسی گزینه‌ها:

مفهوم مشترک ابیات گزینه‌های (۱)، (۳) و (۴) این است که حرص و دلبستگی پیران به دنیا، بیشتر از جوانان است؛ اما بیت (۲) می‌گوید: عشق وقتی کهنه شود، با فراق و دوری یاران از بین نمی‌رود؛ همان‌طور که نخل وقتی ریشه در گل بدواند، به آسانی از جا کنده نمی‌شود.

گزینه (۱): همان‌گونه که ریشه درخت کهنسال بیشتر از درخت جوان است، پیر دلبستگی بیشتری نسبت به جوان به دنیا دارد.

گزینه (۳): موی سفید پیری سبب درازی آرزو می‌شود؛ همان‌طور که در شوره‌زار بازتاب سراب، بیشتر و طولانی‌تر است.

گزینه (۴): حرص و طمع در هنگام پیری خود را نشان می‌دهد؛ همان‌طور که مور وقتی پیر می‌شود، بال در می‌آورد!

در بیت (۲) نیز مانند بیت (۱) واژه‌های «ریشه» و «نخل» به کار رفته است؛ اما مفهوم دو بیت کاملاً متفاوت است و نباید ظاهر واژه‌ها ما را فریب دهد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گول نخوری ✗

۴۵

مفهوم بیت زیر با کدام بیت، «تفاوت» دارد؟

نه در چنگ و بازوی زور آور است
دولت و بخت آن سری است، تا که کند اختیار
نگه دارد مگر دست دعا دامان دولت را
کوشش بی فایده است شرمه بر ابروی کور
کار اقبال و ستاره است، نه کار بازو

«سعادت به بخشایش داور است
(۱) کار به تدبیر نیست، بخت به زور آوری
(۲) به زور بازوی اقبال، کاری بر نمی آید
(۳) کس نتواند گرفت دامن دولت به زور
(۴) ز آسمان آید این بخت، نه از عالم خاک

پاسخ گزینه ۲

زیرمبهمت: علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۸

پاسخ خیلی تشریحی ✓

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و گزینه‌های (۱)، (۳) و (۴) این است که سعادت و بخت و اقبال انسان را خداوند رقم می‌زند و خوشبختی با زور و کوشش به دست نمی‌آید؛ اما گزینه (۲) می‌گوید: از بخت و اقبال، کاری بر نمی‌آید؛ مگر دعا بتواند دولت و خوشبختی را نگه دارد و از آن مراقبت کند.

(تفاوت بیت گزینه (۲) با دیگر ابیات این است که بخت و اقبال را بی‌تأثیر و فقط دعا را مؤثر می‌داند.)

معنی سایر ابیات:

بیت صورت سؤال: خوشبختی به بخشایش خدا بستگی دارد و در اختیار و اراده انسان نیرومند و تلاشگر نیست.

گزینه (۱): کار و بخت انسان به چاره‌جویی و کوشش کردن نیست؛ بخت و اقبال را خدا رقم می‌زند، باید دید چه کسی برای خوشبختی برگزیده می‌شود.

گزینه (۳): کسی نمی‌تواند با زور و تلاش و کوشش، خوشبختی را به دست آورد؛ همان‌طور که سرمه‌نهادن بر ابروی فرد نابینا، کوشش بی‌فایده‌ای است و او را بینا و زیبا نمی‌کند.

گزینه (۴): بخت و اقبال از آسمان، رقم می‌خورد نه از زمین؛ خوشبختی مربوط به اقبال و سرنوشت است نه به زور و کوشیدن.

در بیت گزینه (۲) نیز مانند بیت صورت سؤال و سایر ابیات، واژه‌هایی چون «زور»، «بازو»، «اقبال»، «دولت» و ... به کار رفته است؛ اما باید به مفهوم ابیات توجه کرد و ظاهر واژه‌ها نباید ما را فریب دهد.

گول نخوری ✗

۴۶

بیت زیر با همه ابیات، قرابت مفهومی دارد؛ به جز

- «آینه‌ات دانی چرا غماز نیست؟»
 (۱) آینه‌ای طلب کن تا روی خود ببینی
 (۲) نظر پاک تواند رخ جانان دیدن
 (۳) روی جانان طلبی، آینه را قابل ساز
 (۴) سعدی، حجاب نیست، تو آینه پاک دار
- ز آن که زنگار از رخسار ممتاز نیست»
 وز حُسنِ خود بماند انگشت در دهانت
 که در آینه نظر جز به صفا نتوان کرد
 ورنه هرگز گل و نسرين ندمد ز آهن و روی
 زنگارخورده چون بنماید جمال دوست؟

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبث: علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۹

پاسخ خیلی تشریحی ✓

مفهوم مشترک بیت صورت سؤال و ابیات گزینه‌های (۲)، (۳) و (۴) این است که باید زنگار کدورت‌ها و هوای نفس را از آینه دل، پاک کنی تا جلوه جمال جانان، در آن نمایان گردد؛ اما شاعر در بیت (۱) به معشوق می‌گوید: آینه‌ای به دست بگیر تا روی خود را در آن ببینی و از زیبایی خود در شگفت بمانی.

تیزبازی

در چنین سؤالاتی می‌توانید، فقط ابیات گزینه‌ها را با هم مقایسه و بیت متفاوت را انتخاب کنید.

گول نخوری ✗

در بیت گزینه (۱) نیز مانند بیت صورت سؤال و دیگر ابیات، از «آینه» و «روی» (رخ) سخن به میان آمده است؛ اما این مفاهیم ابیات است که باید با یکدیگر مقایسه شود، نه ظاهر واژه‌های آنها.

عبارت «مجموعه‌ای می‌بایست از هر دو عالم روحانی و جسمانی که هم محبت و بندگی به کمال دارد و هم علم و معرفت به کمال دارد تا بار امانت، مردانه و عاشقانه در سفت (کتف) جان کشد.» با همه ابیات زیر ارتباط معنایی دارد؛ به جز

(۱) هر خازنی به گنج امانت امین نبود	این قرعه را کشید مشیت به نام ما
(۲) باری که آسمان و زمین تاب آن نداشت	از دولت غمت به من خسته آن رسید
(۳) آسمان از بار احسان تو می‌گردد دوتا	آفتاب از عکس شمشیر تو می‌گیرد فروغ
(۴) گر خون عرق کنیم چو خورشید، دور نیست	باری که آسمان نکشد ما کشیده‌ایم

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبث: علوم و فنون ادبی یازدهم - درس ۹

ابیات گزینه‌های (۱)، (۲) و (۴)، مانند عبارت صورت سؤال به «آفرینش انسان و پذیرفتن بار امانت» اشاره دارند؛ اما بیت گزینه (۳) از احسان و شجاعت ممدوح سخن می‌گوید.

عبارت صورت سؤال و ابیات گزینه‌های (۱)، (۲) و (۴) به آیه‌ای از قرآن با این معنی «ما بار امانت و تکلیف را به آسمان‌ها و زمین و کوه‌ها، عرضه داشتیم؛ پس، از بردن آن خودداری کردند و از آن ترسیدند و انسان آن را به دوش کشید، همانا که او ستم‌گر و نادان بود.» تلمیح دارند.

حافظ در این باره می‌گوید:

آسمان بار امانت نتوانست کشید قرعه کار به نام من دیوانه زدند

معنی ابیات:

گزینه (۱): هر خزانه‌داری برای نگهداری از گنج امانت، امین نبود؛ سرنوشت، این قرعه را به نام ما کشید.

گزینه (۲): بار امانت و تکلیف را که آسمان و زمین توانایی برداشتن آن را نداشت، به برکت عشق تو، برداشتن آن بار، سهم من عاشق شد.

گزینه (۳): خطاب به ممدوح می‌گوید: آسمان در زیر بار بخشش تو خم می‌شود و آفتاب از تابش برق شمشیر تو نور می‌گیرد.

گزینه (۴): اگر مانند خورشید غروب که پرتو سرخ‌رنگ دارد، خون از ما بتراود، شگفت نیست؛ زیرا باری که آسمان نتوانست بکشد، ما به دوش کشیده‌ایم.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

نکته

مفهوم کدام بیت، در مقابل آن، نادرست بیان شده است؟

به وداعی دل غمدیده ما شاد نکرد (سرزنش معشوق)	۱) یاد باد آن که ز ما وقت سفر یاد نکرد
ماه را مانی ولیکن ماه را گفتار نیست (برتری جمال یار)	۲) سرو را مانی ولیکن سرو را رفتار نه
کز سنگ ناله خیزد روز وداع یاران (سوز و گداز فراق)	۳) بگذار تا بگیریم چون ابر در بهاران
برون اند زین جرگه هشیارها (تقابل عشق و عقل)	۴) پرستش به مستی است در کیش مهر

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبدا: علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس های ۸ و ۹

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در بیت گزینه (۱) شاعر از معشوق، گله و شکایت می کند که چرا هنگام سفر به یاد او نبوده و با یک خداحافظی، دل غمگین او را شاد نکرد. در واقع تنها از معشوق گله دارد و او را سرزنش نمی کند.

معنی و مفهوم سایر ابیات:

گزینه (۲): در راستی قامت و خوش اندامی مانند سرو هستی، اما سرو نمی تواند مانند تو راه برود؛ در زیبایی مانند ماه هستی، ولی ماه نمی تواند مانند تو سخن بگوید. (برتری جمال یار بر سرو و ماه را بیان می کند).

گزینه (۳): بگذار تا در هجران یار مانند ابر بهاری گریه کنم؛ زیرا در روز خداحافظی از یاران، از سنگ هم ناله برمی خیزد. (سوز و گداز عاشق، در فراق یار را وصف می کند).

گزینه (۴): در آیین عشق و مهرورزی، مستی و شور عاشقانه، عبادت است. انسان های هوشیار و عاقل از گروه عاشقان بیرون هستند. (تقابل و ناسازی عشق و عقل را می رساند).

۴۹

مفاهیم «جاودانگی عشق، کمال بخشی عشق، بی پروایی عشق، شوق بی پایان عاشق» به ترتیب از کدام ابیات دریافت می شود؟

الف) چون شب‌نم اوفتاده بدم پیش آفتاب	مهرم به جان رسید و به عیوق برشدم
ب) هر که را شوق حرم باشد از آن نندیشد	که ره بادیه از خار مغیلان خطر است
ج) عرضه کردم دو جهان بر دل کارافتاده	به جز از عشق تو باقی همه فانی دانست
د) کی به وصل از سینه عاشق تمنا کم شود	نیست ممکن تشنگی از آب دریا کم شود
- (۱) د - ب - الف - ج
(۲) ج - الف - د - ب
(۳) ج - الف - ب - د
(۴) د - الف - ب - ج

پاسخ گزینه ۳

زیرمبدا: علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۹

پاسخ خیلی تشریحی ✓

مفهوم بیت «ج»، «باقی و جاودانه بودن عشق»، بیت «الف»، «کمال بخشی عشق»، بیت «ب»، «بی پروایی عاشق از سختی‌های راه عشق» و بیت «د»، «شوق و تمنا بی پایان عاشق» است.

معنی ابیات:

الف) مانند قطره ناچیز شب‌نم در برابر آفتاب عشق، افتاده بودم؛ به مدد گرمای عشق بالا رفتم و به کمال رسیدم. (عیوق: نام ستاره‌ای نورانی در امتداد کهکشان راه شیری؛ نماد فاصله و دوری؛ به عیوق بردن، کنایه از به مقام والا رسیدن است.)
ب) هر که شوق رسیدن به حرم (کعبه) داشته باشد؛ از خطرهای راه بیابان و خار مغیلان نمی‌هراسد. (عاشق از سختی‌های راه عشق، نمی‌ترسد.)

ج) دو جهان را به دل عاشق خود نشان دادم؛ تنها عشق تو را باقی دانست و دیگر چیزها، همه را فانی و گذرا دید.

د) شوق و تمنا بی‌پایان و وصل و رسیدن به معشوق، کم نمی‌شود؛ همان‌طور که تشنگی با آب شور دریا رفع نمی‌شود.

۵۰

بیت ذکرشده در کدام گزینه، مفهوم متفاوتی دارد؟

- (۱) به صحرا رو که از خاطر غبار غم بیفشانی
- (۲) ای گلبن جوان، بر دولت بخور که من
- (۳) روی خوبت آیتی از لطف بر ما کشف کرد
- (۴) بلبل از فیض گل آموخت سخن ورنه نبود

به گلزار آی کز بلبل، غزل گفتن بیاموزی
در سایه تو بلبل باغ جهان شدم
زان زمان جز لطف و خوبی نیست در تفسیر ما
این همه قول و غزل، تعبیه در منقارش

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبهد: علوم و فنون ادبی دوازدهم - درس ۹

پاسخ خیلی تشریحی ✓

معنی و مفهوم بیت گزینه (۱): به صحرا برو تا غم و ناراحتی از دلت بیرون برود و به گلزار بیا تا نغمه‌سرایی را از بلبل یاد بگیری. مفهوم مشترک ابیات سایر گزینه‌ها این است که جمال و زیبایی معشوق، سبب سخن‌سرایی و نغمه‌پردازی عاشق است. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۲): ای یار زیبای جوان، از میوه بخت و اقبال، بهره ببر؛ زیرا من در پرتو عشق تو، بلبل (عاشق / شاعر) باغ جهان شدم.
گزینه (۳): از آن زمان که روی زیبایت، نشانه‌ای از لطافت و زیبایی بر ما آشکار کرد، در بیان و سخن ما همواره لطافت و زیبایی وجود دارد.
گزینه (۴): بلبل (عاشق / شاعر) از لطف گل (معشوق) سخن گفتن را آموخت؛ وگرنه این همه نغمه‌ها و سرودهای زیبا در چنته نداشت.

- دانشجویی برای بررسی نقش دولت در روابط حقوق کار، مصاحبه‌هایی با اساتید خود ترتیب داده است. نظرات زیر، حاصل این مصاحبه‌هاست؛ هر یک از این نظرات، منطبق با کدام دیدگاه نسبت به نابرابری اجتماعی است؟
- دولت با توزیع برابر منابع، مانع انباشت ثروت و مالکیت در دست گروهی خاص و مانع شکل‌گیری نابرابری می‌شود.
 - دولت با کاهش دخالت در اقتصاد، اجازه می‌دهد بازار آزاد براساس توان افراد، نابرابری‌ها را سامان دهد.
 - دولت با محدودکردن مالکیت و سود، فضای رقابتی ایجاد می‌کند تا افراد براساس شایستگی پیشرفت کنند.
 - دولت با وضع مالیات تصاعدی، نابرابری شدید را کاهش می‌دهد، اما آزادی اقتصادی را از بین نمی‌برد.
- (۱) رویکرد لیبرالی - موافقان قشربندی اجتماعی - رویکرد عدالت اجتماعی - مخالفان قشربندی اجتماعی
 (۲) موافقان قشربندی اجتماعی - رویکرد لیبرالی - موافقان قشربندی اجتماعی - رویکرد عدالت اجتماعی
 (۳) رویکرد کمونیستی - رویکرد لیبرالی - رویکرد عدالت اجتماعی - مخالفان قشربندی اجتماعی
 (۴) رویکرد کمونیستی - موافقان قشربندی اجتماعی - رویکرد لیبرالی - رویکرد عدالت اجتماعی

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبث: جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۷

درس‌Box

رویکردهای مختلف نسبت به نابرابری اجتماعی:

<ul style="list-style-type: none"> ● معتقدند که نابرابری اجتماعی برای بقای جامعه ضرورت دارد. ● نابرابری اجتماعی از تفاوت‌ها یا نابرابری‌های طبیعی ناشی می‌شود. ● طرفدار قشربندی اجتماعی هستند و معتقدند که از گذشته تا حال، هیچ جامعه‌ای بدون قشربندی اجتماعی نبوده است؛ یعنی قشربندی پدیده‌ای است که در همه زمان‌ها و مکان‌ها وجود داشته است. 	عقاید	رویکرد اول (رویکرد لیبرالی) حوزه رقابت
<p>(۱) چنین می‌پندارند که نابرابری‌های اجتماعی نتیجه تفاوت‌ها یا نابرابری‌های طبیعی هستند، بنابراین عادلانه‌اند؛ اما آن‌ها این واقعیت را نادیده می‌گیرند که نابرابری‌های اجتماعی همیشه نتیجه نابرابری‌های طبیعی نیستند.</p> <p>(۲) طرفداران قشربندی با طبیعی‌دانستن قشربندی اجتماعی، نقش انسان‌ها و جوامع را در پدید آمدن و ادامه یافتن آن نادیده می‌گیرند و تغییر در آن را چندان امکان‌پذیر نمی‌دانند. به علاوه با تأکید بر کارکردهای قشربندی، آن را تأیید و تثبیت می‌کنند.</p> <p>(۳) با این‌که طرفداران قشربندی اجتماعی رقابت را در زندگی اجتماعی ضروری می‌دانند، اما از این نکته مهم غفلت می‌کنند که در رقابت عادلانه باید نقطه شروع رقابت یکسان باشد.</p>	انتقادات به این رویکرد	
<ul style="list-style-type: none"> ● مخالف قشربندی اجتماعی هستند و معتقدند قشربندی اجتماعی توسط انسان‌ها پدید آمده و تداوم یا تغییر آن نیز به دست آن‌هاست. ● معتقدند که نابرابری اجتماعی، ناشی از تفاوت‌ها و نابرابری‌های طبیعی نیست؛ بلکه نتیجه روابط سلطه‌جویانه میان انسان‌هاست و باید با آن مبارزه کرد. ● عدالت اقتصادی را مهم می‌دانند و معتقدند که با توزیع برابر ثروت، عدالت برقرار خواهد شد. ● معتقدند مالکیت خصوصی موجب برقراری روابط ظالمانه میان افراد و در نتیجه، نابرابری اجتماعی شده است؛ بنابراین برای ایجاد برابری، باید مالکیت خصوصی را از میان برداشت. مخالفان قشربندی گمان می‌کنند، اگر مالکیت خصوصی از بین برود، دیگر طبقه پایین نخواهیم داشت و بدین ترتیب همگان شرایطی یکسان خواهند داشت. 	عقاید	رویکرد دوم (رویکرد کمونیستی) حوزه برابری
<p>(۱) با حذف مالکیت خصوصی، انگیزه رقابت از بین می‌رود؛ زیرا این امر سبب می‌شود تلاش و شایستگی افراد کوشا و توانمند نادیده گرفته شود.</p> <p>(۲) در این رویکرد، نقطه شروع رقابت‌ها یکسان می‌شود؛ اما به دلیل این‌که انگیزه رقابت از بین می‌رود، راه پیشرفت مادی مسدود می‌گردد.</p>	انتقادات به این رویکرد	

<ul style="list-style-type: none"> ● مالکیت خصوصی لغو نمی‌شود؛ اما جامعه وظیفه دارد امکان رقابت را برای همگان فراهم کند و نقطه شروع رقابت را یکسان نماید. بدین منظور دولت به نمایندگی از جامعه موظف است نیازهای ضروری همه افراد مانند خوراک، پوشاک و مسکن را تأمین کند. ● دولت تلاش می‌کند برای کاهش نابرابری‌های اجتماعی تدابیر بیشتری ببیند؛ مثلاً از ثروتمندان مالیات بگیرد و از آن برای رفع فقر در جامعه استفاده کند. ● نه با رهاسازی مطلق موافق است و نه با کنترل مطلق؛ نه اجرای عدالت اجتماعی را به دست نامرئی بازار می‌سپارد و نه دخالت همه‌جانبه دولت را می‌پذیرد. ● به دنبال برقراری عدالت اجتماعی هستند؛ اما به بهانه عدالت اجتماعی، آزادی‌های افراد و امکان رقابت میان آن‌ها را از بین نمی‌برند. 	عقاید	رویکرد سوم (رویکرد عدالت اجتماعی)
رویکرد اول عادلانه نیست؛ چون این واقعیت را نادیده می‌گیرد که افرادی که در طبقه اجتماعی پایین متولد می‌شوند، حتی با داشتن شایستگی و تلاش برابر با افرادی که در طبقه اجتماعی بالا متولد می‌شوند، به سادگی امکان رقابت ندارند. نتیجه: رویکرد اول، در نقطه آغاز رقابت، عادلانه نیست.	انتقاد نسبت به رویکرد اول	انتقادات این رویکرد به دو رویکرد قبلی
رویکرد دوم عادلانه نیست؛ زیرا در آن افراد توانمند و کوشا، به اندازه استحقاقی که دارند از مزایای اجتماعی برخوردار نمی‌شوند. نتیجه: رویکرد دوم، در نقطه پایان رقابت، عادلانه نیست.	انتقاد نسبت به رویکرد دوم	(حوزه رقابت) (حوزه برابری)

پاسخ خیلی تشریحی ✓

بررسی عبارت‌ها:

عبارت اول: این دیدگاه به رویکرد کمونیستی (مخالفان قشربندی اجتماعی) مربوط است؛ زیرا بر توزیع برابر ثروت و حذف نابرابری‌های ناشی از مالکیت خصوصی تأکید دارد.

عبارت دوم: این عبارت به رویکرد لیبرالی (موافقان قشربندی اجتماعی) مربوط است؛ چون بر آزادی بازار و نقش تلاش و شایستگی فردی در تعیین جایگاه اجتماعی تأکید دارد.

عبارت سوم: این عبارت نیز مربوط به رویکرد لیبرالی (موافقان قشربندی اجتماعی) است؛ زیرا مالکیت خصوصی و سود را حق طبیعی افراد دانسته و رقابت آزاد را راه پیشرفت می‌داند.

عبارت چهارم: این مورد به رویکرد عدالت اجتماعی مربوط است؛ زیرا میان برابری و آزادی اقتصادی توازن برقرار می‌کند.

کنگور

دو معلم در رابطه با «نابرابری‌های اجتماعی» در کلاس مباحثی را مطرح کردند، به ترتیب هر یک از آرای ارائه شده، متعلق به کدام معلم با چه دیدگاهی است؟

«دولت‌ها، باید افراد کم‌درآمد را زیر چتر حمایت بیمه‌های اجتماعی قرار دهند»، «افراد براساس توانایی و شایستگی خود با دیگران رقابت نمایند»، «در نظام فئودالی دهقانان شبیه برده بودند، مالک چیزی نبودند و به فئودال تعلق داشتند» و «برقراری عدالت، با توزیع برابر ثروت امکان‌پذیر است.»

- (۱) طرفدار عدالت اجتماعی - طرفدار عدالت اجتماعی - طرفدار قشربندی اجتماعی - مخالف قشربندی اجتماعی
- (۲) مخالف قشربندی اجتماعی - مخالف قشربندی اجتماعی - طرفدار عدالت اجتماعی - طرفدار قشربندی اجتماعی
- (۳) طرفدار عدالت اجتماعی - طرفدار عدالت اجتماعی - مخالف قشربندی اجتماعی - طرفدار قشربندی اجتماعی
- (۴) مخالف قشربندی اجتماعی - مخالف قشربندی اجتماعی - طرفدار قشربندی اجتماعی - طرفدار عدالت اجتماعی

موارد کدام گزینه درباره «جامعه‌شناسی انتقادی» درست است؟

- (۱) صرفاً ناظر به شناخت پدیده‌های اجتماعی نیست، بلکه با اتکا به ارزش‌ها و هنجارهای انسانی، به نقد و اصلاح ساختارهای ناعادلانه می‌پردازد. - علم در این رویکرد به علوم تجربی محدود نمی‌شود، بلکه شامل جست‌وجوی مبانی ارزشی برای ارزیابی انتقادی است.
- (۲) میان وضع موجود و وضع مطلوب تمایز قائل است و وظیفه خود را در ترسیم مسیر گذر از واقعیات نادرست به آرمان‌های مطلوب می‌بیند. - با تأکید صرف بر روش‌های تجربی می‌کوشد معیارهای ارزشی و هنجاری را از تحلیل خود حذف کند.
- (۳) از دید جامعه‌شناسان انتقادی، نقد اجتماعی بدون اتکا به هیچ معیار علمی و ارزشی هم امکان‌پذیر است. - مهم‌ترین هدف جامعه‌شناسان انتقادی، نقد وضعیت موجود و تجویز راه‌حلهایی برای رسیدن به یک وضعیت بهتر است.
- (۴) برای داوری درباره ساختارهای اجتماعی ناچار است معیارهایی را جست‌وجو کند که علم را به علم تجربی محدود و منحصر نکند. - در این رویکرد نیازی به تقبیح تبعیض‌های اجتماعی و نژادی احساس نمی‌شود.

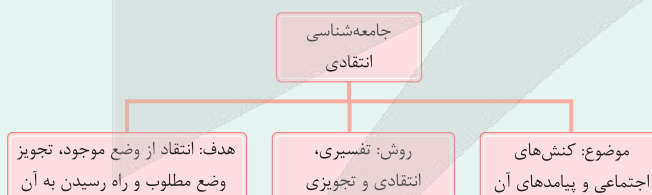
پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۷

درس‌Box

ویژگی‌های جامعه‌شناسی انتقادی:

- (۱) به توصیف و تبیین پدیده‌های اجتماعی بسنده نمی‌کند بلکه به داوری ارزشی پدیده‌های مورد مطالعه می‌پردازد و آن‌ها را با ملاک‌های ارزشی (خوب و بد) و هنجاری (باید و نباید) ارزیابی می‌کند. یعنی هم کارکرد، رویکرد تبیینی (یعنی تبیین) و رویکرد تفسیری (یعنی توصیف) رو شامل می‌شود؛ هم کارکرد اکتشافی خودش (یعنی انتقاد و داوری) رو داره.
- (۲) جامعه‌شناسی انتقادی، علم را به معنای حسی و تجربی آن محدود نمی‌کند و تلاش می‌کند از محدودیت‌های علم تجربی رها شود تا بتواند چنین معیارهایی را (برای داوری کردن) جست‌وجو کند.
- (۳) مهم‌ترین هدف جامعه‌شناسی انتقادی، نقد وضعیت موجود جهان اجتماعی و تجویز راه‌حلهایی برای رسیدن به یک وضعیت بهتر است. فاصله میان وضع موجود و وضع مطلوب جهان اجتماعی، جامعه‌شناسی را به داوری درباره ارزش‌ها و انتقاد از آن‌ها می‌کشاند.
- (۴) جامعه‌شناسان انتقادی برای داوری و انتقاد، به معیارهای علمی نیاز دارند تا براساس آن، وضعیت موجود را ارزیابی کنند، تصویری از وضعیت مطلوب ترسیم کنند و راه عبور از وضعیت موجود به سوی وضعیت مطلوب را پیشنهاد دهند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- گزینه (۲): درست - نادرست (رویکرد انتقادی صرفاً بر روش‌های تجربی تأکید ندارد؛ بلکه به دنبال معیارهایی فراتر از روش‌های تجربی برای داوری و انتقاد است.)
- گزینه (۳): نادرست (در دیدگاه انتقادی، برای رسیدن به ارزیابی و داوری، لازم است ملاک‌ها و معیارهایی تعریف شود). - درست
- گزینه (۴): درست - نادرست (ارزیابی معضلاتی مثل تبعیض‌های اجتماعی و نژادی و نقد و تقبیح آن، از کارکردهای رویکرد انتقادی است.)

هر یک از موارد زیر، به ترتیب نشان‌دهنده چیست؟

- کنترل جمعیت و فشارهای سخت اجتماعی
- تأکید بر هویت‌های خرد، محلی و فردی
- جنبش‌های اقلیت‌های قومی و مذهبی
- تأکید بر آزادی‌های اجتماعی اقوام و گروه‌های مختلف

- (۱) روش‌های خشونت‌آمیز همانندسازی - تحولات هویت در دوره پسامدرن - مقاومت در برابر جهانی‌شدن - سیاست‌گذاری هویتی تکثرگرا
- (۲) نفی و طرد دیگری متفاوت - وحدت و کثرت هویت‌ها - تحولات هویت در دوره پسامدرن - چندپارگی‌های سیاسی و فرهنگی
- (۳) دیگچه همانندسازی در سیاست‌گذاری هویتی - مدل تکثرگرا - توسعه ارتباطات - تأکید بر بعد سیاسی هویت در مدل همانندسازی
- (۴) وحدت یا کثرت میان هویت‌ها - سیاست هویت در مدل تکثرگرا - تبدیل هویت به موضوع اصلی نزاع در دوره مدرن - تکثرگرایی

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۸

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- نسل‌کشی، جابه‌جایی اجباری، کنترل جمعیت، جداسازی و فشارهای سخت اجتماعی، از جمله روش‌های خشونت‌آمیز همانندسازی هستند.
- در دوره پسامدرن، همه آن‌چه در دوره مدرن پدید آمده بود (از جمله سیاست همانندسازی هویت) مورد نقد قرار گرفت و به جای آن، هویت‌های خرد، محلی و فردی مورد تأکید و توجه قرار گرفت. این موضوع، از جمله تحولات هویت در دوره پسامدرن است.
- امروزه جهانی‌شدن و توسعه ارتباطات، باعث شده است بسیاری از جوامع و گروه‌ها به دفاع از خود برخیزند و با ساختن هویتی خاص برای خود یا بازگشت به هویت واقعی خویش، در برابر هویتی که فرایند جهانی‌شدن به آن‌ها تحمیل می‌کند، مقاومت کنند و خواهان رهایی از این هویت تحمیلی باشند. جنبش‌های سبک زندگی، زنان، آفریقایی - آمریکایی‌ها، آسیایی‌تبارها، جوانان، اقلیت‌های قومی و مذهبی و همچنین جنبش‌های زیست‌محیطی، نمونه‌هایی از این اعتراض‌ها و مقاومت‌ها هستند.
- در مدل تکثرگرا، گاهی به بُعد سیاسی هویت توجه می‌شود و بر آزادی‌های اجتماعی اقوام و گروه‌های مختلف و فرصت سهم‌شدن آن‌ها در قدرت سیاسی تأکید می‌شود یا راهکارهایی مسالمت‌آمیز برای حل منازعات گروهی و قومی ارائه می‌گردد.

پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب کدام است؟

- چرا در جهان اسلام، علوم نافع به علوم تجربی محدود نمی‌شود و علوم دیگر را نیز در بر می‌گیرد؟
- کدام‌یک نشان‌دهندهٔ توصیف و تبیین زندگی اجتماعی انسان‌ها در قرآن است؟
- ملاک تعیین ارزش یادگیری یک علم خاص در اسلام چیست؟

(۱) علم به حقیقت انسان و آغاز و انجام او، نافع‌ترین علوم شمرده می‌شود. - قرآن رفتار عاقلانهٔ فرهنگ‌ها و جوامع گذشته را تأیید می‌کند. - وجود مباحث هستی‌شناسانه و معرفت‌شناسانه در علومی که ضروری شمرده می‌شوند.
 (۲) روش علمی به روش حسی و تجربی محدود نمی‌شود. - قرآن ما را به شناخت سنت‌های الهی دعوت می‌کند. - وجود فایدهٔ ذاتی برای فرد و جامعه در آن علم که آن را از دانش‌های بی‌اثر متمایز می‌کند.
 (۳) از روش‌های عقلانی برای ارزیابی ارزش‌ها و آرمان‌های بشری بهره‌برداری می‌شود. - قرآن جامعه‌ای را که مبتنی بر عدالت باشد، جامعهٔ آرمانی می‌داند. - فقدان فایدهٔ کاربردی در علومی که آموختن آن‌ها ممنوع است.
 (۴) عقل و وحی به عنوان دو ابزار شناخت علمی به رسمیت شناخته می‌شوند. - قرآن قوانین حاکم بر تداوم و تغییر جوامع را سنت‌های الهی می‌نامد. - وحیانی بودن علومی که در دیدگاه اسلام آموختن آن‌ها واجب و ضروری است.

پاسخ: گزینهٔ ۲

زیرمبحث: جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۹

● در جهان اسلام، به سبب این‌که روش علمی به روش حسی و تجربی محدود نمی‌شود و وحی نیز به عنوان دو ابزار شناخت علمی به رسمیت شناخته می‌شوند، علوم نافع به علوم ابزاری محدود نمی‌شوند و علوم دیگر را نیز در بر می‌گیرند. (رد گزینه‌های (۱) و (۳))

● قرآن در راستای توصیف و تبیین زندگی اجتماعی انسان‌ها، قوانین حاکم بر تداوم و تغییر جوامع و امت‌های مختلف را «سنت‌های الهی» می‌نامد و آدمیان را به شناخت این سنت‌ها تشویق می‌کند. قرآن هم‌چنین سنت‌های اجتماعی متعددی را به ما معرفی می‌کند و آن‌ها را سنت‌های الهی می‌نامد. هم‌چنین، ما را به شناخت سایر سنت‌های الهی که در قرآن معرفی نشده‌اند، دعوت می‌کند.

● علم نافع، یعنی علمی که کسب آن، سود و فایده‌ای داشته باشد. در دیدگاه اسلام، علومی که در آن‌ها برای فرد یا جامعه نفعی وجود داشته باشد، نافع محسوب می‌شوند.

● وحیانی بودن علوم، تأثیری در نافع یا غیرنافع بودن آن‌ها ندارد. علوم نافع ممکن است از روش‌های غیروحیانی (مثل روش‌های تجربی یا عقلانی) هم کسب شوند. (رد قسمت سوم گزینهٔ (۴))

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گول نخوری ✗

۵۵

- فارابی برای بررسی و مطالعه چه موضوعاتی به ترتیب از روش‌های «تبیینی»، «انتقادی» و «توصیفی» بهره می‌برد؟
- ۱) واقعیات اجتماعی و تحولات آن‌ها - داوری دربارهٔ هنجارها و ارزش‌های اجتماعی - کنش‌ها و ساختارهای جوامع مختلف
 - ۲) ارزش‌ها و آرمان‌های جوامع مختلف - بررسی واقعیات موجود در جهان اجتماعی و تغییر و تحولات آن‌ها - مطالعهٔ سبک زندگی کنشگران
 - ۳) مطالعهٔ هنجارها و نحوهٔ رفتار کنشگران - فاسقه یا ضالّه دانستن جوامع معاصر خود - فهم بایدها و نبایدهای زندگی اجتماعی
 - ۴) داوری علمی دربارهٔ ارزش‌ها و آرمان‌های بشری - تجویز بایدها و نبایدهای زندگی اجتماعی - علت‌یابی واقعیات‌های اجتماعی

پاسخ: گزینهٔ ۱

زیرمبحث: جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۹

علم مدنی فارابی از همهٔ ظرفیت‌های علوم اجتماعی برخوردار است:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

توصیفی و تفهیمی	به توصیف و فهم کنش‌ها و ساختارهای جوامع مختلف می‌پردازد.
تبیینی	به تبیین یعنی علت‌یابی واقعیات‌های اجتماعی و بررسی تغییرات و تحولات آن‌ها می‌پردازد.
انتقادی	دربارهٔ هنجارها، ارزش‌ها و آرمان‌های جوامع مختلف، داوری علمی می‌کند و رویکرد انتقادی به جامعهٔ خود و دیگر جوامع دارد.
تجویزی	دربارهٔ هنجارها، نحوهٔ رفتار و سبک زندگی کنشگران سخن می‌گوید و بایدها و نبایدهایی برای زندگی اجتماعی تجویز می‌کند.

رویکرد فارابی در مطالعه و بررسی هر یک از موارد زیر، به ترتیب چگونه بوده است؟

- هنجارها، نحوهٔ رفتار و سبک زندگی کنشگران
- تغییرات و تحولات واقعیات‌های اجتماعی
- تقسیم جوامع براساس نوع علم و فرهنگ
- ارزش‌ها و آرمان‌های جوامع مختلف

(سؤال ۱۷۷ کنکور انسانی ۱۴۰۱)

- ۲) تجویزی - تبیینی - عقلی - انتقادی
- ۴) تفسیری - ابزاری - تجربی - انتقادی

- ۱) انتقادی - عقلی - تجویزی - تبیینی
- ۳) تجویزی - تبیینی - انتقادی - تجویزی

کنکور

موارد کدام گزینه، به ترتیب نشان‌دهنده کاربردهای عقل تجربی، عقل تفسیری و عقل انتقادی است؟

- (۱) بررسی علت ریزش ساختمان با تحلیل مقاومت مصالح - فهم معنای لبخند یک دوست در موقعیت ناراحت‌کننده - استفاده از آزمایش شیمی برای تشخیص میزان اسیدی بودن یک محلول
- (۲) استفاده از دوربین‌های کنترل ترافیک برای تنظیم زمان‌بندی چراغ‌ها - استفاده از زبان برای اعتراض و مطالبه‌گری در دفاع از آزادی - نقد نابرابری در توزیع فرصت‌های آموزشی در یک جامعه
- (۳) استفاده از زبان برای قانع کردن دیگری به خرید محصول - تحلیل گفت‌وگوی دو نفر برای کشف نیت و معنای جملات - بررسی میزان عادلانه بودن جهت‌دهی افکار عمومی در رسانه‌ها
- (۴) بررسی یک متن ادبی برای فهم منظور نویسنده از استعاره‌ها - استفاده از زبان برای گفت‌وگوی دوطرفه به منظور شناخت و تفاهم - نقد سیاست‌های اقتصادی افزایش‌دهنده نابرابری اجتماعی

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبث: جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۹

اقسام عقل در معنای عام:

درس‌Box

عقل ابزاری (تجربی)	کاربرد	برای کسب دانش درباره پدیده‌های طبیعی و مادی (محسوس) به کار می‌رود و همواره به آزمون‌های حسی و روش‌های تجربی پایبند است.
	مثال	اصل انبساط و انقباض فلزات در علوم طبیعی، عوامل مهاجرت در جمعیت‌شناسی و ... به کمک این نوع عقل درک می‌شوند.
عقل تفسیری	کاربرد	برای فهم و تفسیر پدیده‌های معنادار (مانند کنش انسان‌ها، گفتار و متن) به کار می‌رود. جامعه‌شناسی تفسیری برای فهم دیگران و ارتباط با آنان یا معنابخشی و انسجام‌بخشی به زندگی اجتماعی از این عقل کمک می‌گیرد.
	مثال	معنای برخاستن یک فرد در جمع، با کمک این نوع عقل فهمیده می‌شود.
عقل انتقادی	کاربرد	برای ارزیابی و داوری نسبت به مناسبات و ارتباطات انسانی به کار می‌رود. جامعه‌شناسی تفسیری به توصیف ارزش‌ها و هنجارهای اجتماعی بسنده می‌کند؛ ولی جامعه‌شناسان انتقادی از عقل ابزاری و عقل تفسیری عبور می‌کنند و دنبال عقلانیت دیگری می‌گردند که ظرفیت و توان داوری ارزشی و انتقادی را داشته باشد؛ آن‌ها این ظرفیت و توان را در عقل انتقادی جست‌وجو می‌کنند.
	مثال	وضعیت ارزش‌های عدالت و آزادی را در مناسبات و روابط انسانی ارزیابی می‌کند.

بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): تجربی - تفسیری - تجربی

گزینه (۲): تجربی - انتقادی - انتقادی

گزینه (۳): تجربی - تفسیری - انتقادی

گزینه (۴): تفسیری - تفسیری - انتقادی

استفاده از زبان برای ترغیب و اقناع دیگران، نشان‌دهنده کاربرد عقل تجربی است، نه تفسیری.

گول‌نخوری ✗

هر یک از عبارتهای سمت راست به کمک کدام یک از انواع عقل درک می‌شوند؟ (یک مورد اضافی است)

(سؤال ۴ - امتحان نوایی فرورد ۱۴۰۴)

مفاهیم	عبارت
۱) عقل ابزاری	الف) در طبیعت و جامعه هیچ رخدادی خودبه‌خود و بدون علت رخ نمی‌دهد.
۲) عقل تفسیری	ب) هرگز جامعه‌ای بدون تأمین میزانی از عفت، شجاعت و ... روی سعادت دنیوی و اخروی را نخواهد دید.
۳) عقل نظری	ج) معنای برخاستن یک فرد در جمع با کمک این عقل فهمیده می‌شود.
۴) عقل انتقادی	د) وضعیت ارزش‌های عدالت و آزادی در روابط انسانی با کمک این عقل ارزیابی می‌شود.
۵) عقل عملی	

موارد مرتبط با هر یک از عبارات‌های زیر، به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- وارونه‌نمایی اصول عقلانی
 - ارزیابی انتقادی فرهنگ هند
 - رفع تبعیض‌های قومی و گروهی
 - تأکید بر توانایی انسان در ساختن جهان اجتماعی
- (۱) مدینه فاسقه - بهره‌گیری از تجربه و تفهم توسط ابوریحان بیرونی - تحولات مفهوم هویت در دوره پسامدرن - تفاوت رویکرد تفسیری و انتقادی
- (۲) مدینه تغلب - استفاده از مفهوم عصییت از سوی ابن خلدون - بعد سیاسی هویت در مدل همانندسازی - تفاوت در رویکرد تبیینی و انتقادی
- (۳) مدینه ضالّه - استفاده از روش عقلانی توسط ابوریحان بیرونی - بعد اجتماعی هویت در مدل تکثرگرا - اشتراک رویکردهای تفسیری و انتقادی
- (۴) مدینه جاهله - بهره‌گیری از روش حسی و تجربی توسط ابن خلدون - تأکید بر تفاوت‌ها در دوره مدرن - اشتراک رویکرد انتقادی و تبیینی

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبدا: جامعه‌شناسی دوازدهم - درس‌های ۱۰۷ و ۹

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- مدینه ضالّه، جامعه‌ای است که در اثر انحراف نظری از مدینه فاضله شکل می‌گیرد. در مدینه ضالّه، نظرات علمی پذیرفته‌شده در مدینه فاضله تحریف می‌شوند و آرمان‌ها، ارزش‌ها و امور غیرعقلانی، آرمان‌ها و ارزش‌های عقلانی معرفی می‌شوند (وارونه‌نمایی اصول عقلانی).
- ابوریحان بیرونی با روش تجربی و تفهیمی، فرهنگ جامعه هند را توصیف کرد و با استفاده از روش عقلی، به ارزیابی انتقادی این فرهنگ نیز پرداخت.
- گسترش برابری و رفع تبعیض‌های قومی و گروهی، در بُعد اجتماعی هویت در مدل تکثرگرا مورد توجه قرار می‌گیرد.
- جامعه‌شناسان انتقادی همانند جامعه‌شناسان تفسیری، بر توانایی و خلاقیت افراد در ساختن جهان اجتماعی تأکید می‌کنند (شباهت این دو رویکرد).

۵۸

- در ارتباط با صورت‌های مختلف چالش‌های «فقر و غنا» و «شرق و غرب» موارد کدام گزینه درست است؟
- الف) چالش شرق و غرب برخلاف چالش فقر و غنا، چالشی فرامنطقه‌ای و جهانی محسوب می‌شود.
- ب) چالش فقر و غنا همانند چالش شرق و غرب، چالشی درون فرهنگی و مربوط به فرهنگ غرب است.
- ج) چالش فقر و غنا برخلاف چالش شرق و غرب، چالشی مستمر در تاریخ نظام سرمایه‌داری غرب است.
- د) چالش شرق و غرب همانند چالش فقر و غنا، چالشی کلان محسوب می‌شود که سطوح کلانی از جامعه را در بر می‌گیرد.
- ۱) ج - ب - د ۲) الف - د ۳) ج ۴) الف - ب

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبیت: جامعه‌شناسی یازدهم - درس ۹

درسی Box

چالش‌های جدید به صورت‌های متفاوتی آشکار می‌شوند:

چالش‌های اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی	به جنس و موضوع چالش برمی‌گردد.
چالش‌های منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای	به مکان بروز چالش برمی‌گردد؛ بعضی چالش‌ها فقط به یک منطقه خاص محدود می‌شوند و بعضی دیگر از سطح منطقه خود فراتر می‌روند.
چالش‌های مقطعی و مستمر	به زمان استمرار چالش برمی‌گردد؛ بعضی چالش‌ها زود حل می‌شوند و از بین می‌روند، اما بعضی دیگر در طول زمان استمرار پیدا می‌کنند و به سادگی و به زودی حل نمی‌شوند.
چالش‌های خرد و کلان	به اندازه و میزان گستردگی چالش برمی‌گردد؛ بعضی چالش‌ها فقط گروه‌های محدودی از افراد یا عرصه‌های کوچکی را در برمی‌گیرند، در حالی که دامنه بعضی دیگر از چالش‌ها در سطوح بالاتری گسترش پیدا می‌کند.
چالش‌های درون فرهنگی و بین فرهنگی	به منشأ و ریشه چالش‌ها برمی‌گردد؛ بعضی چالش‌ها از درون فرهنگ غرب منشأ می‌گیرند، اما بعضی دیگر در اثر برخورد فرهنگ غرب با سایر فرهنگ‌ها ایجاد می‌شوند.
چالش‌های ذاتی و عارضی	به ارتباط چالش با عقاید و ارزش‌ها برمی‌گردد؛ بعضی چالش‌ها ذاتی هستند یعنی ریشه در عقاید و ارزش‌های درونی جهان اجتماعی دارند، اما بعضی دیگر عارضی هستند یعنی در اثر عوامل خارجی ایجاد می‌شوند.
چالش‌های معرفتی و علمی	مربوط به حوزه علم و اندیشه و عمیق‌ترین لایه‌های فرهنگ هستند.
چالش‌های معنوی و دینی	مربوط به مقدسات، معنای زندگی و اصول اخلاقی هستند.

بررسی عبارت‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- الف) نادرست؛ هم چالش فقر و غنا هم چالش شرق و غرب، جهانی و فرامنطقه‌ای محسوب می‌شوند.
- ب) درست؛ هم چالش فقر و غنا و هم چالش شرق و غرب، از درون فرهنگ غرب پدید آمده‌اند و درون فرهنگی محسوب می‌شوند.
- ج) درست؛ چالش فقر و غنا مستمر است؛ اما چالش شرق و غرب، مقطعی و صرفاً مربوط به قرن بیستم است.
- د) درست؛ هم چالش فقر و غنا و هم چالش شرق و غرب، کلان محسوب می‌شوند.

موارد کدام گزینه، به ترتیب دربارهٔ زمینهٔ شکل‌گیری نظریات کنت و هانتینگتون دربارهٔ جنگ‌ها و تقابل‌های جهانی درست است؟

- ۱) نظریه‌پردازان غربی، پس از فروپاشی بلوک شرق، طرف دیگری را برای جنگ جست‌وجو می‌کنند. - از آخرین مرحلهٔ درگیری‌ها در جهان معاصر با عنوان جنگ تمدن‌ها یاد می‌کند.
- ۲) با رشد علوم تجربی و صنعت، ثروت از طریق غلبه بر طبیعت به دست می‌آید. - نظریه‌پردازان غربی، جنگ را از کشورهای غربی به فرهنگ‌ها و تمدن‌های تحت سلطهٔ غرب منتقل کردند.
- ۳) عملیات نظامی قدرت‌های غربی در مقابل مقاومت کشورهای غیرغربی توجیه می‌شد. - بعد از انقلاب صنعتی، جنگ در فرهنگ جدید غربی دیگر امری ذاتی محسوب نمی‌شود.
- ۴) بعد از انقلاب صنعتی، جنگ از زندگی بشر رخت برمی‌بندد. - جنگ در جامعه و فرهنگ جدید غربی امری ذاتی است، اما در زمان وقوع بین تمدن‌های بزرگ، عارضی و خارجی می‌شود.

پاسخ: گزینهٔ ۲

زیرمبدا: جامعه‌شناسی یازدهم - درس ۱۰

پاسخ خیلی تشریحی ✓

● آگوست کنت، جامعه‌شناس فرانسوی، معتقد بود که فاتحان در گذشتهٔ تاریخ، با غنایم جنگی بر ثروت خود می‌افزودند؛ اما با رشد علم تجربی و صنعت، ثروت از طریق غلبه بر طبیعت به دست می‌آید. به همین دلیل، پس از انقلاب صنعتی، جنگ از زندگی بشر رخت بر می‌بندد. از دیدگاه او، جنگ در فرهنگ و جامعهٔ جدید غربی، امری ذاتی نیست بلکه امری عارضی و تحمیلی است.

● نظریه‌پردازان غربی، پس از فروپاشی بلوک شرق، طرف دیگری را برای جنگ جست‌وجو می‌کنند و جنگ را از کشورهای غربی (جنگ میان بلوک شرق و غرب) به فرهنگ‌ها و تمدن‌هایی منتقل کرده‌اند که در دوران استعمار، تحت سلطهٔ جهان غرب قرار گرفته بودند. نظریهٔ جنگ تمدن‌ها که ساموئل هانتینگتون آن را مطرح کرد، نظریه‌ای بود که عملیات نظامی قدرت‌های غربی در مقابله با مقاومت‌های کشورهای غیرغربی را توجیه می‌کرد.

۶۰

هر یک از عبارتهای زیر، نشان‌دهنده تقسیم‌بندی کشورهای شمال و جنوب بر چه اساسی است؟

- در دوران جنگ سرد، بسیاری از کشورهای آفریقایی برای تأمین هزینه‌های عمرانی ناچار به دریافت وام از بلوک غرب یا شرق بودند؛ همین وابستگی‌ها، بعدها جهت‌گیری‌های سیاسی‌شان را تعیین کرد.
- شرکت‌های چندملیتی، مواد خام کشورهای آفریقایی را با قیمت بسیار پایین خریداری و محصول نهایی را با ارزش افزوده بسیار بالا به همان کشورها صادر می‌کنند.
- نسل جوان یک کشور آفریقایی در اثر سلطه رسانه‌ای و فرهنگی غرب، سبک زندگی و ارزش‌های فرهنگی خود را رها کرده و مصرف‌گرایی غربی را الگو قرار می‌دهد.
- کشوری در آسیای جنوب شرقی، الگوی صنعتی کشورهای اروپای غربی را دنبال می‌کند و به همان مسیری می‌رود که این کشورها رفته‌اند.

۱) جهان اول، دوم و سوم - مرکز و پیرامون - استعمارگر و استعمارزده - توسعه‌یافته و عقب‌مانده

۲) جهان اول، دوم و سوم - استعمارگر و استعمارزده - استعمارگر و استعمارزده - جهان اول، دوم و سوم

۳) مرکز و پیرامون - مرکز و پیرامون - توسعه‌یافته و عقب‌مانده - جهان اول، دوم و سوم

۴) مرکز و پیرامون - استعمارگر و استعمارزده - توسعه‌یافته و عقب‌مانده - توسعه‌یافته و عقب‌مانده

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبست: جامعه‌شناسی یازدهم - درس ۱۰

نام‌گذاری چالش‌های جهانی:

درس‌Box

توضیحات		عناوین و اصطلاحات
دلیل نام‌گذاری	تقسیم‌بندی	
از آن‌جا که بیشتر کشورهای صنعتی و ثروتمند در نیمکره شمالی زمین و اغلب کشورهای فقیر در نیمکره جنوبی قرار دارند، از تقابل کشورهای غنی و فقیر، به تقابل شمال و جنوب یاد می‌کنند.	شمال: کشورهای صنعتی و پیشرفته	شمال و جنوب
	جنوب: کشورهای فقیر	
از نظر جداسازی بلوک شرق و غرب، کشورهای جهان به سه دسته تقسیم می‌شوند.	جهان اول: کشورهای سرمایه‌داری بلوک غرب	جهان اول، دوم و سوم
	جهان دوم: کشورهای بلوک شرق	
	جهان سوم: کشورهای خارج از بلوک شرق و غرب و تحت نفوذ آن‌ها	
به کشورهای صنعتی و ثروتمند، کشورهای توسعه‌یافته گفته می‌شود و به کشورهای دیگر (هنگامی که با آن‌ها مقایسه می‌شوند) کشورهای عقب‌مانده، توسعه‌نیافته یا در حال توسعه می‌گویند. این اصطلاحات به این نکته اشاره دارند که کشورهای توسعه‌یافته، الگوی کشورهای دیگرند و سایر کشورها باید مسیر آن‌ها را ادامه دهند.	توسعه‌یافته: کشورهای صنعتی و ثروتمند	توسعه‌یافته و عقب‌مانده
	عقب‌مانده: کشورهای غیرصنعتی و فقیر	
این اصطلاح را کسانی به کار می‌برند که معتقدند کشورهای پیرامونی به سبب عملکرد کشورهای مرکزی، ضعیف و فقیر شده‌اند. براساس این نظریه، جوامع غربی، چالش‌های درونی خود را از طریق بهره‌کشی از کشورهای غیرغربی حل می‌کنند و مشکلات حاد درونی‌شان را به بیرون از مرزهای خود انتقال می‌دهند.	مرکز: کشورهای ثروتمند و صنعتی غربی	مرکز و پیرامون
	پیرامون: کشورهای فقیر و غیرغربی	
این اصطلاح را کسانی به کار می‌برند که چالش و نزاع بین کشورهای غنی و فقیر را به ابعاد اقتصادی محدود نمی‌کنند و به ابعاد فرهنگی آن نیز توجه دارند.	استعمارگر: کشورهای صنعتی غربی	استعمارگر و استعمارزده
	استعمارزده: کشورهای غیرغربی	

عبارت اول: جهان اول، دوم و سوم؛ کشورهای آفریقایی (جهان سوم) در دوران جنگ سرد برای اجرای طرح‌های عمرانی مجبور به گرفتن وام از دو بلوک شرق (جهان دوم) و غرب (جهان اول) بودند؛ همین وابستگی مالی، بعدها جهت‌گیری سیاسی آن‌ها را شکل می‌داد.

عبارت دوم: مرکز و پیرامون؛ بهره‌برداری از شرکت‌های چندملیتی، نشانه‌ی چالش مرکز و پیرامون است.

عبارت سوم: استعمارگر و استعمارزده؛ دنباله‌روی فرهنگی از کشورهای اروپایی، نشان‌دهنده‌ی چالش استعمارگر و استعمارزده است. عبارت چهارم: توسعه‌یافته و عقب‌مانده؛ کشوری در آسیای جنوب‌شرقی با تصور این‌که «توسعه یعنی شبیه‌شدن به کشورهای غنی»، الگوی صنعتی‌سازی اروپا را دقیقاً تقلید می‌کند؛ اما به دلیل نداشتن زیرساخت و ظرفیت داخلی، نه‌تنها به توسعه نمی‌رسد بلکه به واردات فناوری، وام‌های خارجی و مشاوره‌های کشورهای توسعه‌یافته وابسته‌تر می‌شود.

کدام عبارت در رابطه با «بحران اقتصادی» درست است، اما در رابطه با «چالش فقر و غنا» نادرست است؟

(۱) کاهش قدرت خرید مصرف‌کنندگان و از دست رفتن بازارهای فروش، پیامد تعطیلی کارخانه‌ها در بحران اقتصادی است. - سرمایه‌داران با توجه به ابزارهایی که دارند، فشار ناشی از چالش فقر و غنا را به اقشار ضعیف منتقل می‌کنند.

(۲) بحران اقتصادی در صورتی که با چالش فقر و غنا پیوند بخورد، می‌تواند به فروپاشی حکومت‌ها منجر شود. - چالش فقر و غنا برخلاف بحران‌های اقتصادی، چالشی همیشگی و مستمر در نظام اقتصادی جامعه است.

(۳) با شکل‌گیری اقتصاد جهانی، بحران‌های اقتصادی، جهانی شدند و آثار خود را در سطح جهانی آشکار ساختند. - شکل‌گیری چالش فقر و غنا در کشورهای غربی، پیامد تکیه بر شعار لیبرالیسم و آزادی اقتصادی و نادیده گرفتن عدالت است.

(۴) آسیب‌های مربوط به بحران اقتصادی صرفاً متوجه قشر ضعیف نیست و تمام جامعه را در بر می‌گیرد. - در صورتی که آسیب‌های مربوط به چالش فقر و غنا کنترل نشود، می‌تواند به فروپاشی حکومت‌ها و نظام‌های سیاسی منجر شود.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبهد: جامعه‌شناسی یازدهم - درس‌های ۹ و ۱۱

بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): نادرست (علت و معلول درست ذکر نشده است؛ کاهش قدرت خرید و از دست دادن بازار فروش، علت بیکاری کارگران و تعطیلی کارخانه‌هاست). - نادرست (مربوط به بحران اقتصادی است).

گزینه (۲): نادرست (بحران اقتصادی در صورتی که کنترل نشود، می‌تواند به فروپاشی حکومت‌ها منجر شود). - درست

گزینه (۳): درست - درست

گزینه (۴): درست - نادرست (مربوط به بحران اقتصادی است).

پاسخ پرسش‌های زیر به ترتیب در کدام گزینه آمده است؟

- از دیدگاه مالتوس، بر چه اساسی، افرادی که دارای نقش اقتصادی فعال نیستند، حذف می‌شوند؟
- چرا جنگ‌های بزرگ قرن بیستم، غیرمذهبی محسوب می‌شوند؟
- چگونه تصرف طبیعت به بحران‌های اجتماعی و سیاسی منجر می‌شود؟

۱) فقر، ناشی از تلاش ناکافی افراد است و با کوشش بیشتر برطرف می‌شود. - جنگ‌ها محصول خصومت‌های کشورهای اروپایی نبودند و بازیگران آن‌ها نیز رویکرد دینی نداشتند. - رویکرد دنیوی انسان مدرن، موجب پدیدآمدن بحران‌های زیست‌محیطی می‌شود.

۲) به دلیل کمبود منابع، افراد بدون نقش اساسی، حق حیات ندارند. - رفتار کشورهای درگیر بر پایه ایدئولوژی‌های غیرمذهبی توجیه و اجرا شد. - تصرف بی‌رویه طبیعت در فرهنگ مدرن غرب توسط فنون تجربی، بحران‌های اجتماعی و سیاسی متعددی پدید آورده است.

۳) حق حیات، همگانی و غیر قابل نقض نیست و می‌توان افراد را از آن محروم کرد. - جنگ به کشورهای اروپایی محدود نمی‌شود و همه جهان را به تدریج در بر می‌گیرد. - سرایت بحران‌های زیست‌محیطی به رابطه انسان با طبیعت، موجب بحران‌های سیاسی و اجتماعی شده است.

۴) برای جبران کمبود منابع، رشد جمعیت باید افزایش پیدا کند. - طرف‌های درگیر از ایدئولوژی‌های ناسیونالیسم، سوسیالیسم و مارکسیسم بهره می‌بردند. - استفاده از فنون و روش‌های تجربی برای بهره‌برداری از طبیعت، آسیب‌هایی را به زندگی اجتماعی وارد کرده است.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: جامعه‌شناسی یازدهم - درس‌های ۹، ۱۰ و ۱۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

● مالتوس بیان می‌کند که اگر فردی نتواند کار خود را به جامعه عرضه کند و جامعه او را نخواهد، «هیچ حقی برای دریافت کم‌ترین غذا» ندارد و طبیعت حکم به رفتن او می‌دهد. این موضوع، حذف کسانی که نقشی در اقتصاد ندارند را از دیدگاه او توجیه می‌کند.

● جنگ‌های جهانی در قرن بیستم، منشأ دینی نداشتند و طرف‌های درگیر، اقدامات خود را براساس اندیشه‌هایی مانند ناسیونالیسم، لیبرالیسم و سوسیالیسم توجیه می‌کردند. این موضوع، نشان‌دهنده ریشه‌های کاملاً سیاسی و غیرمذهبی درگیری‌ها بود.

● نگاه دنیوی انسان مدرن به طبیعت، منجر به تصرف بی‌رویه او در طبیعت با استفاده از فنون تجربی شد. این امر علاوه بر آسیب‌های زیست‌محیطی، به تدریج به آسیب‌های اجتماعی، اقتصادی و سیاسی مانند مهاجرت و اختلافات منطقه‌ای نیز منجر شد.

۶۳

آشکارشدن وابستگی علم تجربی به معرفت‌های غیرتجربی، چگونه هویت روشنگرانه جهان مدرن را از اساس مخدوش ساخت و منجر به شکل‌گیری جنبش پسامدرن گردید؟

- ۱) علم از داوری ارزشی دست کشید و به کنش‌های انسانی محدود شد؛ زیرا شناخت غیرتجربی علمی دانسته نمی‌شد و استقلال معرفتی‌اش خدشه‌دار شده بود.
- ۲) تردید در مبانی علوم تجربی غربی، بنیان‌های هویتی فرهنگ غرب یعنی فلسفه روشنگری را زیر سؤال برد؛ زیرا مشخص شد علم تجربی تنها تفسیر ممکن از طبیعت نیست.
- ۳) ناسازگاری ابعاد معنوی جهان غرب با نیازهای اقتصادی و سیاسی‌اش، توان معنوی لازم برای دفاع از حضور جهانی این فرهنگ را تضعیف و مخدوش می‌ساخت.
- ۴) افول روشنگری منجر به شکل‌گیری جریان‌های مدرن شد؛ پس از آن علم مدرن توانست با اتکا به حس و تجربه، تفسیرهای طبیعی متناسب با فرهنگ‌های دیگر را وارد حوزه علم کند.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبدا: جامعه‌شناسی یازدهم - درس ۱۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

وقتی مشخص شد علم تجربی به معرفت‌های غیرتجربی وابسته است و تنها تفسیر ممکن از جهان طبیعت نیست، این امر منجر به تردید درباره بنیان‌های هویتی فرهنگ غرب، یعنی لایه‌های عمیق آن یا همان فلسفه‌های روشنگری شد. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): در بحران معرفتی غرب، علم به «امور طبیعی» محدود شد.

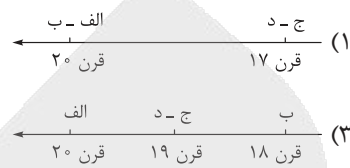
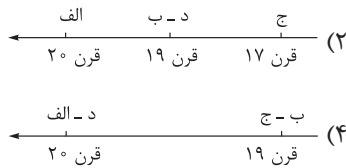
گزینه (۳): مربوط به بحران معنوی است، نه بحران معرفتی.

گزینه (۴): افول روشنگری، منجر به شکل‌گیری جریان‌های «پست مدرن» شد.

۶۴

در ارتباط با بحران‌ها و چالش‌های جهان غرب، کدام گزینه ترتیب تاریخی موارد زیر را به درستی آورده است؟
 الف) دین نه تنها از فرهنگ عمومی مردم خارج نشد؛ بلکه به سطوح مختلف زندگی انسان‌ها بازگشت.
 ب) جامعه‌شناسان معتقد بودند روش تجربی تنها راه درست برای شناخت جهان هستی است.
 ج) مارکس راه‌حل چالش‌های جامعه سرمایه‌داری را یک انقلاب می‌دانست.
 د) مخالفان و موافقان لیبرالیسم و سرمایه‌داری، بلوک شرق و غرب را شکل دادند.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبهد: جامعه‌شناسی یازدهم - درس‌های ۹ و ۱۲

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- وقایع مربوط به قرن ۱۹:
- ب) جامعه‌شناسان قرن نوزدهم، روش تجربی خود را تنها راه درست برای شناخت جهان هستی می‌دانستند و معتقد بودند آگاهی‌ها و علوم جوامع دیگر غیرعلمی هستند.
- ج) مارکس در نیمه دوم قرن نوزدهم، لیبرالیسم اقتصادی را نقد کرد. از نظر او، حل چالش‌های جامعه سرمایه‌داری فقط با یک انقلاب ممکن بود.
- وقایع مربوط به قرن ۲۰:
- د) چالش و نزاع بین بلوک شرق و غرب، در سراسر قرن بیستم تا زمان فروپاشی بلوک شرق در سال ۱۹۹۱ میلادی ادامه یافت.
- الف) طی قرن بیستم، نه تنها دین از فرهنگ عمومی مردم خارج نشد، بلکه در سال‌های پایانی آن، نگاه معنوی و دینی به سطوح مختلف زندگی انسان‌ها بازگشت.

۶۵

از بین موارد زیر، کدام عبارت‌ها درست‌اند؟

- الف) یکی از دستاوردهای رویکرد انتقادی، کشف حقیقتی جهان‌شمول برای تمام فرهنگ‌هاست که بتواند مبنای داوری ارزشی قرار گیرد.
- ب) تأکید بر عواملی مانند تاریخ، جغرافیا و نژاد، موجب پیدایش هویتی شد که ناسیونالیسم و ملی‌گرایی مشخصه اصلی آن بود.
- ج) سوسیالیسم به مالکیت خصوصی معتقد است، اما برخلاف کمونیسم آن را مطلق نمی‌داند؛ بلکه به مالکیت خصوصی نسبی باور دارد.
- د) کشورهای مرکز، با انتقال ثروت از کشورهای پیرامونی به سمت مرکز، سرمایه‌گذاری‌های مشترک و معاهدات بین‌المللی جدیدی ایجاد کرده‌اند.
- ه) تمامی چالش‌های جهانی از لایه‌های هویتی عمیق غرب برمی‌خیزند، ولی بحران‌های معرفتی و معنوی به این لایه تعلق دارند.

۲) ب - ه

۱) ه - الف

۴) ج - د

۳) الف - ج

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبث: جامعه‌شناسی یازدهم - درس‌های ۱۰، ۹ و ۱۲ / جامعه‌شناسی دوازدهم - درس ۸

بررسی عبارت‌های نادرست:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- الف) جامعه‌شناسی انتقادی، حقیقتی مطلق یا جهان‌شمولی را کشف نمی‌کند؛ بلکه با احترام به تنوع فرهنگ‌ها، از سلطه انتقاد می‌کند.
- ج) سوسیالیسم برخلاف لیبرالیسم، به مالکیت خصوصی نسبی معتقد است. کمونیسم به طور کلی مخالف مالکیت خصوصی است.
- د) جوامع غربی (کشورهای مرکز)، با سرمایه‌گذاری‌های مشترک و معاهدات بین‌المللی، انتقال ثروت از کشورهای پیرامون به کشورهای مرکز را آسان می‌کنند.

کدام گزینه در ارتباط با فرایند ذهنی که حضرت علی (ع) در رابطه با آن فرموده‌اند: «چون به یقین رسیدید، اقدام

کنید» درست است؟

- ۱) نوعی حل مسئله است، ولی برای رسیدن به نتیجه مطلوب مراحل بیشتری در آن طی می‌شود.
- ۲) برخی اوقات مرحله قبلی آن می‌تواند ناخودآگاه صورت گیرد، ولی این فرایند به صورت کاملاً آگاهانه انجام می‌شود.
- ۳) در این فرایند امکان استفاده از راه‌حل‌های مختلف وجود دارد، ولی فقط یک راه است که ما را به نتیجه می‌رساند.
- ۴) در این فرایند به دنبال راه‌حلی کارآمد هستیم که می‌تواند ما را به مقصد برساند.

مشاوره در بسیاری از موارد به طور واضح منظور سؤال بیان نمی‌شود و شما در ابتدا باید تشخیص دهید که منظور سؤال چیست و سپس دقت کنید کدام عبارت در مورد آن صدق می‌کند.

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبسط: درس ۶

درس Box

حل مسئله و تصمیم‌گیری با هم شباهت و تفاوت‌هایی دارند:

شباهت: تصمیم‌گیری نوعی حل مسئله است؛ چون تصمیم‌گیرندگان با این مسئله مواجه هستند که «بهترین انتخاب چیست؟»
تفاوت‌ها:

تصمیم‌گیری	حل مسئله
توجه به موضوع انتخاب‌ها	توجه به یافتن راه‌حل‌ها
سروکارداشتن با اولویت‌ها	سروکارداشتن با راه‌حل‌ها
انتخاب بهترین اولویت	انتخاب راه‌حل منتهی به حل مسئله
افراد باید از بین انتخاب‌های مختلف، بهترین را برگزینند.	افراد باید راه‌حل مسئله را خودشان بازآفرینی کنند.
هر اولویتی فرد تصمیم‌گیرنده را به مقصد می‌رساند، ولی ممکن است اولویت مطلوب نباشد.	ممکن است راه‌حل‌های مختلفی وجود داشته باشد، ولی فقط یک راه است که حل‌کننده مسئله را به هدف می‌رساند.
دغدغه تصمیم‌گیرندگان، انتخاب بهترین اولویت است.	در حل مسئله افراد به دنبال روش‌های موفق و کارآمد هستند.

حضرت علی (ع) در رابطه با «تصمیم‌گیری» فرموده‌اند: چون به یقین رسیدید، اقدام کنید.

تصمیم‌گیری یعنی ارزیابی گزینه‌های مختلف و انتخاب مناسب‌ترین آن‌ها که عالی‌ترین و پیچیده‌ترین فعالیت شناختی انسان است. تصمیم‌گیری نوعی حل مسئله است، چون تصمیم‌گیرندگان با این مسئله مواجه هستند که مناسب‌ترین انتخاب چیست. حل مسئله ۵ مرحله و تصمیم‌گیری ۷ مرحله دارد؛ پس گزینه (۱) درست است.
بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۲): حل مسئله و تصمیم‌گیری از انواع تفکر هستند. تفکر فرایندی کاملاً آگاهانه است و به کاربردن اصطلاح «تفکر بدون آگاهی» یا «تفکر ناخودآگاه» در مورد این دو فرایند ذهنی، درست نیست.

گزینه (۳): این عبارت در مورد حل مسئله درست است، ولی موضوع صورت سؤال در مورد تصمیم‌گیری است نه حل مسئله.
گزینه (۴): در تصمیم‌گیری با اولویت‌ها سروکار داریم و در حل مسئله با راه‌حل‌ها مواجه هستیم. به عبارت دیگر، در تصمیم‌گیری راه‌های مختلفی وجود دارند که فرد باید یکی از آن‌ها را انتخاب کند، در حالی که در حل مسئله راه‌حلی وجود ندارد و فرد باید آن را بازآفرینی کرده و به دنبال روش‌های موفق و کارآمد باشد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

با توجه به انواع تصمیم‌گیری، هر یک از عبارتهای زیر به ترتیب در کدام قسمت جدول قرار می‌گیرد؟

- انتخاب یکی از رشته‌های نظری به عنوان رشته تحصیلی
- انتخاب مدیر برای یک مجتمع مسکونی
- انتخاب لباس در فروشگاه
- انتخاب تاریخ عقد توسط زوجی خرافاتی

پیچیده	ساده	تعداد اولویت‌ها
		میزان اهمیت
ب	الف	اهمیت بالا یا مهم
د	ج	معمولی

(۲) ب - د - ج - الف

(۱) الف - ج - د - ب

(۴) الف - د - ج - ب

(۳) ب - ج - د - الف

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۶

همیشه تعداد اولویت به تنهایی تعیین‌کننده ساده یا پیچیده بودن تصمیم‌گیری نیست؛ چه‌بسا با وجود کم بودن تعداد اولویت‌ها، به دلیل وجود جنبه‌های متعدد در هر اولویت و یا اهمیت موضوع تصمیم‌گیری، تصمیم‌گیری پیچیده باشد، درست مانند عبارت اول. گاهی هم ممکن است تعداد اولویت‌ها کم باشد، ولی به این دلیل که موضوع تصمیم‌گیری مهم نیست و جنبه‌های زیادی ندارد، تصمیم‌گیری ساده‌ای باشد، مانند عبارت سوم.

درس‌Box

تقسیم‌بندی انواع تصمیم‌گیری با توجه به تعداد اولویت‌ها و اهمیت تصمیم:

پیچیده	ساده	تعداد اولویت‌ها
		میزان اهمیت
مهم پیچیده	مهم ساده	اهمیت بالا یا مهم
معمولی پیچیده	معمولی ساده	معمولی

بررسی عبارت‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

عبارت اول: انتخاب رشته تحصیلی از بین سه رشته نظری (انسانی، ریاضی و تجربی) نیازمند بررسی جنبه‌های متعدد در هر رشته است؛ پس تصمیم‌گیری پیچیده است. ضمناً انتخاب هر یک از رشته‌های تحصیلی، سرنوشت فرد را در آینده رقم می‌زند؛ پس تصمیم‌گیری مهمی است؛ در نتیجه عبارت اول در قسمت «ب» قرار دارد.

عبارت دوم: از میان ساکنان مجتمع مسکونی، یک نفر به عنوان مدیر ساختمان انتخاب می‌شود که از نظر اهمیت در سطح معمولی قرار دارد. هم‌چنین تصمیم پیچیده‌ای محسوب می‌شود، زیرا برای انتخاب مدیر ساختمان باید به ویژگی‌ها و جنبه‌های زیادی مانند میزان مسئولیت‌پذیری، رعایت ادب و احترام همسایه‌ها، داشتن نفوذ و قدرت کلام، توانایی برنامه‌ریزی، مدیریت و ... توجه شود؛ پس عبارت دوم در قسمت «د» قرار دارد.

عبارت سوم: انتخاب لباس تأثیر چندان مهمی بر روند زندگی ندارد، پس تصمیم‌گیری، معمولی است. از طرف دیگر اگرچه تعداد لباس‌ها در فروشگاه زیاد است، اما هر لباس متناسب با سلیقه و بودجه فرد انتخاب می‌شود؛ پس تصمیمی ساده است. در نتیجه عبارت سوم در قسمت «ج» قرار دارد.

عبارت چهارم: انتخاب تاریخ عقد تصمیم مهمی است و از آنجایی که معمولاً در محدوده مورد نظر زوج و هم‌زمان در روزهای خاص و مناسبت‌ها و ایام مبارک و خوش‌یمن انتخاب می‌شود، تعداد اولویت‌ها زیاد نخواهد بود؛ پس تصمیم ساده‌ای است؛ بنابراین عبارت چهارم در قسمت «الف» قرار دارد.

در هر یک از عبارات‌های زیر، به ترتیب، کدام‌یک از ملاک‌های تصمیم‌گیری دیده می‌شود؟

- مژده، مهمان غریبه دارد و به احتیاط این که کسی به باقالی حساسیت داشته باشد، مرغ را با زرشک پلو آماده می‌کند.
- برخی شرکت‌های تولیدکننده بستنی با وجود شیوع حساسیت به باقالی، به جای پسته از باقالی استفاده می‌کنند.
- فرناز هر سال مقدار زیادی باقالی می‌خرد و آخر سال برای آن که باقالی‌ها حیف نشوند، دائم باقالی پلو درست می‌کند.

(۲) خطر - هزینه - مزیت

(۱) هزینه قبلی - خطر - مزیت

(۴) خطر - مزیت - هزینه

(۳) هزینه قبلی - خطر - هزینه

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبنا: درس ۹

درس‌نویس Box

انسان‌ها براساس ملاک‌های مختلف تصمیم می‌گیرند:

مزیت‌ها: ملاک تصمیم‌گیری میزان سودمندی است که فرد انتظار دارد به آن برسد.
 هزینه‌ها: چیزهایی که در ازای به دست آوردن انتخاب مورد نظر باید بپردازیم و یا از دست بدهیم.
 چیزهایی که قبلاً برای به دست آوردن انتخاب مورد نظر صرف کرده‌ایم، ملاک تصمیم‌گیری قرار می‌گیرد.
 خطر: زمانی که اطمینان کافی به نتایج تصمیم‌گیری نداریم و یا خطر از دست دادن وجود دارد، براساس ملاک خطر تصمیم گرفته می‌شود.

زمانی که ملاک تصمیم‌گیری «خطر» است، ما تصمیم پرخطر را نگرفته و از آن انصراف می‌دهیم، مانند زمانی که به دلیل از دست ندادن جوایز به دست آمده از ادامه مسابقه صرف نظر می‌کنیم.

زمانی که فرد تصمیم پرخطر می‌گیرد، می‌تواند دلایل مختلفی داشته باشد:

مانند هزینه‌های قبلی که کرده است. (توضیح در نکته بعدی)
 منافع: منافعی که انتظار دارد به آن برسد، باعث می‌شود خطر آن را بپذیرد.
 عوامل دیگری مانند سبک‌های ناکارآمد تصمیم‌گیری و یا موانع تصمیم‌گیری باعث می‌شوند فرد تصمیم پرخطر بگیرد.
 در بسیاری از مواقع به دلیل هزینه‌هایی که قبلاً کرده‌ایم تصمیم نادرست می‌گیریم، مانند زمانی که با تحمل مشکلات زیاد مسیر منزل تا ورزشگاه را طی و مبلغ بلیط را پرداخت کرده‌ایم، ولی متوجه می‌شویم که هوا بارانی است، هیچ لباس گرمی هم نداریم و احتمال سرماخوردگی زیاد است و تصمیم درست این است که از دیدن بازی انصراف بدهیم و به منزل برگردیم، ولی به دلیل هزینه‌های قبلی حاضر به این کار نیستیم.

بررسی عبارت‌ها:

عبارت اول: زمانی که اطمینان کافی به نتایج تصمیم وجود نداشته باشد، ممکن است افراد ریسک نکرده و تصمیمی بگیرند که خطر نداشته باشد؛ مانند مژده که با توجه به غریبه‌بودن مهمان‌هایش و امکان حساسیت آن‌ها به باقالی، باقالی پلو با مرغ درست نمی‌کند. در این موقعیت‌ها، ملاک تصمیم‌گیری «خطر» بوده است. (تأیید گزینه‌های (۲) و (۴))

عبارت دوم: در برخی موقعیت‌ها ملاک تصمیم‌گیری مزیت است؛ یعنی تصمیم‌گیرندگان گزینه‌ای را انتخاب می‌کنند که آن‌ها را به بیشترین حد سودمندی برساند. برای مثال استفاده از باقالی در مقایسه با پسته، موجب کاهش هزینه تمام‌شده محصول و در نتیجه سود بیشتر از فروش آن است. پس ملاک این شرکت‌ها کاهش «هزینه» و افزایش «منفعت» بوده است. (تأیید گزینه‌های (۲) و (۴))
 عبارت سوم: در برخی موقعیت‌ها افراد تصمیم به ادامه مسیر گذشته خود می‌گیرند، زیرا برای رسیدن به آن موقعیت «هزینه» کرده‌اند؛ یعنی زمان گذاشته یا خرج کرده‌اند. مثلاً ممکن است چون با هزینه و تلاش بسیار خود را به استادیوم رسانده باشند، بارانی بودن هوا و امکان مریض شدن را در نظر نگرفته و به دیدن بازی ادامه دهند، یا ممکن است چون هزینه کرده و باقالی خریده‌اند، دائم باقالی پلو درست کنند تا هزینه قبلی ضایع نشود. (تأیید گزینه‌های (۳) و (۴))

پاسخ خیلی تشریحی ✓

شخصی که به تازگی وارد دانشگاه شده، در پایان ترم درگیر مشکلات تحصیلی می‌شود. او در نهایت به مرکز مشاوره دانشگاه خود مراجعه می‌کند تا به راه حل مناسب دست یابد. هر یک از موقعیت‌های زیر به ترتیب، مربوط به کدام یک از مراحل تصمیم‌گیری او می‌شود؟

الف) بعد از جلسه اول مشاوره، از منشی می‌خواهد تا تاریخ جلسه آینده را مشخص کند.

ب) با لیستی از مشاوران مواجه می‌شود که هیچ‌یک را نمی‌شناسد.

ج) از منشی می‌خواهد که حیطة تخصص هر یک از مشاوران را توضیح دهد.

د) بعد از پایان جلسات، تماسی از مرکز مشاوره دریافت می‌کند تا میزان رضایت خود از عملکرد مشاور را اعلام کند.

(۱) پنجم - دوم - سوم - ششم

(۲) ششم - سوم - چهارم - هفتم

(۳) ششم - دوم - سوم - هفتم

(۴) پنجم - سوم - چهارم - ششم

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبست: درس ۶

مراحل تصمیم‌گیری در موقعیت ذکرشده به ترتیب عبارت است از:

(۱) شناسایی و تعریف تصمیم مورد نظر ← انتخاب مشاور

(۲) شناسایی تعداد انتخاب‌ها یا اولویت‌ها ← انتخاب مشاور از بین مشاورین حاضر در مرکز مشاوره دانشگاه

(۳) بیان ویژگی‌های هر انتخاب یا اولویت ← بررسی حیطة تخصصی مشاور و ویژگی هر یک از آن‌ها

(۴) ارزیابی پیامدهای هر انتخاب یا اولویت ← راهنمایی تحصیلی یا حل مشکلات عاطفی

(۵) اجرای بهترین اولویت ← انتخاب مشاور تحصیلی

(۶) تعهد و پایبندی به اجرای اولویت مورد نظر ← تعیین تاریخ جلسه آینده

(۷) بررسی پیامدها و نتایج اجرای اولویت مورد نظر ← نمره‌دهی به عملکرد مشاور انتخاب‌شده و سنجش میزان رضایت از جلسات مشاوره

بررسی عبارت‌ها:

الف) برنامه‌ریزی برای زمان جلسه بعد نشان‌دهنده تعهد و پایبندی فرد به شرکت در جلسات مشاوره است که مربوط به مرحله ششم تصمیم‌گیری می‌شود.

ب) برای گرفتن وقت مشاوره، ابتدا لازم است که مشاور مورد نظر انتخاب شود، به همین خاطر لیستی از مشاوران حاضر در مراکز مشاوره به فرد ارائه می‌شود تا از میان آن‌ها، با توجه به نوع مشکل و ویژگی‌های مورد نظر (برای مثال زن یا مرد بودن مشاور)، مشاور متناسب با شخصیت خود را انتخاب کند که دومین مرحله تصمیم‌گیری محسوب می‌شود.

ج) احتمالاً برای شخصی که تاکنون از خدمات مشاوره استفاده نکرده است، دشوار است که مشاور خود را به تنهایی انتخاب کند. از طرفی صرف دانستن اسامی مشاوران حاضر کمک‌کننده نیست. به همین دلیل، بررسی حیطة‌های مختلف تخصص مشاوره (خانواده، تحصیلی، شغلی و توانبخشی) می‌تواند فرد را یاری دهد، به گونه‌ای که مشاور خود را به درستی انتخاب کند. این موقعیت به سومین مرحله تصمیم‌گیری اشاره می‌کند.

د) معمولاً بعد از پایان بهره‌گیری از خدمات، با نظرسنجی به منظور بررسی عملکرد و تأثیر خدمات ارائه‌شده روبه‌رو می‌شویم که همان بررسی پیامدها و نتایج اجرای اولویت مورد نظر (رضایت یا عدم رضایت) بوده و هفتمین مرحله تصمیم‌گیری محسوب می‌شود.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

مهیار در نظر دارد تا در دانشگاه، رشته حقوق را برای تحصیل انتخاب کند. هر کدام از موارد زیر، به ترتیب مربوط

(سؤال ۷۵ کنکور انسانی ۱۴۰۲ - نوبت دوم)

به کدام مرحله تصمیم‌گیری است؟

● شناسایی رشته‌های تحصیلی علوم انسانی در دانشگاه‌ها

● انتخاب رشته تحصیلی حقوق

● بررسی ویژگی‌های رشته‌های تحصیلی از نظر نوع دانشگاه، بازار کار، محتوای دروس و ...

● بررسی میزان رضایت از تحصیل در رشته حقوق و نمرات درسی او در دانشگاه

(۱) دوم - چهارم - سوم - هفتم

(۲) اول - چهارم - پنجم - ششم

(۳) دوم - پنجم - سوم - هفتم

(۴) اول - پنجم - سوم - ششم

«آرش همیشه برای برنده شدن در مسابقات شنای کشوری و گرفتن مدال طلا اشتیاق داشته، اما با دیدن جمعیت حاضر در سالن از این که اشتباهی کند می‌ترسد و بین ادامه دادن مسابقه یا ترک کردن سالن مردد است.» حالتی که آرش تجربه کرده چه نام دارد و کدام گزینه درباره آن می‌تواند صحیح باشد؟

- ۱) مانع تصمیم‌گیری: کوچک‌شمردن - فرد در تلاش برای موفقیت در فرایند تصمیم‌گیری است، ولی حتی اگر اعتمادبه‌نفس او کافی نباشد، در صورت وجود دانش و مهارت لازم، او در این تصمیم‌گیری موفق بوده و به مسابقه ادامه می‌دهد.
- ۲) مانع تصمیم‌گیری: سوگیری تأیید - از آن جایی که فرد به دنبال دستیابی به اطلاعاتی است که باورهای قبلی خود را تأیید کند، نمی‌تواند بر انجام کار جدید تمرکز کرده و تصمیم درست بگیرد.
- ۳) پیامد ناتوانی در تصمیم‌گیری: تعارض گرایش، اجتناب - گزینه‌های متفاوتی که در این تعارض پیش روی فرد است، مانع از رفع تنش در او می‌شود.
- ۴) پیامد ناتوانی در تصمیم‌گیری: تعارض گرایش، اجتناب - آن‌چه در این نوع تعارض اهمیت دارد تأثیر هم‌زمان جنبه مثبت و منفی در یک موضوع واحد است.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۶

درس‌Box

پیامدهای ناتوانی در تصمیم‌گیری: وقتی در موقعیتی باشیم که حتماً باید تصمیم بگیریم ولی قادر به تصمیم‌گیری نباشیم، حالت ناخوشایندی را تجربه می‌کنیم که «تعارض» نام دارد.

تعارض انواع مختلفی دارد:

انواع تعارض	موقعیت
گرایش - گرایش	زمانی که فرد بین دو امر خواستنی فقط باید یکی را انتخاب کند.
گرایش - اجتناب	زمانی که فرد باید انتخابی کند که هم جنبه خوشایند و هم جنبه ناخوشایند دارد.
اجتناب - اجتناب	زمانی که فرد بین دو امر نامطلوب مجبور است یکی را انتخاب کند.

بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

آرش هنوز موفق به تصمیم‌گیری نشده، بنابراین یا عاملی وجود دارد که مانع از تصمیم‌گیری اوست یا ناتوانی در تصمیم‌گیری او پیامدهایی خواهد داشت. مانع تصمیم‌گیری او با داده‌های صورت سؤال به «کوچک‌شمردن خود» نزدیک است؛ زیرا علی‌رغم داشتن مهارت و دانش کافی برای شرکت در مسابقه، اعتمادبه‌نفس کافی برای انجام آن را در مقابل جمعیت حاضر ندارد. بنابراین قسمت اول در گزینه (۱) درست است، ولی توضیح داده شده درست نیست، زیرا بسیاری از تصمیم‌گیری‌های مهم، علاوه بر دانش لازم، به اعتمادبه‌نفس قوی نیاز دارد. تصمیم‌گیرنده‌ای که اعتمادبه‌نفس کمی داشته باشد، نمی‌تواند در فرایند تصمیم‌گیری موفق باشد.

در این شرایط آرش نتوانسته تصمیم بگیرد، پس دچار تعارض شده است (تأیید گزینه‌های (۳) و (۴)). تعارضی که آرش تجربه می‌کند از نوع **گرایش - اجتناب** است؛ زیرا با یک موضوع واحد مواجه است (شرکت کردن در مسابقه) که هم می‌تواند جنبه مثبت (موفقیت در مسابقه) و هم جنبه منفی (ترس از شکست) به همراه داشته باشد (تأیید گزینه (۴)). توجه داشته باشید که در تجربه تعارض، فرد تنش و اضطراب را تجربه می‌کند. (رد گزینه (۳))

کدام یک از عبارات‌های زیر در رابطه با فرایند تصمیم‌گیری درست است؟

- (الف) ترکیبی از استعداد و مهارت است که می‌توان آن را ارتقا داد.
 (ب) چگونگی اجرای آن، سلامت فرد و موفقیت جامعه را تحت تأثیر قرار می‌دهد.
 (ج) بین تعریف دقیق و میزان شفافیت گام‌های بعدی این فعالیت شناختی، رابطه مستقیم وجود دارد.
 (د) عدم به‌کارگیری منطق در فرایند آن لزوماً به شکست منتهی می‌شود.

- (۱) «الف» - «ب»
 (۲) «ج» - «د»
 (۳) «ب» - «ج»
 (۴) «الف» - «ب» - «ج»

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۶

درس‌Box

تصمیم‌گیری یک مهارت است و در نتیجه قابل فراگیری و ارتقا است. در زیر چند توصیه برای ارتقای مهارت تصمیم‌گیری ارائه شده است.

<p>(۱) تصمیم مورد نظر را به خوبی بشناسید.</p> <p>قبل از هر اقدامی، تعریف دقیقی از تصمیم مورد نظر ارائه دهید.</p> <p>هرچه موضوع تصمیم‌گیری دقیق‌تر باشد، اقدام‌های بعدی هم شفاف‌تر خواهد بود.</p>	<p>(۲) از سبک تصمیم‌گیری منطقی استفاده کنید.</p> <p>در بین سبک‌های تصمیم‌گیری بهترین سبک از نوع منطقی است.</p> <p>شاید همه ما در برخی موقعیت‌ها مجبور شویم از سایر سبک‌های تصمیم‌گیری استفاده کنیم، ولی باید سبک غالب هر فردی از نوع تصمیم‌گیری منطقی باشد.</p> <p>در تصمیم‌گیری‌های مهم، استفاده از سبک‌های غیرمنطقی آسیب‌زا و خطرآفرین است.</p>
<p>(۳) در تصمیم‌گیری‌های پیچیده و مهم از روش‌های میان‌بر استفاده کنید.</p> <p>یکی از روش‌های میان‌بر حذف تک‌تک جنبه‌هاست. زمانی که انتخاب‌های زیادی پیش‌روست، حذف تعدادی از جنبه‌ها کمک‌کننده خوبی است.</p>	<p>(۴) موقعیت‌های پرخطر را بشناسید.</p> <p>فهرستی از موقعیت‌های پرخطر برای کودکان و نوجوانان عبارت‌اند از:</p> <ul style="list-style-type: none"> صحبت کردن با افراد غریبه مخفی کردن موضوع مهم از والدین راه‌دادن افراد غریبه به منزل رفتن به خانه غریبه به تنهایی در فضای تاریک رفتن مصرف سیگار سوار ماشین غریبه شدن مصرف ماده‌ای که خود نمی‌داند چیست؟ پاسخ به پیام‌های ناشناس در فضای مجازی اذیت و آزار دیگران اعتماد بیش از حد به دیگران

نکته

- موفقیت یک انسان و حتی یک جامعه به چگونگی «تصمیم‌گیری» آن‌ها بستگی دارد.
- نه تنها موفقیت بلکه سلامت یک فرد تابع تصمیم‌گیری‌های وی است.
- تصمیم‌گیری‌های شتابزده و بدون تفکر، علاوه بر آسیب فرد، آسیب‌های روانی - اجتماعی همچون اعتیاد، ایدز، بزهکاری، خشونت، بی‌بندوباری و تصادف‌های جاده‌ای را به دنبال دارد.
- هر فردی که دارای مهارت تصمیم‌گیری باشد، بیشتر از دیگران از آسیب‌های روانی - اجتماعی آن در امان خواهد بود.

بررسی عبارت‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

(الف) نادرست: تصمیم‌گیری یک مهارت است، نه استعداد. هر فردی که دارای مهارت تصمیم‌گیری باشد، بیشتر از دیگران از آسیب‌های روانی - اجتماعی آن در امان خواهد بود.

مهارت ← اکتسابی و قابل ارتقا است.

نکته

استعداد ← ذاتی و غیر قابل ارتقا (پایدار) است.

ب) **درست:** نه تنها موفقیت بلکه سلامت یک انسان و یک جامعه به چگونگی تصمیم‌گیری آن‌ها بستگی دارد، چراکه تصمیم‌گیری از نوع شتاب‌زده و بدون تفکر، علاوه بر آسیب فرد، آسیب‌های روانی - اجتماعی را به دنبال دارد و هم فرد و هم جامعه را درگیر می‌کند.

ج) **درست:** اولین گام تصمیم‌گیری، شناسایی و تعریف دقیق موضوع تصمیم‌گیری است. هر چه «موضوع تصمیم‌گیری» دقیق‌تر تعریف شود، «اقدام‌های (گام‌های) بعدی» هم شفاف‌تر خواهد بود. به عبارتی میان این دو رابطه مستقیم وجود دارد؛ یعنی با بالارفتن یکی، دیگری هم افزایش می‌یابد و با کاهش یکی، دیگری هم کاهش می‌یابد.

د) **نادرست:** در بین سبک‌های مختلف تصمیم‌گیری، بهترین سبک از نوع منطقی است، اما شرایط همیشه به گونه‌ای نیست که بتوان منطقی تصمیم‌گیری کرد و گاهی به ناچار لازم است از سایر سبک‌های تصمیم‌گیری، یعنی انواع غیرمنطقی آن بهره گرفت؛ در نتیجه نمی‌توان ادعا کرد در صورت نبود منطق، نتیجه تصمیم‌گیری الزاماً شکست است.

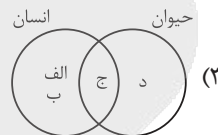
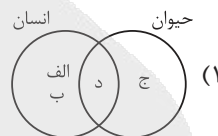
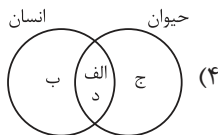
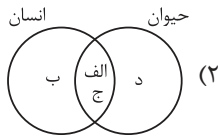
با توجه به عبارتهای زیر و اختصاص هر یک به انسان یا حیوان، شکل کدام گزینه به درستی ترسیم شده است؟

(الف) ترجیح خواسته خود بر دیگری

(ب) عامل توانمندتر از نیاز زیستی

(ج) عامل مادی در چرایی رفتار

(د) حرکت به سوی رفتار تنها براساس غریزه

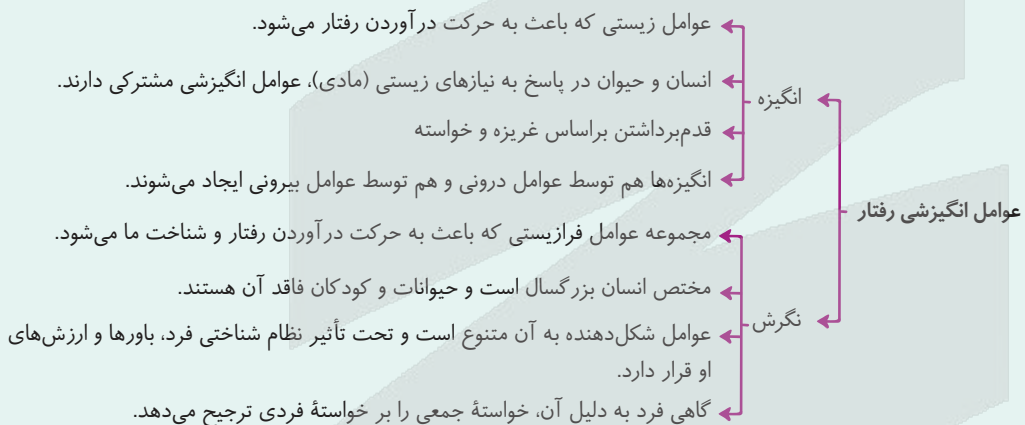
مشاوره گاهی بعضی از عبارتهای کتاب با تغییر کوچکی به مفهوم متضاد با آن تبدیل می‌شود و اگر بی‌دقت عبارات صورت سؤال را بخوانید، به نکته سؤال پی نبرده و به پاسخ نادرست می‌رسید. برای مثال ترجیح خواسته دیگران به خواسته فردی که بیانگر نگرش است با یک جایه‌جایی کوچک به مفهوم انگیزه تبدیل شده است. پس سعی کنید با دقت به عبارتها نگاه کنید.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۷

درس‌Box

جست‌وجوی علت رفتار به معنای توجه به عوامل انگیزشی آن رفتار است.

بررسی عبارتها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

(الف) ترجیح خواسته دیگری بر خود بیانگر نگرش است که مختص انسان است، اما ترجیح خواسته خود بر دیگری به عامل زیستی، یعنی «انگیزه» اشاره دارد که مشترکاً در رفتار حیوان و انسان دیده می‌شود.

(ب) در کتاب درسی صراحتاً ذکر شده است که انسان در پاسخ به نیازهای زیستی برخلاف حیوان، علاوه بر انگیزش، تابع عامل توانمندتری است که «نگرش» نام دارد؛ پس این عبارت تنها مختص انسان است.

(ج) انسان و حیوان در پاسخ به نیازهای زیستی عوامل انگیزشی و مادی مشترکی دارند؛ بنابراین عبارت «ج» هم به انسان و هم به حیوان مربوط می‌شود.

(د) تفاوت انسان و حیوان، به عنوان دو موجود زنده، این است که انسان مانند حیوان صرفاً براساس غریزه و خواسته قدم برنمی‌دارد؛ پس عبارت «د» تنها به انگیزه که تنها عامل زیربنایی رفتار حیوان است، اشاره دارد.

از بین عبارات‌های زیر کدام موارد نادرست هستند؟

- الف) احتمال تداوم درس خواندن در ملیکا که از یادگیری چیزهای جدید لذت می‌برد، بیشتر از سیناست که به خاطر راضی نگه داشتن خانواده با شدت بیشتری درس می‌خواند.
- ب) منبع انگیزه در کوهنوردی که به دلیل لذت‌بردن از مسیر کوهنوردی هر هفته صبح زود راه می‌افتد، هدفی است که در بیرون فعالیت قرار دارد.
- ج) اگر فردی به خاطر نیاز به آزادی به عنوان یکی از نیازهای فطری دست به انجام کاری بزند، می‌توان گفت شدت و جهت حرکت او تابع عوامل درونی است.
- د) در صورتی که افراد اهداف یکسان داشته باشند، می‌توان پیش‌بینی کرد که به کمک مسیر یکسانی به سمت هدفشان پیش بروند، هرچند شدت حرکت یکسانی نداشته باشند.

- ۱) «الف» - «ب»
۲) «ب» - «ج»
۳) «ب» - «د»
۴) «الف» - «ب» - «د»

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبسط: درس ۷

درس‌Box

انگیزه بیرونی	انگیزه درونی
عامل خارجی فرد را به انجام کاری خاص برمی‌انگیزد.	فرد کار یا فعالیت را به خاطر خود آن چیز انجام می‌دهد، زیرا به آن کار علاقه دارد، برایش جالب است یا با نیازهای فطری او مطابقت دارد.
منبع انگیزه بیرونی در پاداش و لذت خارج از فرد است.	منبع لذت در خود تکلیف است. انگیزه‌های درونی پایدارترند، یعنی ماندگاری بیشتری دارند.
مثال کتاب درسی: بازی فوتبال حرفه‌ای به خاطر پاداش	مثال کتاب درسی: بازی فوتبال نوجوانان در حیاط خانه علی‌رغم خستگی زیاد و نبود پاداش

بررسی موارد:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

الف) درست؛ انگیزه درونی که از علاقه و لذت درونی فرد سرچشمه می‌گیرد، باعث می‌شود فرد کار یا فعالیت را به خاطر خود آن انجام دهد. رفتارهایی که از انگیزه‌های درونی نشأت می‌گیرند، ماندگاری بیشتری دارند. در مقابل، انگیزه‌های بیرونی (مانند راضی نگه داشتن خانواده) وابسته به پاداش خارجی هستند و ممکن است با از بین رفتن آن پاداش، رفتار نیز متوقف شود؛ بنابراین احتمال تداوم درس خواندن ملیکا (با انگیزه درونی) از سینا (با انگیزه بیرونی) بیشتر است. توجه داشته باشید که ماندگاری و تداوم رفتار به شدت ارتباطی ندارد، چون ممکن است فردی با انگیزه بیرونی با شدت بیشتری تلاش کند و حتی با تداوم «پاداش بیرونی» رفتار او ماندگار باشد.

ب) نادرست؛ در انگیزه درونی، فرد کار یا فعالیت را به خاطر خود آن انجام می‌دهد و منبع لذت در خود تکلیف است. هم‌چنین حسین در متن به دلیل عشق به کوهنوردی از این فعالیت دست برنمی‌دارد؛ بنابراین لذت‌بردن از خود فعالیت (کوهنوردی) نشان‌دهنده یک انگیزه درونی است که هدف از انجام آن لذتی است که از خود فعالیت ناشی می‌شود نه بیرون از آن.

ج) درست؛ انگیزه‌ها هم درونی هستند و هم توسط عوامل بیرونی ایجاد می‌شوند. نیازهای فطری و درونی انسان مانند آزادی، منابع انگیزشی درونی هستند که باعث می‌شوند فرد به خاطر خود آن نیاز، دست به عمل بزند.

د) نادرست؛ انسان برخلاف حیوان، تنها براساس غریزه و نیازهای زیستی قدم برنمی‌دارد؛ بلکه نگرش نیز رفتار او را کنترل می‌کند. دو نفر می‌توانند هدف یکسانی داشته باشند، اما به دلیل تفاوت در نگرش، باور، اراده و سایر عوامل فرازیستی، مسیر و روش‌های متفاوتی را برای رسیدن به آن هدف انتخاب کنند. برای مثال، دو نفر با هدف کسب درآمد می‌توانند یکی با کارکردن در مغازه و دیگری با مطالعه برای کنگور به هدفشان برسند.

کنکور

(سؤال ۷۷ کنکور انسانی ۱۴۰۴ - نوبت اول)

از بین عبارتهای زیر، کدام موارد درست است؟

- الف) احساس کنترل تحت تأثیر یادگیری بوده و همواره با واقعیت‌های موجود هماهنگی دارد.
- ب) انگیزه درونی با نیازهای درونی افراد هم‌خوانی داشته و رفتارهای ناشی از آن، شدت و ماندگاری بیشتری دارند.
- ج) نگرش‌ها در جریان تحول شکل گرفته و بعد از شکل‌گیری می‌توانند در اثر ناهماهنگی شناختی تغییر کنند.
- د) نسبت‌دادن شکست به عوامل ناپایدار مثل شانس و دشواری تکلیف، منجر به تکرار ناکامی در سایر موقعیت‌ها می‌گردد.
- (۱) «الف» - «ج»
- (۲) «ج» - «د»
- (۳) «الف» - «ب»
- (۴) «ب» - «ج»

در رابطه با عوامل زیربنایی بروز رفتارهای آدمی، کدام گزینه درست است؟

- ۱) مشکلات دیگران برای برخی افراد اهمیت دارد، اما برخی دیگر تنها به خود اهمیت می‌دهند؛ علت تفاوت این افراد را باید در ویژگی‌های زیستی آن‌ها جست.
- ۲) مطالعه «انگیزش» و «نگرش» به ترتیب، محدود به رفتار «حیوانات» و «آدمی» می‌شود. به عبارت دیگر عواملی بررسی می‌شوند که می‌توانند رفتار حیوانات و آدمی را به حرکت درآورده و به آن جهت دهند.
- ۳) در صورتی که عاملی انگیزشی و عاملی نگرشی در موضوعی واحد، فرد را به دو سمت متضاد سوق دهند، احتمال این‌که عامل نگرشی تعیین‌کننده جهت نهایی رفتار باشد، بیشتر است.
- ۴) انگیزه‌ها فارغ از مؤلفه شدت، جهت نیز دارند؛ یعنی به دو نوع درونی و بیرونی تقسیم می‌شوند و مشخص می‌کنند هدف نهایی آن انگیزه رسیدن به کجاست.

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبث: درس ۷

بررسی گزینه‌ها:

- گزینه ۱): نادرست؛ پاسخ به سؤال «چرا برخی افراد دوست دارند برای کم کردن مشکلات دیگران به آن‌ها کمک کنند و بعضی دیگر تنها به رفاه و آسایش خود فکر می‌کنند؟» پاسخ به چرایی رفتار است. جست‌وجوی علت رفتار در واقع، به معنای توجه به عوامل انگیزشی آن رفتار است. عوامل انگیزشی می‌تواند هم شامل عوامل زیستی (انگیزه) و هم شامل عوامل فرازیستی (نگرش) شود.
- گزینه ۲): نادرست؛ مطالعه انگیزش محدود به حیوانات نیست، بلکه رفتار آدمی را نیز شامل می‌شود.
- گزینه ۳): درست؛ شکل‌گیری رفتار آدمی تحت دو عامل انگیزش و نگرش است که البته نگرش عامل توانمندتری است، زیرا در بسیاری از مواقع با وجود نیاز زیستی که منتهی به انگیزش در آدمی می‌شود، فرد به فعالیت دیگر پرداخته و حتی ممکن است رنج جسمانی را بر خود تحمیل کند تا نیاز نگرشی خود را تأمین کند؛ بنابراین به دلیل توانمندی عامل نگرش احتمال این‌که این عامل تعیین‌کننده رفتار باشد، بیشتر است.
- گزینه ۴): نادرست؛ مؤلفه «جهت» در انگیزه به معنای آن است که سمت‌وسوی حرکت ناشی از آن انگیزه، به کدام سمت است، مثلاً دانش‌آموزی که انگیزه موفقیت در تحصیل دارد، جهت انگیزه او به سمت درس خواندن است. جهت انگیزه ارتباطی به درونی یا بیرونی بودن آن انگیزه ندارد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

عبارت کدام گزینه کاملاً درست است؟

- (۱) باور عبارت است از شناخت فرد نسبت به بودن یا نبودن چیزی یا انجام پذیر بودن یا انجام پذیر نبودن کاری.
- (۲) برای این‌که انگیزه تلاش و عمل در ما ایجاد شود، باید از اهداف بالا و بزرگ شروع کنیم، نه اهداف بسیار کوچک و بی‌ارزش.
- (۳) هدف متمرکز بر آینده است و بخشی از نیازهای ما را با تلاش تأمین می‌کند.
- (۴) اراده هم اثر نیروبخشی دارد و هم گاهی ممکن است مانع موفقیت فردی شود.

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۷

درسی Box

هدفمندی: یکی از عوامل نگرشی که باعث بروز رفتار می‌شود، «هدفمندی» است.

- هدف هر چیزی است که انسان سعی دارد به آن برسد و فکر می‌کند برای او مؤثر و مفید است.
- وقتی فرد سعی می‌کند به چیزی برسد، مثلاً نمره عالی بگیرد یا پولی به دست آورد و ... در واقع به رفتاری دست زده است که هدف دارد و هدفش متمرکز بر آینده است و با تلاش و کوشش می‌خواهد آن را به دست آورد.

- پیامدهای انتخاب هدف عبارت‌اند از**
- (۱) ایجاد توانمندی
 - (۲) انسجام در رفتار
 - (۳) جلوگیری از بیراهه رفتن
 - (۴) مصونیت از اتلاف منابع انرژی
 - (۵) امید به موفقیت

توجه! حرکت در مسیر دستیابی به هدف نوعی موفقیت تلقی می‌شود، در نتیجه فرد تحت تأثیر موانع زودگذر و عواملی همچون خستگی قرار نمی‌گیرد.

نکات مهم در انتخاب هدف:

- (۱) برای رسیدن به اهداف بالاتر باید آن را به اهداف کوچک‌تر و قابل وصول تقسیم کنیم، به گونه‌ای که قدم‌به‌قدم و آرام‌آرام به اهداف مورد نظر برسیم.
- (۲) اگر از ابتدا اهداف را بالا و دست‌نیافتنی انتخاب کنیم، هرگز نمی‌توانیم به آن‌ها دست یابیم و از تلاش بازمی‌مانیم.
- (۳) اگر اهداف را بسیار کوچک، بی‌ارزش و زودگذر انتخاب کنیم، هرگز انگیزه تلاش و عمل ایجاد نمی‌شود، زیرا از انجام آن‌ها احساس ارزشمندی، افتخار و غرور نمی‌کنیم.

بررسی گزینه‌های نادرست:

- گزینه (۱): باور اعتقاد راسخ و واقعی به این امور است نه صرف شناخت آن.
- گزینه (۲): نکته قابل توجه در انتخاب اهداف این است که برای رسیدن به اهداف بالاتر باید آن‌ها را به اهداف کوچک‌تر تقسیم کرده و از اهداف کوچک‌تر شروع کنیم، به گونه‌ای که قدم‌به‌قدم و آرام‌آرام به اهداف مورد نظر برسیم.
- گزینه (۴): اراده همیشه اثر نیروبخشی دارد و از عوامل نگرشی است که همیشه اثر مثبت داشته و عامل بروز رفتار است؛ پس وجود آن نه تنها مانع موفقیت نیست، بلکه کمک‌کننده برای رسیدن به موفقیت نیز هست.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام یک از گزینه‌های زیر درباره عوامل نگرشی، به ترتیب با مفاهیم زیر، همخوانی بیشتری دارد؟

- دانش‌آموزی که با برنامه‌ریزی دقیق برای کنکور درس می‌خواند، از پرداختن به فعالیت‌های متفرقه و وقت‌گیر که او را از مسیر دور می‌کنند، فاصله می‌گیرد.
 - جی‌کی رولینگ با وجود ورشکستگی مالی و مشکلات عاطفی و خانوادگی فراوان، به نوشتن کتاب ادامه داد تا در نهایت توانست اثر درخشان هری پاتر را خلق کند.
 - ورزشکاری که در یک مسابقه نفس‌گیر، با وجود خستگی شدید و مصدومیت، برای سربلند کردن نام کشورش تا پایان مبارزه دست از تلاش برنمی‌دارد و ادامه می‌دهد.
 - دانش‌آموزی که شعار زندگی‌اش این بوده که هر فردی به اندازه تلاش‌هایش موفق می‌شود و ساعت‌های مطالعه‌اش را برای کسب رتبه خوب در کنکور افزایش می‌دهد.
- (۱) باورها و ارزش‌ها - هدفمندی - اراده - ادراک کنترل
 - (۲) هدفمندی - اراده - باورها و نظام ارزشی
 - (۳) هدفمندی - هدفمندی - باورها و نظام ارزشی - ناهماهنگی شناختی
 - (۴) باورها و ارزش‌ها - اراده - باورها و نظام ارزشی - اسناد ناپایدار، درونی و قابل کنترل

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبدا: درس ۷

درسی Box

تعریف	عوامل نگرشی
اعتقاد راسخ و واقعی به بودن یا نبودن چیزی یا انجام پذیر بودن یا انجام ناپذیر بودن کاری.	باورها و نظام ارزشی فرد
داشتن انرژی و پشتکار کافی برای به ثمر رساندن کارها، با وجود دشواری و محدودیت‌های درونی یا بیرونی	اراده
داشتن هدف (هر چیزی که انسان سعی دارد به آن برسد و فکر می‌کند برایش مؤثر و مفید است).	هدفمندی
وقتی شخص دارای دو شناخت هم‌زمان و در تضاد باشد و با باور او با رفتارش هماهنگ نباشد.	ناهماهنگی شناختی
باور به این که ما دانش و مهارت لازم برای انجام دادن کاری را داریم.	ادراک کارایی
باور به این که همه چیز مطابق نظر ما و تحت اختیار ما است و ما می‌توانیم محیط را در کنترل خود بگیریم.	ادراک کنترل
نسبت دادن دلایل شکست و پیروزی‌مان به عوامل زیربنایی آن.	اسناد
رسیدن به این باور که هیچ کنترلی بر محیط و تغییر شرایط نداریم و پیامد رفتار ما مستقل از عمل ما هستند.	درماندگی آموخته‌شده

بررسی عبارت‌ها:

عبارت اول: این مورد با مفهوم «انتخاب هدف» (هدفمندی) همخوانی دارد. فرد با داشتن یک هدف مشخص و معین، از بیراه رفتن و اتلاف انرژی خود مصون می‌ماند و رفتار او انسجام پیدا می‌کند. برنامه‌ریزی دقیق برای کنکور نشان‌دهنده یک «هدف مشخص» است که رفتار دانش‌آموز را هدایت می‌کند.

عبارت دوم: این مورد با مفهوم «اراده» همخوانی دارد. اراده یعنی توانایی به تأخیر انداختن نیازهای فردی و تلاش و پشتکار در انجام یک فعالیت برای رسیدن به یک هدف بزرگ‌تر، علی‌رغم وجود محدودیت‌های درونی و بیرونی. جی‌کی رولینگ با وجود مشکلات فراوان، به جای ناامیدی و توقف، با قدرت اراده به کارش ادامه داده است.

هرگاه افراد علی‌رغم وجود محدودیت‌ها و مشکلات، بر آن‌ها غلبه کرده و به هدف می‌رسند، بیانگر وجود اراده قوی در آنان است. عبارت سوم: این مورد هم با مفهوم «اراده» همخوانی دارد و هم با مفهوم «هدفمندی»، زیرا اراده باعث می‌شود فرد علی‌رغم محدودیت‌ها و مصدومیت‌ها تا رسیدن به هدف از تلاش دست نکشد و هم به دلیل داشتن این هدف که باعث سربلندی کشورش شود، تحت تأثیر عوامل زودگذر مانند خستگی قرار نگیرد.

نکته

عبارت چهارم: این مورد با مفهوم «**باورها و نظام ارزشی**» همخوانی دارد. باورها اعتقادات قوی و راسخ فرد هستند که موتور محرکه برای دستیابی به اهداف محسوب می‌شوند. این دانش آموز با داشتن باور قوی به رابطه مستقیم تلاش و موفقیت، رفتارش (افزایش ساعت مطالعه) را شکل می‌دهد (تأیید گزینه (۱)). هم‌چنین او ادراک کنترل دارد، چون می‌تواند شرایط را متناسب با خواسته‌اش تغییر دهد (تأیید گزینه (۲))، ولی نمی‌توانیم بگوییم که او دارای ناهماهنگی شناختی است، زیرا رفتار او با باورهایش همخوان است (رد گزینه (۳)). از طرف دیگر، در این عبارت هنوز شکست و موفقیتی اتفاق نیفتاده که فرد دلایل آن را به عاملی نسبت دهد، پس اسنادی در آن وجود ندارد (رد گزینه (۴)). البته اگر این دانش آموز پس از قبولی در کنکور علت آن را به میزان تلاشش نسبت دهد، در آن صورت از اسناد درونی، ناپایدار و قابل کنترل بهره برده است.

درباره وضعیت نگرشی افرادی که در ادامه توصیف می‌شوند، کدام گزینه صحیح است؟

الف) علی می‌داند که برای موفقیت در کنکور باید روزی هشت ساعت درس بخواند اما در عمل، روزی دو ساعت بیشتر مطالعه نمی‌کند و بقیه زمان را به فعالیت‌های غیردرسی می‌پردازد.

ب) سینا باور دارد که تیم فوتبال مورد علاقه او بهترین است و همیشه از آن طرفداری می‌کند، اما وقتی در اکثر بازی‌ها شکست می‌خورند، سینا می‌گوید: «داورها مغرضانه قضاوت می‌کنند.»

۱) نگرش‌های «الف» برخلاف «ب» دارای عنصر شناختی و احساسی بوده، ولی عنصر آمادگی برای عمل در او دیده نمی‌شود.

۲) «ب» همانند «الف» برای رفع حالت ناخوشایند فعلی می‌تواند ابتدا کارکردهای نگرشی خود را کشف کند و سپس آن‌ها را تغییر دهد.

۳) دلیل آزاردهنده بودن «ب» برخلاف «الف» آن است که عامل جهت‌دهنده به رفتار شامل عنصر مبتنی بر احساس بوده است.

۴) با توجه به قاعده‌مند بودن سیستم شناختی می‌توان گفت نیرومندی عناصر مثبت در «الف» بیشتر از عناصر منفی در «ب» است.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۷

درس‌Box

یکی از عوامل نگرشی، ناهماهنگی شناختی است.

از عوامل نگرشی است که باعث بروز رفتار می‌شود.
هرگاه باور ما با رفتار ما هماهنگ نباشد و یا فرد دارای دو شناخت هم‌زمان و در تضاد باشد، دچار ناهماهنگی شناختی می‌شود.
گاهی فرد برای این که دچار ناهماهنگی شناختی نشود، به رفتارها و توجه‌هایی روی می‌آورد تا بین رفتار و شناخت هماهنگی حاصل شود، زیرا ناهماهنگی، ناخوشایند و تنش‌زاست.
برای از بین بردن ناهماهنگی شناختی، فرد می‌تواند دو کار انجام دهد: ۱) رفتار خود را تغییر دهد. ۲) نگرش خود را تغییر دهد.

نکات مهم پیرامون نگرش:

۱) هر نگرش دارای یک عنصر شناختی، یک عنصر احساسی و یک عنصر آمادگی برای عمل است.

۲) نگرش‌های دوران کودکی هماهنگ با نگرش‌های خانواده است. این نگرش‌ها در مدرسه نیز از هماهنگی برخوردار است؛ زیرا مدرسه نیز معمولاً در همان محیط زندگی کودک قرار دارد.

۳) نگرش‌ها در دوران تحصیل دانشگاهی امکان بیشترین تغییر را پیدا می‌کنند.

۴) نگرش‌ها پس از شکل‌گیری، از ثبات بیشتری برخوردار شده و تابع اصل هماهنگی شناختی هستند؛ یعنی در برابر تغییر مقاومت می‌کنند.

۵) برای تغییر نگرش‌ها باید کارکردی را که نگرش‌ها در خدمت آن هستند شناخت و آن را تغییر داد.

۶) مردم نگرش‌هایی را حفظ می‌کنند که با نیازهای آن‌ها جور درمی‌آید.

هرگاه فرد به طور هم‌زمان دارای دو باور متضاد باشد و یا نگرش‌های فرد با رفتارهای او هماهنگ نباشد، می‌گوییم دارای «ناهماهنگی شناختی» است.

در مورد «الف»، علی می‌داند که باید بیشتر درس بخواند (شناخت)، اما رفتارش (انجام فعالیت‌های غیردرسی) با این شناخت در تضاد است. این تضاد یک حالت ناخوشایند ایجاد می‌کند که ناهماهنگی شناختی نام دارد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در مورد «ب»، سینا باور دارد که تیمش بهترین است (شناخت) و از آن طرفداری می‌کند (رفتار)، اما نتایج بازی‌ها (شکست) این باور را در او ایجاد می‌کند که تیم مورد علاقه‌اش بهترین نیست که با باور قبلی او در تضاد است. این وضعیت نیز یک ناهماهنگی شناختی ایجاد می‌کند که سینا برای از بین بردن آن، دلایل شکست تیمش را به داوری مغرضانه نسبت می‌دهد، نه به بازی ضعیف بازیکنان تیم محبوبش. در واقع سینا برای از بین بردن ناهماهنگی شناختی دست به توجیه زده است.

برای رفع ناهماهنگی شناختی فرد می‌تواند نگرش خود را تغییر دهد تا با رفتار یا واقعیت هماهنگ شود. این کار با کشف کارکردهای نگرشی و تغییر آن انجام می‌شود تا فرد احساس آرامش فکری کند؛ بنابراین هم‌علی در مورد کنکور و هم سینا در مورد تیم فوتبال می‌توانند با تغییر نگرش و یا تغییر رفتار خود، ناهماهنگی را حل کنند؛ بنابراین گزینه (۲) درست است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): **نادرست**؛ هر نگرش دارای سه عنصر شناختی، احساسی و آمادگی برای عمل است؛ بنابراین نمی‌توانیم بگوییم که نگرش‌های علی دارای عنصر آمادگی برای عمل نبوده است، هم‌چنان که این نگرش او مطالعه روزی دو ساعت را در او ایجاد کرده است (آمادگی برای عمل).

گزینه (۳): **نادرست**؛ هم نگرش علی و هم نگرش سینا دارای هر سه عنصر شناختی، احساسی و آمادگی برای عمل بوده‌اند؛ پس نمی‌توانیم بگوییم در علی عنصر احساسی وجود نداشته و یا در سینا عنصر احساسی باعث آزاردهنده بودن نگرش او شده، بلکه ناهماهنگی شناختی باعث آزاردهنده بودن موقعیت بوده است.

گزینه (۴): **نادرست**؛ قاعده‌مند بودن سیستم شناختی به این معناست که هر چه تعداد موارد مثبت و یا نیرومندی آن‌ها بیشتر باشد، فرد به انجام آن رفتار تمایل بیشتری خواهد داشت و هر چه تعداد موارد منفی و یا نیرومندی آن‌ها بیشتر شود، احتمال انجام آن رفتار در فرد کاهش می‌یابد. در موقعیت‌های ذکر شده، بروز رفتار «درس خواندن» در علی بیشتر از «طرفداری کردن از تیم محبوب» در سینا نبوده است؛ پس نمی‌توانیم بگوییم که عناصر مثبت پیرامون نگرش علی بیشتر از سینا بوده است.

معلم‌ان در هنگام تدریس، سؤالاتی را مطرح می‌کنند و به دانش‌آموزان می‌گویند در صورت پاسخ‌دادن امتیاز خواهند گرفت. برخی دانش‌آموزان داوطلب شده و پاسخ سؤال را حتی زمانی که به درستی آن مطمئن نیستند مطرح می‌کنند، اما برخی دیگر با وجود دانستن جواب درست، تردید داشته و باور دارند توانایی پاسخ‌دادن به سؤالات ناگهانی معلم را به صورت شفاهی ندارند، در حالی که اگر سؤال به صورت کتبی خواسته شود، قادر به پاسخ‌گویی خواهند بود. به ترتیب عامل مؤثر در پاسخ‌دادن دانش‌آموزان گروه دوم و پاسخ‌دادن دانش‌آموزان گروه اول در کدام گزینه درست است؟

- (۱) نبود ادراک کارایی - مانع تصمیم‌گیری: کوچک‌شمردن
- (۲) مانع کوچک‌شمردن خود - نوع انگیزه: درونی
- (۳) نبود انگیزه بیرونی - مانع تصمیم‌گیری: اعتماد افراطی
- (۴) فقدان ادراک کنترل - ملاک تصمیم‌گیری: مزیت

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۶ و ۷

موانع تصمیم‌گیری:

گاهی مراحل تصمیم‌گیری به درستی انجام نمی‌شود و تحت تأثیر روش‌های غلط، نتایج منفی به بار می‌آورند. برخی از این موانع تصمیم‌گیری درست در جدول زیر آمده است:

موانع تصمیم‌گیری	توضیح
سوگیری تأیید	فرد تنها از اطلاعاتی استفاده می‌کند که دیدگاهش را تأیید کند و شواهدی را که با دیدگاه او مخالف است، کنار می‌گذارد.
اعتماد افراطی	فرد به قضاوت‌ها و روش‌های تصمیم‌گیری خود اعتماد بیش از حد دارد.
کوچک‌شمردن خود	<ul style="list-style-type: none"> ● دست کم گرفتن خود، عصبانی بودن، ترس بودن و اعتمادبه‌نفس پایین مانع تصمیم‌گیری درست می‌شود. ● بسیاری از تصمیم‌گیری‌های مهم، علاوه بر دانش لازم، به اعتمادبه‌نفس قوی نیاز دارند.
کنترل‌نکردن هیجانات	<ul style="list-style-type: none"> ● افراد مختلف، واکنش‌های هیجانی مختلفی را در ما ایجاد می‌کنند. ● واکنش‌های عاطفی، به دلیل زودگذر بودن نمی‌تواند ملاک تصمیم‌گیری باشد. ● افرادی که قادر به کنترل هیجانات خویش نباشند، به طور مداوم با شکست در تصمیم‌گیری روبه‌رو می‌شوند.

ادراک کارایی: زمانی که دانش و مهارت لازم در انجام‌دادن کاری را در خود بیابیم.

ادراک کنترل: زمانی که احساس کنیم می‌توانیم با رفتارهای گوناگون محیط را در کنترل خود گرفته و پیامدهای ناخوشایند را از خود دور کنیم.

ادراک کنترل و کارایی زمانی سازنده است که با شواهد محیطی هماهنگ باشد و در صورت ناهماهنگی، نوعی ادراک کنترل و کارایی کاذب ایجاد می‌شود که مانع بروز رفتار است.

گروه دوم:

زمانی که فرد این تصور را از توانایی خود دارد که کارایی لازم را دارد و می‌تواند از پس انجام کاری برآید، یعنی دانش و مهارت لازم در انجام آن کار را در خود بیابد، دست به اقدام می‌زند، به این عامل مؤثر در رفتار «ادراک کارایی» گفته می‌شود. دانش‌آموزانی که احساس می‌کنند توانایی پاسخ‌دادن به سؤال دبیر را به صورت کتبی دارند به دلیل وجود ادراک کارایی است، ولی زمانی که علی‌رغم وجود ادراک کارایی احساس می‌کنند قادر به پاسخ‌دادن در شرایط شفاهی نیستند، به این دلیل است که فکر می‌کنند قادر به کنترل شرایط نیستند و اگر معلم یا دانش‌آموزان واکنشی نامناسب و ناخوشایند نشان دهند، او قادر به کنترل شرایط نخواهد بود؛ پس دارای «ادراک کنترل» نیستند. از طرف دیگر آن‌ها اعتمادبه‌نفس لازم برای پاسخ‌گویی را نداشته‌اند، پس مانع «کوچک‌شمردن» در آن‌ها دیده می‌شود (تأیید گزینه‌های (۲) و (۴)).

درس‌Box

نکته

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گروه اول:

کسانی که اطمینان کافی به درستی پاسخ خود ندارند، ولی پاسخ می‌دهند به دلیل احتمال گرفتن امتیاز از معلم است که این موضوع بیانگر «انگیزه بیرونی» در این دانش‌آموزان است. از طرف دیگر، ملاک تصمیم‌گیری آن‌ها «مزیتی» است که امکان دارد آن را کسب کنند (تأیید گزینه (۴)).

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): دانش‌آموزان گروه دوم ادراک کارایی دارند؛ یعنی دانش پاسخ‌دادن به سؤال را دارند، ولی صرفاً توانایی پاسخ‌گویی در شرایط شفاهی را در خود نمی‌یابند، چون فکر می‌کنند توان دور کردن شرایط ناگوار احتمالی را ندارند (عدم ادراک کنترل). ضمناً دانش‌آموزان گروه اول اعتماد به نفس لازم برای پاسخ‌گویی به سؤال را داشته‌اند، پس مانع کوچک‌شمردن در گروه دوم ممکن است وجود داشته باشد، ولی در گروه اول وجود ندارد.

گزینه (۲): قسمت اول این گزینه درست است، ولی نوع انگیزه در گروه اول بیرونی بوده است.

گزینه (۳): قسمت اول این گزینه نادرست است، چون هر دو گروه دارای انگیزه بیرونی بوده‌اند.

با توجه به عبارت زیر، کدام مورد در خصوص محسن درست است؟

«محسن پس از شکست در مسابقه اولش در مرحله نیمه‌نهایی معتقد بود امروز شانس با او یار نبوده است، اما بعد از شکست دوم به یکی از هم‌تیمی‌هایش گفت: «گویا ضعیف‌شدن عضلاتم پس از بیماری اخیری که گرفته‌ام، تأثیر خودش را گذاشته و باید فکر گرفتن مدال و قهرمانی را از سرم بیرون کنم.»

۱) اسناد محسن از بیرونی ناپایدار غیر قابل کنترل به درونی پایدار غیر قابل کنترل تغییر یافته و انگیزه‌اش بیرونی بوده است.

۲) اسناد محسن از بیرونی ناپایدار غیر قابل کنترل به درونی پایدار غیر قابل کنترل تغییر یافته و انگیزه‌اش درونی بوده است.

۳) اسناد محسن از درونی پایدار غیر قابل کنترل به بیرونی ناپایدار غیر قابل کنترل و انگیزه‌اش از درونی به بیرونی تغییر یافته است.

۴) اسناد محسن از درونی ناپایدار غیر قابل کنترل به درونی پایدار غیر قابل کنترل و انگیزه‌اش از بیرونی به درونی تغییر یافته است.

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبث: درس ۷

درس‌Box

اسناد: به معنای نسبت‌دادن موفقیت و یا شکست خود به دلایل زیربنایی آن است.

در اسناد به سه عامل توجه می‌شود:

اگر فرد علت موفقیت یا شکست را خودش بداند و به ویژگی‌های خودش نسبت دهد، اسناد او درونی است و اگر علت موفقیت یا شکست را عواملی غیر از خودش بداند، اسناد او بیرونی است.	۱) درونی - بیرونی
اگر فرد علت موفقیت یا شکست را به عواملی نسبت دهد که خارج از اختیارات اوست و نمی‌تواند در آن دخل و تصرفی داشته باشد، اسناد او غیر قابل کنترل و اگر به عواملی نسبت دهد که تحت کنترل و در اختیار اوست، اسناد او قابل کنترل است.	۲) قابل کنترل - غیر قابل کنترل
اگر فرد علت موفقیت یا شکست خود را به عواملی نسبت دهد که دائمی است و نمی‌توان در آن تغییری ایجاد کرد، اسناد او پایدار و اگر به عواملی نسبت دهد که گذرا و مقطعی است و می‌تواند آن را تغییر دهد، اسناد او ناپایدار است.	۳) پایدار - ناپایدار

نکته

- برای موفقیت در هر کاری فرد باید به عواملی توجه کند که (۱) در کنترل خود فرد باشد؛ (۲) به عوامل ناپایدار مربوط کند؛ (۳) به عوامل درونی مانند تلاش نسبت دهد.
- وقتی یادگیرندگان، شکست را به چیزی نسبت می‌دهند که نمی‌توانند آن را کنترل کنند (مانند توانایی پایین یا دشواری تکلیف)، انگیزه بسیار کمی برای جبران آن خواهند داشت.
- کسانی که شکست را به عوامل پایدار مانند استعداد و دشواری تکلیف نسبت می‌دهند، دچار یأس و دلسردی برای شرکت در مسابقات بعدی می‌شوند.

پاسخ خیلی تشریحی

در شکست اول، محسن دلیل را «شانس» دانسته است. شانس عامل بیرونی، ناپایدار، غیر قابل کنترل است، ولی در شکست دوم، دلیل آن را ضعف عضلانی ناشی از بیماری‌اش می‌داند، پس اسناد او درونی است و از آنجایی که او به این بیماری به گونه‌ای نگاه می‌کند که دیگر قابل درمان نیست و باید فکر موفقیت را از سر بیرون کند، نشان می‌دهد که این عارضه برای او پایدار و غیر قابل کنترل تلقی شده است.

ضمناً انگیزه او برای انجام مسابقات، گرفتن مدال و قهرمان شدن بوده است، پس انگیزه‌اش «بیرونی» بوده است.

در مواجهه با بیماری‌های دشواری مانند برخی از انواع سرطان، علی‌رغم روندهای درمانی طولانی، پرهزینه و دشوار، احتمال بهبود بیماری وجود دارد، ولی متأسفانه برخی مبتلایان پس از طی بخشی از مسیر درمان و مشاهده نکردن علائم بهبودی، ناامید شده و تصمیم می‌گیرند روند درمان را قطع کنند. تصمیم این بیماران به ترک درمان، ناشی از کدام عامل نگرشی است؟

- (۱) تغییر اسناد از بیرونی و ناپایدار به درونی پایدار
- (۲) درماندگی آموخته‌شده ناشی از عدم ادراک کنترل
- (۳) شکل‌گیری ادراک کنترل و کارایی کاذب به دلیل عدم حمایت اجتماعی
- (۴) درماندگی واقعی به دلیل شکل‌گیری باورهای غلط

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۷

درس‌Box

درماندگی آموخته‌شده: یکی از عوامل نگرشی است که مانع بروز رفتار می‌شود.

درماندگی آموخته‌شده

حالتی است که در آن فرد به این باور می‌رسد که ناتوان است و نمی‌تواند بر محیط خود کنترلی داشته باشد. در این حالت فرد واقعاً ناتوان نیست، ولی یاد گرفته است که ناتوان است؛ در نتیجه انگیزه عمل در او به وجود نمی‌آید و تلاشی نمی‌کند.

در این موقعیت فرد به این باور می‌رسد که پیامدها و نتایج کار هیچ ربطی با تلاش و کار او ندارد و مستقل از عمل او است.

در درماندگی آموخته‌شده فرد به این باور منفی می‌رسد که هیچ کاری از دستش بر نمی‌آید تا موقعیت ناگوارش را تغییر دهد؛ در نتیجه این اعتقاد در فرد ایجاد می‌شود که رویدادها در کنترل او نیستند؛ بنابراین فرد در شرایط پیش روی خود ادراک کنترل ندارد.

- نتایج درماندگی آموخته‌شده عبارت‌اند از:
- (۱) فرد اطمینان به خود را از دست می‌دهد.
 - (۲) به ناتوانی خود اذعان می‌کند.
 - (۳) توان حرکت و خلاقیت از او سلب می‌شود.
 - (۴) به موجودی بی‌تحرک و خنثی تبدیل می‌شود.
 - (۵) احساس می‌کند کنترل اوضاع از دستش خارج شده است.

در پدیده «درماندگی آموخته‌شده» دو مؤلفه دیده می‌شود: (۱) فرد به واقع درمانده نیست و با تلاش و حرکت، شانس تغییر شرایط را دارد. (۲) با توجه به تجربه مکرر عدم توانایی در تغییر شرایط (عدم ادراک کنترل) فرد می‌آموزد که توانایی تغییر دادن شرایط را نداشته و تلاش و رفتار خود را قطع می‌کند.

این همان فرایندی است که برای این دسته از مبتلایان اتفاق افتاده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): در این موقعیت بیماران عدم درمان خود را به چیزی نسبت نداده‌اند؛ بنابراین اسنادی صورت نگرفته است.

گزینه (۳): عدم حمایت اجتماعی از عواملی است که باعث ایجاد باورهای منفی می‌شود، در حالی که ادراک کارایی و کنترل کاذب در موقعیتی ایجاد می‌شود که ادراک کارایی فرد با شواهد محیطی سازگار نباشد، در حالی که در این موقعیت عدم ادراک کارایی و کنترل فرد با شواهد محیطی تقریباً سازگار است.

گزینه (۴): در این افراد احساس درماندگی واقعی نیست، چون در صورت سؤال به درمان‌پذیر بودن آن اشاره شده است. ضمناً این احساس درماندگی در نتیجه بیماری و طولانی بودن دوره درمان ایجاد می‌شود، نه به دلیل باورهای غلط.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

● عَيْنِ الْأَنْسَبِ لِلْجَوَابِ عَنِ التَّرْجُمَةِ أَوْ الْمَفْهُومِ مِنْ أَوْ إِلَى الْعَرَبِيَّةِ (٨١ - ٨٩):

﴿وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَمْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ أُولَئِكَ سَوْفَ يُؤْتِيهِمْ أَجْرَهُمْ﴾: ٨١

- ١) و آنان که به خدا و پیامبرانش ایمان آوردند در حالی که میان کسی از آنها فرق نگذاشته‌اند، پاداششان به آنان داده خواهد شد.
- ٢) و کسانی که به خدا و فرستادگانش ایمان آورده و میان هیچ‌یک از آنان فرق نگذاشتند، [خدا] مزدهایشان را به آنها خواهد داد.
- ٣) و کسانی که به خداوند و فرستادگان او ایمان بیاورند در صورتی که میان هیچ‌یک از آنان فرق نگذارند، [خداوند] پاداش آنها را خواهد داد.
- ٤) آنان که به خداوند و پیامبرانش ایمان آورده‌اند و بین هیچ‌کدام فرق نگذاشته‌اند، [الله] مزدهایشان را به آنان خواهد بخشید.

مشاوره در آزمون‌ها غالباً سؤال اول عربی یکی از آیات قرآن داخل کتاب هست، پس حتماً از قبل معنای آیات رو با دقت یاد بگیرید، چون گاهی ممکنه نکاتی داشته باشن که نیاز به بررسی‌شدن قبل از آزمون دارند.

پاسخ: گزینه ٢

زیرمبدا: عربی یازدهم - درس ٦

«أَجْر» جمع یا مفرد؟ / حواست به «أَحَدٍ مِنْهُمْ» باشه.

درسی Box

١) ساختار «لَمْ + مضارع» معادل ماضی منفی (ساده یا نقلی) است.

مثال «لَمْ يَجِدْ»: نیافت ✓ نیافته است ✓

در این تست، فعل «لَمْ يُفَرِّقُوا» معادل ماضی منفی و به معنی «فرق نگذاشتند» است.

٢) ساختار «سَوْفَ یا سَوْفَ + مضارع» معادل مستقبل (آینده) است.

مثال سَيَذْهَبُ: خواهد رفت

سَوْفَ يَنْجَحُ: موفق خواهد شد

در این تست، فعل «سَوْفَ يُؤْتِي» معادل مستقبل و به معنی «خواهد داد» است.

کلمات مهم: «الَّذِينَ آمَنُوا»: کسانی که ایمان آوردند، «رُسُلِهِ»: فرستادگانش، «لَمْ يُفَرِّقُوا»: فرق نگذاشتند، «بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ»: میان هیچ‌یک از آنان، «سَوْفَ يُؤْتِيهِمْ»: به آنها خواهد داد، «أَجْرَهُمْ»: مزدهایشان
خطاهای سایر گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه ١): در حالی که (ترجمه درستی برای «و» نیست، چون «و» در این جا «حالیّه» نیست). - پاداششان «أَجْر» جمع است، ولی «پاداش» مفرد است. - داده خواهد شد (به فعل «سَوْفَ يُؤْتِي» ضمیر مفعولی «هم» چسبیده است، در نتیجه این فعل معلوم است نه مجهول، ولی «داده خواهد شد» مجهول است).

گزینه ٣): ایمان بیاورند «آمَنُوا» ماضی است، ولی «ایمان بیاورند» مضارع التزامی است. - در صورتی که (ترجمه درستی برای «و» نیست). - فرق نگذارند «لَمْ يُفَرِّقُوا» معادل ماضی منفی است، ولی «فرق نگذارند» مضارع التزامی است. - پاداش (مانند گزینه ١))
گزینه ٤): «مِنْهُمْ» از آنان «ترجمه نشده است.

﴿وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَلَمْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ أُولَئِكَ سَوْفَ يُؤْتِيهِمْ أَجْرَهُمْ...﴾ النَّسَاء: ١٥٢

(عربی، زبان قرآن ٢) - تمرین صفحه ٨٥ کتاب درسی)

کتاب
درسی

«أَيُّهَا الطَّالِبُ الْمُجْتَهِدُ، أَطْلُبُ الْعُلُومَ النَّافِعَاتِ الَّتِي تُنِيرُ قَلْبَكَ وَعَقْلَكَ، فَإِنَّ السَّدَادَ فِي الْقَوْلِ وَالْعَمَلَ لَا يَكُونُ إِلَّا بِالْعِلْمِ وَالْإِيمَانِ!»:

- ۱) ای دانش‌آموز کوشا، دانش‌های مفید را بخواه تا قلب و خردت روشن شوند، زیرا درستی در گفتار و کردار تنها با علم و ایمان ممکن است!
- ۲) ای دانش‌آموز تلاشگر، در پی دانش‌های سودمندی باش که دل و عقلت را روشن می‌سازند، زیرا ثبات در گفتار و کردار جز با علم و ایمان به دست نمی‌آید!
- ۳) ای دانش‌آموز تلاشگر، دانش‌هایی سودمند را طلب کن که جان و دلت را روشن نمایند، چراکه ثبات در گفتار و کردار تنها با علم و ایمان است!
- ۴) ای دانش‌آموز کوشا، دانش‌های سودمندی را طلب کن که دل و عقلت را روشن می‌کنند، زیرا درستی در گفتار و کردار جز با علم و ایمان نمی‌باشد!

مشاوره در سؤالات ترجمه تک‌عبارتی بهتر است ابتدا گزینه‌ها را به شکل عمودی با هم مقایسه کنید و بعد از این که یک تفاوت بین گزینه‌ها پیدا کردید، به سراغ معادل عربی آن کلمه رفته و ردّ گزینه کنید، سپس این کار را با سایر گزینه‌ها ادامه دهید تا زمانی که گزینه صحیح مشخص شود.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبث: عربی دوازدهم - درس‌های ۴ و ۵

«لا یكون» یعنی چی؟ / «الَّتِي» یعنی چی؟

Hint

کوتی

۱) هرگاه در عبارتی «فعل + اسم منصوب» داشته باشیم، می‌توانیم بگوییم آن اسم، مفعول است (به شرطی که قید نباشد) و در نتیجه فعل جمله معلوم است نه مجهول، زیرا فعلی که مفعول داشته باشد غالباً معلوم است. بنابراین آن فعل را به شکل معلوم و متعدی ترجمه می‌کنیم و آن اسم را به شکل مفعول به همراه «را» می‌آوریم.

حال اگر «فعل + اسم مرفوع» داشته باشیم، مطمئناً آن اسم، مفعول نیست و نباید به همراه «را» ترجمه شود!

مثال «تُنقذ حیاتها»: زندگی آن‌ها را نجات می‌دهد ✓ زندگی آن‌ها نجات می‌یابد ✗

«تُنقذ حیاتها»: زندگی آن‌ها نجات می‌یابد ✓ زندگی آن‌ها را نجات می‌دهد ✗

در این تست، کلمه «قَلْب» بعد از فعل «تُنِيرُ» آمده و منصوب است، در نتیجه مفعول است و ترجمه آن به شکل «قلبت را نورانی می‌کند» صحیح است نه «قلبت نورانی می‌شود».

۲) در ترجمه ساختار «اسم ال‌دار + الّذی، الّتی، الّذین و ...» به نکات زیر توجه کنید:
الف) اسم «ال‌دار» که یک اسم معرفه است را می‌توانیم شبیه به نکره‌ها با «ی» ترجمه کنیم.

ب) «الّذی، الّتی، الّذین و ...» را به شکل «که» ترجمه می‌کنیم نه «کسی که / کسانی که»

مثال «البحر الّذی»: دریایی که ... ✓ دریا که ... ✓

در این تست، عبارت «الْعُلُومَ النَّافِعَاتِ الَّتِي» را به شکل «دانش‌های سودمندی که» ترجمه می‌کنیم.

کلمات مهم: «أَيُّهَا الطَّالِبُ الْمُجْتَهِدُ»: ای دانش‌آموز کوشا، «أَطْلُبُ»: طلب کن، «الْعُلُومَ النَّافِعَاتِ الَّتِي»: دانش‌های سودمندی که، «تُنِيرُ»: روشن می‌کنند، «قَلْبَكَ وَعَقْلَكَ»: دل و عقلت را، «فَإِنَّ»: زیرا، «السَّدَادَ»: درستی، «لَا يَكُونُ إِلَّا بِالْعِلْمِ وَالْإِيمَانِ»: جز با علم و ایمان نمی‌باشد

خطاهای سایر گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه ۱): تا قلب و خردت روشن شوند (اولاً «الَّتِي» به معنی «که» است نه «تا»، ثانیاً «تُنِيرُ» معلوم است، ولی «روشن شوند» مجهول است. ضمناً منصوب‌بودن «قَلْب» نشان می‌دهد که این کلمه، مفعول فعل «تُنِيرُ» است، ولی به شکل مفعول ترجمه نشده است.) - ممکن است («لا یكون» به معنی «نمی‌باشد» است و اصلاً به معنی «ممکن بودن» نیست!)

گزینه ۲): دانش‌آموز تلاشگر (در «الطَّالِبُ الْمُجْتَهِدُ» هیچ ضمیری به کار نرفته است، پس ضمیر «م» اضافی است.) - در پی ... باش (فعل «أَطْلُبُ: بخواه» به این معنی نیست.) - ثبات (معادل صحیحی برای «السَّدَاد» نیست.) - به دست نمی‌آید (معادل صحیحی برای «لا یكون» نیست.)

گزینه ۳): جان (ترجمه درستی برای «عقل» نیست.) - روشن نمایند (دلیلی ندارد که در این عبارت، فعل «تُنِيرُ» را به شکل مضارع التزامی ترجمه کنیم، بلکه مضارع اخباری صحیح است.) - ثبات (مانند گزینه ۲)

«في أيامي الدراسية شاركت في برنامج تعليمي جديد يساعد الطلاب مساعدة على تعلم اللغة العربية بطريقة مبتكرة»:

- ۱) در روزهای تحصیل در برنامه آموزشی جدیدی شرکت کردم که به دانش آموزان در یادگیری زبان عربی به روشی نو قطعاً کمک می کرد!
- ۲) در دوران مدرسه در برنامه های آموزشی نوینی شرکت کردم که به آموزش زبان عربی به دانش آموزان به روشی خلاقانه کمک شایانی می کند!
- ۳) در روزهای تحصیل خود در برنامه آموزشی جدیدی شرکت کردم، زیرا بی شک در روش یادگیری زبان عربی به دانش آموزان حتماً کمک می کرد!
- ۴) در روزهای درسی در برنامه های آموزشی و جدید شرکت کرده بودم که با روشی مبتکرانه به دانش آموزان در یادگیری زبان عربی کمک می کرد!

مشاوره در سؤالات ترجمه تک عبارتی بهتر است ابتدا گزینه ها را به شکل عمودی با هم مقایسه کنید و بعد از این که یک تفاوت بین گزینه ها پیدا کردید، به سراغ معادل عربی آن کلمه رفته و رد گزینه کنید، سپس این کار را با سایر گزینه ها ادامه دهید تا زمانی که گزینه صحیح مشخص شود.

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبث: ترکیبی - عربی یازدهم - درس ۵ / عربی دوازدهم - درس ۴

«مبتكرة» صفت کدوم کلمه ست؟ / حواست به ضمیرهای جمله باشه.

Hint

درباره Box

۱) گاهی وقتها، فعلها به خاطر ساختار و شرایطی که در جمله وجود دارد، ترجمه شان تغییر می کند. این مورد معمولاً از چشم بسیاری از دانش آموزان دور می ماند. تسلط بر این ساختارهای ساده می تواند کلید حل برخی سؤالات ظاهراً سخت باشد.

[فعل ماضی + ... فعل مضارع ← فعل دوم معمولاً به صورت ماضی استمراری ترجمه می شود.]

مثال

رَأَيْتُ طِفْلاً صَغِيراً يَلْعَبُ فِي السَّاحَةِ. ← کودک کوچکی را دیدم که در حیاط بازی می کرد.
فعل ماضی فعل مضارع ماضی استمراری

[فعل ماضی + ... فعل ماضی ← فعل دوم به صورت ماضی بعید یا ماضی ساده ترجمه می شود.]

مثال

خَرَجَ التَّلَامِيزُ مِنَ الصَّفِّ وَ هُمْ تَعَلَّمُوا دَرُوسَهُمْ؛ دَانِشْ آمُوزَانْ از کلاس خارج شدند در حالی که درس هایشان را یاد گرفته بودند (= یاد گرفتند).
ماضی ماضی ماضی بعید

در این تست، فعل «يُسَاعِدُ: کمک می کند» مضارع است، ولی چون قبلش فعل ماضی «شارکت» به کار رفته است، آن را به شکل ماضی استمراری (کمک می کرد) ترجمه می کنیم.

۲) در جملات عربی گاهی یک فعل به کار می رود و در ادامه جمله، مصدر همان فعل نیز نوشته می شود. به این مصدر **مفعول مطلق** گفته می شود. حال اگر بعد از این مصدر، صفت، مضاف الیه و یا جمله وصفیه به کار برود، به آن **مفعول مطلق نوعی** می گوئیم و اگر بعد از مصدر، صفت، مضاف الیه و یا جمله وصفیه به کار نرفته باشد، به آن **مفعول مطلق تأکیدی** می گوئیم. مصدر مفعول مطلق را هرگز نباید به شکل مصدر ترجمه کنیم و باید به جای آن از قیدهایی مناسب استفاده کنیم.

ترجمه مفعول مطلق تأکیدی ← برای ترجمه مفعول مطلق تأکیدی خود مصدر را ترجمه نمی کنیم و به جای آن باید از قیدهایی تأکیدی مانند «قطعاً، حتماً، بی شک، بی گمان و ...» استفاده کنیم. ضمناً این قیدها را بر سر فعلی می آوریم که مصدرش آمده است تا نشان دهیم فقط بر همان فعل تأکید شده است.

مثال «بتعایش مع الآخرين تعایشاً»:

با دیگران همزیستی می کند * («تعایشاً» اصلاً ترجمه نشده است).

با دیگران قطعاً همزیستی می کند ✓

با دیگران همزیستی می کند همزیستی کردنی * («تعایشاً» به شکل مصدر ترجمه شده است!)

در این تست، «مُسَاعِدَةٌ» مصدر فعل «يُسَاعِدُ» و مفعول مطلق تأکیدی است؛ در نتیجه آن را به شکل «قطعاً» ترجمه می کنیم.

کلمات مهم: «في أيامي الدّراسيّة»: در روزهای تحصیلم، «شارکت»: شرکت کردم، «في برنامج تعليمي جديد»: در برنامه آموزشی جدیدی، «يساعد»: کمک می‌کرد، «مساعدة»: قطعاً، «على تعلّم اللّغة العربيّة»: در یادگیری زبان عربی، «بطريقة مبتكرة»: به روشی نو خطاهای سایر گزینه‌ها:

✓ پاسخ خیلی تشریحی

گزینه (۲): دوران مدرسه («مدرسه» ترجمه درستی برای «الدّراسيّة» نیست، ضمناً ضمیر «ي» در «أيامي» ترجمه نشده است). - برنامه‌های («برنامج» مفرد است نه جمع). - کمک شایانی می‌کند («مساعدة» مفعول مطلق تأکیدی است، پس باید به شکل قید تأکید ترجمه شود، ولی در این عبارت، به این شکل ترجمه نشده است).
گزینه (۳): زیرا (اضافی است). - دانش‌آموزان نوین («مبتكرة» صفت «طريقة» است نه «الطلاب».)
گزینه (۴): در روزهای درسی (ضمیر «ي» در «أيامي» ترجمه نشده است). - شرکت کرده بودم («شارکت» معادل ماضی ساده است نه ماضی بعید). - کلمه «مساعدة» اصلاً ترجمه نشده است.

«المُتَشَانِمُ يَظُنُّ أَنَّ الحَيَاةَ لَا قِيَمَةَ لَهَا أَمَّا الْمُتَفَانِلُ فَيَرَى أَنَّهَا مُسْتَمْرَةٌ وَ مَلِيئَةٌ بِالْفُرْصِ الْجَمِيلَةِ»:

- (۱) بدبین می‌پندارد که زندگی هیچ ارزشی ندارد، اما خوش‌بین معتقد است که [زندگی] پیوسته و سرشار از فرصت و زیبایی می‌باشد!
- (۲) بدبین گمان دارد که زندگی اصلاً ارزشی ندارد در حالی که خوش‌بین [زندگی] را مداوم و لبریز از فرصت‌های زیبا می‌داند!
- (۳) گمان بدبین این است که زندگی هیچ ارزشی ندارد و خوش‌بین آن را ادامه‌دار و پر از فرصت و زیبایی می‌بیند!
- (۴) بدبین می‌پندارد که زندگی هیچ ارزشی ندارد، ولی خوش‌بین می‌پندارد که [زندگی] ادامه‌دار و سرشار از فرصت‌های زیباست!

مشاوره در سؤالات ترجمه تک‌عبارتی بهتر است ابتدا گزینه‌ها را به شکل عمودی با هم مقایسه کنید و بعد از این که یک تفاوت بین گزینه‌ها پیدا کردید، به سراغ معادل عربی آن کلمه رفته و رد گزینه کنید، سپس این کار را با سایر گزینه‌ها ادامه دهید تا زمانی که گزینه صحیح مشخص شود.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبست: عربی دوازدهم - درس ۴

«الْفُرْصُ» جَمْعُهُ یَا مَفْرُودٌ؟ / «أَمَّا» یعنی چی؟

کارت‌های یادداشت

حرف «لا» در ساختار «لا + اسمی که فقط آخرش یک فتحه (-) دارد (بدون «ال»، بدون تنوین)» از نوع نفی جنس است و به شکل «هیچ...ی نیست» ترجمه می‌شود.

مثال «لا وسیلةَ هُنا»: هیچ وسیله‌ای این‌جا نیست (وجود ندارد).

وقتی بعد از «لای نفی جنس» در ادامه جمله، حرف «لِ» به کار برود، این لام معنای مالکیت دارد و به دو شیوه می‌توانیم جمله را ترجمه کنیم:

(۱) هیچ ... برای ... + نیست

(۲) هیچ ... ندارم (نداری، ندارد ...)

مثال «لا حلَّ لنا»: هیچ چاره‌ای برای ما نیست. ✓ هیچ چاره‌ای نداریم. ✓

در این تست، «لا قیمة لها» یعنی «هیچ ارزشی ندارد».

کلمات مهم: «المُتَشَانِمُ»: بدبین، «يَظُنُّ أَنَّ»: می‌پندارد که، «الحياة»: زندگی، «لا قیمة لها»: هیچ ارزشی ندارد، اصلاً ارزشی ندارد، «المتفائل»: خوش‌بین، «یری»: می‌پندارد، می‌بیند، «أنها»: که آن (زندگی)، «مستمرة»: ادامه‌دار، «ملیئة به»: سرشار از، «الفرص الجميلة»: فرصت‌های زیبا
خطاهای سایر گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): معتقد است (معادل صحیحی برای «یری» نیست). - فرصت و زیبایی (ولاً «الفرص» جمع است نه مفرد، ثانیاً «الجميلة» به معنی «زیبا» است نه «زیبایی» و صفت «الفرص» است، پس نباید قبلش از حرف «و» استفاده کنیم.)

گزینه (۲): در حالی که (معادل «أما» نیست).

گزینه (۳): گمان («يظنّ» فعل است، ولی «گمان» اسم است). - و (معادل «أما» نیست). - فرصت و زیبایی (مانند گزینه (۱))

«لِيُطْعِمَ ذُو التَّعْمَةِ الْمَسْكِينِ وَلَا يَغْفُلَ عَنْ نَجْدَتِهِ فِي شِدَائِدِ الدَّهْرِ فَإِنَّ مَنْ يَفْرَحَ عَنِ الْمَكْرُوبِ يُكْرِمَهُ اللَّهُ»:

- ۱) توانگر، نیازمند را سیر می‌کند و در روزهای سختی از یاری او غافل نمی‌شود که اگر کسی یک گرفتاری را برطرف کند، خدا او را گرامی می‌دارد!
- ۲) دارا باید نیازمند را اطعام کند و از حمایت‌کردنش در سختی‌های روزگار غافل نشود، زیرا هر که از گرفتاران گره‌گشایی کند، خدا او را گرامی می‌دارد!
- ۳) صاحب نعمت باید از غذایش به نیازمند بدهد و در سختی‌های روزگار از حمایتش نباید غافل شود، زیرا هر کس از گرفتاری گره‌گشایی کند، خدا او را بزرگ می‌دارد!
- ۴) باید که توانگر به نیازمند غذا بدهد و در سختی‌های روزگار نباید از یاری‌اش غفلت کند، پس هر کس از گرفتار گره‌گشایی کند، خدا او را گرامی می‌دارد!

مشاوره در سؤالات ترجمه تک‌عبارتی بهتر است ابتدا گزینه‌ها را به شکل عمودی با هم مقایسه کنید و بعد از این که یک تفاوت بین گزینه‌ها پیدا کردید، به سراغ معادل عربی آن کلمه رفته و رد گزینه کنید، سپس این کار را با سایر گزینه‌ها ادامه دهید تا زمانی که گزینه صحیح مشخص شود.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبست: عربی یازدهم - درس ۶

«لِيُطْعِمَ» یعنی چی؟ / «الْمَكْرُوبِ» یعنی چی؟

Hint

کرتی Box

حرف «لِ» تأثیرات مهمی در ترجمه کلمات دارد.

لِ + مضارع (مجزوم) ← باید + مضارع التزامی

مثال لِيُنْصَاعِدَ مَظْلُومِي الْعَالَمِ ← باید به مظلومان جهان کمک کنیم.

لِ + مضارع (منصوب) ← تا، برای این که + مضارع التزامی

مثال ذَهَبْتُ إِلَى الْمَكْتَبَةِ لِأُدْرِسَ ← به کتابخانه رفتم تا درس بخوانم.

کلمات مهم: «لِيُطْعِمَ»: باید غذا بدهد، «ذُو التَّعْمَةِ»: توانگر، «الْمَسْكِينِ»: نیازمند، «لَا يَغْفُلَ»: نباید غفلت کند، «عَنْ نَجْدَتِهِ»: از یاری‌اش، «فِي شِدَائِدِ الدَّهْرِ»: در سختی‌های روزگار، «مَنْ يَفْرَحُ عَنِ الْمَكْرُوبِ»: هر کس از گرفتار گره‌گشایی کند، «يُكْرِمَهُ اللَّهُ»: خدا او را گرامی می‌دارد
خطاهای سایر گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): سیر می‌کند («لِيُطْعِمَ» یعنی «باید سیر کند»). - روزهای سختی («شِدَائِدِ الدَّهْرِ» ترکیب اضافی است نه وصفی و به معنای «سختی‌های روزگار» است). - غافل نمی‌شود («لَا يَغْفُلَ» فعل نهی است نه مضارع منفی، در نتیجه باید به شکل دستوری ترجمه شود، پس «نبايد غفلت کند» صحیح است). - اگر (اضافی است). - یک گرفتاری («الْمَكْرُوبِ» یعنی «گرفتار»، ولی «گرفتاری» مصدر است).

گزینه (۲): گرفتاران («الْمَكْرُوبِ» مفرد است نه جمع).

گزینه (۳): غذایش (معادل «طعامه» است، ولی در این عبارت، چنین کلمه‌ای نداریم). - گرفتاری («الْمَكْرُوبِ» معرفه است، ولی «گرفتاری» نکره است).

- (۱) اعزم على الالتزام بالصدق لعلك تتخلص من ذنوبك الأخرى: تصمیم به پایبندی به راستگویی بگیر تا از گناهان دیگر خلاص شوی!
- (۲) كان القمر قد اختفى خلف الغيوم ولكن إختفاؤه لن يدوم دواماً: ماه پشت ابرها مخفی شده بود، ولی این پنهان شدن قطعاً دوام ندارد!
- (۳) من حاسبت نفسه قبل أن يحاسب، يُنقذ نفسه من العذاب: هر که خود را حسابرسی کند، پیش از آن که حسابرسی شود، خود را از عذاب نجات می‌دهد!
- (۴) لا تلجأ إلى غير الله فإنه خير من يحميك عن الدلة: به غیر خدا پناه نبر، زیرا او بهترین کسی است که تو را از لغزش‌ها محافظت می‌کند!

مشاوره برای حل کردن این نوع تست‌ها به تمرین و تکرار زیادی نیاز دارید، پس حتماً قبل از آزمون‌ها برای تمرین کردن این مدل تست‌ها وقت کافی بگذارید. این تست‌ها کمی وقت‌گیر هستند، ولی غالباً نباید بیشتر از یک دقیقه وقتتان را بگیرند.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبث: عربی دوازدهم - درس‌های ۴ و ۵

سریعاً ترجمه تمام کلمات رو بررسی کن!

درسی Box

- (۱) ساختار «لن + مضارع» معادل مستقبل منفی است.
مثال «لن يحصل عليها»: آن را به دست نخواهد آورد.
 در گزینه (۲)، «لن يدوم» به معنی «دوام نخواهد داشت» است.
 (۲) در جملات شرطی می‌توانیم فعل‌های ماضی را به شکل مضارع هم ترجمه کنیم، اما اگر فعلی مضارع باشد، اجازه نداریم آن را به شکل ماضی ترجمه کنیم.

- مثال** «من حاولت نجح»: هر کس تلاش کرد موفق شد. ✓ هر کس تلاش کند موفق می‌شود. ✓
 در گزینه (۳)، «حاسب» ماضی است، ولی چون فعل شرط است، آن را به شکل «حسابرسی کند» (مضارع التزامی) ترجمه می‌کنیم.

کلمات مهم:

- گزینه (۱): «اعزم»: تصمیم بگیر، «على الالتزام»: به پایبندی، «بالصدق»: به راستگویی، «لعلك»: شاید تو، «تتخلص»: خلاص شوی، «من ذنوبك الأخرى»: از گناهان دیگر
 گزینه (۲): «كان... قد اختفى»: مخفی شده بود، «القمر»: ماه، «خلف الغيوم»: پشت ابرها، «ولكن»: ولی، «إختفاؤه»: پنهان شدنش، «لن يدوم»: دوام نخواهد داشت، «دواماً»: قطعاً (مفعول مطلق تأکیدی)
 گزینه (۳): «من حاسبت نفسه»: هر که خود را حسابرسی کند، «قبل أن يحاسب»: پیش از آن که حسابرسی شود، «يُنقذ نفسه»: خود را نجات می‌دهد
 گزینه (۴): «لا تلجأ»: پناه نبر، «فإنه»: زیرا او، «خير من»: بهترین کسی، «يحميك»: تو را محافظت می‌کند، «عن الدلة»: از خواری
 خطاهای سایر گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- گزینه (۱): تا (معادل «لعل»: شاید، امید است) نیست. - گناهان دیگر (ضمیر «ك» در «ذنوبك الأخرى» ترجمه نشده است).
 گزینه (۲): این پنهان شدن (اولاً «این» اضافی است، ثانیاً ضمیر «ه» در «إختفاؤه» ترجمه نشده است). - دوام ندارد («لن يدوم» معادل مستقبل منفی است، ولی «دوام ندارد» مضارع منفی است).
 گزینه (۴): لغزش‌ها (معادل «الدلة»: خواری» نیست! ضمناً «الدلة» مفرد است نه جمع).
 ترجمه صحیح سایر گزینه‌ها:

- گزینه (۱): تصمیم به پایبندی به راستگویی بگیر شاید تو از گناهان دیگر خلاص شوی!
 گزینه (۲): ماه پشت ابرها مخفی شده بود، ولی پنهان شدنش قطعاً دوام نخواهد داشت!
 گزینه (۴): به غیر خدا پناه نبر، زیرا او بهترین کسی است که تو را از خواری محافظت می‌کند!

- (۱) علی المأموم أن یُعینَ إماماً یقتدی به: رهرو باید پیشوایی را که از او تبعیت می‌کند، یاری کند،
 (۲) و لا یقدرُ علیه إلا من جهَّز نفسه بالورع: و تنها کسی قادر به آن است که به پرهیزگاری مجهز شود،
 (۳) و لا یتظاهرُ بما لا یستطیعُه فیتفضح: و به چیزی که بر آن توانایی ندارد نباید تظاهر کند، زیرا رسوا می‌شود،
 (۴) و لیتنبه أن العزّة فی مساعدة الإمام المتقی! و باید آگاه شود که ارجمندی در یاری کردن پیشوای پرهیزگار است!

مشاوره برای حل کردن این نوع تست‌ها به تمرین و تکرار زیادی نیاز دارید، پس حتماً قبل از آزمون‌ها برای تمرین کردن این مدل تست‌ها وقت کافی بگذارید. این تست‌ها کمی وقت‌گیر هستند، ولی غالباً نباید بیشتر از یک دقیقه وقتتان را بگیرند.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: عربی دوازدهم - درس ۴

سریعاً ترجمه تمام کلمات رو بررسی کن!

درسی Box

کلمه «إلا: به‌جز» در جملات منفی می‌تواند به شکل «فقط، تنها» ترجمه شود به شرط آن که تمام کلمات ترجمه شوند و کلمه‌ای جا نماند. ضمناً در این حالت، جمله به صورت مثبت ترجمه می‌شود.

مثال «لا یقول المؤمن إلا الحق»:

مؤمن چیزی جز حق نمی‌گوید. ✓

مؤمن فقط حق می‌گوید. ✓

«لا یقول المؤمن کلاماً إلا الحق»:

مؤمن کلامی جز حق نمی‌گوید. ✓

مؤمن فقط حق می‌گوید. ✗ (نادرست است، زیرا کلمه «کلاماً» ترجمه نشده است!)

در گزینه (۲)، «إلا» به شکل «تنها» ترجمه شده، در نتیجه فعل «لا یقدرُ» به شکل مثبت ترجمه شده است.

کلمات مهم:

- گزینه (۱): «علی المأموم»: رهرو باید، «أن یُعینَ»: یاری کند، «إماماً»: پیشوایی، «یقتدی به»: از او تبعیت می‌کند
 گزینه (۲): «لا یقدرُ علیه»: قادر به آن است، «إلا من»: تنها کسی، «جهَّز نفسه»: خودش را مجهز کرده است (کند)، «بالورع»: به پرهیزگاری
 گزینه (۳): «لا یتظاهرُ»: نباید تظاهر کند، «بما»: به چیزی که، «لا یستطیعُه»: بر آن توانایی ندارد، «فیتفضح»: زیرا رسوا می‌شود
 گزینه (۴): «و لیتنبه»: و باید آگاه شود، «أن العزّة»: که ارجمندی، «فی مساعدة الإمام المتقی»: در یاری کردن پیشوای پرهیزگار
 خطای گزینه (۲):

مجهز شود «جهَّز» در این عبارت، فعل معلوم است نه مجهول، زیرا «نفس» مفعول آن است، ولی «مجهز شود» مجهول است. ترجمه صحیح: «و تنها کسی قادر به آن است که خودش را به پرهیزگاری مجهز کرده است (کند).»

پاسخ خیلی تشریحی ✓

«هنگام شناکردن در دریاچه نزدیک بود غرق شوم، ولی دوستانم برای کمک من شتافتند!»:

- ۱) عندما كنتُ أسبحُ في البحرِ كدتُ أغرقُ و لكنَّ أصحابي سارعوا ليساعدوني!
- ۲) عند السَّباحة في البُحيرة كدتُ أغرقُ و لكنَّ أصدقائي أسرعوا لمساعدتي!
- ۳) عند السَّباحة في بُحيرة أكادُ أغرقُ و لكنَّ صديقاتي أسرعنَّ لمساعدتي!
- ۴) لَمَّا كنتُ أشتغلُ بالسَّباحة كدتُ أغرقُ و لكنَّ أصحابي أسرعوا و ساعدوني!

مشاوره در این مدل سؤالات به تفاوت گزینه‌ها مثل بودن یا نبودن ضمیر، جمع یا مفرد بودن کلمات، «ال» داشتن یا نداشتن اسم‌ها و ... خیلی دقت کنید!

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبث: عربی یازدهم - درس ۵

حواست باشه که «شناکردن» و «کمک» اسم هستند نه فعل!

درس‌Box

۱) ترجمه اسم نکره ← اسم نکره در فارسی با «ی» یا «یک» یا هر دوی آن‌ها ترجمه می‌شود.

مثال «طالب» ← دانش‌آموزی ✓ یک دانش‌آموز ✓ یک دانش‌آموزی ✓ دانش‌آموز ×

اگر در فارسی، در کلمه‌ای این نشانه‌ها را نداشته باشیم، آن اسم، معرفه است.

مثال دانش‌آموز ← معرفه است، چون «ی» یا «یک» ندارد.

در صورت سؤال، «دریاچه» معرفه است نه نکره، در نتیجه در گزینه (۳)، کلمه «بُحيرة» اشتباه است.

۲) وقتی «کاد» همراه فعل مضارع بیاید، معنای «نزدیک بود» می‌دهد.

مثال «كادَ الطَّفْلُ يَسْقُطُ»: کودک نزدیک بود بیفتد.

کلمات مهم: هنگام شناکردن: «عند السَّباحة»، در دریاچه: «في البُحيرة»، نزدیک بود غرق شوم: «كدتُ أغرقُ»، ولی: «ولكنَّ»،

دوستانم: «أصدقائي»، برای کمک من: «لمساعدتي»، شتافتند: «أسرعوا»

خطاهای سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): عندما (به معنای «هنگامی که» است). - كنتُ أسبحُ (معادل ماضی استمراری و به معنی «شنا می‌کردم» است، ولی

«شناکردن» مصدر است). - البحر (به معنی «دریا» است نه «دریاچه»). - ليساعدوني (فعل است و به معنی «تا مرا کمک کنند»

می‌باشد، ولی «کمک» در صورت سؤال، اسم است نه فعل).

گزینه (۳): بُحيرة (نکره است، ولی «دریاچه» معرفه است). - أكادُ أغرقُ («أكادُ» مضارع است، پس به معنی «نزدیک است غرق

شوم» می‌باشد، در صورتی که «نزدیک بود» ماضی است).

گزینه (۴): لَمَّا (به معنای «هنگامی که» است). - كنتُ أشتغلُ (به معنی «مشغول بودم» اضافی است). - عبارت «در دریاچه» در این گزینه

لحاظ نشده است. - ساعدوني (فعل است و به معنی «مرا کمک کردند» می‌باشد، ولی «کمک» در صورت سؤال، اسم است نه فعل).

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- (۱) رضا به داده بده وز جبین گره بگشای
 (۲) نه پای آن که بگریزم ز تقدیر
 (۳) قضا به تلخی و شیرینی ای پسر رفته‌ست
 (۴) هرچه خواندیم نگشتیم آگه
- که بر من و تو در اختیار نگشاده‌ست
 همان بهتر که با تقدیر سازم
 تو گر تُرش بنشینی قضا چه غم دارد؟
 درس تقدیر به جز مبهم نیست

مشاوره سؤالات مفهوم غالباً بدون تغییر از جملات کتاب درسی طرح می‌شوند، پس باید از قبل بررسی شده باشند!

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبنا: عربی یازدهم - درس ۶

به دنبال بیتی بگرد که مفهومش «هرچه پیش آید خوش آید» نباشد.

Hint

پاسخ خیلی تشریحی

ترجمه عبارت: «خیر در آن چیزی است که رخ داده است.»

مفهوم جمله: «هرچه اتفاق افتاده، حتماً حکمتی دارد و در نهایت به خیر و صلاح است.»

پس معنا بر محور رضایت به تقدیر الهی، پذیرش آن چه پیش آمده، و ایمان به خیربودن حوادث است.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): شاعر می‌گوید باید به تقدیر راضی بود، زیرا خداوند به انسان‌ها اختیار کامل نداده است. ← همان معنای رضایت از آن چه واقع شده.

گزینه (۲): می‌گوید نمی‌توان از تقدیر گریخت، پس باید با آن کنار آمد. ← این هم پذیرش و رضا در برابر آن چه رخ داده.

گزینه (۳): می‌گوید قضا و قدر همان است که باید باشد، خواه تو خشنود باشی خواه نه؛ پس بهتر است آن را بپذیری. ← همان مفهوم «الخير في ما وقع».

گزینه (۴): این بیت تأکید بر ابهام و ناآگاهی از تقدیر دارد، نه پذیرش خیر در آن چه واقع شده، یعنی شاعر از فهم تقدیر ناتوان مانده، نه این که آن را خیر بداند. ← از نظر معنا دورترین گزینه از مفهوم جمله است.

● اقرأ النَّصَّ التَّالِيَّ ثُمَّ أَجِبْ عَنِ الْأَسْئَلَةِ (٩٠ - ٩٤) بِمَا يُنَاسِبُ النَّصَّ:

تُعَدُّ النَّبَاتَاتُ الطَّبِيعِيَّةُ مِنْ أَقْدَمِ الْوَسَائِلِ الَّتِي اسْتَعْمَلَهَا الْإِنْسَانُ فِي عِلَاجِ الْأَمْرَاضِ وَتَخْفِيفِ الْأَلَامِ. وَ قَدْ اعْتَمَدَتِ الشُّعُوبُ الْقَدِيمَةُ عَلَى الْأَعْشَابِ الطَّبِيعِيَّةِ قَبْلَ ظُهُورِ الْأَدْوِيَةِ الصَّنَاعِيَّةِ. يَحْتَوِي كُلُّ نَبَاتٍ طَبِيعِيٍّ عَلَى مَوَادِّ فَعَّالَةٍ تُسَاعِدُ الْجِسْمَ عَلَى الشِّفَاءِ وَ تَقْوِيَةَ الْمُنَاعَةِ (سَيْسْتَمِ اِيْمَنِي). وَ مِنْ أَشْهَرِ هَذِهِ النَّبَاتَاتِ النَّعْنَاعُ وَ الرَّزْجَبِيلُ وَ الْبَابُونَجُ. يُسْتَعْمَلُ النَّعْنَاعُ فِي تَهْدِئَةِ آلامِ الْمَعْدَةِ وَ طَرْدِ الْغَازَاتِ أَمَّا الرَّزْجَبِيلُ فَيَقْوِي الدَّوْرَةَ الدَّمَوِيَّةَ (جَرِيَانَ الدَّمِّ فِي الْجِسْمِ) وَ يُسَاعِدُ عَلَى مُقَاوَمَةِ الزُّكَامِ وَ يُعَدُّ الْبَابُونَجُ نَبَاتًا مُهِمًّا فِي تَهْدِئَةِ الْأَعْصَابِ. إِنَّ الْعِلْمَ الْحَدِيثَ أَثْبَتَ أَنَّ الْعَدِيدَ مِنْ هَذِهِ النَّبَاتَاتِ تَحْتَوِي عَلَى مُرَكَّبَاتٍ كِيمِيَائِيَّةٍ مُفِيدَةٍ مِمَّا يُؤَكِّدُ أَهْمِيَّتَهَا فِي الطَّبِّ الطَّبِيعِيِّ. وَ لِذَلِكَ يَنْصَحُ الْأَطْيَاءُ بِالاسْتِفَادَةِ مِنَ الْأَعْشَابِ بِشَكْلِ مُعْتَدِلٍ وَ تَحْتَ إِشْرَافِ الْمُتَخَصِّصِينَ. فَالْإِكْتِثَارُ فِي اسْتِعْمَالِهَا قَدْ يُسَبِّبُ أَضْرَارًا لِلْجِسْمِ خَاصَّةً إِذَا تَدَاخَلَتْ مَعَ أُدْوِيَةٍ أُخْرَى.

ترجمه متن:

گیاهان دارویی از قدیمی ترین وسایلی به شمار می آید که انسان در درمان بیماریها و کاهش دردها به کار گرفته است. مردمان باستان پیش از ظهور داروهای صنعتی به گیاهان طبیعی اعتماد می کردند. هر گیاه دارویی مواد فعالی دارد که به بدن در بهبود یافتن و تقویت سیستم ایمنی کمک می کند. از مشهورترین این گیاهان می توان به نعناع، زنجبیل و بابونه اشاره کرد.

نعناع برای آرام کردن دردهای معده و دفع گازها به کار می رود اما زنجبیل جریان خون را (جریان خون در بدن) تقویت می کند و به مقابله با سرماخوردگی کمک می کند. و بابونه گیاهی مهم در آرام سازی اعصاب به شمار می آید. علم نوین ثابت کرده است که بسیاری از این گیاهان دارای ترکیبهای شیمیایی مفید هستند و این موضوع اهمیت آنها را در طب طبیعی تأیید می کند. به همین دلیل پزشکان توصیه می کنند از گیاهان به صورت متعادل و زیر نظر متخصصان استفاده شود؛ زیرا زیاده روی در مصرف آنها ممکن است برای بدن ضررهای داشته باشد، به ویژه اگر با داروهای دیگر تداخل پیدا کنند.

﴿إِذَا اسْتَعْمَلْنَا الرَّزْجَبِيلَ أَكْثَرَ مِنَ اللَّازِمِ ...﴾ عَيْنُ الصَّحِيحِ:

(١) فَلَنْ نُصَابَ بِالزُّكَامِ!

(٢) نُصَابُ بَارْتِفَاعِ ضَغْطِ الدَّمِّ!

(٣) يَنْخَفِضُ ضَغْطُ الدَّمِّ مِمَّا يَكُونُ طَبِيعِيًّا!

(٤) يُسَهِّلُ جَرِيَانَ الدَّمِّ فِي الْجِسْمِ!

٩٠

مشاوره در مورد حل سؤالات درک

متن چند نکته رو در نظر داشته باشین:
 (١) سؤالات درک متن رو در آخر سؤالات عربی جواب بدین. (٢) متن رو باید با دقت ولی با سرعت بخونین. این کار نیاز به تمرین و تکرار زیاد داره. خوندن نصف و نیمه متن خیلی فایدهای نداره. (٣) توی متن و گزینهها به کلماتی که معنای «هیچ، همه، گاهی، اصلاً، فقط، همیشه، بعضی، قطعاً، ممکنه و ...» دارن، دقت کنین. (٤) در سؤالات درک مطلب برای تشخیص گزینه صحیح یا خطا عجله نکنید و حتماً همه گزینهها رو بخونید، سپس بهترین گزینه رو انتخاب کنید!

پاسخ: گزینهٔ (٢)

زیرمبهمت؛ عربی یازدهم - درس ٥

«اگر زنجبیل را بیش از اندازه مصرف کنیم ...»

بررسی گزینهها:

گزینه (١): «دیگر به سرماخوردگی مبتلا نخواهیم شد.» (نادرست، چنین چیزی در متن نگفته، از نظر عقلی هم منطقی نیست که با خوردن زیاد زنجبیل هیچوقت سرما نخوریم.)

گزینه (٢): «به فشار خون بالا مبتلا می شویم!» (درست است، چون در جریان خون مؤثر است، پس مصرف بیش از حد آن می تواند فشار خون را افزایش دهد.)

گزینه (٣): «فشار خون پایین می آید از آن چه که [میزان آن] طبیعی است.» (نادرست، چون در جریان خون مؤثر است، پس فشار خون را افزایش می دهد نه کاهش.)

گزینه (٤): «جریان خون در بدن را آسان می کند!» (نادرست، مصرف به اندازه آن به جریان خون کمک می کند نه مصرف بیش از اندازه آن.)

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- ۱) السُّعُوبُ الْقَدِيمَةُ مَا كَانَتْ تَنْتَبِهُ إِلَى أضرارِ الثَّبَاتَاتِ الطَّبِيبَةِ!
- ۲) عَصِيرُ الْبَابُونَجِ يُفِيدُ لِمَنْ يَشْتَغَلُونَ فِي أَمَاكِنَ مَمْلُوءَةٍ مِنَ الْأَصْوَاتِ الرَّفِيعَةِ!
- ۳) الطَّبُّ الْحَدِيثُ يَمْنَعُ النَّاسَ عَنِ اسْتِعْمَالِ الثَّبَاتَاتِ الطَّبِيبَةِ لِعِلَاجِ الْأَمْرَاضِ!
- ۴) لِكُلِّ مَرَضٍ يُوجَدُ نَبَاتٌ طَبِيبِيٌّ يُعَالِجُهُ وَلَكِنَّ الْإِنْسَانَ مَا عَرَفَ خَوَاصَّ بَعْضِ الثَّبَاتَاتِ!

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبهد: عربی یازدهم - درس ۵

بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- گزینه (۱): «مردمان باستان به ضررهای گیاهان دارویی توجه نمی‌کردند!» (نادرست، در متن گفته از داروهای گیاهی استفاده می‌کردند و صحبتی از این‌که به ضررهای آن توجه می‌کردند، نشده است).
- گزینه (۲): «عصاره بابونه برای کسانی مفید است که در مکان‌های پر از صداهای زیاد کار می‌کنند!» (درست، متن گفته برای آرامش اعصاب مناسب است، بنابراین برای بیشترکردن آرامش مغز در جاهای شلوغ هم کارساز است).
- گزینه (۳): «پزشکی نوین مردم را از استفاده از گیاهان دارویی برای درمان بیماری‌ها منع می‌کند!» (نادرست، اتفاقاً علم پزشکی نوین ثابت کرده که گیاهان، ترکیبات شیمیایی مفیدی در خود دارند و به صورت متعادل می‌توان از آنها استفاده کرد).
- گزینه (۴): «برای هر بیماری یک گیاه دارویی وجود دارد که آن را درمان می‌کند، اما انسان خواص برخی گیاهان را نشناخته است.» (نادرست، در متن چنین موضوعی ذکر نشده است که هر بیماری‌ای یک گیاه دارویی برای درمان دارد).

- ۱) یزداد استعمال الزنجبیل فی فصلي الخریف و الشتاء فیرتفع سعره!
- ۲) بعض النباتات الطبیة مفيدة للوقایة من الأمراض و الأخرى تفید علاجها!
- ۳) الإنسان تعرّف علی خواص الأعشاب الطبیة قبل أن يتعرّف علی أضرارها!
- ۴) استعمال الأعشاب الطبیة أكثر تأثيراً من الأدوية الكيميائية فی علاج الأمراض!

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبهد: عربی یازدهم - درس ۵

بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گزینه (۱): «مصرف زنجبیل در دو فصل پاییز و زمستان زیاد می‌شود و بنابراین قیمتش بالا می‌رود!» (درست، با توجه به این که زنجبیل از سرماخوردگی جلوگیری می‌کند، یعنی پاییز و زمستان مصرف بیشتری دارد. از طرفی هر چیزی که تقاضا برایش زیاد باشد، طبیعتاً قیمتش بالا می‌رود.)

گزینه (۲): «برخی گیاهان دارویی برای پیشگیری از بیماری‌ها مفیدند و برخی دیگر برای درمان آن‌ها!» (درست، متن گفته برخی از آن‌ها برای درمان (شفا) و برخی برای تقویت سیستم ایمنی مفید است که طبیعتاً همان پیشگیری از بیماری‌ها است.)

گزینه (۳): «انسان پیش از آن که به ضررهای گیاهان دارویی آگاه شود، به خواص آن‌ها پی برده بود!» (درست، در متن آمده که انسان از دیرباز آن‌ها را کشف کرد و استفاده کرد، ولی با گذر زمان و پیشرفت علم متوجه آسیب‌های آن هم شد.)

گزینه (۴): «استفاده از گیاهان دارویی در درمان بیماری‌ها تأثیرگذارتر از داروهای شیمیایی است.» (نادرست، هیچ مقایسه‌ی برتری‌ای بین این دو گروه دارو انجام نشده و هر کدام برای انسان جایگاه خود را داشته است.)

● عین الخطأ في الإعراب و التحليل الصرفي (٩٣ - ٩٤):

«التبئات - استعمل - يُؤكّد - هذه»:

٩٣

- ١) التبئات: جمع سالم للمؤنث (مفردة «التبئات») - معرب - معرف بآل / نائب الفاعل و مرفوع بالضمّة
- ٢) استعمل: فعلٌ ماضٍ - للغائب - مزيد ثلاثي من باب استفعال - متعدّد - مبنيّ / فعل و مفعوله ضمير «ها»
- ٣) يُؤكّد: فعلٌ مضارعٌ - للمفرد الغائب - مزيد ثلاثي - له حرف زائد واحد - لازم - مبنيّ للمعلوم / فاعله «أهميّة»
- ٤) هذه: اسم الإشارة - للمؤنث القريبة أو لجمع غير عاقل - معرفة - مبنيّ / مضافٌ إليه، مضافه: أشهر

مشاوره در این مدل تست‌ها حتماً حتماً دقت کنید که صحیح رو می‌خواد یا خطا رو!!!

پاسخ: گزینۀ ٣

زیرمبداً: عربی یازدهم - درس ٤

«یؤکّد» مذکر است یا مؤنث؟ «أهمیّة» چه طور؟

Hint

پاسخ خیلی تشریحی

در این گزینه دو خطا وجود دارد:

- ١) لازم: متعدّد «یؤکّد» فعل مضارع از باب «تفعیل» است و همه فعل‌های باب تفعیل متعدّدی هستند.
- ٢) فاعله «أهمیّة»: مفعوله «أهمیّة» (از نظر معنایی، «أهمیّة» مفعول آن است. ضمن این‌که اگر فاعل آن باشد، باید از نظر ظاهری با فعل خودش مطابقت کند؛ یعنی «تؤکّد» می‌آید).

- (۱) فَعَالَة: اسم - مفرد مؤنث - اسم مبالغه (للدلالة على كثرة الصفة) - معرفة - معرب / صفة و مجرور بالتبعية من موصوفها
 (۲) يُسَاعِد: فعلٌ مضارعٌ - للغائب - مزيد ثلاثي (ماضيه «سَاعَدَ») - معرب - مبني للمعلوم / فعلٌ و فاعلٌ و الجملة فعلية
 (۳) تَهْدِئَة: اسم - مفرد مؤنث - مصدر مزيد ثلاثي (ماضيه: هَدَأَ) - معرب / مجرور بحرف جرّ
 (۴) مُعْتَدِل: اسم - مفرد مذكّر - اسم فاعل (مأخوذ من فعل مزيد ثلاثي) - نكرة - معرب / صفة و مجرور

پاسخ: گزینة ۱

زیرمبهد: عربی یازدهم - درس ۴

در این گزینة یک خطا وجود دارد:

معرفة: نكرة «فَعَالَة» صفت برای «مواد» است که هیچ کدام از این دو کلمات اسم خاص نیستند و یا «ال» ندارند، بنابراین نكرة است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

• عین الجواب الصحيح للأسئلة التالية (۹۵ - ۱۰۰):

۹۵

عین الخطأ في ضبط حركات الكلمات:

- ۱) طَلَبَ الْمُعَلِّمُ مِمَّا أَنْ تَجْلِسَ فِي جَهَّةٍ فِي الصَّفِّ لِيُمْتَحِنَنَا!
- ۲) يَجِبُ عَلَيْنَا أَنْ تَتَنَاوَلَ هَذِهِ الْأَدْوِيَةَ حَتَّى لَا يَسْتَدَّ مَرَضُنَا!
- ۳) لَا تُجِبْ قَبْلَ أَنْ تَسْمَعَ وَلَا تُعَارِضْ قَبْلَ أَنْ تَفْهَمَ!
- ۴) سَأَلَنِي الْأُسْتَاذُ: أَلْتَضَمُّ أَنْ يُجِيبَ أَصْدِقَاؤُكَ مِثْلَ إِجَابَتِكَ!

مشاوره در این تست‌ها لازم نیست همه حرکات‌ها بررسی بشوند و غالباً با بررسی چند گروه کلمه خاص به پاسخ صحیح می‌رسیم، اما ممکن است گاهی تلفظ کلماتی مثل «الْتَفَطُ» که در فارسی به شکل متفاوتی به کار می‌رود، هم مورد سؤال قرار بگیرد.

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: عربی یازدهم - درس ۵

ابتدا برو سراغ وزن فعل‌ها و مصدرهای مزید و حرکت نون در آخر جمع‌های مذکر سالم و مثنی! بعد به اسم تفضیل‌ها، اسم فاعل‌ها و اسم مفعول‌ها و در نهایت به فعل‌های مجهول دقت کن!

خطاهای این گزینه:

جَهَّةٌ (تلفظ صحیح این کلمه، «جَهَّة» است نه «جَهَّة!») - لِيُمْتَحِنَ (فعل «یمتحن» مضارع باب «افتعال» است، در نتیجه باید بر وزن «يَفْتَعِل» باشد نه «يُفْتَعِل»، بنابراین «يَمْتَحِن» صحیح است نه «يُمْتَحِن».)

Hint

پاسخ خیلی تشریحی

۹۶ عین الصفة تختلف نوعها:

- ۱) قال لي صديقي: إبحث عن شخص يقدر على إجابة أسئلتك!
- ۲) هذا السمك نوع من الأسماك يقفز من الماء بحركة من ذيله!
- ۳) إني أنقذت من الضلالة بمواظب أهداها لي هذا الرجل الفاضل!
- ۴) لي أحيبة لا يهجروني في شدائد الحياة وأقدر على أن أعتمد عليهم!

مشاوره برای تشخیص انواع صفت بهتر است ابتدا صفت از نوع اسم را تشخیص دهید، سپس به دنبال صفت از نوع جمله بگردید.

پاسخ: گزینة ۳

زیرمبحث: عربی یازدهم - درس ۵

چک کن ببین در کدام گزینة صفت از نوع اسم داریم و در کدام گزینة صفت از نوع جمله (جمله بعد نکره).

درسی Box

انواع صفت:

- ۱) صفت از نوع اسم ← أَحَبَّ إِنْسَانًا مُجْتَهِدًا. (یک انسان تلاشگر را دوست دارم.)
 - ۲) صفت از نوع جمله ← أَحَبَّ إِنْسَانًا يَجْتَهِدُ. (انسانی که تلاش می کند را دوست دارم.)
- تعریف صفت از نوع جمله:

جمله ای است که بعد از یک اسم نکره می آید و آن را توصیف کرده (يَصِفُ النَّكَرَةَ) و توضیح می دهد (يُوضِّحُ النَّكَرَةَ).

مثال رأيت أطفالاً يلعبون: کودکانی را دیدم که بازی می کردند.
(در این عبارت «أطفالاً» اسم نکره است و «يلعبون» در مورد آن توضیح می دهد.)

ترجمه و بررسی گزینةها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- گزینة (۱): دوستم به من گفت: دنبال کسی بگرد که بتواند به سوالاتت پاسخ دهد! ← «شخص» اسم نکره و «يقدر...» صفت از نوع جمله (جمله بعد از نکره) است.
- گزینة (۲): این ماهی نوعی از ماهی هاست که با حرکتی از دمش از آب می پرد! ← «نوع» اسم نکره و «يقفز...» صفت از نوع جمله (جمله بعد از نکره) است.
- گزینة (۳): من از گمراهی نجات یافتم به واسطه پندهایی که این مرد با فضیلت به من هدیه کرد! ← «مواظب» اسم نکره و «أهداها...» صفت از نوع جمله (جمله بعد نکره) است، اما «الفاضل» هم صفت «الرجل» است و چون صفت از نوع اسم است، نسبت به صفت های دیگر این تست متفاوت است.
- گزینة (۴): دوستانی دارم که در سختی های زندگی، مرا رها نمی کنند و می توانم به آنان اعتماد کنم! ← «أحيبة» اسم نکره و «لا يهجروني...» صفت از نوع جمله (جمله بعد نکره) است.

(سؤال ۵۰ نکلور انسانی ۱۴۰۰ (مارچ از کشور))

عین الصفة يختلف نوعها:

- ۱) نحن نغرس الأشجار المثمرة و نأمل أن نستفيد منها!
- ۲) إن الدنيا عند المؤمن أهون من ورقة تقضمها الجراد!
- ۳) يقدر التمساح أن يأكل فريسة أكبر من فمه بسهولة!
- ۴) تساعد الذاكرة القوية الإنسان على التعلم الأحسن!

کنکور

عین «اللام» لم تُستخدم لإيجاد الإلزام:

- (۱) لنتنبه من نوم الغفلة و لتخلص من شرّ عيوب ثمرّ حياتنا!
- (۲) في يوم أمس طلبت من أقرائي ليُساعدوني في جمع المحاصيل!
- (۳) إنها مُصابة بمرض السكر فلتمتنع عن أكل السكّريات!
- (۴) إني أعتقد أن التلاميذ ليُشاركو في تنظيف حُجراتهم كلهم!

مشاوره تشخیص انواع لام از مباحث فوق العاده مهم در تست‌های کنکور است!

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبث: عربی یازدهم - درس ۶

بررسی کن کدوم لام به معنی «باید» نیست!

درسی Box

برای تشخیص نوع «لام» مطابق جدول زیر عمل کنید.

مثال	نوع لام	ساختار
لِاسْتِمَاعٍ: بِرَأْيِ الْوَالِدِ / لِی بَيْتٍ: خَانِه‌ای دَارِم	جازه (جز)	لِ + اسم
لَاذْهَبْ إِلَى الْبَيْتِ: بَایِدْ بَه خَانِه بَرُوم	اگر به معنای «باید» باشد ← لام امر	لِ + مضارع
قَامَ لِيَذْهَبَ إِلَى الْبَيْتِ: اِیستاد تَا بَه خَانِه بَرُود	اگر به معنای «تا» برای این که» باشد ← لام ناصبه	

سؤال از ما «لام»ی را می‌خواهد که به معنی «باید» نباشد.

ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

- گزینه (۱): باید بیدار شویم از خواب غفلت و از شرّ عیب‌هایی که زندگی مان را تلخ می‌کنند، باید رها شویم!
- گزینه (۲): دیروز از خویشتانم خواستم تا در جمع‌آوری محصولات به من کمک کنند! ← «لِ» در «لِیُساعدونی» به معنی «تا» است نه «باید».
- گزینه (۳): او به بیماری قند (دیابت) مبتلاست، پس باید از خوردن مواد قندی خودداری کند!
- گزینه (۴): من باور دارم که همه دانش‌آموزان باید در پاکیزه کردن اتاق‌هایشان مشارکت کنند!

پاسخ خیلی تشریحی

عین ما لیس فیہ ما یدل علی المضارع الاتزامی:

- (۱) أبی یحب أن یشتري سياره فیعمل فی المصنع أكثر من قبل!
- (۲) إن قلتَ قولاً حسناً فسیقول الناس فیک أحسن الأقوال!
- (۳) لا تحزنک أقوال الذین یمنعونک عن الحصول علی أهدافک!
- (۴) لم یلتفت الزملاء إلیک لأنک کزرت عملک القبیح مرات!

مشاوره معادل‌های مضارع التزامی موارد مختلفی هستند. حتماً لیست معادل‌های مضارع التزامی را به خاطر داشته باشید.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبث: عربی یازدهم - درس ۶

حواست به حروفی که بر سر فعل‌ها اومده باشه.

Hint

دستی Box

«أن، كي، لكي، حتى، ل» + مضارع	أن يقول: که بگوید	معادل‌های مضارع التزامی
ل + مضارع	ليقل: باید بگوید	
لاي نهی + مضارع غایب و متکلم	لا يقل: نباید بگوید، نگوید	
فعل شرط	من قال... هرکس بگوید	
مضارع + مضارع	أريدُ كتاباً يساعِدُنِي: کتابی را می‌خواهم که مرا یاری کند.	
فعل دستوری (امر / نهی) + مضارع	تعالِ نذهب: بیا برویم	
قد + مضارع (وقتی به صورت «شاید» ترجمه شود)	قد يعلم: شاید بداند	

ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- گزینه (۱): پدرم دوست دارد ماشینی بخرد، پس در کارخانه بیشتر از قبل کار می‌کند! ← «أن يشتري» معادل مضارع التزامی است.
- گزینه (۲): اگر سخنی نیکو بگویی، مردم درباره‌ات نیکوترین سخنان را خواهند گفت! ← «قلت» فعل شرط و در نتیجه معادل مضارع التزامی است.
- گزینه (۳): سخنان کسانی که مانع رسیدن تو به هدف‌هایت می‌شوند، نباید تو را اندوهگین سازد! ← «لا تحزن» فعل نهی غایب و در نتیجه معادل مضارع التزامی است.
- گزینه (۴): همکلاسی‌ها به تو توجه نکردند، زیرا تو کار زشتت را بارها تکرار کردی! ← در این عبارت، معادلی برای مضارع التزامی نداریم.

- (۱) اذّبوا اولادکم قبل أن یؤدّبهم الزّمن تأدیماً یؤلّمهم!
- (۲) العلوم التّافعات تُبیر العقل إنارةً فنجدُ طریق السّعادة!
- (۳) لا تُجادلِ الآخرين مُجادلةً إلاّ بالّتی هی أحسن!
- (۴) إنّ تعديّ النَّاسِ علی الطّبیعة تعديّ الظّالمین!

مشاوره در تشخیص نوع مفعول مطلق حتماً باید علاوه بر صفت و مضاف‌إلیه به فعل‌هایی که بلافاصله بعد از مفعول مطلق به کار می‌روند دقت کنیم تا ببینیم جمله وصفیه هستند یا نه!

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبث: عربی دوازدهم - درس ۴

دنبال مفعول مطلق نوعی بگرد.

Hint

درس Box

انواع مفعول مطلق:

مفعول مطلق براساس این که در جمله تنها به کار رفته و یا بعد از آن صفت، مضاف‌إلیه و یا جمله وصفیه به کار رفته است، به دو دسته «مفعول مطلق تأکیدی» و «مفعول مطلق نوعی» تقسیم می‌شود.

(۱) مفعول مطلق تأکیدی:

اگر مفعول مطلق تنها باشد و صفت، مضاف‌إلیه و یا جمله وصفیه (در درس ۵ یازدهم با این مطلب کاملاً آشنا شدیم. جمله‌ای بود که بعد از یک اسم نکره می‌آید و در مورد آن توضیحی می‌داد، ضمناً در ترجمه‌اش از حرف «که» استفاده می‌شد!) نداشته باشد به آن مفعول مطلق تأکیدی می‌گوییم.

مثال اصبروا علیّ المشاکلِ صبراً.

در این عبارت، «صبراً» مفعول مطلق است و بعدش صفت، مضاف‌إلیه و یا جمله وصفیه ندارد. ← مفعول مطلق تأکیدی است.

(۲) مفعول مطلق نوعی (بیانی):

اگر مفعول مطلق تنها نباشد و صفت، مضاف‌إلیه و یا جمله وصفیه داشته باشد به آن مفعول مطلق نوعی یا بیانی می‌گوییم.

(حالت اول ← مصدر + صفت)

مثال اصبروا علیّ المشاکلِ صبراً کثیراً.

در این عبارت، «صبراً» مفعول مطلق است و «کثیراً» صفت آن است. ← مفعول مطلق نوعی است.

(حالت دوم ← مصدر + مضاف‌إلیه)

● اصبروا علیّ المشاکلِ صبرَ المتوکّلین.

در این عبارت، «صبر» مفعول مطلق است و «المتوکّلین» مضاف‌إلیه آن است. ← مفعول مطلق نوعی است.

(حالت سوم ← مصدر + جمله وصفیه) (این حالت کم‌کاربردتر از دو حالت قبلی است!)

● اصبروا علیّ المشاکلِ صبراً یتنقّدک.

در این عبارت، «صبراً» مفعول مطلق است و «یتنقّدک» جمله وصفیه است (صبری که تو را نجات می‌دهد). ← مفعول مطلق نوعی است.

سؤال از ما فعلی را می‌خواهد که نوع وقوع آن بیان شده باشد، یعنی فعلی را می‌خواهد که بعدش مفعول مطلق نوعی به کار رفته است.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): «یؤدّب» فعل و «تأدیماً» مفعول مطلق نوعی است، زیرا بعد از آن جمله وصفیه (یؤلّمهم) آمده است.

گزینه (۲): «تُبیر» فعل و «إنارةً» مفعول مطلق تأکیدی است، زیرا بعد از آن صفت، مضاف‌إلیه و یا جمله وصفیه نیامده است. (دقت کنید که «نجد ...» نمی‌تواند جمله وصفیه باشد، زیرا قبلیش حرف ربط «ف» به کار رفته است.)

گزینه (۳): «لا تُجادل» فعل و «مُجادلةً» مفعول مطلق تأکیدی است، زیرا بعد از آن صفت، مضاف‌إلیه و یا جمله وصفیه نیامده است.

گزینه (۴): در این عبارت اصلاً مفعول مطلق نداریم، چراکه اصلاً فعلی نداریم که بخواهیم مصدرش را به عنوان مفعول مطلق در نظر بگیریم. دقت کنید که هر دو «تعديّ» دست‌درازی» در این عبارت، مصدر هستند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

ترجمه گزینه‌ها:

- گزینه (۱): فرزندان خود را تربیت کنید پیش از آن که روزگار آنان را طوری تربیت کند که آنها را به درد آورد!
- گزینه (۲): دانش‌های سودمند، عقل را بی‌شک روشن می‌سازند، پس راه خوشبختی را می‌یابیم!
- گزینه (۳): با دیگران جز به روشی که بهتر است، قطعاً ستیز مکن!
- گزینه (۴): تجاوز مردم به طبیعت، تجاوز ستمگران است!

(سؤال ۱۰۰ کنکور انسانی ۱۴۰۴ - نوبت اول)

عین ما فيه مفعول مطلق للتّوع:

- (۱) لقد نرى في الصحراوات الحارّة عدداً من الحشرات العجيبة كثيراً.
- (۲) هذه الكلمات التي تجري على لسانى صادقة تصدق قلباً يحبّ الخير.
- (۳) ليلاً كنتُ في نوم عميق، شاهدتُ مشاهد جميلةً من المحيط الأزرق.
- (۴) لقد انتشرت أخباراً مفرحةً عن نجاح فريقٍ من اللاعبين في العالمٍ انتشاراً واسعاً.

کنکور

۱۰۰

عین ما لیس فیہ اسمٌ یُخاطَبُ:

- (۱) اجتهدوا أصدقائي حتى تستطيعوا أن تحصلوا على أهدافكم!
- (۲) بنتي تحبّ الدّراسة في فرع الطّبّ في جامعة طهران!
- (۳) صديقي كلّ إنسان يُشاهد نتيجة أعماله فكنّ صالحاً!
- (۴) زميلتي الذّكيّة علمي الدّروس الّتي تعلّمت من أستاذنا!

مشاوره برای تشخیص این که در یک جمله منادی به کار رفته است یا نه حتماً باید به ترجمه جمله و فعل‌ها و ضمایر مخاطب توجه کنید.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبدا: عربی دوازدهم - درس ۵

چک کن ببین در کدام گزینه فعل یا ضمیر غایب به کار رفته!

Hint

درس Box

شباهت منادا و مبتدا:

وقتی حرف «یا» از کنار منادا حذف شود ممکن است منادا را با مبتدا (اسم اول جمله) اشتباه بگیریم.

مبتدا ← اسمی است که در ادامه جمله، درباره آن خبری داده می‌شود.

منادا ← اسمی است که صدا زده شده و مورد خطاب قرار می‌گیرد.

مثال رَبَّنَا يُسَاعِدْنَا فِي أُمُورِنَا. ← «رَبِّ» مبتداست، زیرا ادامه جمله درباره آن خبری داده است: «پروردگارا، ما را در کارهایمان یاری می‌کند.»

رَبَّنَا سَاعِدْنَا فِي أُمُورِنَا. ← «رَبِّ» منادا است، زیرا مخاطب قرار داده شده است: «پروردگارا، ما را در کارهایمان یاری کن.»

روش تشخیص:

(۱) استفاده از علامت آخر کلمه:

اگر اسم اول جمله، مرفوع نباشد (یعنی «ء» نداشته باشد) قطعاً منادا است، چون اگر مبتدا بود مرفوع می‌شد ولی اگر مرفوع باشد مشخص نیست که منادا است یا مبتدا! در این حالت باید از روش دوم کمک بگیریم.

مثال رَبَّنَا سَاعِدْنَا فِي أُمُورِنَا. ← «رَبِّ» منادا است، زیرا آخرش «ء» گرفته است!

(۲) استفاده از ترجمه و قرائن جمله:

اگر اسم اول جمله مرفوع بود و یا علامت آخرش مشخص نبود، برای تشخیص منادا از مبتدا باید جمله را ترجمه کنیم و ببینیم که آیا جمله خبری است و یا اسمی مورد خطاب قرار گرفته شده است.

مهم‌ترین ساختارهایی که در آن‌ها می‌توانیم اسم اول جمله را منادا بگیریم:

(۱) اسم + ... فعل یا ضمیر مخاطب ... ← الْبَنَاتُ حَافِظَاتٌ عَلَى نِظَافَةِ الطَّبِيعَةِ. (دختران، از نظافت طبیعت محافظت کنید.)

(۲) اسم + ... فعل یا ضمیر متکلم ... ← رَبِّ إِنِّي أَخَافُ مِنَ الْآخِرَةِ. (پروردگارا، از آخرت می‌ترسم.)

(۳) اسم + ... جملات پرسشی ... ← صديقي، أَيُّ الْفَرِيقَيْنِ أَقْوَى؟ (دوست من، کدام یک از دو تیم قوی‌تر هستند؟)

تذکر: گفتیم که به کار رفتن فعل مخاطب در جمله می‌تواند نشانه وجود منادا در جمله باشد. حال اگر فعل مضارعی از صیغه مفرد مؤنث غایب داشته باشیم (مثل «هی تذهب: او می‌رود») با فعل مفرد مذکر مخاطب (مثل «أنت تذهب: تو می‌روی») اشتباه می‌شود! برای این که این مشکل را حل کنیم باید به مذکر یا مؤنث بودن اسمی دقت کنیم که این فعل برایش به کار رفته است.

مفرد مؤنث غایب ← يَفْعَلُ

مفرد مؤنث مخاطب ← تَفْعَلِينَ

● اگر فعل «تَفْعَلُ» برای اسم مذکر به کار برود. ← مخاطب است چون اگر می‌خواست غایب باشد به شکل «يَفْعَلُ» می‌آمد.

● اگر فعل «تَفْعَلُ» برای اسم مؤنث به کار برود. ← غایب است چون اگر می‌خواست مخاطب باشد به شکل «تَفْعَلِينَ» می‌آمد.

نتیجه اسم مذکر + تَفَعَّلُ ← «تَفَعَّلُ» فعل مخاطب است ← منادا داریم!

اسم مؤنث + تَفَعَّلُ ← «تَفَعَّلُ» فعل غایب است ← منادا نداریم!

مثال أُخِي لا تَكْذِبْ أبدأ. (برادرم، هرگز دروغ نگو!)
مذکر مخاطب

أُخْتِي لا تَكْذِبْ أبدأ. (خواهرم هرگز دروغ نمی گوید!)
مؤنث غایب

پاسخ خیلی تشریحی ✓

سؤال از ما عبارتی را می خواهد که در آن، منادا وجود نداشته باشد.

ترجمه و بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): دوستانم، تلاش کنید تا بتوانید به هدف‌هایتان برسید! ← «أصدقاء» منادا است.

گزینه (۲): دخترم تحصیل در رشته پزشکی در دانشگاه تهران را دوست دارد! ← «بنت» مبتدا است نه منادا!

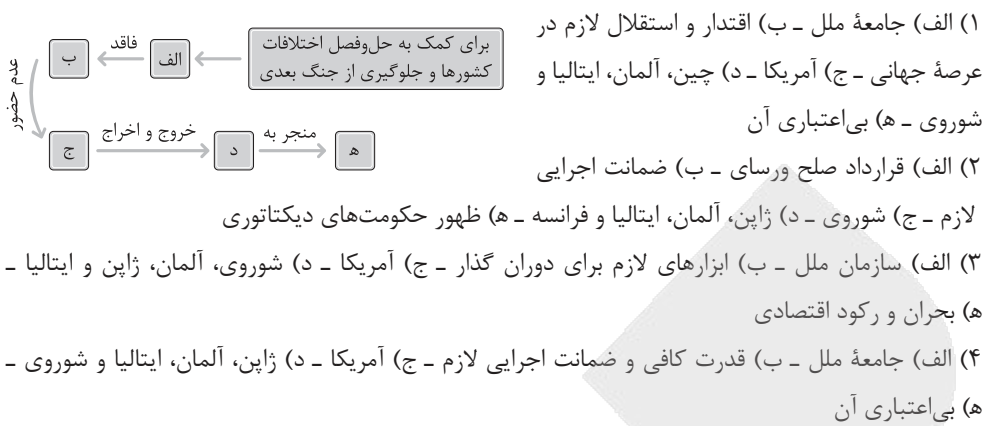
گزینه (۳): دوستم، هر انسانی نتیجه کارهای خود را می بیند، پس شایسته باش! ← «صديق» منادا است.

گزینه (۴): همکلاسی باهوشم، درس‌هایی را که از استادمان یاد گرفته‌ای آموزش بده! ← «زميلة» منادا است.

با توجه به مسائل و مشکلات جهان در فاصله دو جنگ بزرگ، کدام گزینه به ترتیب مطابق با تصویر زیر، تدوین شده است؟

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبدا: تاریخ دوازدهم - درس ۱

درس Box

در فاصله میان دو جنگ، جهان و به‌ویژه کشورهای اروپایی گرفتار مسائل و مشکلات بزرگی شدند که زمینه را برای جنگ دوم فراهم آورد.

صلح ناپایدار، ناخشنودی کشورها از قرارداد صلح ورسای، ضعف جامعه ملل و بحران اقتصادی، ظهور حکومت‌های خودکامه تک‌حزبی و نظامی‌گرا از مهم‌ترین این مسائل و مشکلات است.

جامعه ملل در فاصله میان دو جنگ در مقابل تهاجم نظامی برخی دولت‌ها به کشورهای دیگر، نتوانست اقدام مؤثر و بازدارنده‌ای انجام دهد.

آمریکا که خود پیشنهاد تأسیس جامعه ملل را داده بود، به عضویت آن درنیامد و این بر بی‌اعتباری جامعه ملل بیشتر افزود.

جامعه ملل (الف) که برای کمک به حل و فصل اختلافات کشورها و جلوگیری از دشمنی و جنگ میان دولت‌ها به وجود آمده بود، فاقد قدرت کافی برای تحقق این هدف بود و تصمیماتش ضمانت اجرایی لازم را نداشت (ب). آمریکا به عضویت آن درنیامد (ج) و خروج ژاپن، آلمان و ایتالیا و نیز اخراج شوروی (د)، موجب بی‌اعتباری بیشتر این نهاد بین‌المللی شد (ه).

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): الف) درست - ب) شاید به نوعی درست باشد. - ج) درست - د) چین و فرانسه نادرست است. - ه) درست

گزینه (۲): الف) نادرست - ب) درست - ج) نادرست - د) فرانسه، نادرست - ه) نادرست

گزینه (۳): الف) نادرست - ب) نادرست - ج) درست - د) شوروی و ایتالیا در خروج و اخراج جابه‌جا هستند. - ه) نادرست

صورت سؤال رو یک دور با دقت بخونی متوجه می‌شی باید بری سراغ مسائل و مشکلات جهان «بین دو جنگ جهانی اول و دوم»، پس مارکر دست بگیر و زیر این مسائل و مشکلات رو هایلایت کن تا حسابی بلد بشه تو ذهنت!

پاسخ خیلی تشریحی ✓

گول نخوری ✗

کدام مورد دربارهٔ زمان وقوع دو رویداد زیر درست است؟

الف) در جریان درگیری میان واحدهای نیروی دریایی ایران با نیروهای متجاوز انگلیسی در آبادان و خرمشهر، دریادار غلام‌علی بایندر به شهادت رسید.

ب) در هندوستان حزب کنگرهٔ ملی به رهبری مهاتما گاندی با کمک مبارزهٔ متحدانهٔ مسلمانان و هندوها، استقلال کامل این کشور را درخواست کرد.

۱) «الف» در دورهٔ پهلوی اول و قبل از «ب» روی داد.

۲) «ب» هم‌زمان با انقلاب اسلامی ایران روی داد و «الف» در جریان جنگ تحمیلی اتفاق افتاد.

۳) «الف» در دورهٔ پهلوی دوم روی داد و «ب» قبل از آن اتفاق افتاد.

۴) هنگام وقوع «الف» در ایران جنگ جهانی اول در جهان رخ داده بود و پس از آن «ب» رخ داد.

پاسخ: گزینهٔ ۱

زیرمبث: تاریخ دوازدهم - درس ۸

در جریان جنگ جهانی دوم، ایران اعلام بی‌طرفی کرد ولی به بهانهٔ حضور نیروهای آلمانی در ایران، نیروهای شوروی و انگلستان در شهریور ۱۳۲۰ (۱۹۴۱) از شمال و جنوب به ایران هجوم آوردند. ارتش ایران مقاومت چندانی نکرد و تنها درگیری مختصری به‌ویژه میان یگان‌های نیروی دریایی ایران با قوای متفقین رخ داد. در جریان درگیری میان واحدهای نیروی دریایی ایران با نیروهای متجاوز انگلیسی در آبادان و خرمشهر، دریادار غلام‌علی بایندر، فرماندهٔ این نیرو و جمعی از هم‌زمانش به شهادت رسیدند؛ پس این رویداد در ابتدای جنگ جهانی دوم اتفاق افتاده است.

جنگ جهانی دوم هم‌زمان با سلطنت رضاشاه پهلوی (پهلوی اول) در ایران بود.

با پایان گرفتن جنگ جهانی دوم، فریاد استقلال‌طلبی و مخالفت با استعمار در بسیاری از کشورهای تحت استعمار بلند شد. در هندوستان حزب کنگرهٔ ملی به رهبری مهاتما گاندی با کمک مبارزهٔ متحدانهٔ مسلمانان و هندوها، استقلال کامل این کشور را درخواست کرد و انگلستان فرسوده و زخم‌خورده از دو جنگ جهانی، به ناچار تسلیم شد (۱۹۴۷ م).

این اتفاق در هند پس از پایان جنگ جهانی دوم رخ داد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینهٔ ۲): استقلال هند، قبل از انقلاب اسلامی رخ داده است.

گزینهٔ ۳): اشغال ایران توسط نیروهای شوروی و انگلستان، در دورهٔ پهلوی اول روی داده است.

گزینهٔ ۴): استقلال هند برخلاف عبارت «الف» با پایان جنگ جهانی دوم اتفاق افتاده است.

درس‌Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام مورد درباره اقدامات انگلیسی‌ها برای تسهیل مهاجرت صهیونیست‌ها و تشکیل حکومت در دوره قیمومت، درست است؟

- الف) آموزش و سازمان‌دهی و تجهیز نظامی به انواع سلاح‌های پیشرفته
 ب) گسترش مهاجرت یهودیان با تبلیغات در مورد هولوکاست
 ج) واگذاری قیمومت خود بر فلسطین به سازمان ملل به دلیل تقویت صهیونیست‌ها
 د) تشویق یهودیان برای مهاجرت به فلسطین و تسهیل خرید و تصرف املاک
- ۱) «الف» - «ب»
 ۲) «الف» - «د»
 ۳) «ب» - «ج»
 ۴) «ج» - «د»

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبث: تاریخ دوازدهم - درس ۸

درس‌Box

پس از جنگ جهانی اول و فروپاشی دولت عثمانی، دوره قیمومت انگلستان بر فلسطین آغاز شد. دولت انگلستان و متحدانش با سوءاستفاده از عنوان قیمومت، وانمود می‌کردند که هدفشان حمایت از فلسطینی‌هاست، در حالی که عملاً سیاست‌هایی مشابه استعمارگران برده‌دار را در آن‌جا به اجرا درمی‌آوردند.

انگلستان با اقداماتی در این دوره زمینه را برای تشکیل حکومت یهودیان در فلسطین فراهم آورد:

- ۱) تشویق و تسهیل مهاجرت یهودیان به فلسطین
- ۲) تسهیل خرید زمین و تصرف املاک توسط مهاجران یهودی
- ۳) حمایت از تأسیس سازمان‌های اجتماعی، اقتصادی و امنیتی یهودی
- ۴) آموزش و تجهیز نظامی مهاجران صهیونیست

یکی از مسائل مهم منطقه غرب آسیا (خاورمیانه) و جهان اسلام در دوران معاصر تأسیس رژیم صهیونیستی با حمایت گسترده و نظامی غرب است.

عبارت‌های «الف» و «د»، از جمله اقدامات انگلستان در دوره قیمومت برای تسهیل زمینه مهاجرت صهیونیست‌ها و تشکیل حکومت توسط آن‌ها است.

بررسی عبارت‌های نادرست:

ب) صهیونیست‌ها از واقعه هولوکاست برای پیشبرد برنامه تشکیل حکومت خود استفاده کردند.

ج) انگلستان که قادر به حفظ سلطه خود در خاورمیانه نبود قیمومت بر فلسطین را به دلایل اقتصادی به سازمان ملل محول کرد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

وجه اشتراک «هیتلر» و «استالین» در بُعد روابط خارجی، کدام است؟

- ۱) احیای دوباره تمدن و بازگشت به دوران باستان
- ۲) اجرای برنامه‌های صنعتی و شکوفایی اقتصادی و کشاورزی
- ۳) برنامه توسعه طلبانه با هدف گسترش مرزها و سرزمین‌های دیگر
- ۴) اجرای برنامه‌های جدید و تغییر و تحول چشمگیر اقتصادی با خشونت بسیار

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبث: تاریخ دوازدهم - درس ۸

درس Box

پس از پایان جنگ جهانی اول، رژیم‌های دیکتاتوری یکی پس از دیگری سر برآوردند.

استالین در شوروی (کمونیست‌ها)

در بُعد داخلی با ادامه برنامه‌های مختلف اقتصادی و فرهنگ‌های لینین و اجرای برنامه‌های جدید، تغییر و تحول چشمگیری در شوروی ایجاد کرد. طرح اشتراکی کردن مزارع کشاورزی با خشونت بسیار ادامه یافت و برنامه‌های را با هدف صنعتی کردن سریع کشور به اجرا درآورد.

در بُعد روابط خارجی به دنبال گسترش مرزها و تسلط بر برخی کشورها و سرزمین‌های توسعه طلبی در شرق اروپا بود.

موسولینی در ایتالیا (فاشیست‌ها)

موسولینی به وعده‌های خود درباره کاهش بیکاری و تورم و پایان دادن به اعتصاب‌ها پایان داد.

در بُعد روابط خارجی، به دنبال احیای دوباره امپراتوری روم باستان بود و تجاوز به اتیوپی هم براساس همین تفکر صورت گرفت.

هیتلر در آلمان (نازی‌ها)

هیتلر بعد از رسیدن به قدرت، قرارداد ورسای را لغو کرد و برنامه‌های اقتصادی و عمرانی گوناگونی را به اجرا درآورد. ایجاد شبکه وسیعی از جاده‌ها و راه‌آهن، ایجاد مؤسسات عمومی و راه‌اندازی کارخانه‌های بزرگ از جمله طرح‌های عمرانی و اقتصادی بود که انجام داد.

در بُعد نظامی، هیتلر به سرعت ارتش و تشکیلات نظامی را گسترش داد و به سلاح‌ها و فناوری پیشرفته مجهز کرد. در بُعد روابط خارجی با بستن پیمان‌های دو و یا چند جانبه با تعدادی از کشورها، به دنبال توسعه طلبی و به دست آوردن فضای حیاتی در اروپا بود.

استالین برای رسیدن به برنامه‌های توسعه طلبانه خود به سرزمین‌های شرقی اروپا حمله کرد و هیتلر هم به دنبال به دست آوردن فضای حیاتی در اروپا بود.

نکته

حکومت استالین در عرصه خارجی به دنبال گسترش مرزها و تسلط بر برخی کشورها و سرزمین‌های اروپای شرقی بود.

در بُعد خارجی، هیتلر علاوه بر بستن پیمان‌های دو و چند جانبه با برخی کشورها، برنامه‌های توسعه طلبانه سرحدی و سرزمینی خود را پیش برد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱): موسولینی به دنبال تحقق این هدف بود.

گزینه‌های ۲) و ۴): استالین در بُعد داخلی به دنبال تحقق این اهداف بود نه بُعد خارجی.

یادت باشه استالین، موسولینی و هیتلر هم برنامه‌ها و سیاست‌های داخلی داشتن و هم در عرصه خارجی اهدافی رو دنبال می‌کردن! پس حساسی این‌ها رو یاد بگیر ...

گول نخوری

ترتیب زمانی رویدادهای مهم دوران فعالیت‌های سیاسی دکتر مصدق به ترتیب از قدیم به جدید، در کدام گزینه به درستی بیان شده است؟

الف) کودتای ۲۸ مرداد

ب) ملی‌شدن صنعت نفت

ج) موازنه منفی

د) ترور رزم‌آرا

و) قیام ۳۰ تیر

ه) وزیر جنگ شدن مصدق

- ۱) جدید → ه ج و ب د الف ← قدیم
- ۲) جدید → و د ب ه الف ج ← قدیم
- ۳) جدید → ج ه الف و ب د ← قدیم
- ۴) جدید → الف ه و ب د ج ← قدیم

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبدا: تاریخ دوازدهم - درس ۹

درس‌Box

دوران فعالیت سیاسی دکتر مصدق به دو دوره تقسیم می‌شود:

قبل از ملی‌شدن صنعت نفت: (در این دوران مصدق «نماینده مجلس» بود، نه نخست‌وزیر).

- سیاست موازنه منفی ۱۳۲۳ ش (رویداد «ج»)
- اعتراض به قرارداد نفت جنوب مهر ۱۳۲۶ ← دور اول نخست‌وزیری مصدق از اردیبهشت ۱۳۳۰ آغاز شد.
- جلوگیری از تصویب قرارداد الحاقی ۱۳۱۲ ش
- مبارزه برای ملی‌کردن صنعت نفت
- جانبداری از سیاست انگلستان توسط حاج علی رزم‌آرا در مقام نخست‌وزیری (تیر تا اسفند ۱۳۲۹)
- ترور رزم‌آرا به دست خلیل طهماسبی از اعضای جمعیت فداییان اسلام در ۱۶ اسفند ۱۳۲۹ (رویداد «د»)
- تصویب قانون ملی‌شدن صنعت نفت در ۲۹ اسفند ۱۳۲۹

نخست‌وزیری با حمایت گسترده افکار عمومی، اتحاد و همکاری تنگاتنگ نیروهای ملی و پشتیبانی قاطع آیت‌الله کاشانی در

اردیبهشت ۱۳۳۰

بعد از ملی‌شدن صنعت نفت:

- درخواست مصدق از محمدرضا شاه برای سپردن وزارت جنگ و فرماندهی ارتش به او
- مخالفت شاه و استعفای مصدق و نخست‌وزیری قوام
- قیام مردم در ۳۰ تیر ۱۳۳۱ به رهبری آیت‌الله کاشانی (رویداد «و»)
- استعفای قوام و بازگشت مجدد دکتر مصدق به نخست‌وزیری همراه با در اختیار گرفتن وزارت جنگ و فرماندهی نیروهای مسلح (رویداد «ه»)
- دور دوم نخست‌وزیری مصدق
- بروز اختلاف و تفرقه در نهضت پس از پیروزی قیام ۳۰ تیر
- کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ و سرنگونی دکتر مصدق با نقشه و حمایت سیاسی و مالی دولت‌های انگلستان و آمریکا و عوامل داخلی آنان (رویداد «الف»)

بررسی موارد:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

الف) کودتای ۲۸ مرداد سقوط و پایان دوران سیاسی مصدق بوده است.

ب) ملی‌شدن صنعت نفت، بعد از «ج» و «د» روی داده است.

ج) موازنه منفی، اولین رویداد است.

د) ترور رزم آرا، دومین رویداد است.

و) قیام ۳۰ تیر چهارمین رویداد به شمار می‌رود.

ه) وزیر جنگ شدن مصدق در دور دوم نخست‌وزیری مصدق روی داده است.

دکتر مصدق از دور چهاردهم مجلس شورای ملی (دوران اشغال ایران) در تلاش برای ملی کردن نفت بود و این سیاست نقطه مقابل «موازنه مثبت» که در مقابل دولت‌های سلطه‌جو تسلیم بودند، محسوب می‌شود.

حواست باشه دور اول و دوم نخست‌وزیری مصدق رو با هم قاطی نکنی!

ترتیب زمانی رویدادهای مهم دوران خلافت عباسیان را بر روی خط زمان مشخص نمایید.

(سؤال ۱۰ - امتحان نوبتی فروردین ۱۴۰۳)

الف) ولایتعهدی امام رضا (ع)

ب) کشته شدن خاندان برمکی

ج) به قدرت رسیدن و تسلط امیرالامراها بر خلافت

د) قتل ابومسلم خراسانی

هر یک از موارد زیر، به ترتیب مربوط به چه برهه زمانی از رویداد سیاسی و اجتماعی ایران قبل و بعد از ملی شدن صنعت نفت است؟

- الف) نخست‌وزیری زاهدی و اعلام حکومت نظامی و انحلال احزاب و گروه‌های سیاسی و روزنامه‌های مخالف
 ب) اختلاف دامنه‌دار میان دولت ایران و انگلیس درباره پرداخت سهم شرکت نفت ایران و انگلیس به ایران
 ج) رقابت شدید دولت‌های آمریکا و شوروی برای کسب امتیاز استخراج نفت خارج از محدوده قرارداد ایران و انگلیس
 د) کمبود و گرانی نان و نابسامانی‌های اقتصادی و اعتراض‌های خیابانی

- ۱) پس از اشغال ایران - در ابتدای سلطنت محمدرضا شاه - پس از نهضت مشروطه - در دوران اشغال ایران
 ۲) بعد از موفقیت کودتای ۲۸ مرداد - پس از نهضت مشروطه - هم‌زمان با اشغال ایران - در دوران جنگ جهانی دوم
 ۳) پس از استعفای مصدق - در دوران مظفالدین شاه - بعد از قرارداد داری - هم‌زمان با اشغال ایران
 ۴) بعد از موفقیت کودتای ۲۸ مرداد - پس از نهضت مشروطه - هم‌زمان با دادگاه لاهه - هم‌زمان با جنگ جهانی اول

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبث: تاریخ دوازدهم - درس ۹

درس‌Box

اوضاع سیاسی و اجتماعی ایران پس از شهریور ۱۳۲۰:

ایران توسط نیروهای متفقین اشغال و رضاشاه تبعید و برکنار شده بود. اشغال‌گران به تعهد خود مبنی بر تأمین آذوقه و غله مردم عمل نکردند و کمبود و گرانی مواد غذایی به ویژه نان در زمان جنگ جهانی دوم، موجب قحطی و اعتراض‌های خیابانی در شهرهای مختلف از جمله تهران شده بود. مجلس در دوره چهاردهم، سیاست موازنه منفی را در برابر سلطه‌جویان در پیش گرفت. شوروی پس از پایان جنگ جهانی دوم، نمی‌خواست بدون گرفتن امتیاز، نیروهایش را از ایران خارج کند، از احمد قوام (نخست‌وزیر وقت) امتیاز نفت شمال را گرفت. نمایندگان این امتیازنامه را تأیید و تصویب نکردند و واگذاری هرگونه امتیاز استخراج نفت و مشتقات آن را به خارجی‌ها ممنوع کردند. قرارداد نفتی شرکت ایران و انگلیس هم در مجلس مورد بازنگری قرار گرفت و نمایندگان مجلس مانع رأی‌گیری آن شدند. در مجلس شانزدهم جبهه ملی به رهبری دکتر مصدق با مخالفت مؤثر خود از تصویب قرارداد مذکور جلوگیری کرد. بررسی موارد:

الف) بعد از موفقیت کودتای ۲۸ مرداد، زاهدی نخست‌وزیر شد و اعلام حکومت نظامی کرد. دکتر مصدق و تعدادی از همکاران و یاران نزدیکش دستگیر و محاکمه شدند. احزاب و گروه‌های سیاسی و روزنامه‌های مخالف، غیرقانونی اعلام شدند و منحل گردیدند. ب) پس از نهضت مشروطه، همواره میان دولت ایران و انگلیس اختلاف دامنه‌داری درباره نحوه عملکرد شرکت نفت ایران و انگلیس و پرداخت سهم ایران وجود داشت. ج) در دوران اشغال ایران، دولت‌های آمریکا و شوروی برای کسب امتیاز استخراج نفت خارج از محدوده قرارداد ایران و انگلیس به شدت با هم رقابت می‌کردند. د) در زمان جنگ جهانی دوم، کمبود و گرانی مواد غذایی به ویژه نان موجب نابسامانی‌های اقتصادی و اعتراض‌های خیابانی متعددی در شهرهای مختلف کشور از جمله تهران شد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

با توجه به زمان نخست‌وزیری امیر اسدالله علم، کدام رویداد زیر در دوره نخست‌وزیری وی رخ نداده است؟

- (۱) اصول شش‌گانه‌ای تحت عنوان انقلاب سفید به تصویب هیئت دولت رسید.
- (۲) امام خمینی به تصویب‌نامه انتخابات انجمن‌های ایالتی و ولایتی اعتراض کردند.
- (۳) قانون انتخابات انجمن‌های ایالتی و ولایتی مورد اصلاح قرار گرفت.
- (۴) نخستین مرحله برنامه‌های اصلاحی با عنوان اصلاحات ارضی آغاز شد.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبمبث: تاریخ دوازدهم - درس ۱۰

درسی Box

زمینه‌های سلطه آمریکا بر ایران:

بعد از کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ تا اوایل دهه ۱۳۴۰، دولت آمریکا با وارد کردن حکومت پهلوی به اجرای برنامه‌های پیشنهادی خود، زمینه تسلط بر ایران و حفظ و تقویت این حکومت را فراهم کرد. آمریکا با انجام بعضی از اصلاحات در ایران، علاوه بر حفظ پهلوی و تداوم سلطه آمریکا، به دنبال مهار نفوذ شوروی نیز بود.

اصلاحات آمریکایی در ایران

انقلاب سفید	تصویب‌نامه انجمن‌های ایالتی و ولایتی	طرح
بهمین سال ۱۳۴۱	با رحلت آیت‌الله بروجردی در فروردین ۱۳۴۰	زمان اجرا
شاه با حمایت دولت‌های آمریکا، انگلیس و شوروی	اسدالله علم: نخست‌وزیر	مأمور اجرا
شعارهای فریب‌دهنده‌ای مانند «بهبود وضعیت کشاورزی» داشت.	برداشتن دوقید مرد بودن و مسلمان بودن از شرایط انتخاب‌کنندگان و انتخاب‌شوندگان حذف قید سوگند خوردن به قرآن مجید و تبدیل به قید سوگند خوردن به کتاب آسمانی	اصلاحات

نخستین مرحله برنامه‌های اصلاحی با عنوان اصلاحات ارضی در سال ۱۳۴۰ و در دوره نخست‌وزیری علی امینی آغاز شد. سایر گزینه‌ها همگی در زمان نخست‌وزیری «امیر اسدالله علم» رخ داده‌اند.

شاه با علی امینی نخست‌وزیر وقت، رقابت داشت و همین امر منجر به برکناری امینی و روی کار آمدن اسدالله علم برای اجرای اصلاحات بود. ضمن این‌که رحلت آیت‌الله بروجردی در فروردین ۱۳۴۰، این فرصت را به شاه برای ادامه اصلاحات در ایران داد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

نکته

هر یک از موارد زیر، به ترتیب به کدام جنبه از تداوم مبارزه علیه رژیم پهلوی، مربوط است؟
الف) تدریس مباحث ولایت فقیه

ب) تمایل پیدا کردن مبارزات نهضت آزادی ایران در چارچوب قانون اساسی

ج) تمایل پیدا کردن گروهی از جوانان عضو نهضت آزادی به مارکسیسم

د) نقش اساسی دکتر شریعتی، در طرد اندیشه‌های مارکسیستی، به همراه روشنگری علیه رژیم پهلوی

۱) فعالیت سیاسی - مبارزه فرهنگی - مبارزه مسلحانه - مبارزه فرهنگی

۲) فعالیت سیاسی - مبارزه فرهنگی - فعالیت سیاسی - مبارزه فرهنگی

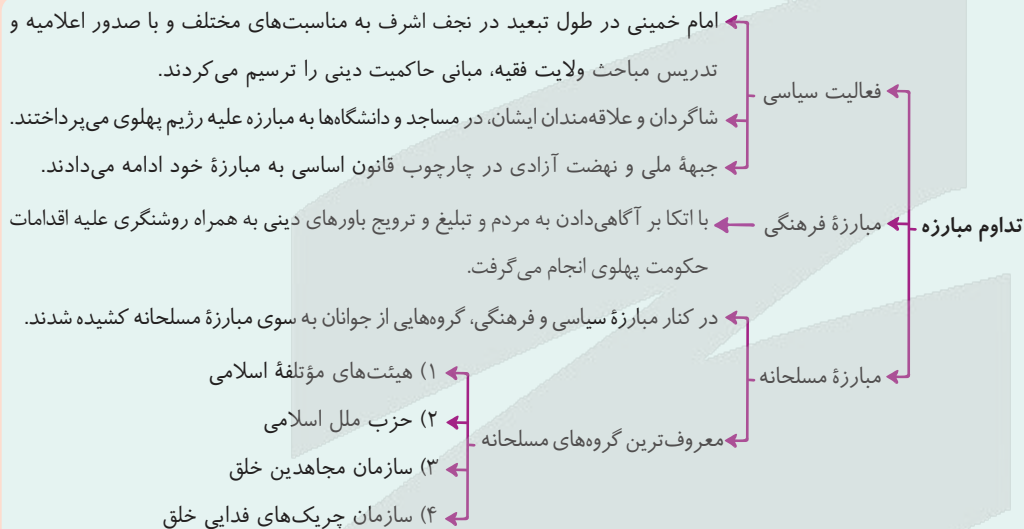
۳) مبارزه فرهنگی - فعالیت سیاسی - فعالیت سیاسی - فعالیت سیاسی

۴) مبارزه فرهنگی - مبارزه مسلحانه - مبارزه مسلحانه - فعالیت سیاسی

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبنا: تاریخ دوازدهم - درس ۱۰

بسیاری از این گروه‌های مسلح یا از همان ابتدا تفکر اسلامی نداشتند و یا به مرور زمان دچار انحراف فکری شدند.

تداوم مبارزه:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

الف) فعالیت سیاسی: امام خمینی (ره) در طول دوران تبعید با تدریس مباحث ولایت فقیه، مبانی حاکمیت دینی را ترسیم کردند. جبهه ملی ایران و نهضت آزادی ایران در چارچوب قانون اساسی به مبارزات خود ادامه دادند.
ب) مبارزه فرهنگی: با اتکاء به آگاهی مردم، به همراه روشنگری علیه اقدامات رژیم پهلوی صورت می‌گرفت. معروف‌ترین چهره‌های فرهنگی: آیت‌الله طالقانی، آیت‌الله دکتر بهشتی، دکتر شریعتی و ... بودند.
«مرگ دو چهره محبوب»:

«در خرداد ۱۳۵۶ دکتر شریعتی در لندن درگذشت. او با سخنرانی‌ها و کتاب‌های متعدد، نقش اساسی در طرد اندیشه‌های مارکسیستی و بیداری نسل جوان داشت. مردم، ساواک را عامل مرگ او می‌دانستند.»

پ) مبارزه مسلحانه: سازمان مجاهدان خلق؛ گروهی از جوانان عضو نهضت آزادی به جنگ مسلحانه روی آوردند؛ ولی، به مرور زمان، دچار انحراف فکری شدند و به مارکسیسم تمایل پیدا کردند. بیشتر اعضای این سازمان، دستگیر شدند یا در تسویه‌های درون گروهی از بین رفتند.

هر یک از موارد زیر به ترتیب مربوط به کدام حزب، سازمان یا گروه پس از پیروزی انقلاب اسلامی است؟

(سؤال ۱۱۳ کنکور انسانی ۱۴۰۴ - نوبت دوم)

الف) پس از کشف کودتا در سال ۱۳۶۰، سران آن دستگیر شدند.

ب) رئیس ستاد ارتش به شهادت رساند.

ج) قصد بمباران مراکز مهم پایتخت را داشت.

د) شمار زیادی از مردم عادی را به شهادت رساند.

۱) سازمان نقاب - سازمان مجاهدین خلق (منافقین) - حزب توده - گروه فرقان

۲) حزب توده - سازمان مجاهدین خلق (منافقین) - سازمان نقاب - گروه فرقان

۳) سازمان نقاب - گروه فرقان - حزب توده - سازمان مجاهدین خلق (منافقین)

۴) حزب توده - گروه فرقان - سازمان نقاب - سازمان مجاهدین خلق (منافقین)

کدام یک از کتاب‌های تاریخ بلعمی، تاریخ بیهقی و شاهنامه فردوسی، در نزدیک‌ترین فاصله زمانی ممکن به رویدادهای زیر نوشته شده است؟

(الف) محمود غزنوی به بهانه جهاد، در راه خدا به هند لشکرکشی کرد.

(ب) یکی از مؤسسان آل بویه به نام احمد بغداد را تسخیر کرد، اما خلافت را از بین نبرد.

(ج) در این دوره تقابل اهل قلم و شمشیر، اتفاق افتاد.

(۱) تاریخ بیهقی - الف) تاریخ بلعمی

(۲) الف) تاریخ بیهقی - ب) تاریخ بلعمی

(۳) تاریخ بلعمی - الف) شاهنامه فردوسی

(۴) ب) شاهنامه فردوسی - ج) تاریخ بیهقی

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبست: تاریخ یازدهم - درس‌های ۹ و ۱۰

درس Box

دوره حکومت	طاهریان	علویان طبرستان	صفاریان	سامانیان	زیاریان	آل بویه	روادیان	آل حسنویه
۲۰۵ - ۲۵۹ ق	۲۵۰ - ۳۱۶ ق	۲۴۷ - ۳۹۴ ق	۲۰۴ - ۳۹۵ ق	۳۱۹ - ۴۸۳ ق	۳۲۰ - ۴۵۴ ق	قرن ۴ ق	قرن ۴ ق	۳۴۸ - ۴۵۰ ق
مؤسس	طاهر ذوالیمینین	حسن بن زید	یعقوب لیث صفاری	امیر اسماعیل سامانی	مرداویج زیاری	پسران بویه: علی، حسن و احمد	محمد بن حسن روادی	حسنویه بن حسین کرد
محدوده قلمرو	خراسان و سیستان	طبرستان و گرگان	سیستان	خراسان و ماوراءالنهر	طبرستان و گرگان	شمال، جنوب، غرب ایران و عراق	آذربایجان	کردستان، کرمانشاه، همدان و لرستان
پایتخت	مرو، نیشابور	آمل	زرنگ (زرنج)	بخارا	اصفهان، گرگان	ری، شیراز، بغداد	تبریز	دژ سرماج در نزدیکی بیستون

ترتیب وقوع رویدادها و سلسله‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی

(ب) آل بویه ← یکی از مؤسسان آل بویه به نام احمد بغداد را تسخیر کرد، اما خلافت را از بین نبرد.

(الف) غزنویان ← محمود غزنوی به بهانه جهاد در راه خدا به هند لشکرکشی کرد.

(ج) سلجوقیان ← در این دوره تقابل اهل قلم و شمشیر اتفاق افتاد.

ترتیب زمانی تألیف کتاب‌ها:

(۱) تاریخ بلعمی ← یکی از کتاب‌های مهم دوران سامانیان تاریخ بلعمی است.

آل بویه و سامانیان هم‌پوشانی تاریخی دارند؛ یعنی در یک دوره‌ای هر دو حکومت در گوشه‌ای از ایران قدرت داشتند؛ پس نزدیک‌ترین زمان به تألیف کتاب تاریخ بلعمی را می‌توان دوران حکومت آل بویه در نظر گرفت.

نکته

آل بویه و غزنویان نیز هم‌پوشانی زمانی دارند.

(۲) تاریخ بیهقی و شاهنامه فردوسی ← تقریباً در یک دوره تاریخی، یعنی در دوران غزنویان تألیف شده با این تفاوت که فردوسی در اواخر حکومت سامانیان شروع به نوشتن این اثر وزین کرد و با سقوط سامانیان آن را به محمود غزنوی تقدیم کرد که این شاه بی‌خرد به آن بی‌توجهی کرد و بعد از آن تاریخ بیهقی تألیف شده است.

تیزبازی

- تو این دست سؤال‌ها نباید دنبال پاسخ غلط باشی! باید به ترتیب‌بندی زمان‌ها توجه کنی و نزدیک‌ترین زمان ممکن رو پیدا کنی!
- به ترتیب ذکر وقایع و نام اندیشمندان و آثارشون در کتاب درسی دقت کن! اگه نام تاریخ بیهقی بعد از شاهنامه آورده شده، یعنی بعد از آن نوشته شده است.

قوله که برونی شاهنامه فردوسی در سال ۳۷۰ تا ۴۰۰ هجری قمری (۳۰ سال) و تاریخ بیهقی بین سال های ۴۳۰ تا ۴۵۰ نوشته شده‌اند.

یک محقق درصدد پژوهش درباره دو موضوع «الف» و «ب» است. اگر در سه متن از تاریخ گزیده، تاریخ جهانگشا و جامع‌التواریخ اخبار مربوط به این رویدادها ثبت شده باشد، کدام متن(ها) در نزدیک‌ترین فاصله زمانی ممکن به رویدادها نوشته شده است؟

(سؤال ۱۰۸ کنکور انسانی ۱۴۰۳ - نوبت اول)

الف) پایان کار آخرین نظامیه در بغداد

ب) فتح قلعه‌های اسماعیلیه در موج دوم حمله مغول

۲) «الف»: تاریخ گزیده - «ب»: تاریخ جهانگشا

۱) «الف»: تاریخ جهانگشا - «ب»: جامع‌التواریخ

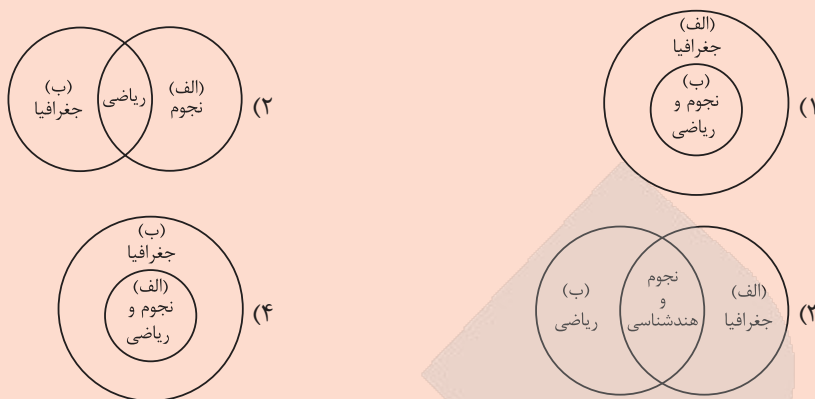
۴) «الف» و «ب»: جامع‌التواریخ

۳) «الف» و «ب»: تاریخ جهانگشا

کدام گزینه حوزه فعالیت ابوریحان بیرونی (الف) و ابوالعباس لوکری (ب) را به درستی مقایسه کرده است؟

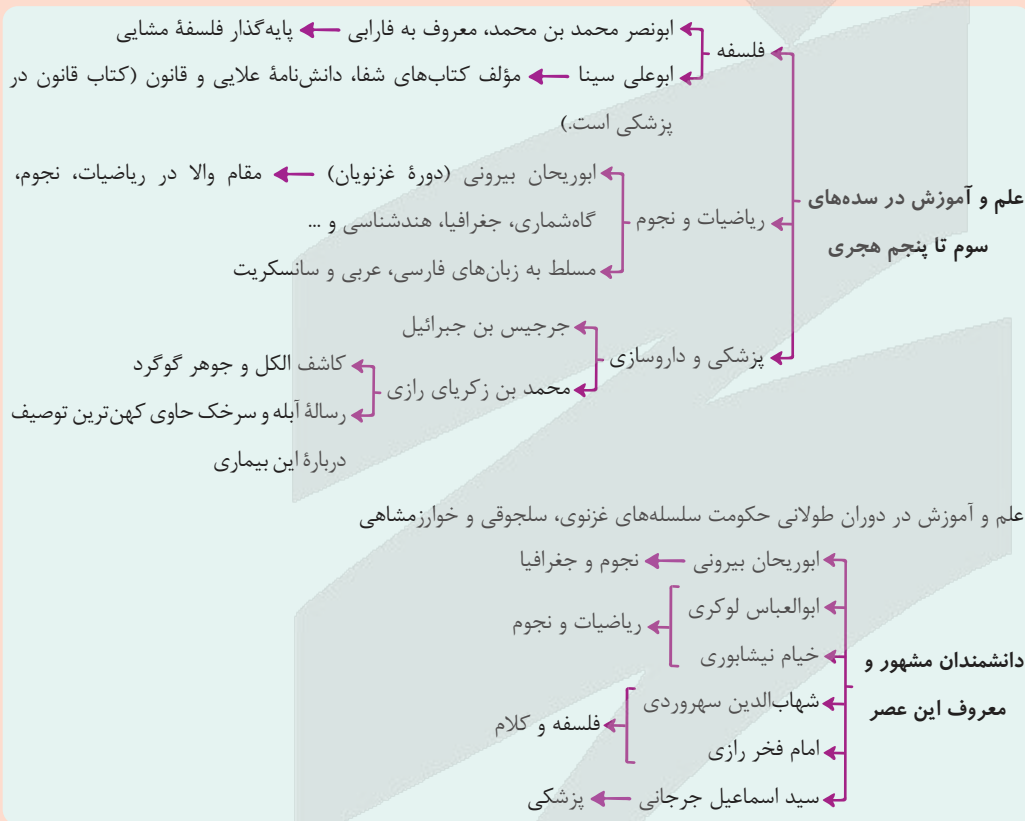

مشاوره دانشمندان در سده‌های سوم تا پنجم هجری و دوران ترکان سلجوقی، غزنوی و خوارزمشاهی ایده جذابی برای طراحی تست کنکور به شمار می‌رن؛ پس خیلی حواست به سؤال‌های ترکیبی این مبحث باشه که اتفاقاً چند سالی هست از اون سؤال طرح می‌شه!

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبدا: تاریخ یازدهم - درس‌های ۹ و ۱۰

دکتر Box

پاسخ خیلی تشریحی

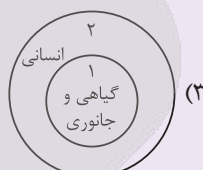
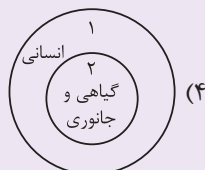
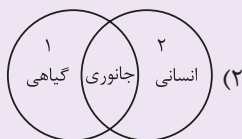
ابوالعباس لوکری، از دانشمندان مشهور دوره سلجوقی، در ریاضیات و نجوم فعالیت می‌کرد و جزء معروف‌ترین دانشمندان این حوزه بود.

ابوریحان بیرونی، از برجسته‌ترین دانشمندان عصر طلایی تمدن ایرانی - اسلامی در ریاضیات، نجوم، جغرافیا، گاه‌شماری و ... مقام والایی داشت.

بنابراین، فعالیت مشترک بین این دو دانشمند، ریاضیات و نجوم بود و حوزه جغرافیا مختص به ابوریحان بیرونی می‌باشد که این مورد در گزینه (۱) به درستی ترسیم شده است.

کدام شکل استفاده از نقوش گیاهی، جانوری و انسانی را در آثار هنرمندان عهد هخامنشی (۱) و نقاشان دور، ساسانی (۲) به درستی نشان داده است؟

(سؤال ۱۰۴ کنکور انسانی ۱۴۰۳ - نوبت اول)

کدام موارد دربارهٔ خراسان و ماوراءالنهر در دوران اسلامی، درست است؟

الف) اقوام مهاجم بعد از ملکشاه، به این ناحیه هجوم آوردند و خسارت‌های فراوانی به شهرها و روستاهای این منطقه وارد آوردند.

ب) از جمله مهم‌ترین مراکز شیعه‌نشین ایران به شمار می‌رفتند و اختلافات شدیدی با پیروان فرق و مذاهب دیگر داشتند.

ج) محل تجمع بسیاری از دانشمندان و طالبان علم متواری از هجوم مغولان بود که در رشته‌های مختلف به‌ویژه معارف به رونق دورهٔ تیموری پرداختند.

د) تیمور هنرمندان و صنعتگران شهرهایی را که فتح می‌کرد به این نواحی می‌فرستاد تا در آبادانی و زیبایی آن شهر بکوشند.

- (۱) «ج» - «د»
 (۲) «الف»
 (۳) «الف» - «ب»
 (۴) «ب» - «د»

پاسخ: گزینهٔ ۲

زیرمبث: تاریخ یازدهم - درس‌های ۱۰ تا ۱۲

درس‌Box

نقش ماوراءالنهر و خراسان در دوران سلسله‌های ایرانی، سلجوقی، غزنوی، خوارزمشاهی و مغول - تیموری خراسان و ماوراءالنهر در دوران سلسله‌های مسلمان ایرانی ← خاستگاه حکومت طاهریان و سامانیان غزنویان ← تشکیل حکومت توسط محمود غزنوی در خراسان با مرگ ملکشاه ← هجوم اقوام مهاجم و خسارت به شهرها و روستاهای خراسان و از دست رفتن ماوراءالنهر در جریان حملات مغول‌ها ← شهرهای زیادی به‌ویژه خراسان و ماوراءالنهر ویران شدند.

بررسی موارد:

الف) حکومت سلجوقیان، به دنبال مرگ وزیر و پادشاه قدرتمند خود، در اثر اختلافات فراوان دچار ضعف شد و هجوم اقوام مهاجم منجر به از دست رفتن ماوراءالنهر و وارد آمدن آسیب‌ها و خسارت‌های فراوان به شهرها و روستاهای خراسان شد. (درستی «الف»)

ب) بیهق، ری، گرگان، ساری و قم از جمله مهم‌ترین مراکز شیعه‌نشین ایران بودند. (نادرستی «ب»)

ج) خواجه نصیرالدین توسی، دانشمندان متواری را در رصدخانهٔ مراغه تجمع می‌داد و طالبان علم در عصر تیموریان در این مرکز فعالیت می‌کردند. (نادرستی «ج»)

د) تیمور هنرمندان و صنعتگران را به پایتخت خود سمرقند می‌فرستاد. (نادرستی «د»)

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام مورد دربارهٔ آسورستان در دورهٔ باستان، درست است؟

الف) منطقه‌ای کم‌بارش اما دارای رودخانه‌های پرآب و تأسیسات آبیاری (سدها و بندها) بود.

ب) فاقد سابقهٔ شهرنشینی بود و زندگی روستایی و اقتصاد کشاورزی ویژگی عمدهٔ آن به شمار می‌آمد.

ج) در هزارهٔ دوم قبل از میلاد، در آن‌جا برده‌داری رواج داشت و قوانینی دربارهٔ کشتیرانی و زراعت وضع شده بود.

د) تنوع اجتماعی و فرهنگی و فقدان منابع طبیعی و معدنی، مانع تشکیل حکومت‌های مقتدر در آن‌جا شده بود.

- (۱) «الف» و «ج»
 (۲) «ب» و «د»
 (۳) «الف» و «ب»
 (۴) «ج» و «د»

(سؤال ۱۰۲ کنکور انسانی ۱۴۰۳ - نوبت دوم)

با توجه به موارد زیر کدام مورد درست است؟

الف) مسجد جامع عتیق اصفهان یکی از مسجدهای چهار ایوانی در ایران دوران سلجوقی است.
ب) فنون و شیوه‌های معماری در عصر ایلخانان و تیموریان، پیشرفت چشمگیری کرد.

۱) در «الف» همانند «ب» کاشی کاری و گچ‌بری از ویژگی‌های مهم معماری در تزئین بناها به شمار می‌رود.

۲) در «الف» برخلاف «ب» ترکیب آجر و کاشی و نقوش گیاهی و جانوری، ویژگی منحصر به فردی در بناها ایجاد کرده است.

۳) در «ب» تلفیقی از سنت‌های معماری ایرانی و هندی جلوه‌گری بیشتری دارد و نمونه‌های معماری دوران «الف» در هرات و سمرقند به کمال خود رسیده است.

۴) در «ب» همانند «الف» معماری به کیفیت دوران قبل از خود نرسیده اما نقوش انسانی، گیاهی و هندسی برای توسعه معماری کاربرد فراوانی داشته است.

مشاوره سؤال‌های مقایسه‌ای از

تیپ‌های مورد علاقه طراحان سؤال امتحان نهایی و کنکور هست! پس به جوری یادش بگیر که برای هر دو منظور (کنکور و نهایی) جواب بده!

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبدا: تاریخ یازدهم - درس‌های ۱۰ و ۱۲

مساجد چهار ایوانی (همانند مسجد جامع عتیق اصفهان) از علاقمندی‌های طراحان تست کنکور در ادوار مختلف بوده است.

پاسخ خیلی تشریحی

عبارت «الف»، یکی از کهن‌ترین مسجدهای چهار ایوانی در ایران است که در آن کاشی‌ها و گچ‌بری‌ها و تزئینات به کار رفته و از نمونه‌های عالی هنر دوره سلجوقیان محسوب می‌شود.

در دوران ایلخانان و تیموریان نیز، فنون و شیوه‌های معماری پیشرفت چشمگیری داشته و در ساختن بنا (همانند دوره سلجوقیان) از گچ‌بری و کاشی کاری برای تزئین بناها استفاده می‌کردند.

بررسی گزینه‌های نادرست:

تاریخ

گزینه (۲): نقوش انسانی، گیاهی و جانوری از ویژگی‌های هنر سفالگری و کاشی‌کاری دوران سلجوقی است.

گزینه (۳): نگارگری در عصر ایلخانان تلفیقی از سنت‌های نقاشی ایران و چینی بود و در همین دوران در سمرقند و هرات کتابخانه‌های عظیمی تأسیس شد.

گزینه (۴): در دوران سلجوقیان، سفالگری به کیفیت دوران سامانیان نرسید، اما با استفاده از نقوش جانوری و گیاهی توسعه یافت. گسترش قلمرو، حکومت فراگیر، توسعه شهرنشینی، رشد اقتصادی و حمایت دولتمردان، در شکوفایی هر چه بیشتر هنر و معماری این دوره (سلجوقیان) تأثیر بسزایی داشت.

کدام گزینه با توجه به موارد داده شده، درست است؟

الف) تاریخ گزیده

ب) تاریخ جهانگشا

ج) جامع التواریخ

۱) «الف» و «ب» بعد از «ج» نگارش و تألیف شده‌اند.

۲) «الف» قبل از «ج» و بعد از «ب» تألیف شده است.

۳) «ج» بعد از «ب» و قبل از «الف» تألیف شده است.

۴) «ب» بعد از «الف» و «ج» نگارش شده است.

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبمبث: تاریخ یازدهم - درس ۱۲

علاقه‌مندی ایلخانان و فرمانروایان تیموری به جاودانه‌ساختن کشورگشایی و موفقیت‌های سیاسی و نظامی خود و خودآگاهی رجال ایرانی، تأثیر بسزایی بر رشد و شکوفایی تاریخ‌نگاری در آن عصر نهاد.

از آثار تاریخی دوره ایلخانان و تیموریان می‌توان تاریخ جهانگشا (ب)، نوشته عظاملک جوینی (تألیف ۶۵۸ ق)، جامع التواریخ (ج)، اثر خواجه رشیدالدین فضل‌الله همدانی (۶۴۵ - ۷۱۷ ق)، تاریخ گزیده (الف)، تألیف حمدالله مستوفی (تألیف: ۷۳۰ ق) را نام برد.

جدید ← الف تاریخ گزیده | ج جامع التواریخ | ب تاریخ جهانگشا ← قدیم

مشاوره چند سالی هست که توی کنکور درس تاریخ، داریم سؤال‌هایی رو می‌بینیم که تمرکزشون روی نمودار خط زمان و تقدم و تأخر رویدادهاست، پس خیلی راحت از کنار این تیپ سؤال‌ها رد نشو!

درس‌Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

یک مهندس ساکن لندن باید ساعت ۸ صبح روز سه‌شنبه به وقت کشور محل کارش، در یک جلسه آنلاین شرکت می‌کند. اما به دلیل اختلاف زمانی، در ساعت ۲۱:۳۰ روز دوشنبه در جلسه حضور یافت. کدام یک از گزینه‌ها طول جغرافیایی شهر محل کار او را نشان می‌دهد؟

(۲) $۱۵۷/۵^{\circ}$ غربی

(۱) $۱۵۷/۵^{\circ}$ شرقی

(۴) $۱۱۲/۵^{\circ}$ غربی

(۳) $۱۱۲/۵^{\circ}$ شرقی

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبست: *جغرافیای دوازدهم - مهارت‌های جغرافیایی ۲*

گام اول: اختلاف زمانی دو شهر را محاسبه می‌کنیم: **پاسخ خیلی تشریحی ✓**

اختلاف دو شهر $۱۰:۳۰'$ می‌باشد. \rightarrow سه‌شنبه ۸ صبح و دوشنبه $۲۱:۳۰'$

↓
محل برگزاری جلسه محل سکونت مهندس

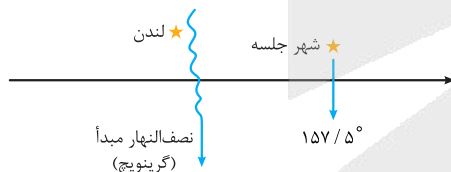
گام دوم: اختلاف طول جغرافیایی دو شهر را محاسبه می‌کنیم:

هر $۶۰'$ معادل ۱۵ درجه می‌باشد.

$۱۰:۳۰'$ معادل ۶۳۰ دقیقه است؛ پس:

$$\frac{۶۰}{۶۳۰} \mid \frac{۱۵}{?} \rightarrow \frac{۱۵ \times ۶۳۰}{۶۰} = ۱۵۷/۵^{\circ} \text{ اختلاف طول جغرافیایی}$$

شهر لندن در یک نصف‌النهار جغرافیایی مشترک با گرینویچ (نصف‌النهار مبدأ) قرار گرفته است، پس طول جغرافیایی آن ۰ می‌باشد. ساعت شهر برگزاری جلسه از شهر مبدأ جلوتر می‌باشد، پس در طول جغرافیایی شرقی‌تری نسبت به لندن قرار گرفته است و می‌دانیم که اختلاف طول جغرافیایی دو شهر $۱۵۷/۵$ درجه می‌باشد. پس طول جغرافیایی شهر برگزاری جلسه $۱۵۷/۵$ درجه شرقی است.

با توجه به موارد زیر، کدام گزینه به درستی تبیین شده است؟

الف) طلوع خورشید در شهر مشهد، حدود نیم ساعت زودتر از تهران رخ می‌دهد.
ب) قطار تبریز - تهران هر روز ساعت ۱۶ تبریز را به مقصد تهران ترک می‌کند.

۱) مورد «الف» همانند «ب» اشاره به ساعت رسمی یک کشور دارد و در تمامی کشور یکی می‌باشد.

۲) ساعت رسمی، ساعتی است که دولت برای همه مناطق به طور یکسان تعیین می‌کند و مورد «ب» از مصادیق آن می‌باشد.

۳) ساعتی یکسان که هر کشور جهت جلوگیری از ناهماهنگی مشخص می‌کند، مصادیق آن «الف» و «ب» از مصادیق آن است.

۴) مورد «الف» برخلاف «ب»، اشاره به ساعت استاندارد یک کشور دارد و مربوط به اوقات شرعی هر ناحیه است.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبث: *مهارت‌های دوازدهم - مهارت‌های جغرافیایی ۲*

درس‌Box

ساعت غیررسمی (محلی - واقعی) ← ساعتی است که براساس موقعیت جغرافیایی یک ناحیه تعیین می‌شود و در جهت محاسبه اوقات شرعی به کار گرفته می‌شود.

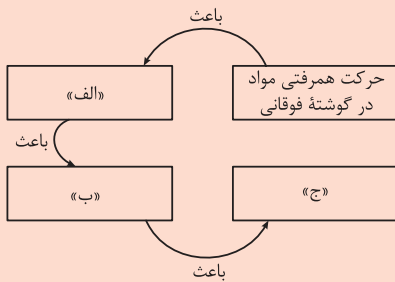
ساعت رسمی (استاندارد) ← ساعتی که دولت یک کشور برای همه مناطق آن کشور به طور یکسان و قانونی تعیین می‌کند تا از ناهماهنگی میان سیستم‌های دولتی و اجرایی جلوگیری شود.
البته کشورهای پهناور مثل آمریکا و روسیه چندین ساعت رسمی دارند.

نکته

مورد «الف» و «ب» به ترتیب به ساعت غیررسمی و رسمی اشاره دارد و در ساعت رسمی دولت یک ساعت را به عنوان ساعت استاندارد کشور تعیین می‌کند تا از ناهماهنگی جلوگیری کند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کدام عبارت‌ها به ترتیب موارد «الف»، «ب» و «ج» را کامل می‌کند؟

۴) حرکت صفحات پوسته زمین - ایجاد شکستگی‌هایی به نام گسل - حرکت صفحات پوسته زمین

- ۱) حرکت صفحات پوسته زمین - کشیدگی و فشردگی پوسته زمین - ایجاد شکستگی‌هایی به نام گسل
- ۲) ایجاد شکستگی‌هایی به نام گسل - کشیدگی و فشردگی پوسته زمین - حرکت صفحات پوسته زمین
- ۳) کشیدگی و فشردگی پوسته زمین - حرکت صفحات پوسته زمین - ایجاد شکستگی‌هایی به نام گسل

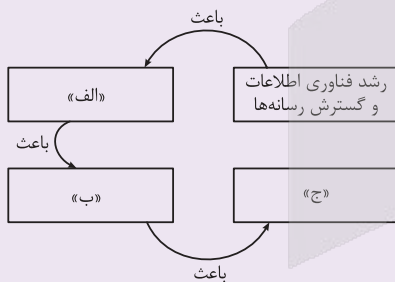
پاسخ: گزینه ۱

زیرمبث: پرفیای دوازدهم - درس ۵

پاسخ خیلی تشریحی ✓

سنگ‌کره (لیتوسفر) از واحدهایی به نام صفحه (پلیت) تشکیل شده و یکپارچه نمی‌باشد. با توجه به این که دمای زمین در عمق آن بیشتر است، در گوشته فوقانی حرکت همرفتی مواد شکل می‌گیرد که موجب حرکت صفحات نسبت به هم می‌شود. حرکت صفحات موجب کشیدگی و فشردگی پوسته زمین می‌شود و در ادامه، شکستگی‌هایی به نام گسل شکل می‌گیرد و در آخر ممکن است در محل این گسل‌ها زمین‌لرزه تشکیل شود.

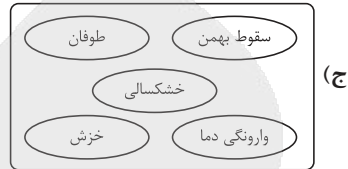
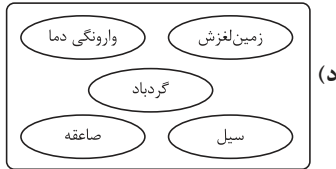
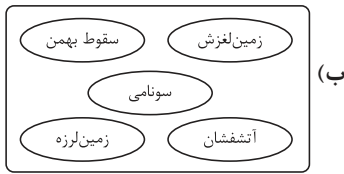
کدام عبارت، موارد «الف»، «ب» و «ج» در تصویر زیر را به ترتیب کامل می‌کند؟ (سوال ۱۱۹ کنکور انسانی ۱۴۰۳ - نوبت اول)

- ۱) پخش فرهنگی غیرمستقیم و غلبه برخی زبان‌ها - گسترش خانواده‌های زبانی در بین کشورها - جلوگیری از یکسان‌سازی فرهنگ‌ها
- ۲) افزایش تنوع زبان‌های بومی در برخی ملت‌ها - افزایش تعداد سخنگو در برخی زبان‌ها - جلوگیری از یکسان‌سازی فرهنگ کشورهای استعمارگر
- ۳) کاهش تنوع زبانی در میان برخی ملت‌ها - کاهش تعداد سخنگو در برخی زبان‌های بومی - کاهش وسعت برخی نواحی زبانی در جهان
- ۴) پخش فرهنگی مستقیم و غلبه برخی زبان‌ها بر زبان‌های بومی - کاهش تعداد سخنگو در برخی زبان‌های محلی - افزایش تعداد خانواده‌های زبانی

با توجه به ویژگی‌ها و انواع مخاطرات طبیعی، موارد و با مخاطرات مربوط به دینامیک بیرونی مطابقت دارند.

۲) «ب» - «ج»

۴) «الف» - «د»

۱) «الف» - «ب»

۳) «ج» - «د»

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبف: جغرافیای دوازدهم - درس ۵

کرتی Box

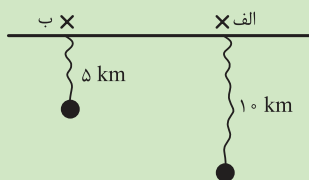
زمین لرزه، آتشفشان، سونامی	مخاطرات طبیعی با منشأ درون زمینی (دینامیک درونی)
سیل، صاعقه، طوفان، سقوط بهمن، خشکسالی، تورنادو و ...	مخاطرات طبیعی با منشأ برون زمینی (دینامیک بیرونی)

موارد «ج» و «د» به درستی به مخاطرات طبیعی با منشأ برون زمینی (دینامیک بیرونی) اشاره دارد، یعنی فرایندهای بیرون از سطح زمین باعث شکل گیری آنها شده است.

سونامی، آتشفشان و زمین لرزه در موارد «الف» و «ب» مربوط به مخاطرات طبیعی با منشأ درون زمینی هستند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

با توجه به شکل زیر، کدام گزینه تبیین درستی را بیان می‌کند؟ و میزان تخریب یک زمین‌لرزه را با مقیاس اندازه‌گیری می‌کنند.

- ۱) در نقطه «الف» به دلیل دوری از مرکز سطحی زمین‌لرزه، شدت آن کمتر می‌باشد. - ریشتر
- ۲) نقطه «ب» نشان‌دهنده مرکز سطحی یک زمین‌لرزه است که در عمق زمین رخ داده است. - مرکالی
- ۳) میزان بزرگی زمین‌لرزه در نقطه «الف» دو برابر نقطه «ب» می‌باشد. - مرکالی
- ۴) شدت تخریب زمین‌لرزه در نقطه «ب» دو برابر نقطه «الف» است. - ریشتر

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبست: جغرافیای دوازدهم - درس ۵

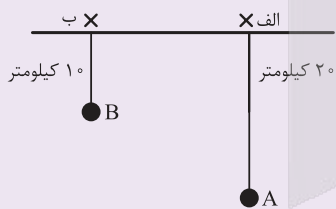
پاسخ خیلی تشریحی ✓

نقاط «الف» و «ب» نشان‌دهنده مراکز سطحی دو منطقه زلزله‌خیز می‌باشند. مرکز سطحی به ناحیه‌ای از سطح زمین که روی کانون زمین‌لرزه قرار دارد، گفته می‌شود و هر چه فاصله آن با کانون زمین‌لرزه کمتر باشد، شدت و تخریب زمین‌لرزه بیشتر است و برعکس هر چه فاصله بیشتر باشد، میزان شدت و تخریب کمتر است.

برای اندازه‌گیری میزان تخریب ناشی از یک زمین‌لرزه (شدت) از مقیاس مرکالی استفاده می‌شود و برای اندازه‌گیری مقدار انرژی‌ای که زمین‌لرزه آزاد می‌کند (بزرگی)، از مقیاس ریشتر استفاده می‌شود.

گول نخوری ✗

(سؤال ۱۵ - امتحان نهایی فروردین ۱۴۰۴)

به سؤالات زیر پاسخ دهید.
الف) با توجه به شکل، شدت زمین‌لرزه در مرکز سطحی (الف) و (ب) را با یکدیگر مقایسه کنید.
ب) در یک زمین‌لرزه کارشناسان چگونه بزرگی (ریشتر) و شدت (مرکالی) را اندازه‌گیری می‌کنند؟
(نقاط A و B کانون زمین‌لرزه هستند و بزرگی در هر دو زمین‌لرزه ۶ ریشتر است.)

امتحان
نهایی

عبارت زیر سفرنامهٔ یک ایرانی در رم است. کدام گزینه به ترتیب به بخش‌های مشخص شده به درستی اشاره دارد؟
 «هوای رم امروز به شدت گرم و شرجی شده است. تصمیم داریم از مجموعهٔ واتیکان بازدید کنیم. آن‌جا مهد مسیحیت کاتولیک است. (الف) از پیشخوان هتل، نشانی ایستگاه‌های اتوبوس را پرسیدم. البته تا امروز چند کلمهٔ ایتالیایی هم یاد گرفته‌ام؛ مثلاً بون‌جورنو یعنی صبح به خیر. دیروز معبد پانتئون و کلیسای سنت پیر را دیدیم. (ب) جالب است در هر گوشه و کنار شهر و حتی در خیابان‌های فرعی بناهای تاریخی دیده می‌شود. دیشب در رستوران نزدیک هتل، خوراک ماکارونی با سبزیجات سفارش دادیم. راستش اگر خودخواهی نباشد، من ماکارونی را از ایتالیایی‌ها بهتر درست می‌کنم. (ج)»

- ۱) ناحیهٔ فرهنگی - چشم‌انداز فرهنگی - پخش فرهنگی
- ۲) پخش فرهنگی - ناحیهٔ فرهنگی - چشم‌انداز فرهنگی
- ۳) چشم‌انداز فرهنگی - پخش فرهنگی - ناحیهٔ فرهنگی
- ۴) پخش فرهنگی - چشم‌انداز فرهنگی - ناحیهٔ فرهنگی

پاسخ: گزینهٔ ۱

زیرمبدا: جغرافیای یازدهم - درس ۶

درس‌Box

چشم‌انداز فرهنگی:

چشم‌انداز یعنی منظرهٔ قابل رؤیت از یک مکان، ساختمان‌ها و بناها، سبک معماری، نوع سکونتگاه‌های شهری و روستایی، مزارع، جاده‌ها، خیابان‌ها و نظایر آن که در یک چشم‌انداز مشاهده می‌شود، شیوهٔ زندگی مردم یک ناحیه را به مشاهده‌گر نشان می‌دهد. بنابراین انسان‌ها با تغییراتی که در محیط‌های طبیعی به وجود می‌آورند، چشم‌اندازهای فرهنگی خلق می‌کنند. فرهنگ هر ناحیه، موجب به وجود آمدن چشم‌اندازهای خاصی در آن ناحیه می‌شود.

ناحیهٔ فرهنگی:

جغرافی‌دان‌ها برای مطالعه و شناخت تنوع‌های فرهنگی، سطح زمین را به نواحی فرهنگی تقسیم کرده‌اند. این نواحی فرهنگی، در یک یا چند شاخص فرهنگی مانند دین، زبان، آداب و رسوم، هنر و معماری و نوع فعالیت اقتصادی شباهت‌هایی دارند. شباهت در یک یا چند عامل، هر ناحیه را از نواحی دیگر متمایز می‌کند.

پخش فرهنگی:

پدیدهٔ پخش یا انتشار فرایندی است که طی آن یک موضوع یا پدیده مانند زبان، مذهب، افکار و ایده‌ها، نوآوری، وسایل و ابزار، لباس، شیوهٔ زندگی و حتی بیماری از یک مکان به سایر مکان‌ها گسترش می‌یابد.

در عبارت «الف» دربارهٔ کانون و یا مهد مسیحیت کاتولیک یعنی شهر واتیکان صحبت می‌شود که یک ناحیهٔ فرهنگی از لحاظ دینی محسوب می‌شود.

عبارت «ب» به چشم‌اندازهایی اشاره دارد که نماد و یا بیانگر رم هستند: مجسمه‌ها و بناهای تاریخی.

عبارت «ج» به این نکته اشاره دارد که پخت ماکارونی یا اسپاگتی ایتالیایی به کشور ایران نفوذ کرده است و شخص گوینده، خود را در پخت آن ماهر می‌داند؛ پس با پخش فرهنگی روبه‌رو هستیم.

نکته

پاسخ خیلی تشریحی ✓

با توجه به نواحی فرهنگی و ویژگی‌های آن‌ها، کدام گزینه عبارت زیر را به درستی کامل می‌کند؟
 «ناحیه فرهنگی آفریقا شامل این قاره است و دین غالب این نواحی مبتنی بر و خانواده زبانی در این ناحیه وجود دارد.»

- ۱) مرکز و جنوب - مسیحیت - پرستش خدای یگانه - حامی
- ۲) شمال و جنوب - اسلام - پرستش خدای یگانه - حامی
- ۳) مرکز و شمال - مسیحیت - پرستش خدای یگانه - متعدد
- ۴) مرکز و جنوب - مذاهب قبیله‌ای - پرستش غیر خدای یگانه - متعدد

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبث: جغرافیای یازدهم - درس ۶

زبان قوم حامی، زبان بعضی از مردم در شمال آفریقا و زبان قوم سامی، زبان مردم عرب و یهود است.

به طور کلی، ادیان به دو گروه تقسیم می‌شوند:

الف) ادیان مبتنی بر یکتاپرستی مانند دین اسلام، مسیحیت، یهود و زرتشت

ب) ادیان مبتنی بر پرستش غیر خدای یگانه مانند هندوئیسم، بودائیسیم، آئیمیسیم (مذاهب قبیله‌ای)

ناحیه فرهنگی آفریقای:

این ناحیه شامل مرکز و جنوب آفریقا است.

قلمرو نژاد سیاه‌پوست است و فرهنگ آن ترکیبی از فرهنگ قبایل مختلف است و ادیان قبیله‌ای (آئیمیسیم) در این ناحیه وجود دارد؛

هرچند در دوران استعمارگری اروپا و آمریکا از دین مسیحیت تأثیر پذیرفته است.

خانواده‌های زبانی متعددی در این ناحیه وجود دارد.

معماری بومی این ناحیه برگرفته از شرایط طبیعی و آب‌وهوا و متناسب با مصالح موجود در طبیعت است.

ناحیه فرهنگی آفریقا شامل مرکز و جنوب این قاره است و دین غالب این نواحی مذاهب قبیله‌ای مبتنی بر پرستش غیر خدای

یگانه و خانواده زبانی متعددی در این ناحیه وجود دارد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

هر یک از موارد زیر، به ترتیب مربوط به کدام نوع از فعالیت‌های اقتصادی است؟

الف) خرید و فروش

ب) استخراج معدن

ج) پردازش اطلاعات

د) صید ماهی

۱) سوم - دوم - چهارم - اول

۳) دوم - دوم - چهارم - سوم

۲) دوم - اول - سوم - دوم

۴) سوم - اول - چهارم - اول

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبست: جغرافیای یازدهم - درس ۷

درس Box

امروزه فعالیت‌های اقتصادی را به چهار گروه یا بخش تقسیم می‌کنند:

۱) فعالیت‌های نوع اول: به فعالیت‌هایی گفته می‌شود که با استخراج و به دست آوردن مواد خام یا محصول از زمین یا دریا سروکار دارند.

۲) فعالیت‌های نوع دوم: شامل فعالیت‌هایی است که طی آن‌ها منابع و مواد اولیه در کارخانه‌ها تغییر شکل می‌یابند و به کالا تبدیل می‌شوند.

۳) فعالیت‌های نوع سوم: به فعالیت‌هایی گفته می‌شود که در فرایند آن‌ها خدماتی به دیگران ارائه می‌شود.

۴) فعالیت‌های نوع چهارم: بخشی از فعالیت‌های اقتصادی که فراهم‌کننده خدمات مربوط به جمع‌آوری و پردازش اطلاعات و فناوری‌های اطلاعاتی و ارتباطی (ICT) و پژوهش و تحقیق و توسعه است.

الف) خرید و فروش ← نوع سوم (خدمات)

ب) استخراج معدن ← نوع اول

د) صید ماهی ← نوع اول

ج) پردازش اطلاعات ← نوع چهارم

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- هر یک از عبارتهای زیر به ترتیب، مربوط به کدام کشور است؟
- الف) در دو دههٔ اخیر در زمینهٔ صنعت به رشد قابل ملاحظه‌ای دست یافته است.
- ب) شمال این کشور از نواحی صنعتی مهم در جهان محسوب می‌گردد.
- ج) از مهم‌ترین نواحی کشت گندم در قارهٔ اروپا است.
- د) ناحیهٔ صنعتی این کشور بیشتر در شمال شرق آن واقع شده است.

- ۱) چین - آلمان - فرانسه - کانادا
- ۲) چین - ایتالیا - فرانسه - ایالات متحدهٔ آمریکا
- ۳) هند - آلمان - انگلستان - کانادا
- ۴) هند - ایتالیا - انگلستان - ایالات متحدهٔ آمریکا

پاسخ: گزینهٔ ۲

زیرمبمش: جغرافیای یازدهم - درس ۷

- الف) در دو دههٔ اخیر در زمینهٔ صنعت به رشد قابل ملاحظه‌ای دست یافته است. ← چین
- ب) شمال این کشور از نواحی صنعتی مهم در جهان محسوب می‌گردد. ← ایتالیا
- ج) از مهم‌ترین نواحی کشت گندم در قارهٔ اروپا است. ← فرانسه
- د) ناحیهٔ صنعتی این کشور بیشتر در شمال شرق آن واقع شده است. ← ایالات متحدهٔ آمریکا

پاسخ خیلی تشریحی ✓

برخی صاحب‌نظران معتقدند که همهٔ مناطق آزاد در رسیدن به اهداف خود موفق نبوده‌اند، زیرا

- (۱) در برخی کشورها به پایگاه واردات تبدیل شده‌اند و نتوانسته‌اند به توسعهٔ اقتصادی کمک کنند
- (۲) مالیات‌ها و تعرفه‌های گمرکی باعث شده‌اند تا تفاوت زیادی با مناطق دیگر از لحاظ قیمتی نداشته باشند
- (۳) تولیدکنندگان و بازرگانان علاقهٔ زیادی به سرمایه‌گذاری در این مناطق از خود نشان نمی‌دهند
- (۴) این مناطق از نظر توسعهٔ صنعتی و فناوری‌های نوین در سطح پایین‌تری قرار دارند

پاسخ: گزینهٔ ۱

زیرمبمش: جغرافیای یازدهم - درس ۱

درسی Box

مناطق آزاد تجاری مناطقی هستند که در اصل برای توسعهٔ صادرات یک کشور و رونق اقتصادی آن ایجاد می‌شوند. در این مناطق، تولیدکنندگان و بازرگانان می‌توانند بدون پرداخت حقوق و عوارض گمرکی یا معافیت‌های مالیاتی، به صادرات و واردات و انبارداری کالاها بپردازند. به طور کلی در این مناطق، مقررات و قوانین اقتصادی ویژه و متفاوت با دیگر نواحی سرزمین وجود دارد.

برخی صاحب‌نظران معتقدند که همهٔ مناطق آزاد در رسیدن به اهداف خود موفق نبوده‌اند؛ زیرا در برخی کشورها به پایگاه واردات تبدیل شده‌اند و نتوانسته‌اند به توسعهٔ اقتصادی کمک کنند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

با توجه به موارد زیر، کدام شکل در ارتباط با کشورهای مرکز - پیرامون درست است؟

- الف) چین
ب) ژاپن
ج) کره جنوبی
د) استرالیا
- (۱) «ب» → مغایر با «د» → مطابق با «ج» / «ج» → مطابق با «الف» → مغایر با «ب»
- (۲) «ج» → مغایر با «د» → مطابق با «ب» / «ب» → مطابق با «الف» → مغایر با «ج»
- (۳) «ج» → مغایر با «د» → مطابق با «ب» / «ب» → مطابق با «الف» → مغایر با «ب»
- (۴) «ب» → مغایر با «د» → مطابق با «ج» / «ج» → مطابق با «الف» → مغایر با «ج»

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبصط: مفروضات یازدهم - درس ۸

کشور چین (الف) و کره جنوبی (ج) جزء کشورهای نیمه‌پیرامون و کشور ژاپن (ب) و استرالیا (د) جزء کشورهای مرکز هستند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): نادرست / درست

گزینه (۲): درست / نادرست

گزینه (۴): نادرست / نادرست

۱۲۵

کدام گزینه از مزایای حمل و نقل دریایی نسبت به سایر شیوه‌های حمل و نقل است؟

- الف) مصرف سوخت کم‌تر نسبت به سایر شیوه‌های حمل و نقل
 ب) پایین بودن هزینه‌ها با وجود وزن زیاد کالاهای جابه‌جاشده
 ج) استفاده از انواع کشتی‌های کانتینری، نفت‌کش و فله‌بر
 د) قابلیت جابه‌جایی کالا تا مسافت‌های دوردست

۲) «ب» - «د»

۱) «الف» - «ج»

۴) «ب» - «ج»

۳) «الف» - «د»

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبمبث: جغرافیای یازدهم - درس ۸

درس‌Box

در بین روش‌های مختلف حمل و نقل (زمینی، هوایی و دریایی)، حمل و نقل دریایی جایگاه ویژه و ممتازی دارد؛ به طوری که حدود ۹۰ درصد تجارت جهانی از نظر وزن کالاهایی که جابه‌جا می‌شوند، از طریق حمل و نقل دریایی و توسط کشتی‌ها صورت می‌گیرد. حمل و نقل دریایی به دلیل پایین‌تر بودن هزینه‌ها با وجود وزن زیاد کالاهای جابه‌جاشده و نیز قابلیت جابه‌جایی کالا تا مسافت‌های دوردست، بر دیگر شیوه‌های حمل و نقل برتری دارد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

مورد «ج» از مصادیق حمل و نقل آبی می‌باشد و اشاره به مزایای استفاده از حمل و نقل آبی ندارد!

گول نخوری ✗

کدام عبارت دربارهٔ نظر فیلسوفان مسلمان درست است؟

- ۱) نخستین مخلوق خداوند موجودی است روحانی و مجرّد که عقل فعال نام دارد.
- ۲) عقل در معنای وجودشناسانهٔ آن و عقل در معنای معرفت‌شناسانهٔ آن تفاوت ماهوی ندارند.
- ۳) عقل فعال است که در وجود انسان، فهمیدن و دانش‌ها را قرار می‌دهد و در واقع عقل فعال است که می‌اندیشد.
- ۴) از نظر فارابی نسبت عقل فعال به عقل انسان مانند نسبت خورشید و دیدن است که بدون خورشید، دیدن معنا ندارد.

پاسخ: گزینهٔ ۲

زیرمبیت: فلسفهٔ دوازدهم - درس ۸

پاسخ خیلی تشریحی ✓

از نظر فیلسوفان مسلمان عقلی که در انسان هست یا همان دستگاه تفکر و استدلال (عقل در معنای معرفت‌شناسی) و به او توانمندی اندیشیدن می‌دهد، پرتویی از همان عالم عقول (عقل در معنای وجودشناسی) است. بنابراین آن چه در وجود انسان به عنوان عقل شناخته می‌شود، ظهور یا تجلّی همان عالم عقول است و از نظر ماهوی تفاوتی ندارند (صرفاً از نظر شدت و ضعف با هم متفاوت‌اند). دقت کنید که هر دو عقل مجرّد دارند. البته که عقل وجودی مجرد کامل دارد و عقل معرفتی مجرد نسبی دارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینهٔ (۱): از نظر فلاسفهٔ مسلمان نخستین مخلوق خداوند عقل اول است که موجودی مجرّد و کاملاً روحانی است.
- گزینهٔ (۳): عقل فعال فقط زمینهٔ اندیشیدن را برای عقل انسان فراهم می‌کند.
- گزینهٔ (۴): فارابی نسبت عقل فعال به عقل انسان را به نسبت میان خورشید و چشم تشبیه می‌کند.

فلاسفهٔ مسلمان کدام‌یک از ویژگی‌های عالم عقول را بهتر از فلاسفهٔ غربی به تصویر کشیدند؟

- (۱) نیازمندی به تربیت و تمرین برای بالفعل شدن
(۲) خلقت بی‌واسطهٔ عقل اول از خدا
(۳) تجرد و فراغت از مادهٔ این مرتبهٔ وجودی
(۴) ارتباط این عالم با عالم طبیعت و ماده

پاسخ: گزینهٔ ۳

زیرمبث: فلسفهٔ دوازدهم - درس ۸

درس Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

فلاسفهٔ مسلمان روشن‌تر و بهتر از فلاسفهٔ غربی عالم عقول را که حقیقت وجودش مجرد از ماده است، به تصویر کشیده‌اند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینهٔ (۱): مربوط به دستگاه تفکر و استدلال است، نه عالم عقول.
گزینهٔ (۲): فلاسفهٔ غربی هیچ اشاره‌ای به این موضوع نکردند، پس نمی‌توان گفت فلاسفهٔ مسلمان بهتر از آن‌ها این موضوع خلقت بی‌واسطهٔ عقل اول از خدا را توضیح دادند.
گزینهٔ (۴): هر دو گروه به این مطلب اشاره کردند.

کدام ویژگی عالم عقول، توسط فلاسفهٔ مسلمان، روشن‌تر و دقیق‌تر از فلاسفهٔ یونان مطرح شده است؟

(سوال ۱۳ - امتحان نهایی فروردین ۱۴۰۳)

براساس عبارت زیر، کدام را نمی‌توان نتیجه گرفت؟

- «حکمت فنی است استدلالی که انسان عالم، وجود را آن‌چنان که هست، به وسیله این فن به دست می‌آورد و نفس خویش را به کمال می‌رساند، به جهانی عقلی مشابه جهان واقعی تبدیل می‌شود و مستعد رسیدن به سعادت نهایی می‌شود.»
- ۱) حکمت در فلسفه مشائی صرفاً امری است نظری و در حوزه اندیشه و اثر دیگری در وجود انسان ندارد.
 - ۲) فیلسوف مشائی از طریق حکمت مشائی، تصویری کامل از جهان هستی در ذهن خود ایجاد می‌کند.
 - ۳) براساس حکمت مشائی، یک فیلسوف کامل مشائی نسخه‌ای کوچک از جهان بزرگ خواهد بود.
 - ۴) اگر فن حکمت مشائی به درستی رعایت شود، تصویر بی‌نقص و خطایی از جهان خواهیم داشت.

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبیت: فلسفه دوازدهم - درس ۹

درس‌Box

پاسخ خیلی تشریحی

حکمت مشائی فنی است استدلالی ولی از آن‌جا که می‌کوشد تا در نهایت تصویر تام و کاملی از حقایق هستی در نفس مخاطب (فیلسوف مشائی) ایجاد نماید، نفس انسان را به کمال می‌رساند و به همین دلیل انسان را برای سعادت نهایی آماده می‌کند. این آمادگی برای سعادت نهایی فقط در حوزه نظر و اندیشه نیست، بلکه وارد زندگی عملی انسان می‌شود. فلاسفه مسلمان برای مقبولیت فلسفه در میان مردم از کلمه «حکمت» که در قرآن آمده، استفاده کردند.

با توجه به فلسفه سیاسی فارابی، کدام گزینه نادرست است؟

- (۱) انسان ذاتاً مدنی است و تمایل دارد که در اجتماع زندگی کند.
- (۲) تنها، نیازهای اولیه انسانی، آن‌ها را مجبور به تشکیل اجتماع بشری کرده است.
- (۳) به دلیل این‌که انسان‌ها به یکدیگر نیازمند هستند، زندگی اجتماعی شکل گرفته است.
- (۴) تمام نیازهای انسانی، چه نیازهای مادی و چه نیازهای معنوی، در محیط اجتماعی برطرف می‌شود.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبهمت: فلسفه دوازدهم - درس ۹

درسی Box

انسان موجودی مدنی بالطبع است که برحسب فطرت و طبع خود به جامعه و زندگی با هم‌نوعان، گرایش دارد.

توجه: دقت کنید که مدنی بالطبع در نظر گرفتن انسان، اولین مبنای فارابی برای ورود به مباحث اجتماعی و فلسفه سیاسی است.

علت: مسیر سعادت و کمال انسان از زندگی اجتماعی گذر می‌کند. ← معلول: باید هدف اصلی جامعه و مدینه نیز سعادت انسان در دنیا و آخرت باشد.

انسان از نظر فارابی

براساس نظریه فارابی انسان‌ها به دلیل گرایش فطری‌شان به سعادت و خوشبختی، به زندگی اجتماعی روی آوردند، نه این‌که تنها دلیل آن، ضرورتی نشأت گرفته از نیازهای اولیه‌شان باشد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۱۳۰

مهم‌ترین تفاوت مدینه جاهله و فاضله چیست؟

- ۱) در مدینه جاهله، رهبر براساس هماهنگی با اعضای جامعه انتخاب می‌شود.
- ۲) رئیس مدینه فاضله به عالی‌ترین درجات تعقل دست پیدا کرده است.
- ۳) نتیجه مدینه فاضله وجود نظم، اخلاق و عدالت در بستر جامعه است.
- ۴) در مدینه جاهله رسیدن به لذت‌های مادی و دنیایی مورد قبول است.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبست: فلسفه دوازدهم - درس ۹

درس‌Box

- مدینه جاهله از نظر فارابی -
- در تقابل با مدینه فاضله، مدینه جاهله وجود دارد.
 - مهم‌ترین تفاوت مدینه جاهله و فاضله در هدف است.
 - هدف مدینه جاهله: فقط سلامت جسم و فراوانی لذات دنیایی است.
 - در مدینه جاهله، رسیدن به سعادت را در گرو رسیدن به لذات دنیایی می‌دانند.
 - در مدینه جاهله هم برای سعادت معنایی قائل‌اند، اما آن را رسیدن به لذات دنیایی می‌دانند.
 - رئیس مدینه جاهله کسی است که فراوانی لذات دنیایی را فراهم کند.

مهم‌ترین تفاوت این دو مدینه در بحث هدف‌شان است، مدینه فاضله با هدف سعادت دنیا و آخرت برای همه افراد جامعه به دنبال مدیریت جامعه است، اما در مدینه جاهله هدف مدینه و مردم رسیدن به سلامت جسم و فراوانی لذت‌های مختلف است. این دو مدینه تفاوت‌های زیاد دیگری نیز با یکدیگر دارند، اما صورت سؤال مهم‌ترین تفاوت که همان هدف است را پرسیده است. سایر گزینه‌ها همگی درست هستند و تفاوت این دو مدینه به شمار می‌آیند، ولی تفاوت اصلی نیستند.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

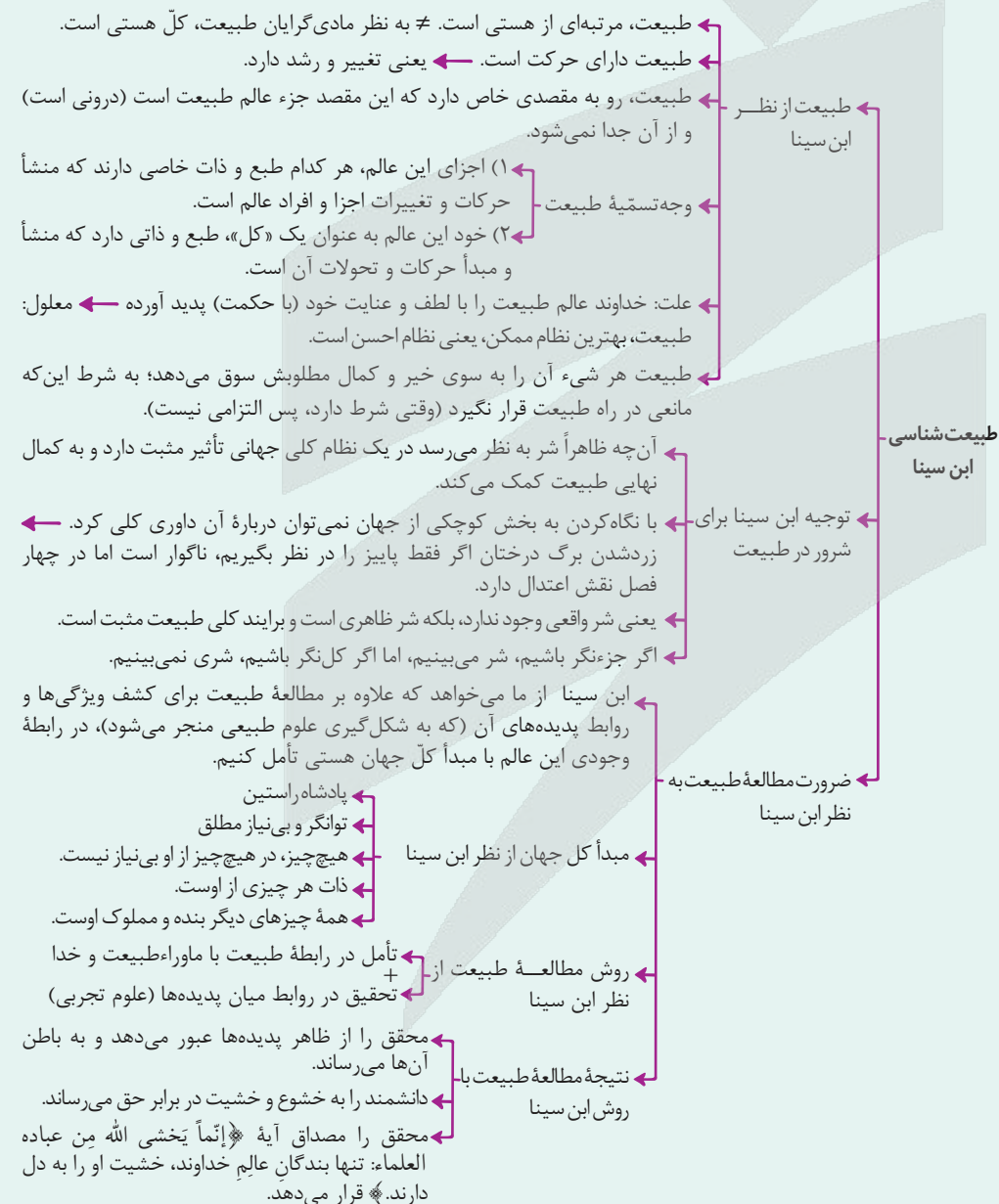
کدام گزینه از نظر ابن سینا درست است؟

- (۱) علوم طبیعی از نظر او متشکل از توجه و تحقیق درباره رابطه عالم طبیعت و اجزای سازنده آن نسبت به خالقش و روابط خود پدیده‌ها می‌باشد.
- (۲) زمانی که به طبیعت به عنوان یک کل نگاه کنیم، طبع و ذات خاصش را می‌توان متوجه شد و در نتیجه این امر، طبع و ذات اجزا هم مشخص می‌شوند.
- (۳) با نگاه کردن به بخش خاص و جزئی از طبیعت نمی‌توان هیچ داوری‌ای درباره آن رخداد و پدیده داشت. داوری زمانی ممکن است که بتوان به کل طبیعت نگاه کرد.
- (۴) از نظر ابن سینا، برای عبور از ظاهر پدیده‌های موجود در هستی، باید صرفاً بتوانیم درباره روابط میان اجزا و پدیده‌های طبیعت تحقیق کاملی کنیم.

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبث: فلسفه دوازدهم - درس ۱۰

درس Box

از نظر ابن سینا، طبیعت مرتبه‌ای از هستی است که دارای حرکت (تغییر) است و رو به مقصدی خاص دارد و این مقصد جزء ذات عالم طبیعت که از آن جدایی‌ناپذیر است.

ابن سینا از ما می‌خواهد که علاوه بر مطالعه عالم طبیعت برای کشف ویژگی‌ها و روابط پدیده‌های آن (که به شکل‌گیری علوم طبیعی منجر می‌شود)، در رابطه وجودی این عالم با مبدأ کل جهان هستی نیز تأمل کنیم. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۲): طبع ذات اجزای طبیعت سازنده طبع و ذات کل طبیعت نیست، اجزا هر کدام خود دارای طبع و ذاتی مجزا هستند و طبیعت به عنوان یک کل و یک مجموعه، طبع و ذاتی جدا از اجزای خود دارد.

گزینه (۳): با نگاه به بخش جزئی از طبیعت می‌توان داوری کرد، اما آن داوری درست و دقیق نیست. داوری کلی درباره طبیعت زمانی ممکن است که به کل طبیعت نگاه بیندازیم.

گزینه (۴): از نظر ابن سینا، تأمل در (۱) رابطه طبیعت با ماوراءطبیعت و خدا (۲) در کنار تحقیق در روابط میان پدیده‌ها، دانشمند و محقق را از ظاهر پدیده‌ها عبور می‌دهد و به باطن آن‌ها می‌رساند؛ آن‌ها را به خشوع و خشیت در برابر حق می‌رساند و مصداق آیه «تنها بندگان عالم خداوند خشیت او را به دل دارند» است.

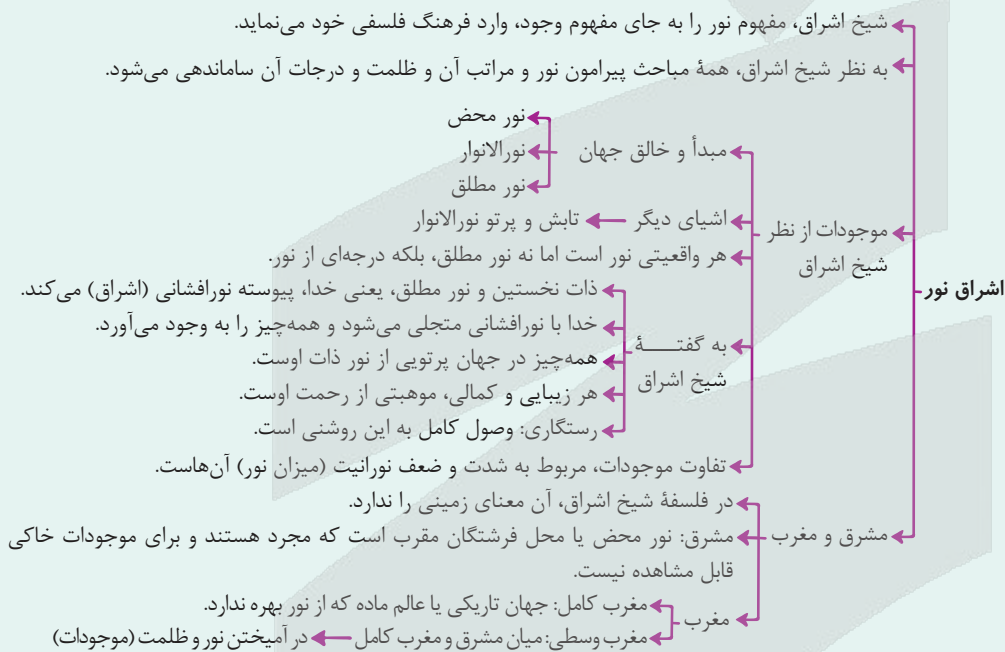
براساس دیدگاه شیخ اشراق کدام گزینه نادرست است؟

- ۱) از اشعه و پرتوهای نور مطلق یعنی خدا که پیوسته نورافشانی می‌کند، همه چیز موجود می‌شود، پس همه چیز در این جهان از نور ذات الهی است.
- ۲) در مشرق جغرافیای وجودی سهروردی تنها خداست که قابل مشاهده برای دیگر موجودات نیست؛ مغرب یا تاریکی نیز محل موجودات مادی است.
- ۳) از آن جایی که همه موجودات از پرتو نور محض یعنی خدا هستند، هر کمال و زیبایی از جانب اوست و غایت سعادت‌مندی، رسیدن به مشرق نوری است.
- ۴) موجودات جهان براساس رتبه وجودی‌شان از مشرق یعنی بالاترین مرتبه وجود تا مغرب یعنی پایین‌ترین مرتبه وجود دسته‌بندی می‌شوند.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: فلسفه دوازدهم - درس ۱۰

درس‌Box

از نظر سهروردی مشرق جهان، محل موجودات مجرد از ماده و فرشتگان مقرب است نه این که تنها خدا باشد. ✓ پاسخ خیلی تشریحی

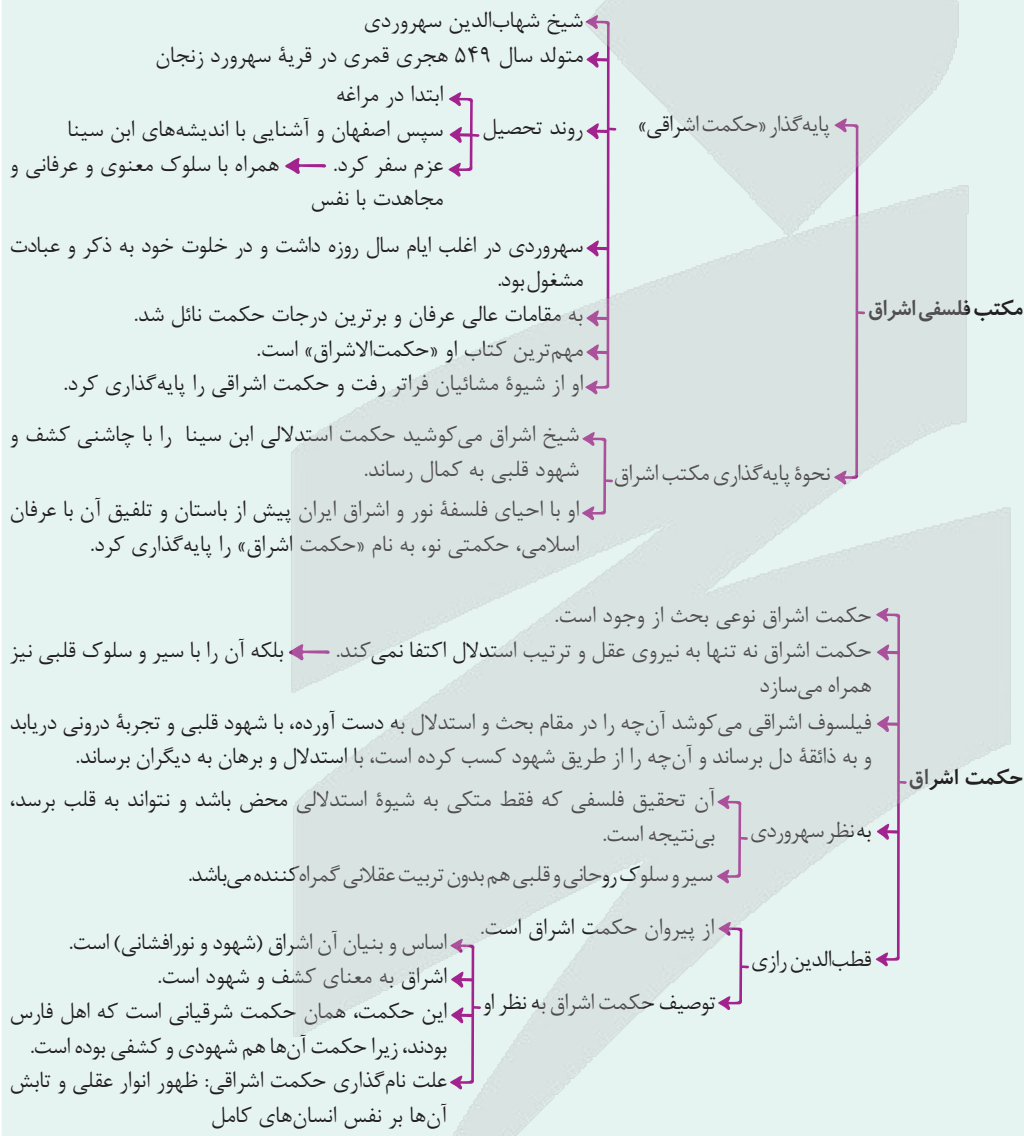

- چرا «مکتب اشراقی» را یک مکتب فلسفی می‌دانیم در حالی که شیخ اشراق فلسفه خود را بر پایه شهود بنا نموده است؟
- ۱) چون اساس این مکتب در توضیح «وجود خداوند» است و «وجود» موضوع دانش فلسفه است.
 - ۲) چون اساس و بنیان این مکتب براساس فلسفه اشراقی در ایران پیش از باستان بنا شده است.
 - ۳) این مکتب در واقع یک مکتب عرفانی است نه فلسفی و این خطا به خاطر اشتباهات تاریخی رخ داده است.
 - ۴) چون کمال دانایی در این مکتب تلفیقی از عقل و دل است، او شهود بدون استدلال عقلی را گمراه‌کننده می‌داند.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبهمت: فلسفه دوازدهم - درس ۱۰

درس Box

دانش عرفان به وصول به حقیقت جهان می‌پردازد و در این مسیر توجهی به استدلال عقلی ندارد (یا توجه بسیار کمی دارد) و اساساً فقط بر پایه شهود عرفانی و قلبی حرکت می‌کند. در حالی که دانش فلسفه، اساس کار خود را بر استدلال عقلی بنا نهاده است؛ مکتب «حکمت اشراقی» هر چند توجه ویژه‌ای به شهود داشته، ولی هیچ‌گاه از استدلال عقلی روی گردان نشده و سهروردی بالاترین درجه دانایی را از آن کسی می‌داند که هم در صورت استدلالی و هم در عشق و عرفان به کمال رسیده باشد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

بررسی سایر گزینه‌ها:

- گزینه (۱): اساس مکتب اشراقی بر پایه شهود است. هر چند درباره خدوند هم مباحث مفصلی وجود دارد، اما این دلیل فلسفی بودن یک مکتب نیست، چون در علوم دیگری مانند عرفان یا کلام هم از وجود خدوند بحث می‌شود.
- گزینه (۲): اگر این دلیل را بپذیریم، فلسفه اشراق ایران باستان به عرفان نزدیک‌تر است تا به فلسفه.
- گزینه (۳): مکتب اشراقی یک مکتب عرفانی نیست و خطایی در تاریخ در این باره رخ نداده است.

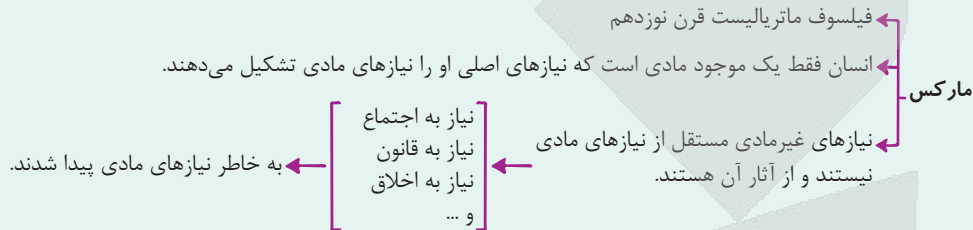
کدام گزینه درست است؟ ۱۳۴

- (۱) افلاطون نفس انسانی را که هیچ محدودیتی ندارد، به عنوان یک حقیقت برتر معرفی کرد.
- (۲) کانت همانند دکارت، با استفاده از مفهوم وجدان اخلاقی، وجود نفس برای انسان را اثبات کرد.
- (۳) ارسطو مفهوم ناطق بودن انسان را صرفاً برای بیان و توضیح قوه تفکر و تعقل در انسان معرفی کرد.
- (۴) مارکس انسان را یک موجود صرفاً مادی و جسمانی معرفی کرد، اما در عین حال وجود امور اخلاقی را نفی نکرد.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبتم: فلسفه یازدهم - درس ۹

درس Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

مارکس انسان را صرفاً یک موجود مادی و زمینی تلقی می‌کند، به باور او حقیقت انسان فقط همین جسم او می‌باشد. این جسم هم فقط یک سری نیازهای اصلی دارد که همه آن نیازها نیز مادی است. مارکس هیچ‌گاه وجود امور یا نیازهای غیرمادی مثل اخلاق یا قانون را نفی نکرد. تفاوت او با فیلسوفان عقل‌گرا یا مسلمان است که او وجود اخلاق را ناشی از نفس انسان نمی‌داند، بلکه این امور برای بهتر برطرف شدن نیازهای مادی توسط همین انسان ایجاد شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): افلاطون نفس را نسبت به جسم بدون محدودیت می‌داند. به بیان بهتر، او می‌گوید نفس محدودیت‌های جسم را ندارد، اما این سخن به معنی آن نیست که نفس اساساً هیچ محدودیتی نداشته باشد.

گزینه (۲): کانت با استدلالی که متفاوت با دکارت بود به اثبات حقیقت نفس انسانی پرداخت.

گزینه (۳): منظور اصلی ارسطو از ناطق، اشاره به قدرت و توانایی تعقل انسان است، اما صرفاً مفهوم ناطق درباره تفکر نیست و شامل سخنگو بودن انسان هم می‌شود.

به نظر مارکس نیازهای غیرمادی نتیجه نیازهای مادی هستند.

کدام گزینه درباره انسان‌شناسی ارسطو نادرست است؟ **۱۳۵**

- ۱) انسان دارای ویژگی‌هایی مشترک با حیوانات است، پس می‌توان گفت انسان نوعی حیوان است.
- ۲) بدن ابزاری است که نفس از آن برای اجرایی کردن افکار و اراده‌هایش کمک می‌گیرد.
- ۳) انسان موجودی است که هم بُعد مادی دارد و هم بُعد غیرجسمانی و مجرد.
- ۴) ویژگی‌ای که انسان را از بقیه حیوانات جدا می‌کند، جانداربودن و اراده اوست.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبمب: فلسفه یازدهم - درس ۹

ویژگی متمایزکننده انسان از سایر حیوانات قوه نطق و روح اوست نه اراده و حیات او، زیرا حیوانات هم اراده و حیات دارند.

همه حیوانات در حرکت اراده دارند و ویژگی «متحرک به اراده» در تعریف حیوان می‌آید.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

نکته

۱۳۶

اگر شخصی انسان را در رفتارهای اجتماعی مجبور بداند،

- (۱) قطعاً استدلال کانت درباره اثبات نفس مجزّد انسان را نخواهد پذیرفت
- (۲) قطعاً جزء داروینیست‌ها است که انسان را یک حیوان پیچیده می‌دانند
- (۳) احتمالاً استدلال دکارت مبنی بر جدایی اخلاقی بین رفتارهای اجتماعی و فردی را می‌پذیرد
- (۴) به طور قطع یک فیلسوف ماتریالیست است که معتقد است اخلاقیات، براساس منافع فردی شکل می‌گیرند

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبهمت: فلسفه یازدهم - درس ۹

پاسخ خیلی تشریحی ✓

کانت استدلال خود بر اثبات نفس مجزّد انسان را براساس اراده و اختیار انسان در رفتارهای اخلاقی و اجتماعی بنا می‌کند و می‌گوید چون انسان دارای اختیار و اراده است و این اراده ویژگی نفس غیرمادی است، پس انسان دارای نفس مجرد است. لذا اگر کسی مختاربودن انسان را نپذیرد، نمی‌تواند استدلال کانت را بپذیرد. بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های (۲) و (۴): با توجه به اطلاعات سؤال به طور قطعی نمی‌توان این فرد را یک ماتریالیست یا داروینیست دانست، زیرا ممکن است کسی به نفس مجرد معتقد باشد، ولی انسان را مجبور بداند.

گزینه (۳): دکارت استدلالی مبنی بر جدایی اخلاقی بین رفتارهای اجتماعی و فردی ندارد.

کانت وجود وجدان اخلاقی را وابسته به اختیار و وجود اختیار را وابسته به روح می‌داند.

نکته

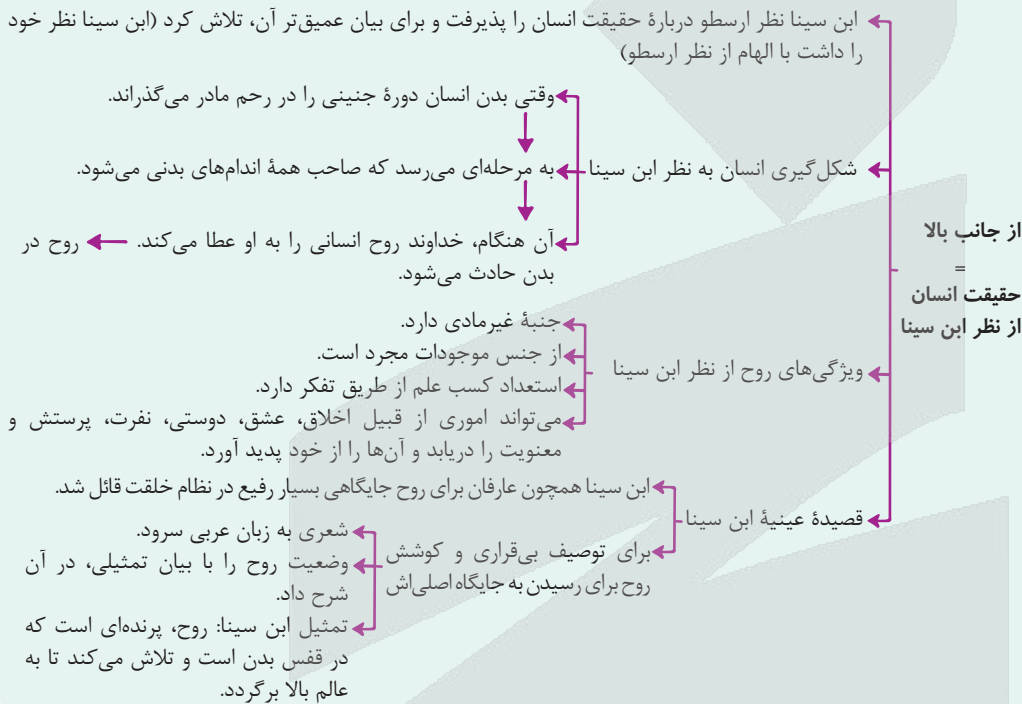

- ابن سینا با اضافه کردن کدام ویژگی، دیدگاه ارسطو درباره نفس را عمیق تر کرد؟
- (۱) نفس استعداد کسب علم را دارد.
 - (۲) نفس در دوره‌ای خاص به انسان اعطا می‌شود.
 - (۳) نفس فضایل اخلاقی را به صورت تدریجی کسب می‌کند.
 - (۴) توانایی ادراک امور غیرمادی مانند عشق و نفرت، مربوط به نفس است.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبث: فلسفه یازدهم - درس ۱۰

درسی Box

یکی از مواردی که ابن سینا به نظریه ارسطو درباره نفس اضافه کرد آن بود که این نفس در زمان خاصی به انسان اعطا می‌شود و آن نیز زمانی است که اندام انسان در دوره جنینی رشد کرده باشد (بدن کامل شده باشد). ارسطو درباره این موضوع زمان صحبتی نکرده بود، اما سایر ویژگی‌ها دقیقاً در دیدگاه ارسطو هم ذکر شده بود.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

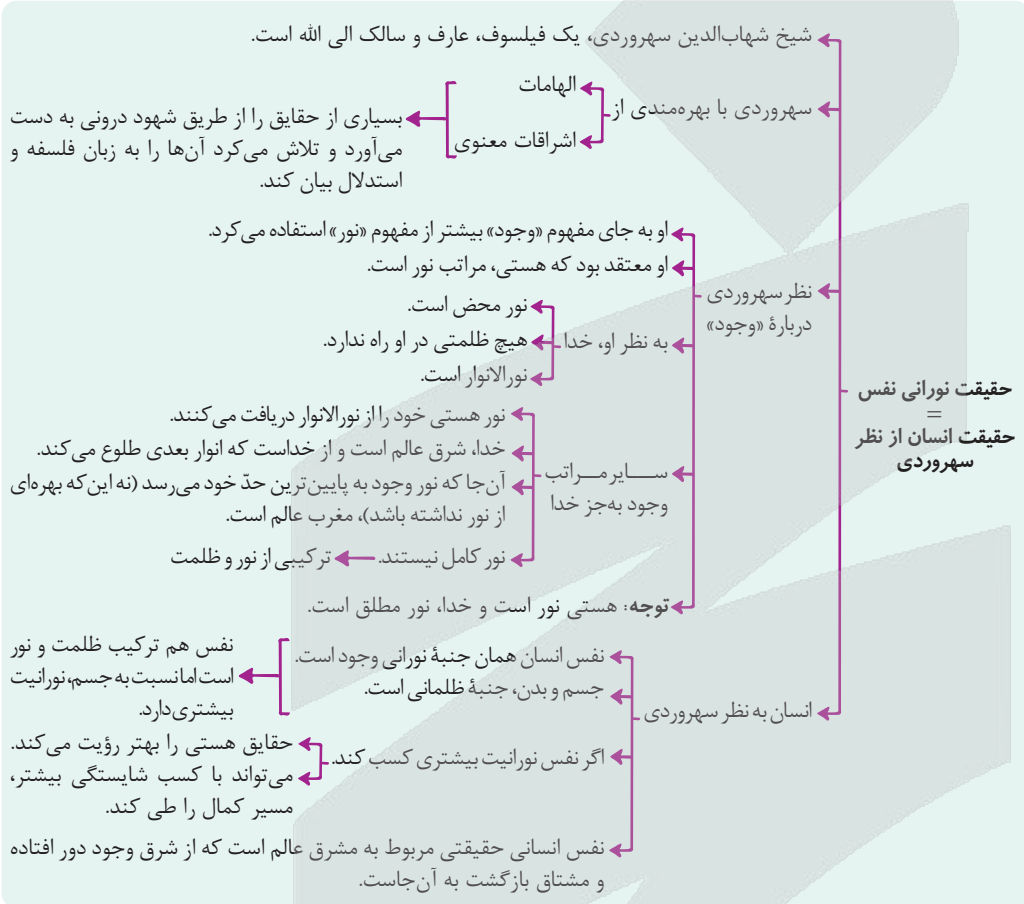
کدام گزینه به نظریه شیخ اشراق درباره نفس انسان نزدیک تر است؟

- ۱) نفس انسانی هیچ فاصله‌ای از مشرق نور ندارد، بلکه این جسم است که باعث این فاصله شده است.
- ۲) نفس انسان در مرتبه‌ای از وجود قرار دارد که باید آن را ترکیبی از نور و ظلمت دانست.
- ۳) برخی از موجودات نورشان را از نور نفس انسانی می‌گیرند و از نور آن موجود می‌شوند.
- ۴) مغرب وجود، جهان ظلمت است و هیچ نوری وجود ندارد.

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبمبث: فلسفه یازدهم - درس ۱۰

درس Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

به نظر سهروردی هر چه وجود دارد، به جز خدا که نور مطلق است، ترکیبی از نور و ظلمت می‌باشد، پس نفس و حتی جسم انسان هم ترکیبی از نور و ظلمت است با این تفاوت که جنبه نورانی نفس از ظلمانی آن بیشتر است، اما در جسم جنبه ظلمانی از نورانی پررنگ‌تر است.

۱۳۹

- کدام گزینه می‌تواند توضیح دقیق‌تری از رابطه متقابل روح و بدن در حکمت متعالیه ارائه دهد؟
- (۱) وقتی اندام‌های بدنی در دوره جنینی تکمیل شدند، خداوند روح را به آن عطا می‌کند.
 - (۲) روح، بُعد نورانی وجود انسان است و بدن بُعد ظلمانی وجود انسان.
 - (۳) روح دارای ظرفیت‌های بالقوه است که به تدریج بالفعل می‌شود.
 - (۴) روح، نتیجه رشد و تکامل بدن و جسم است.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبمب: فلسفه یازدهم - درس ۱۰

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در مکتب حکمت متعالیه که مکتب فلسفی ملاصدرا است، روح چیزی ضمیمه‌شده به بدن نیست، بلکه روح نتیجه رشد و تکامل خود بدن است. به صورتی که روح و بدن وحدت حقیقی دارند و یکی (روح) باطن دیگری (بدن) است. این نگاه به دقت تأثیر متقابل روح و بدن را توضیح می‌دهد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): این عبارت، دیدگاه ابن سینا ← در رابطه با «نفس» است که او نفس را ضمیمه‌شده بدن می‌داند.

گزینه (۲): این عبارت، بیانگر نظر سهروردی است، ولی توضیحی در رابطه با نسبت نفس و بدن و تأثیر آن‌ها بر یکدیگر نمی‌دهد. هرچند به نظر می‌رسد دیدگاه سهروردی از دیدگاه ابن سینا درباره تأثیر متقابل نفس و بدن دقیق‌تر باشد.

گزینه (۳): بیانگر دیدگاه ارسطو و ابن سینا است که مستقیماً به رابطه متقابل روح و جسم اشاره ندارد.

رابطه متقابل روح و جسم مورد اشتراک تمام فلاسفه دوبعدی‌نگر است، اما در دیدگاه دکارت و ملاصدرا واضح‌تر بیان شده است.

نکته

۱۴۰

کدام تشبیه برای نشان دادن دیدگاه آن فیلسوف مسلمان که روح و جسم را مجزا نمی داند، مناسب تر است؟

- (۱) رابطه میان چرخ و ماشین با یکدیگر
(۲) رابطه میان کرم ابریشم و پروانه
(۳) رابطه میان نوزاد و مادر
(۴) رابطه میان شعله با بخار آب

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبنا: فلسفه یازدهم - درس ۱۰

درس Box

نام مکتب فلسفی ملاصدرا، حکمت متعالیه است.

دیدگاه حکمت متعالیه به حقیقت انسان

تابی نهایت = حقیقت انسان از نظر ملاصدرا

مانند سایر فیلسوفان، حقیقت انسان را حقیقتی دو بُعدی می داند. روح براساس این مکتب چیزی ضمیمه شده به بدن نیست \neq این سینا اصل نظر ملاصدرا: روح نتیجه رشد و تکامل خود جسم و بدن است. روح و بدن دو چیز مجزا نیستند، بلکه وحدتی حقیقی دارند به گونه ای که یکی (روح)، باطن دیگری (بدن) است. \neq دکارت

هر اتفاقی در روح بیفتد، در بدن ظاهر می شود. تأثیر متقابل روح و بدن. هر اتفاقی در بدن بیفتد، بر روح تأثیر می گذارد.

مثال

بدن بیمار، روح را کسل می کند.
بدن شاداب به روح شادابی می بخشد.
روح با نشاط، جسم را به فعالیت می کشاند.
روح افسرده، جسم را زمین گیر می کند.

مراحل تکاملی به ترتیب

از نظر حکمت متعالیه

مراحل تکاملی طبیعت

(۱) جماد (جسم بی جان)
(۲) نبات = گیاه (جسم نامی)
(۳) حیوان (جسم نامی حساس)
(۴) انسان (جسم نامی حساس ناطق دارای روح)

روح انسان آخرین درجه تکاملی است که موجودات زنده می توانند به آن برسند.
ظرفیت روح انسان پایان ندارد. (روح بی نهایت است).
روح می تواند به هر مرتبه کمالی از خلقت برسد.
اگرچه انسان ظرفیت استعداد بی نهایت دارد، اما به معنای رسیدن حتمی به کمالات نیست.
انسان باید با اختیار و اراده خود، این ظرفیت را به فعلیت برساند.

توصیف مراحل تکاملی

توسط مولوی

این اشعار به هدفمندی و غایتمندی اشاره دارد.

(۱) از جمادی مردم و نامی شدم
(۲)
(۳) وز نما مردم به حیوان سر زدم
(۴)
مردم از حیوانی و آدم شدم
پس چه ترسم؟ کی ز مردن کم شدم؟
حمله دیگر بمیرم از بشر
تا برآرم از ملاتک بال و پر
وز ملک هم بایدم جستن ز جو
کل شیء هالک الاوجهه
بار دیگر از ملک پران شوم
آن چه اندر وهم آید آن شوم

پاسخ خیلی تشریحی ✓

ملاصدرا معتقد است روح و جسم از هم مجزا نیستند، بلکه روح نتیجه تکامل جسم است، مثل پروانه که نتیجه تکامل کرم ابریشم است، یا مثل گیاه که نتیجه تکامل بذر است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه‌های (۱) و (۴): بیانگر مجزای بودن روح و جسم است که دیدگاه ملاصدرا نیست.

گزینه (۳): بیانگر این است که در عین مجزای بودن یکی درون دیگری حادث شده، مشابه دیدگاه ابن سینا.

کدام تشبیه برای بیان نسبت میان حقیقت انسان با بدنش، نزد معتقدین به «انسان تک‌ساختی»، مناسب‌تر است؟

(سؤال ۱۳۲ کنکور انسانی ۱۴۰۳ - نوبت اول)

- (۱) راننده اتومبیل با اتومبیلش.
- (۲) آب با اجزای تشکیل‌دهنده‌اش.
- (۳) جوانه با بذری که از آن سر می‌زند.
- (۴) بخار آب با ظرفی که آن را به حرکت وامی‌دارد.

اگر همه موارد، قضیه منفصل مانع‌الرفع باشند، پیام کدام مورد با پیام بیت زیر یکسان است؟

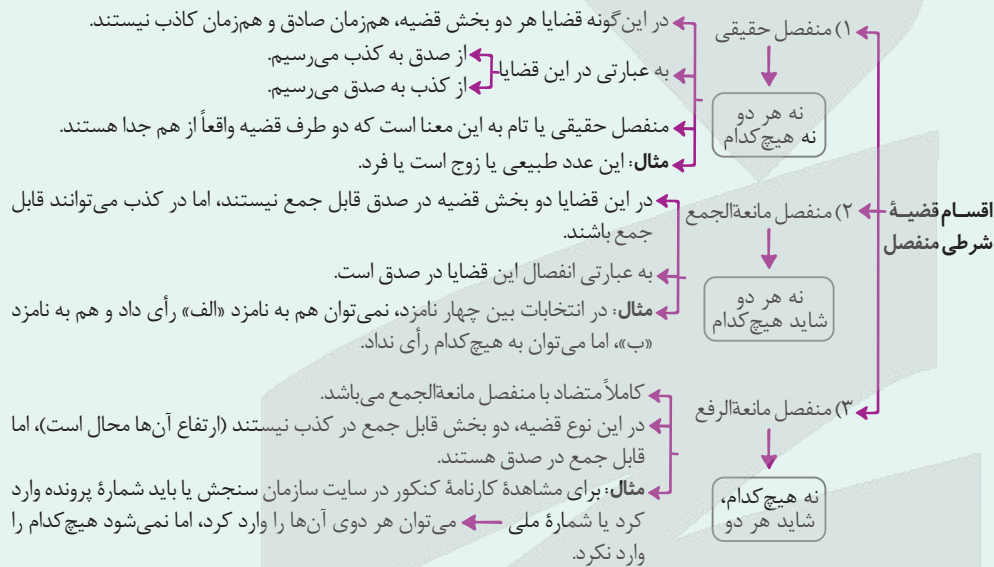
«اگر در دیده مجنون نشینی به غیر از خوبی لیلی نبینی»

- (۱) یا در دیده مجنون نمی‌نشینی یا به غیر از خوبی لیلی نمی‌بینی.
- (۲) یا در دیده مجنون می‌نشینی یا به غیر از خوبی لیلی می‌بینی.
- (۳) یا در دیده مجنون نمی‌نشینی یا به غیر از خوبی لیلی می‌بینی.
- (۴) یا در دیده مجنون می‌نشینی یا به غیر از خوبی لیلی نمی‌بینی.

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: منطق - درس ۹

کرتی Box

براساس بیت بیان شده در صورت سؤال، «نمی‌شود که در دیده مجنون بنشینی و به غیر از خوبی لیلی ببینی.» با توجه به مانع‌الرفع بودن قضایای بیان شده در گزینه‌ها، پیام هر گزینه را بیان می‌کنیم. بررسی گزینه‌ها:

- گزینه (۱): نمی‌شود که در دیده مجنون بنشینی و به غیر از خوبی لیلی ببینی (گزینه درست)
- گزینه (۲): نمی‌شود که در دیده مجنون بنشینی و به غیر از خوبی لیلی نبینی
- گزینه (۳): نمی‌شود که در دیده مجنون بنشینی و به غیر از خوبی لیلی ببینی
- گزینه (۴): نمی‌شود که در دیده مجنون بنشینی و به غیر از خوبی لیلی ببینی

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۱۴۲

قضیه «این عدد طبیعی یا اول است یا مرکب»، با کدام موارد می‌تواند یک قیاس استثنایی معتبر بسازد؟

- الف) این عدد طبیعی، اول است.
- ب) این عدد طبیعی، اول نیست.
- ج) این عدد طبیعی، مرکب است.
- د) این عدد طبیعی، مرکب نیست.

- ۲) ب - د
- ۴) الف - ب - ج - د

۱) الف - ج

۳) ج - د

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبست: منطق - درس ۹

درسی Box

پاسخ به دو سؤال -
 ۱) آیا امکان دارد دو جزء قضیه منفصل با هم صادق باشند؟
 ۲) آیا امکان دارد دو جزء قضیه منفصل با هم کاذب باشند؟

نوع قضیه شرطی منفصل	هر دو جزء با هم صادق‌اند؟	هر دو جزء با هم کاذب‌اند؟
۱) منفصل حقیقی	x	x
۲) منفصل مانع‌الجمع	x	x ✓ (شاید باشد شاید نباشد.)
۳) منفصل مانع‌الرفع	x ✓ (شاید باشد شاید نباشد.)	x

راه تشخیص اقسام
قضایای شرطی منفصل

یک عدد طبیعی، نمی‌تواند هم اول باشد و هم مرکب، اما می‌تواند نه مرکب باشد و نه اول (می‌تواند ۱ باشد)؛ بنابراین قضیه صورت سؤال، مانع‌الجمع است. اگر یک قضیه مانع‌الجمع داشته باشیم، از اثبات هر طرف به نفی طرف مقابل می‌دهیم.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

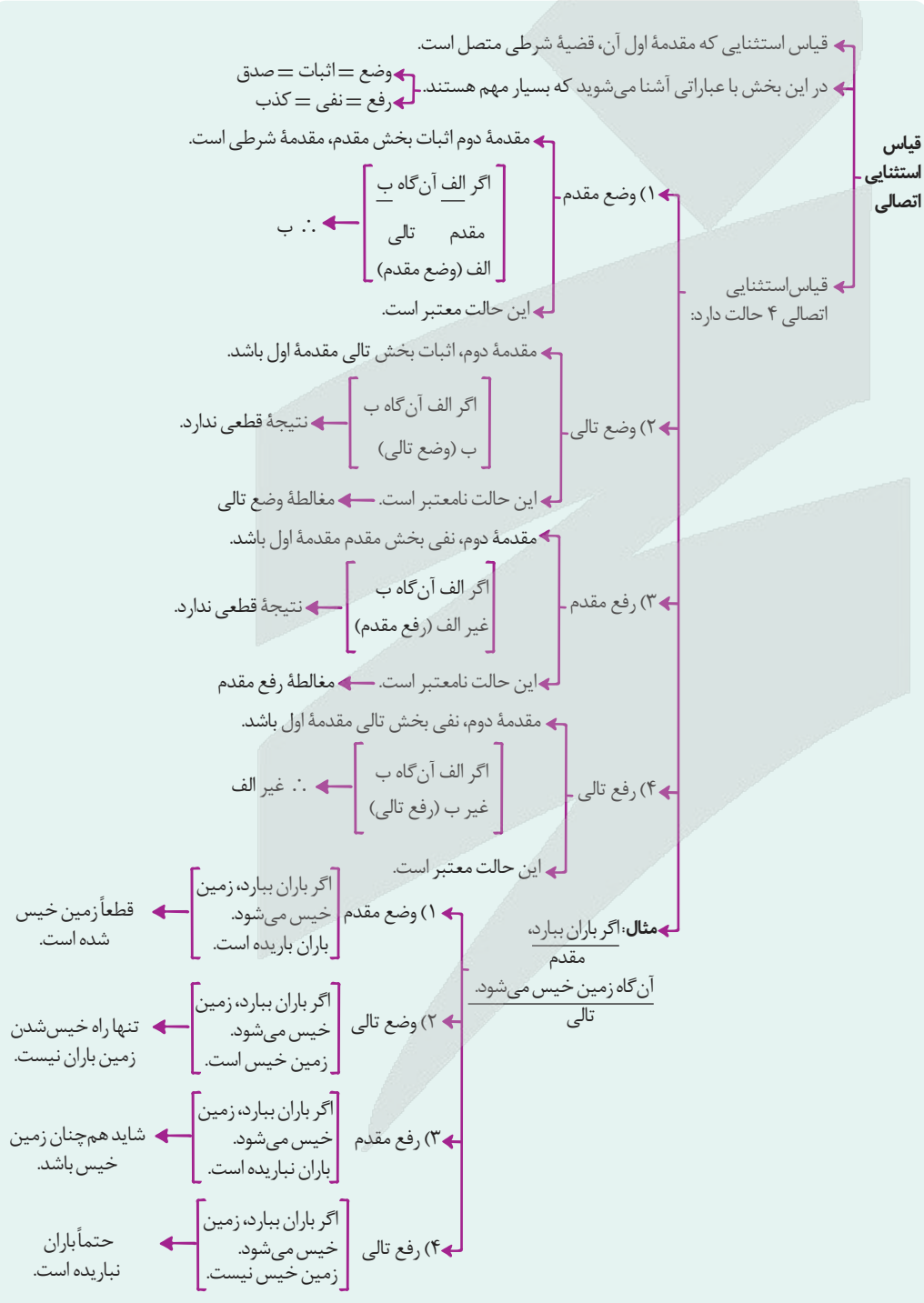
کدام استدلال قیاسی دارای مغالطه است؟ ۱۴۳

- ۱) خیلی دچار اضافه وزن شدم، حدس می‌زنم اگر کسی به سلامتی خود اهمیت ندهد، بیمار خواهد شد.
- ۲) اگر آب گرم کن روشن می‌بود، آب این قدر سرد نبود، ولی آب اصلاً داغ نیست، پس آب گرم کن خاموش است.
- ۳) از کم بودن نمرات تو مشخص است که خوب درس نمی‌خوانی چون اگر درس نخوانی، نمرات پایین خواهد بود.
- ۴) اگر حواست را جمع نکنی، سرت کلاه نمی‌گذارند و چون تو حواس جمع هستی کسی نمی‌تواند ضرری به تو برساند.

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبهمت: منطق - درس ۹

درس Box

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در قیاس استثنایی متصل، ما چهار حالت امکان نتیجه‌گیری داریم که صرفاً قاعده (۱) وضع مقدم و (۲) رفع تالی معتبر هستند و دو قاعده (۱) رفع مقدم و (۲) وضع تالی نامعتبرند و منجر به مغالطه می‌شوند و اگر استنتاج ما براساس این دو قاعده باشد، استدلال ما دارای مغالطه است.

استدلال گزینه (۳) بیان می‌کند اگر درس نخوانی (مقدم)، نمره‌ات پایین خواهد بود (تالی) و چون نمره‌ات پایین است (وضع تالی)، پس تو درس نمی‌خوانی، این استدلال از قاعده وضع تالی نتیجه‌گیری کرده است و دارای مغالطه است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): اساساً استدلال قیاسی نیست.

گزینه (۲): با رفع تالی نتیجه‌گیری شده است. تالی، «آب این قدر سرد نبود» است و چون نتیجه این است که «آب گرم کن خاموش است»، می‌فهمیم که براساس رفع تالی یعنی «آب سرد است» نتیجه‌گیری شده است و آب داغ نیست.

گزینه (۴): با وضع مقدم نتیجه‌گیری شده است.

۱۴۴

اگر نتیجه یک قیاس استثنائی اتصالی نفی مقدم باشد، آن قیاس معتبر چون مقدمه حملی آن است.

- (۲) است - نفی تالی
(۴) نیست - نفی مقدم

- (۱) نیست - وضع تالی
(۳) است - وضع مقدم

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبهمت: منطق - درس ۹

پاسخ خیلی تشریحی ✓

در قیاس استثنائی اتصالی، از وضع هر طرف (مقدم و تالی) در مقدمه دوم، وضع طرف مقابل نتیجه‌گیری می‌شود و از رفع هر طرف، رفع طرف مقابل.

در صورت سؤال بیان شده که نتیجه قیاس، نفی مقدم است؛ بنابراین مقدمه دوم آن نفی تالی بوده است و قیاس استثنائی اتصالی در حالت نفی تالی (رفع تالی) معتبر است.

در نمای کلی می‌توان نمودار زیر را درباره فرض سؤال ترسیم نمود.

(مقدمه شرطی) مقدمه اول:

(مقدمه حملی) مقدمه دوم:

نتیجه:

در کدام گزینه هر دو قضیه، منفصله مانعةالجمع است؟ **۱۴۵**

- (۱) این فرد یا چشم دارد یا نابینا است. - این قضیه یا شخصیه است یا موجه.
- (۲) این جاندار یا مهره‌دار است یا پستاندار - این لباس یا زرد است یا طلایی.
- (۳) این جمله یا خبری و معنادار است یا تصور است. - این شکل بدون زاویه یا بیضی است یا دایره.
- (۴) این بطری شیر یا شیر خشک است یا کم‌چرب است. - دمای آب داخل این لیوان یا ۱۰۰ درجه است یا ۱۷۰ درجه.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: منطق - درس ۹

پاسخ خیلی تشریحی ✓

قضایای منفصل مانعةالجمع، قضایایی هستند که دو طرف آن‌ها در صدق قابل جمع نیستند و در صدق انفصال دارند، اما ممکن است در کذب جمع شوند و هر دو طرف هم‌زمان کاذب باشند.

بررسی گزینه‌ها:

گزینه (۱): مانعةالرفع است. (چون ممکن است فردی عضو چشم را داشته باشد و نابینا باشد ولی اگر کسی چشم نداشته باشد قطعاً نابینا است.) - شرطی انفصالی نیست.

گزینه (۲): شرطی انفصالی نیست. - مانعةالجمع نیست. (چون امکان ندارد لباس هم زرد باشد و هم طلایی ولی شاید هیچ‌کدام از این رنگ‌ها را نداشته باشد.)

گزینه (۳): منفصل حقیقی است. - منفصل حقیقی است.

گزینه (۴): مانعةالجمع است. - مانعةالجمع است.

(سؤال ۱۳۲ کنکور انسانی ۱۴۰۴ - نوبت دوم)

در کدام عبارت هر دو قضیه، منفصله مانعةالرفع است؟

- (۱) ماده یا فلز است یا طلا نیست. - هر جمله‌ای یا خبری است یا قضیه نیست.
- (۲) هر انسانی یا دارای چشم است یا نابینا. - هر حیوانی یا مهره‌دار است یا پرنده نیست.
- (۳) هر موجودی یا غیرحیوان است یا دارای اراده. - هر شکلی یا مربع است یا غیرچهارضلعی.
- (۴) هر عددی یا فرد است یا بر دو قابل قسمت است. - هر جسمی یا غیرزرد است یا غیرسفید.

کنکور

با توجه به مسیر تاریخی اقتصاد ایران، کدام یک از عبارتهای زیر درست است؟

الف) علاوه بر یکپارچگی سیاسی، اقتصاد یکپارچه و مستقلی شکل گرفت که با سایر لایه‌های دینی، اجتماعی و فرهنگی کشور هماهنگی داشت. (دوران باستان)

ب) جاده ابریشم و تجارت با چین و امپراتوری روم از عواملی هستند که حکایت از اهمیت و بزرگی اقتصاد ایران در آن دوران داشتند. (نیمه اول حکومت صفویه)

ج) اقتصاد ایران به تدریج رو به ضعف نهاد. حاکمان وقت تصور درستی از موقعیت جهان و وظایف خطیر تاریخی خود نداشتند و نتوانستند با انتخاب روش درست و بهره‌برداری از اوضاع خاص آن زمان، جریان پیشرفت و نوسازی را آغاز کنند. (دوره پایانی حکومت صفویه)

د) در این دوران عواملی مانند تعدی حکومت بر موقوفات و مالکیت‌های خصوصی و عمومی و واگذاری منابع نفتی و معدنی به بیگانگان، بیماری اقتصاد ایران را تشدید کرد. (پهلوی)

ه) در این دوران کشورهای دیگر منطقه (مثل مصر و ترکیه (امپراتوری عثمانی)، سوریه و لبنان)، در روند تجارت و گسترش تولید و صادرات محصولات کشاورزی، رشد مطلوبی داشتند. (پهلوی)

و) در این دوران نظام نوینی در مالیات‌ستانی و بودجه‌بندی، کشور پدید آمد. (قاجار)

۱) «ج» - «و»

۲) «ج» - «د»

۳) «الف» - «ب»

۴) «ه» - «و»

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبث: درس ۱۰

مسیر تاریخی اقتصاد ایران:

درس‌Box

<ul style="list-style-type: none"> ایران به دلیل وسعت و پهناوری جغرافیایی، برخورداری از منابع طبیعی و قرارگرفتن در چهارراه بین‌المللی جایگاه ویژه‌ای در اقتصاد جهان داشته است. وجود حکومت‌ها و سلسله‌های بزرگ، لشکرکشی‌ها و جنگ‌ها، پهناوری مرزهای ایران باستان و جاده ابریشم و تجارت با چین و امپراتوری روم حکایت از اهمیت و بزرگی اقتصاد ایران در آن دوران داشت. 	دوران باستان
<ul style="list-style-type: none"> طی هفت قرن دوران شکوفایی تمدن اسلامی، جلوه‌هایی از پیشرفت اندیشه اقتصادی، تأمین مالی مراکز علمی، عمران و آبادانی، تجهیز زیرساخت‌ها و موقوفات را می‌توان در اقتصاد ایران و جهان اسلام مشاهده کرد. احکام اقتصادی اسلام پایه قواعد و مقررات اقتصادهای موفق آسیای میانه، آسیای غربی و جنوب غربی، شمال آفریقا و حتی جنوب اروپا قرار گرفت. به عنوان مثال، در موقعیتی که در اروپا، بربریت حاکم بود و زنان حتی حق مالکیت نیز نداشتند، وقف‌نامه‌های باقی‌مانده از زنان مسلمان ایرانی، حجم عظیمی از مالکیت و سرمایه‌گذاری و مشارکت آن‌ها را در تولید نشان می‌دهد. 	دوران شکوفایی تمدن اسلامی
<ul style="list-style-type: none"> نیمه اول حکومت صفویه: علاوه بر یکپارچگی سیاسی، اقتصاد یکپارچه و مستقلی شکل گرفت که با سایر لایه‌های دینی، اجتماعی و فرهنگی کشور هماهنگی داشت. اواسط حکومت صفویه: رونق و آبادانی اقتصاد ایران را تا اواسط حکومت صفویه می‌توان از زیربناها و عمران بندرها، بازارها، مدارس علمی، کاروان‌سراها، مساجد باقی‌مانده و فعالیت‌های خیریه‌ها درک کرد. دوره پایانی حکومت صفویه: اقتصاد ایران به تدریج رو به ضعف نهاد. حاکمان وقت تصور درستی از موقعیت جهان و وظایف خطیر تاریخی خود نداشتند و نتوانستند با انتخاب روش درست و بهره‌برداری از اوضاع خاص آن زمان، جریان پیشرفت و نوسازی را آغاز کنند. این وضعیت در ایران با تغییر و تحول سریع در اروپا و شکل‌گیری قدرتهای بزرگ در آن قاره مصادف بود. دولت‌های اروپایی با تجهیز ناوگان خود به رقابت شدید نظامی و تجاری با یکدیگر و استعمار کشورهای دیگر پرداختند. 	دوران حکومت صفویه
<ul style="list-style-type: none"> ایران فرصت طلایی خود را برای جبران کاستی‌ها از دست داد. تلاش حاکمان صرف تحکیم پایه‌های حکومت خود، افزودن بر خزانه از طریق غارت دسترنج مردم، اعطای امتیازات به وابستگان و خادمان خود، تأمین هزینه‌های گزاف دربار، سفرهای خارجی و تجملات می‌شد. مواردی مانند بی‌توجهی به سرمایه‌های انسانی و اجتماعی، سیاست‌های رکودی و انقباضی و تأسیس بانک‌های روسی و انگلیسی آسیب‌های توان‌فرسایی بر اقتصاد ایران وارد کرد. 	دوران حکومت قاجار

<ul style="list-style-type: none"> ویژگی عمده این دوره جدا شدن اقتصاد ایران از ابعاد هویتی، فرهنگی، اجتماعی، تاریخی و دینی خود بود. نوسازی و توسعه ایران در این زمان به صورتی ظاهری و سطحی و با صنایع مونتاژ انجام می‌شد. نظام نوینی در مالیات‌ستانی و بودجه‌بندی کشور پدید آمد. بسیاری از کارخانه‌جات بزرگ و زیرساخت‌های صنعتی در این دوران ساخته شد. با این حال، ساختارهای اساسی اقتصاد کشور زیر سلطه و برنامه‌ریزی بیگانگان قرار گرفت. 	دوران حکومت پهلوی
<ul style="list-style-type: none"> بعد از شکل‌گیری نظام جمهوری اسلامی ایران، آنچه مورد نظر امام خمینی (ره)، رهبر ایران و خواسته ملت بود در قانون اساسی کشور تجلی یافت و تصویری از خطوط کلی اقتصاد مطلوب ایرانی - اسلامی در آن درج شد. در بخش اقتصادی قانون اساسی، بر آموزه‌هایی همچون اقتصاد مردمی، نفی سلطه بیگانگان، استقلال اقتصادی، حقوق اقتصادی شهروندان و عدالت اقتصادی تأکید شده است. 	اقتصاد ایران بعد از پیروزی انقلاب اسلامی

بررسی عبارت‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- (الف) علاوه بر یکپارچگی سیاسی، اقتصاد یکپارچه و مستقلی شکل گرفت که با سایر لایه‌های دینی، اجتماعی و فرهنگی کشور هماهنگی داشت. (نیمه اول حکومت صفویه)
- (ب) جاده ابریشم و تجارت با چین و امپراتوری روم یکی از عواملی هستند که حکایت از اهمیت و بزرگی اقتصاد ایران در آن دوران داشتند. (دوران باستان)
- (ج) اقتصاد ایران به تدریج رو به ضعف نهاد. حاکمان وقت تصور درستی از موقعیت جهان و وظایف خطیر تاریخی خود نداشتند و نتوانستند با انتخاب روش درست و بهره‌برداری از اوضاع خاص آن زمان، جریان پیشرفت و نوسازی را آغاز کنند. (دوره پایانی حکومت صفویه)
- (د) در این دوران عواملی مانند تعدی حکومت بر موقوفات و مالکیت‌های خصوصی و عمومی و واگذاری منابع نفتی و معدنی به بیگانگان، بیماری اقتصاد ایران را تشدید کرد. (پهلوی)
- (ه) در این دوران کشورهای دیگر منطقه (مثل مصر و ترکیه (امپراتوری عثمانی)، سوریه و لبنان)، در روند تجارت و گسترش تولید و صادرات محصولات کشاورزی، رشد مطلوبی داشتند. (قاجار)
- (و) در این دوران نظام نوینی در مالیات‌ستانی و بودجه‌بندی کشور پدید آمد. (پهلوی)

(سؤال ۱۵۳ گنگور انسانی ۱۴۰۴ - نوبت دوم)

با توجه به مسیر تاریخی اقتصاد ایران، کدام مورد درست است؟

- (الف) وقف‌نامه‌های باقی‌مانده از زنان مسلمان ایرانی (دوره پایانی حکومت صفویه)
- (ب) کاروان‌سراها و فعالیت‌های خیریه‌ها (دوران شکوفایی تمدن اسلامی)
- (ج) تجهیز ناوگان دولت‌های اروپایی (دوره پایانی حکومت صفویه)
- (د) تأمین هزینه‌های گزاف دربار و سفرهای خارجی (دوره قاجار)
- (ه) پدید آمدن نظام نوین در مالیات‌ستانی و بودجه‌بندی کشور (دوره پهلوی)

(۲) «الف» - «ج» - «ه»

(۱) «الف» - «ب» - «د»

(۴) «ج» - «د» - «ه»

(۳) «ب» - «ج» - «د»

گنگور

۱۴۷

- کدام گزینه از جمله عواملی است که در دوران حکومت قاجار، آسیب‌های توان‌فرسایی بر اقتصاد ایران وارد کرد؟
- ۱) اجرای برنامه‌هایی موسوم به انقلاب سفید که آخرین صدمه را به کشاورزی و اقتصاد روستایی زد.
 - ۲) لغو قرارداد رژی و بیانیه‌هایی در حمایت از تولید ملی
 - ۳) بی‌توجهی به سرمایه‌های انسانی و اجتماعی و سیاست‌های رکودی و انقباضی
 - ۴) برنامه‌ریزی و قانون‌گذاری اقتصادی و محدود کردن ورود کالاهای خارجی

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبحث: درس ۱۰

پاسخ خیلی تشریحی ✓

۱۴۸

عبارت زیر بیانگر کدام مفهوم اقتصادی است؟

«مجموع نیروهای مولد، شرکت‌ها، مؤسسات تولیدی و خدماتی یک کشور که روی پای خود بایستند تا بتوانند در صورت به وجود آمدن بحران، تمامی نیازهای اساسی و حیاتی‌شان را خودشان تولید و تأمین کنند و وابسته به بیگانگان نباشند.»

۲) مقاوم‌سازی اقتصادی

۱) عدالت اقتصادی

۴) نوسازی اقتصادی

۳) قدرت اقتصادی دولت

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبیت: درس ۱۰

پاسخ خیلی تشریحی ✓

برای عبور از مشکلات اقتصادی و آسیب‌هایی که در دوران کنونی، اقتصاد ملی ما را تهدید می‌کند، مقاوم‌سازی اقتصاد و مصونیت‌بخشی به آن در برابر فشارها و تکانه‌های خارجی، ضروری است. اقتصاددانان با اصطلاحاتی مانند «ثبات اقتصادی»، «استحکام اقتصادی»، «تاب‌آوری اقتصاد» و «پایداری»، بر مقاوم‌سازی اقتصادی تأکید می‌کنند. **مقاوم‌سازی اقتصادی** به معنای آن است که مجموع نیروهای مولد، شرکت‌ها، مؤسسات تولیدی و خدماتی یک کشور، روی پای خود بایستند تا بتوانند در صورت به وجود آمدن بحران، تمامی نیازهای اساسی و حیاتی‌شان را خودشان تولید و تأمین کنند و وابسته به بیگانگان نباشند.

۱۴۹

کدام گزینه در ارتباط با واقعیت صحیح است؟

- (۱) دستیابی به اهداف اقتصادی و سیاسی که در قانون اساسی بازتاب دارد، بدون رفع مشکلات ساختاری اقتصاد هم ممکن است.
- (۲) در بخش اقتصادی قانون اساسی، تکیه بر اقتصاد دولتی و وابستگی به قدرت‌های خارجی مورد تأکید قرار گرفته است.
- (۳) واکنش کشورها در شرایط سخت پیش‌بینی‌نشده، به میزان منابع طبیعی، جمعیت و وسعت سرزمین آن‌ها بستگی دارد.
- (۴) وابسته نبودن اقتصاد ملی به اقتصادهای بیگانه را می‌توان معادل استقلال اقتصادی دانست، اما استقلال اقتصادی به معنای قطع ارتباط با کشورهای دیگر نیست.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبهم: درس ۱۰

بررسی گزینه‌ها:

پاسخ خیلی تشریحی ✓

- گزینه (۱): نادرست؛ دستیابی به اهداف اقتصادی و سیاسی که در قانون اساسی بازتاب دارد، مستلزم غلبه بر ضعف‌ها و بیماری‌های ساختاری اقتصاد ایران است.
- گزینه (۲): نادرست؛ در بخش اقتصادی قانون اساسی، بر آموزه‌هایی همچون اقتصاد مردمی، نفی سلطه بیگانگان، استقلال اقتصادی، حقوق اقتصادی شهروندان و عدالت اقتصادی تأکید شده است.
- گزینه (۳): نادرست؛ واکنش کشورها در شرایط سخت پیش‌بینی‌نشده، به قدرتمندبودن آن‌ها بستگی دارد.
- گزینه (۴): درست؛ وابسته نبودن اقتصاد ملی به اقتصادهای بیگانه را می‌توان معادل استقلال اقتصادی دانست، اما استقلال اقتصادی به معنای قطع ارتباط با کشورهای دیگر نیست. هر کشوری برای پیشرفت به تعامل منطقی با کشورهای دیگر نیاز دارد. مهم آن است که این تعامل مقتدرانه و از روی تدبیر باشد.

۱۵۰

اگر درصد تغییر شاخص قیمت مصرف‌کننده در سال ۱۳۹۵ برابر ۲۰٪ و شاخص قیمت‌ها در ابتدای سال ۱۳۹۶ معادل ۶۲۴ واحد پولی باشد، مقدار شاخص قیمت‌ها در ابتدای سال ۱۳۹۵ چند واحد پولی است؟

۶۱۰ (۱) ۵۲۰ (۲) ۵۳۵ (۳) ۶۱۵ (۴)

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۹

پاسخ خیلی تشریحی ✓

هزینه سبد بازار در ماه (سال) قبل - هزینه سبد بازار در ماه (سال) معین $\text{CPI} = \frac{\text{هزینه سبد بازار در ماه (سال) معین}}{\text{هزینه سبد بازار در ماه (سال) قبل}} \times 100$

شاخص قیمت‌ها در ابتدای سال ۱۳۹۵ - شاخص قیمت‌ها در انتهای سال ۱۳۹۵ $\text{CPI} = \frac{\text{شاخص قیمت‌ها در انتهای سال ۱۳۹۵}}{\text{شاخص قیمت‌ها در ابتدای سال ۱۳۹۵}} \times 100$

درصد تغییر شاخص قیمت مصرف‌کننده در سال ۱۳۹۵

شاخص قیمت‌ها در انتهای سال ۱۳۹۵ = شاخص قیمت‌ها در ابتدای سال ۱۳۹۶

$$\frac{20}{100} = \frac{624 - x}{x} \Rightarrow 0.2x = 624 - x \Rightarrow 1.2x = 624 \Rightarrow x = \frac{624}{1.2} = 520$$

واحد پولی ۵۲۰

نکته

یه جور دیگه

نرخ تورم برابر با ۲۰ درصد است که به صورت اعشار می‌شود ۰/۲ و سپس با یک جمع می‌کنیم و برابر می‌شود با ۱/۲.

حال شاخص قیمت‌ها در انتهای سال را داریم و باید شاخص قیمت‌ها در ابتدای سال را به دست بیاوریم. در این حالت باید شاخص قیمت‌ها در ابتدای سال را بر عدد به دست آمده (۱/۲) تقسیم کنیم:

$$\text{واحد پولی } 520 = \frac{624}{1.2} = x \text{ (شاخص قیمت‌ها در ابتدای سال)}$$

اگر در سؤال شاخص قیمت‌ها در ابتدای سال را داشتیم و شاخص قیمت‌ها در انتهای سال را باید محاسبه می‌کردیم، باید شاخص قیمت‌ها در ابتدای سال را در عدد به دست آمده (۱/۲) ضرب کنیم:

$$\text{واحد پولی } 624 = 520 \times 1.2 = y \text{ (شاخص قیمت‌ها در انتهای سال)}$$

با توجه به اطلاعات جدول زیر، مقدار نقدینگی، حجم پول و سپرده‌های دیداری به ترتیب چند واحد پولی است؟

۱	ارزش مسکوکات	۸۱۰ واحد پولی
۲	حساب‌های پس‌انداز بلندمدت	۴ برابر ارزش کل مسکوکات
۳	مجموع ارزش اسکناس‌ها و چک‌پول‌ها	نصف ارزش حساب‌های پس‌انداز بلندمدت
۴	مجموع ارزش حساب‌های پس‌انداز کوتاه‌مدت و سپرده‌های جاری	۶۶۱۰ واحد پولی
۵	شبه پول	۷۸۲۰ واحد پولی

$$۳۳۷۰ - ۶۴۴۰ - ۱۵۵۲۰ \quad (۲)$$

$$۳۳۷۰ - ۶۴۴۰ - ۱۲۲۸۰ \quad (۱)$$

$$۲۰۳۰ - ۴۴۶۰ - ۱۵۵۲۰ \quad (۴)$$

$$۲۰۳۰ - ۴۴۶۰ - ۱۲۲۸۰ \quad (۳)$$

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبنا: درس ۹

نقدینگی:

فرمول‌های مهم:

چک پول در دست مردم + سپرده‌های دیداری + اسکناس + مسکوکات = حجم پول

حساب‌های پس‌انداز بلندمدت + حساب‌های پس‌انداز کوتاه‌مدت = شبه پول

شبه پول + حجم پول = نقدینگی

حجم نقدینگی می‌تواند کم یا زیاد شود.

در بیشتر موارد حجم نقدینگی در کشورها با افزایش روبه‌رو است.

افزایش نقدینگی معمولاً ناشی از عملکرد بانک‌هاست.

سپرده دیداری: نوعی سپرده که سپرده‌گذاران می‌توانند هنگام نیاز به پول، چک صادر کنند.

حساب‌های جاری اشخاص همان سپرده‌های دیداری است.

برای به دست آوردن میزان نقدینگی ابتدا باید میزان حجم پول و شبه پول را به دست آورد؛ برای به دست آوردن حجم پول باید

ارزش چک پول‌های سپرده‌های دیداری (جاری) را نیز محاسبه کرد:

واحد پولی $۸۱۰ =$ ارزش مسکوکات

واحد پولی $۳۲۴۰ = ۴ \times ۸۱۰ =$ (ارزش مسکوکات) $\times ۴ =$ حساب‌های پس‌انداز بلندمدت

واحد پولی $۱۶۲۰ = \frac{۱}{۴} \times ۳۲۴۰ =$ (ارزش حساب‌های پس‌انداز بلندمدت) $\times \frac{۱}{۴} =$ مجموع ارزش اسکناس‌ها و چک پول‌ها

حساب‌های پس‌انداز کوتاه‌مدت + حساب‌های پس‌انداز بلندمدت = شبه پول

$۷۸۲۰ = ۳۲۴۰ +$ حساب‌های پس‌انداز کوتاه‌مدت

واحد پولی $۴۵۸۰ = ۷۸۲۰ - ۳۲۴۰ =$ حساب‌های پس‌انداز کوتاه‌مدت \Rightarrow

واحد پولی $۶۶۱۰ =$ ارزش حساب‌های پس‌انداز کوتاه‌مدت + ارزش سپرده‌های جاری

واحد پولی $۲۰۳۰ = ۶۶۱۰ - ۴۵۸۰ =$ ارزش سپرده‌های جاری $\Rightarrow ۶۶۱۰ - ۴۵۸۰ = ۲۰۳۰$ ارزش سپرده‌های جاری

چک پول + اسکناس + سپرده‌های دیداری (جاری) + مسکوکات = حجم پول

واحد پولی $۴۴۶۰ = ۸۱۰ + ۲۰۳۰ + ۱۶۲۰ =$ حجم پول

شبه پول + حجم پول = نقدینگی

واحد پولی $۱۲۲۸۰ = ۴۴۶۰ + ۷۸۲۰ =$ نقدینگی

درس Box

نکته

پاسخ خیلی تشریحی

کدام گزینه، در بردارنده پاسخ صحیح پرسش‌های زیر است؟

الف) کدام گزینه از علل وجود تورم در یک کشور است؟

ب) کدام سیاست پولی در شرایط تورمی به کار گرفته می‌شود و یکی از روش‌های اعمال آن کدام است؟

ج) روش ترجیحی دولت برای تنظیم بازار در زمان تورم چیست؟

۱) الف) فزونی تقاضا بر عرضه / ب) سیاست پولی انقباضی - فروش اوراق مشارکت / ج) افزایش واردات

۲) الف) ناهماهنگی بین افزایش نقدینگی و افزایش تولید / ب) افزایش حجم پول در گردش - خرید اوراق مشارکت / ج) افزایش ظرفیت‌های تولیدی

۳) الف) مزاد عرضه بر تقاضای کل / ب) کاهش نقدینگی در گردش - خرید اوراق مشارکت / ج) افزایش ظرفیت‌های تولیدی

۴) الف) افزایش درآمدهای نفتی در شرایط ثبات نرخ ارز / ب) سیاست پولی انبساطی - فروش اوراق مشارکت / ج) افزایش واردات

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبهمت: درس ۹

الف)

پاسخ خیلی تشریحی ✓

<p>ناابرابری عرضه و تقاضای کل در اقتصاد (فزونی تقاضا بر عرضه) فرض کنید در بازار خودرو با مزاد تقاضا روبه‌رو هستیم (تقاضا زیاد، اما خودرو به اندازه تقاضاکنندگان وجود ندارد). در این حالت تنها عده محدودی از تقاضاکنندگان (آن‌هایی که قیمت بالاتری برای خودرو حاضرند بپردازند) می‌توانند صاحب خودرو شوند. در نتیجه قیمت خودرو افزایش می‌یابد. اگر سایر کالاها نیز مشابه بازار خودرو، افزایش قیمت داشته باشند، کم‌کم سطح عمومی قیمت‌ها در جامعه افزایش و نرخ تورم کل کشور افزایش می‌یابد.</p>	<p>علل به وجود آمدن تورم در جامعه</p>
<p>جنگ، سیل یا زلزله ممکن است تولید و عرضه محصولات را کم نماید.</p>	
<p>نقدینگی ناهماهنگ با تولید (ناهماهنگ بودن افزایش نقدینگی در کشور با افزایش تولید)، می‌تواند سبب تورم شود. در این شرایط دولت موظف است تا با کنترل میزان نقدینگی در کشور، تورم را کنترل کند.</p>	
<p>در کشور ما افزایش درآمدهای نفتی هرچند گاهی به افزایش ظرفیت‌های تولیدی کمک کرده است؛ اما باعث رشد درآمدهای اقتصادی و رشد حجم نقدینگی در کشور می‌شود که تورم‌زا است.</p>	
<p>در کشور ما نوسانات نرخ ارز هم می‌تواند اثر منفی بر ارزش پول ملی ما بگذارند و باعث کاهش قدرت خرید پول ملی و در نتیجه تورم شود.</p>	

ب) **سیاست‌های پولی**: به سیاست‌هایی که دولت از طریق بانک مرکزی برای «مدیریت حجم نقدینگی» و «حفظ ارزش پول» اعمال می‌کند، «سیاست‌های پولی» می‌گویند.

انواع سیاست‌های پولی	شرایط اخذ این سیاست توسط بانک مرکزی	روش اعمال این سیاست: سیاست بازار باز (فروش یا خرید اوراق مشارکت)
کاهش نقدینگی (حجم پول) در گردش (سیاست پولی انقباضی)	زمانی که اقتصاد کشور دچار تورم می‌شود، برای پیشگیری از افزایش قیمت‌ها یا کاهش سرعت آن	فروش اوراق مشارکت: بانک مرکزی می‌تواند با فروش اوراق مشارکت به مردم، به طور مستقیم از مقدار نقدینگی در دست مردم بکاهد.
افزایش نقدینگی (حجم پول) در گردش (سیاست پولی انبساطی)	در حالت رکود اقتصادی که سطح تولید کاهش و بیکاری افزایش می‌یابد.	خرید اوراق مشارکت: بانک مرکزی می‌تواند با خرید اوراق مشارکت در دست مردم به طور مستقیم نقدینگی بیشتری به جامعه تزریق کند.

ج) روش‌های دولت برای افزایش عرضه کالاها در زمان تورم:

۱) ظرفیت‌های تولیدی را افزایش می‌دهد. (این روش زمانبر است.)

۲) از طریق افزایش واردات، بازار را تنظیم کند. (روش ترجیحی دولت)

کدام گزینه درباره مفهوم «کارایی و رشد اقتصادی» صحیح است؟

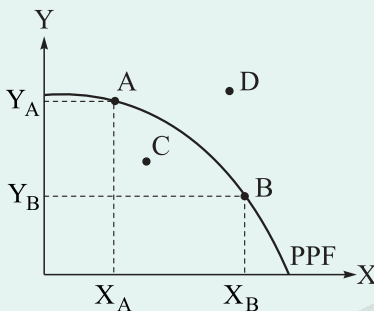
- (۱) کشوری که به دنبال کارایی و تخصیص بهینه است، باید بالاتر از مرز امکانات تولید حرکت کند.
- (۲) کشوری دارای رشد اقتصادی است که از منابع خود به شکل «کارا» استفاده می‌کند.
- (۳) اقتصاد دانش‌بنیان با خلق مزیت اقتصادی، ظرفیت تولید را افزایش می‌دهد و باعث کارایی بیشتر در اقتصاد و حرکت در طول منحنی مرز امکانات تولید می‌شود.
- (۴) به منظور رشد اقتصادی، باید ظرفیت‌های تولید افزایش یابد.

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبحث: درس ۱۱

درس‌Box

با توجه به منحنی مرز امکانات تولید داده‌شده که تنها دو کالای X و Y در آن تولید می‌شود، داریم:

- تولید در نقطه C ناکاراست. (زیرا اقتصاد از تمامی منابع استفاده نکرده است).
- تولید در نقاط A و B کاراست، زیرا بر روی منحنی مرز امکانات تولید قرار دارند.
- در نقطه A تولید کالای Y بیشتر ($Y_A > Y_B$) و در نقطه B تولید کالای X بیشتر است. ($X_B > X_A$)
- نقطه D خارج از مرز امکانات تولید است و کشور با منابع موجود، امکان دستیابی به آن نقطه را ندارد. رشد اقتصادی (افزایش ظرفیت‌های تولیدی کشور) این امکان را می‌دهد تا منحنی مرز امکانات تولید به سمت راست و خارج جابه‌جا شود و به نقطه D برسد.

در نتیجه:

- کارایی (استفاده اقتصاد از بیشترین منابع خود): تولید بر روی منحنی مرز امکانات تولید (نقاط A و B) با جابه‌جایی بر روی منحنی مرز امکانات تولید، متحمل هزینه فرصت می‌شویم.
- رشد اقتصادی: انتقال منحنی مرز امکانات تولید به نقاطی که خارج از منحنی مرز امکانات تولید بودند و کشور آرزوی رسیدن به آن نقاط را داشته است. (انتقال منحنی مرز امکانات تولید به نقطه D، رشد اقتصادی محسوب می‌شود).

پاسخ خیلی تشریحی ✓

بررسی گزینه‌ها:

- گزینه (۱): نادرست؛ در علم اقتصاد، حرکت به بالاتر از مرز امکانات تولید تنها در صورت رشد اقتصادی ممکن است؛ یعنی وقتی منابع یا فناوری افزایش پیدا کند، مرز تولید جابه‌جا می‌شود. حرکت «بالاتر از مرز» یعنی خارج از ظرفیت فعلی، که بدون رشد ممکن نیست.
- گزینه (۲): نادرست؛ کارایی به این معناست که کشور از منابع موجود خود به بهترین شکل استفاده کند (درون مرز امکانات تولید، روی خط مرز)، اما این به تنهایی رشد اقتصادی نیست. رشد اقتصادی یعنی گسترش ظرفیت تولید کشور، یعنی جابه‌جایی مرز امکانات تولید به سمت بیرون (نه فقط حرکت کارا روی مرز قبلی).
- اگر کشوری فقط به صورت «کارا» از منابع استفاده کند، ولی منابع جدیدی به دست نیابد یا تکنولوژی را بهبود نبخشد، رشد نمی‌کند. رشد یعنی افزایش ظرفیت تولید، نه صرفاً استفاده بهینه از ظرفیت فعلی.
- گزینه (۳): نادرست؛ اقتصاد دانش‌بنیان (مثل فناوری‌های نو، اختراعات، نوآوری‌ها) باعث افزایش بهره‌وری یا کشف منابع جدید می‌شود که این موضوع ظرفیت تولید را گسترش می‌دهد و مرز امکانات را به سمت راست - بالا منتقل می‌کند. بنابراین موجب رشد اقتصادی می‌شود.
- گزینه (۴): درست؛ رشد اقتصادی دقیقاً به همین معناست: افزایش توانایی و ظرفیت تولید یک کشور در طول زمان که می‌تواند از طریق افزایش سرمایه، نیروی کار، فناوری، دانش و ... باشد.

کدام مورد درباره «رابطه مفهوم کارایی و رشد اقتصادی» نادرست است؟ (سؤال ۱۵۷ کنکور انسانی ۱۴۰۴ - نوبت دو)

- ۱) کشوری که به دنبال رشد اقتصادی است باید بالاتر از مرز امکانات تولید حرکت کند.
- ۲) کشوری دارای رشد اقتصادی است که از منابع خود به شکل «کارا» استفاده می‌کند.
- ۳) اقتصاد دانش‌بنیان با خلق مزیت اقتصادی ظرفیت تولید را افزایش می‌دهد.
- ۴) به منظور رشد اقتصادی، باید ظرفیت‌های تولید افزایش یابد.

کدام یک از موارد زیر در محاسبه تولید ناخالص داخلی، محاسبه نمی‌شود؟

- الف) شخصی که در خارج از کشور است و محصولات هنری خود را به قیمت خوبی می‌فروشد.
 ب) خانم خانه‌داری که در منزل محصولات خانگی رب، پیازداغ و ... درست می‌کند و از طریق سایت می‌فروشد.
 ج) فردی که به علت مهاجرت، وسایل باشگاه بدن‌سازی‌اش را به فروش می‌رساند.
 د) شخصی که باغ پسته دارد و محصول پسته‌اش را با قیمت مناسب‌تری به اقوامش می‌دهد.
 ه) آقایی که تمام تولیداتش در فروردین ۱۴۰۲ را با ۲۰٪ تخفیف در اسفندماه همان سال به فروش می‌رساند.
 و) فردی که وسایل منزل دوستان و نزدیکانش را از روی علاقه و رایگان درست می‌کند.
- ۱) «الف» - «ج» - «د»
 ۲) «ب» - «ج» - «ه»
 ۳) «ب» - «ه» - «و»
 ۴) «الف» - «ج» - «و»

پاسخ: گزینه ۴

زیرمبش: درس ۱۱

درس‌Box

مواردی که در تولید ناخالص داخلی محاسبه نمی‌شوند:

توضیحات و مثال	مواردی که در تولید ناخالص داخلی محاسبه نمی‌شوند.
کارهایی که پولی برای آن‌ها ردوبدل نمی‌شود. مانند: کارهای خانه، خدمات داوطلبانه ارائه‌شده در خیریه‌ها	۱) کار بدون دستمزد
خودرو، مبلمان یا خانه (این قبیل کالاها زمانی که برای اولین بار تولید و فروخته شده‌اند، به حساب آمده‌اند).	۲) خریدوفروش کالاهای دست‌دوم
اطلاعات دقیقی از این فعالیت‌ها در دست نیست و عملاً محاسبه آن‌ها مشروعیت‌بخشی به آن‌ها تعلق می‌شود.	۳) تولیدات اقتصاد زیرزمینی، غیرقانونی و قاچاق

بررسی عبارت‌هایی که در تولید ناخالص محاسبه نمی‌شوند:

- الف) تولید ناخالص داخلی شامل تولیدات خارج از مرزهای جغرافیایی کشور نمی‌شود.
 ج) ارزش حاصل از خریدوفروش کالاهای دست‌دوم در محاسبات لحاظ نمی‌شود.
 ه) کار بدون دستمزد در محاسبات تولیدات ناخالص داخلی محاسبه نمی‌شود.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

مندرجات جدول زیر، مربوط به اطلاعات استخراجی از «حساب‌های ملی» کشوری در سال جاری است. با توجه به داده‌های مذکور، سهم «تولید خارجی‌ان مقیم کشور» کدام است؟ (توجه: ارقام به «میلیارد ریال» است.)

۳۲۰	تولید ناخالص ملی	۱
۱۵	سهم تولید مردم کشور که در خارج اقامت دارند.	۲
۳۵۰	تولید ناخالص داخلی	۳

۴۰ (۴)

۴۵ (۳)

۳۵ (۲)

۳۰ (۱)

پاسخ: گزینه ۳

زیرمبمش: درس ۱۱

درس Box

روش محاسبه	علامت اختصاری	نام شاخص
ارزش پولی تمام کالاها و خدمات نهایی که اعضای یک ملت (چه ساکن در داخل کشور چه ساکن در خارج از کشور) در طول یک سال تولید کرده‌اند.	GNP	تولید ناخالص ملی
ارزش پولی تمام کالاها و خدمات نهایی که در داخل محدوده مرزهای جغرافیایی یک کشور (چه توسط افراد کشور که در داخل ساکن هستند، چه توسط خارجی‌های مقیم آن کشور) در طول یک سال تولید می‌شود.	GDP	تولید ناخالص داخلی

(تولید ناخالص داخلی) = Gross Domestic Product = GDP

(تولید ناخالص ملی) = Gross National Product = GNP

سهم تولید مردم کشور که در خارج اقامت دارند + تولید خارجی‌ان مقیم کشور - تولید ناخالص (خالص) داخلی = تولید ناخالص (خالص) ملی

سهم تولید مردم کشور که در خارج اقامت دارند. + تولید خارجی‌ان مقیم کشور - تولید ناخالص داخلی = تولید ناخالص ملی

$$۳۲۰ = ۳۵۰ - x + ۱۵ \Rightarrow ۳۲۰ = ۳۶۵ - x \Rightarrow x = ۳۶۵ - ۳۲۰ = ۴۵ \text{ میلیارد ریال}$$

پاسخ خیلی تشریحی ✓

یک اقتصاد کوچک شامل دو کالای گندم و پارچه است. اطلاعات زیر مربوط به سال ۱۴۰۰ و سال پایه ۱۳۹۹ است (تمام اعداد به میلیون ریال است). اگر GDP واقعی سال ۱۴۰۰ برابر با ۵۰۴۰ میلیون ریال و GDP اسمی سال ۱۴۰۰ برابر با ۷۵۰۰ میلیون ریال باشد، قیمت گندم در سال ۱۳۹۹ و مقدار تولید پارچه در سال ۱۴۰۰ چه قدر است؟

سال ۱۳۹۹		سال ۱۴۰۰		کالا
مقدار تولید	قیمت	مقدار تولید	قیمت	
۱۰۰ تن	؟	۱۲۰ تن	۲/۵	گندم
۵۰۰۰ متر	۰/۸	؟	۱/۲	پارچه

- (۱) قیمت گندم ۲ میلیون ریال - مقدار پارچه ۶۰۰۰ متر
- (۲) قیمت گندم ۱/۸ میلیون ریال - مقدار پارچه ۵۸۰۰ متر
- (۳) قیمت گندم ۲/۲ میلیون ریال - مقدار پارچه ۶۱۰۰ متر
- (۴) قیمت گندم ۲ میلیون ریال - مقدار پارچه ۶۲۰۰ متر

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبمب: درس ۱۱

درس Box

فرض کنید در جامعه‌ای تنها دو کالای A و B تولید می‌شود. برای محاسبه تولید کل به قیمت جاری در هر سال (تولید اسمی) و تولید کل به قیمت ثابت در هر سال (تولید واقعی) فرمول‌های زیر را داریم:

+ (قیمت کالای A در همان سال \times مقدار تولید کالای A در سال مورد نظر) = تولید کل در سال مورد نظر به قیمت جاری (تولید اسمی)
(قیمت کالای B در همان سال \times مقدار تولید کالای B در سال مورد نظر)

+ (قیمت کالای A در سال پایه \times مقدار تولید کالای A در سال مورد نظر) = تولید کل در سال مورد نظر به قیمت ثابت (تولید واقعی)
(قیمت کالای B در سال پایه \times مقدار تولید کالای B در سال مورد نظر)

در سال ۱۴۰۰، تولید ناخالص داخلی اسمی برابر با ۷۵۰۰ میلیون ریال، مقدار تولید گندم ۱۲۰ تن و قیمت هر تن گندم برابر با ۲/۵ میلیون ریال و همچنین قیمت هر متر پارچه برابر با ۱/۲ میلیون ریال است؛ در نتیجه برای محاسبه میزان پارچه تولیدشده در سال ۱۴۰۰ خواهیم داشت:

$$x = \text{مقدار پارچه تولیدشده در سال ۱۴۰۰}$$

$$7500 = (2/5 \times 120) + (1/2 \times x)$$

$$\Rightarrow 7500 = 300 + 1/2x \Rightarrow 7200 = 1/2x$$

$$\Rightarrow x = \frac{7200}{1/2} = 6000 \text{ متر}$$

در سال ۱۴۰۰، تولید ناخالص داخلی واقعی برابر با ۵۰۴۰ میلیون ریال، مقدار تولید پارچه ۶۰۰۰ متر و قیمت هر متر پارچه در سال پایه برابر با ۰/۸ میلیون ریال و همچنین مقدار تولید گندم برابر با ۱۲۰ تن است، در نتیجه برای محاسبه قیمت هر تن گندم در سال پایه خواهیم داشت:

$$x = \text{قیمت گندم در سال ۱۳۹۹ (سال پایه)}$$

$$5040 = (120 \times x) + (6000 \times 0/8)$$

$$\Rightarrow 5040 = 120x + 4800 \Rightarrow 240 = 120x \Rightarrow x = 2 \text{ میلیون ریال}$$

پاسخ خیلی تشریحی ✓

بر اساس اطلاعات جدول زیر، کدام گزینه گزاره درستی را بیان می‌کند؟

کشور	سال ۱۳۹۹		سال ۱۴۰۰		سال ۱۴۰۱	
	دهک اول	دهک دهم	دهک اول	دهک دهم	دهک اول	دهک دهم
الف	۱۰	۲۵	۹	۲۸	۸	۲۲
ب	۵	۳۰	۶	۳۳	۷	۴۰

- (۱) توزیع درآمد در کشور «الف» در سال ۱۴۰۰، عادلانه‌تر از توزیع درآمد در همین کشور در سال ۱۳۹۹ است.
 (۲) توزیع درآمد در کشور «ب» در سال ۱۴۰۱، عادلانه‌تر از سال ۱۴۰۰ است.
 (۳) کشور «الف» در سال ۱۴۰۱، عادلانه‌ترین وضعیت توزیع درآمد را در میان سال‌های دیگر داشته است.
 (۴) وضعیت توزیع درآمد در کشور «ب» در سال ۱۳۹۹، عادلانه‌تر از وضعیت توزیع درآمد در کشور «الف» در همین سال است.

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۱۱

شاخص دهک‌ها:

درس‌Box

- یکی از شاخص‌های سنجش وضعیت توزیع درآمد، شاخص دهک‌هاست.
- از شاخص دهک‌ها در برخی گزارش‌های اقتصادی و به منظور نشان دادن پیشرفت‌هایی که در زمینه عدالت اقتصادی روی داده است، استفاده می‌شود.

مردم کشور را به ده گروه جمعیتی مساوی تقسیم می‌کنند، در نتیجه خواهیم داشت:	برای محاسبه شاخص دهک‌ها
$\frac{\text{جمعیت کشور}}{۱۰} = \text{جمعیت هر دهک}$	
<ul style="list-style-type: none"> در این طبقه‌بندی، سطح درآمد از کم‌ترین به بیشترین مدنظر قرار می‌گیرد. گروه اول (دهک اول) که ۱۰ درصد اولیه جمعیت را تشکیل می‌دهند، کم‌ترین درصد درآمد ملی را دارند. گروه آخر (دهک دهم)، بیشترین درصد درآمد ملی را دارند. 	
سهم دهک‌ها در جدول از سهم دهک اول به سمت دهک دهم، در حال افزایش است (یا از سمت دهک دهم به سمت دهک اول در حال کاهش است). سهم دهک‌ها می‌توانند مساوی با هم باشند، اما سهم هر دهک از سهم دهک ماقبل خود بزرگ‌تر و از سهم دهک بعدی کوچک‌تر است.	
مجموع سهم تمامی دهک‌ها برابر با ۱۰۰ خواهد بود.	

وضعیت توزیع درآمد:

- برای به دست آوردن شاخصی برای مقایسه وضعیت توزیع درآمد از نسبت $\frac{\text{سهم دهک دهم}}{\text{سهم دهک اول}}$ استفاده می‌کنند.
- هر چه این نسبت بیشتر باشد، توزیع درآمد در آن جامعه نامناسب‌تر است و بالعکس هر چه این نسبت کم‌تر باشد، توزیع درآمد در آن جامعه مناسب‌تر است.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

$$۱۳۹۹ \text{ در کشور «الف» در سال } = \frac{\text{سهم دهک دهم}}{\text{سهم دهک اول}} = \frac{۲۵}{۱۰} = ۲/۵$$

$$۱۴۰۰ \text{ در کشور «الف» در سال } = \frac{\text{سهم دهک دهم}}{\text{سهم دهک اول}} = \frac{۲۸}{۹} \approx ۳/۱$$

$$۱۴۰۱ \text{ در کشور «الف» در سال } = \frac{\text{سهم دهک دهم}}{\text{سهم دهک اول}} = \frac{۲۲}{۸} = ۲/۷۵$$

$$۱۳۹۹ \text{ در سال «ب» در کشور} = \frac{\text{سهام دهک اول}}{\text{سهام دهک دهم}} = \frac{۳۰}{۵} = ۶$$

$$۱۴۰۰ \text{ در سال «ب» در کشور} = \frac{\text{سهام دهک اول}}{\text{سهام دهک دهم}} = \frac{۳۳}{۶} = ۵/۵$$

$$۱۴۰۱ \text{ در سال «ب» در کشور} = \frac{\text{سهام دهک اول}}{\text{سهام دهک دهم}} = \frac{۴۰}{۷} = ۵/۷$$

هر چه شاخص وضعیت توزیع درآمد (شاخص دهکها - نسبت سهام دهک دهم به سهام دهک اول) بیشتر باشد، توزیع درآمد در آن جامعه نامناسبتر است و بالعکس.

بررسی گزینهها:

گزینه (۱): درست است؛

$$۱۴۰۰ \text{ در سال «الف» در کشور} = ۲/۵ > ۳/۱ > ۱۳۹۹ \text{ در سال «الف» در کشور}$$

در نتیجه توزیع درآمد در کشور «الف» در سال ۱۴۰۰ ناعادلانهتر از توزیع درآمد در همین کشور در سال ۱۳۹۹ است.

گزینه (۲): نادرست است؛

$$۱۴۰۰ \text{ در سال «ب» در کشور} = ۵/۷ < ۵/۵ < ۱۴۰۱ \text{ در سال «ب» در کشور}$$

در نتیجه توزیع درآمد در کشور «ب» در سال ۱۴۰۰ عادلانهتر از توزیع درآمد در همان کشور در سال ۱۴۰۱ است.

گزینه (۳): نادرست است؛

کشور «الف» در سال ۱۳۹۹ عادلانهترین وضعیت توزیع درآمد را در میان سالهای دیگر داشته است.

$$۱۳۹۹ \text{ در سال «الف» در کشور} = ۲/۵ < ۳/۱ < ۱۴۰۱ \text{ در سال «الف» در کشور}$$

$$۲/۷۵ < ۱۴۰۰ \text{ در سال «الف» در کشور} = ۳/۱$$

گزینه (۴): نادرست است؛

$$۱۳۹۹ \text{ در سال «الف» در کشور} = ۲/۵ > ۶ > ۱۳۹۹ \text{ در سال «ب» در کشور}$$

در نتیجه توزیع درآمد در کشور «الف» در سال ۱۳۹۹ عادلانهتر از توزیع درآمد در کشور «ب» در همان سال است.

کدام گزینه پاسخ پرسش‌های زیر را به درستی بیان کرده است؟

الف) طبق گزارش توسعه انسانی، کدام گزینه در خصوص کشور ایران صحیح است؟

ب) هدف اصلی اندیشمندان ایرانی از طرح الگوی پیشرفت اسلامی - ایرانی چیست؟

ج) کدام مورد بیان‌کننده یکی از مؤلفه‌های تشکیل‌دهنده شاخص توسعه انسانی است؟

۱) الف) در گزارش توسعه انسانی، ایران در رتبه ۷۵ و جزء کشورهای با توسعه‌یافتگی پایین به شمار می‌رود. /

ب) افزایش درآمد سرانه با الگوگیری از مدل‌های غربی / ج) نرخ باروری

۲) الف) در گزارش توسعه انسانی، ایران در رتبه ۶۵ و جزء کشورهای با توسعه‌یافتگی بالا به شمار می‌رود. /

ب) ایجاد الگوی بومی سازگار با فرهنگ، اقلیم و تاریخ کشور / ج) امید به زندگی در بدو تولد

۳) الف) در گزارش توسعه انسانی، ایران در رتبه ۷۵ و جزء کشورهای با توسعه‌یافتگی پایین به شمار می‌رود. /

ب) حذف کامل نهادهای اقتصادی و جایگزینی با شاخص‌های جدید / ج) رشد تولید ناخالص داخلی

۴) الف) در گزارش توسعه انسانی، ایران در رتبه ۶۵ و جزء کشورهای با توسعه‌یافتگی بالا به شمار می‌رود. /

ب) ارتباط بیشتر با سازمان‌های بین‌المللی برای تحقق توسعه / ج) میزان نابرابری درآمدی

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبدا: درس ۱۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

الف) در گزارش توسعه انسانی، ایران در رتبه ۶۵ و جزء کشورهای با توسعه‌یافتگی بالا به شمار می‌رود.

ب) در کشور ما هرچند تلاش‌هایی در جهت استقرار نظام اقتصادی اسلامی صورت گرفته است؛ اما متأسفانه هم‌چنان نهادهای

سرمایه‌داری، در جهت انباشت ثروت در دست عده‌ای محدود و توزیع ناعادلانه آن فعالیت دارند. این نگرانی‌ها باعث شده است تا

اندیشمندان کشورمان به فکر دستیابی به یک الگوی بومی برای پیشرفت باشند. الگویی که با شرایط فرهنگی، اقلیمی و تاریخی

کشور سازگار باشد و بتواند راه روشنی را پیش پای مردم ما قرار دهد.

پ) مؤلفه‌هایی نظیر میزان امید به زندگی در بدو تولد، میانگین سال‌های تحصیل و سرانه درآمد ناخالص ملی تشکیل‌دهنده

شاخص توسعه انسانی است. علاوه بر این، مؤلفه‌هایی نظیر نرخ باروری، نابرابری‌های جنسیتی، دسترسی به آب آشامیدنی سالم،

بهداشت عمومی، شاخص‌های فقر و پایداری محیطی (مثل انرژی‌های تجدیدشونده و فسیلی، کاهش آلاینده‌های محیط زیست و

گازهای گلخانه‌ای، نقصان منابع طبیعی و تغییرات نواحی جنگلی)، در گزارش‌های توسعه انسانی منعکس می‌شود.

فرض کنید کل اقتصاد یک کشور فقط از دو شرکت تولیدی «الف» و «ب» تشکیل شده است. در سال جاری:

● مجموع ارزش تولیدات شرکت «الف» = ۱۰۸۰ میلیون تومان

● مجموع ارزش تولیدات شرکت «ب» = ۷۲۰ میلیون تومان

– تولید ناخالص داخلی اسمی کشور در سال جاری چه قدر است؟

– اگر سهم هر شرکت از GDP ثابت و برابر با نسبت تولیدات همین سال باشد و اقتصاد از سال قبل تا امسال ۲۰

درصد رشد کرده باشد، ارزش اسمی تولیدات هر شرکت در سال قبل کدام است؟

(۱) GDP سال جاری = ۱۸۰۰ میلیون تومان / تولید سال قبل: الف = ۸۵۰ / ب = ۶۵۰ میلیون تومان

(۲) GDP سال جاری = ۱۸۰۰ میلیون تومان / تولید سال قبل: الف = ۹۰۰ / ب = ۶۰۰ میلیون تومان

(۳) GDP سال جاری = ۱۵۰۰ میلیون تومان / تولید سال قبل: الف = ۹۰۰ / ب = ۶۰۰ میلیون تومان

(۴) GDP سال جاری = ۱۸۰۰ میلیون تومان / تولید سال قبل: الف = ۱۰۰۰ / ب = ۵۰۰ میلیون تومان

پاسخ: گزینه ۲

زیرمبحث: درس ۱۱

پاسخ خیلی تشریحی ✓

ارزش تولیدات سال جاری شرکت دوم + ارزش تولیدات سال جاری شرکت اول = تولید ناخالص داخلی اسمی کشور برای سال جاری

میلیون تومان $1,800 = 1,080 + 720 =$ تولید ناخالص داخلی اسمی کشور برای سال جاری

$100 \times \frac{\text{تولید ناخالص داخلی سال قبل} - \text{تولید ناخالص داخلی سال جاری}}{\text{تولید ناخالص داخلی سال قبل}} =$ نرخ رشد تولید

$$20 = \frac{1800 - X}{X} \times 100 \Rightarrow \frac{20}{100} = \frac{1800 - X}{X} \Rightarrow 0.2 = \frac{1800 - X}{X}$$

$$\Rightarrow 0.2X = 1800 - X \Rightarrow 1.2X = 1800 \Rightarrow X = \frac{1800}{1.2} = 1500 \text{ میلیون تومان}$$

$$\text{سهم تولید شرکت «الف» در تولید ناخالص داخلی کشور} = \frac{1080}{1800} = \frac{3}{5}$$

$$\text{سهم تولید شرکت «ب» در تولید ناخالص داخلی کشور} = \frac{720}{1800} = \frac{2}{5}$$

$$\Rightarrow \text{میلیون تومان } 900 = \frac{3}{5} \times 1500 = \text{ارزش اسمی تولیدات شرکت «الف» در سال قبل}$$

$$\Rightarrow \text{میلیون تومان } 600 = \frac{2}{5} \times 1500 = \text{ارزش اسمی تولیدات شرکت «ب» در سال قبل}$$

فرض کنید کل اقتصاد کشور ما از دو شرکت تولیدی بزرگ تشکیل شده باشد. مجموع ارزش تولیدات سال جاری

شرکت اول برابر با یک میلیارد تومان و مجموع ارزش تولیدات سال جاری شرکت دوم، برابر با ۵۰۰ میلیون تومان

است. با توجه به این دو فرض به سؤالات زیر پاسخ دهید: (اقتصاد - تمرین ۱ برای تفکر و تمرین صفحه ۱۲۸ کتاب درسی)

● تولید ناخالص داخلی اسمی کشور، برای سال جاری چه قدر است؟

● اگر سهم هر کدام از شرکتها در تولید ناخالص داخلی ثابت و مطابق با نسبت تولیدات آنها برای سال جاری باشد

و نیز اگر اقتصاد کشور از سال قبل تا امسال ده درصد رشد داشته باشد، ارزش اسمی تولیدات هر دو شرکت را برای

سال قبل، محاسبه کنید.

در میان گزینه‌های زیر، کدام مورد صرفاً رشد اقتصادی را نشان می‌دهد و نه پیشرفت اقتصادی کشور؟

- ۱) افزایش تولیدات کارکنان هر دو بخش کالا و خدمات در داخل کشور
- ۲) نزدیک شدن درآمد دهک دهم به دهک اول درآمدی
- ۳) افزایش طول عمر زنان و مردان در کشور
- ۴) افزایش دسترسی به آب آشامیدنی و مراکز بهداشت در روستاها

پاسخ: گزینه ۱

زیرمبحث: درس ۱۱

درسی Box

تفاوت بین رشد و پیشرفت:

رشد، به معنای افزایش تولید است و به صورت کمی اندازه‌گیری می‌شود. این افزایش تولید می‌تواند در قالب افزایش تولید ناخالص داخلی (GDP) یا درآمد سرانه باشد. در رشد اقتصادی، معمولاً شاخص‌هایی مانند افزایش تولید کالاها و خدمات در نظر گرفته می‌شود. پیشرفت به معنای بهبود در ابعاد مختلف جامعه است و تنها محدود به رشد اقتصادی نمی‌شود. پیشرفت شامل عدالت اجتماعی، توزیع مناسب ثروت، ارتقای سطح زندگی، بهبود شرایط بهداشتی و آموزشی و توسعه فرهنگی است؛ بنابراین پیشرفت یک مفهوم جامع است که رشد اقتصادی تنها بخشی از آن را تشکیل می‌دهد.

شاخص‌های رشد اقتصادی:

- ۱) تولید ناخالص داخلی (GDP): این شاخص نشان‌دهنده میزان کالاها و خدمات نهایی تولیدشده در یک کشور در طول یک سال است و به طور مستقیم به اندازه‌گیری رشد تولید در کشور کمک می‌کند.
- ۲) درآمد سرانه: این شاخص با تقسیم درآمد داخلی کشور بر جمعیت آن، درآمد متوسط هر فرد را نشان می‌دهد و برای ارزیابی وضعیت اقتصادی به کار می‌رود.
- ۳) نرخ رشد اقتصادی: از این شاخص برای محاسبه میزان افزایش تولید در یک سال نسبت به سال قبل استفاده می‌شود و به طور کلی وضعیت رشد اقتصادی را نشان می‌دهد.

شاخص‌های پیشرفت:

- ۱) شاخص توسعه انسانی (HDI): این شاخص ترکیبی از مؤلفه‌هایی مانند میزان امید به زندگی در بدو تولد، میانگین سال‌های تحصیل و سرانه درآمد ناخالص ملی است که برای اندازه‌گیری پیشرفت یک کشور از نظر اجتماعی و اقتصادی استفاده می‌شود.
- ۲) توزیع درآمد (شاخص دهک‌ها): این شاخص نشان می‌دهد که ثروت و درآمد در میان افراد جامعه چه‌طور توزیع شده است. اگر تفاوت بین دهک‌های مختلف زیاد باشد، نشان‌دهنده نابرابری در توزیع درآمد است.
- ۳) آموزش و تحصیلات: میزان تحصیلات و دسترسی به آموزش یکی دیگر از شاخص‌های پیشرفت است که به بهبود کیفیت زندگی و بالارفتن سطح سواد افراد جامعه کمک می‌کند.
- ۴) بهداشت و دسترسی به خدمات اساسی: شاخص‌هایی مانند میزان دسترسی به آب آشامیدنی سالم، سطح بهداشت عمومی و کیفیت خدمات درمانی نیز جزء مهمی از پیشرفت به حساب می‌آیند.

نتیجه رشد اقتصادی به معنای افزایش تولید و درآمد است که به طور عمده با شاخص‌های کمی مانند GDP اندازه‌گیری می‌شود، اما پیشرفت به ابعاد دیگری از جمله عدالت اجتماعی، بهبود کیفیت زندگی و توزیع عادلانه ثروت مربوط می‌شود. برای ارزیابی پیشرفت یک کشور باید علاوه بر رشد اقتصادی، به شاخص‌هایی مانند شاخص توسعه انسانی، نابرابری درآمدی و دسترسی به خدمات اجتماعی توجه کرد.

پاسخ خیلی تشریحی ✓

بررسی گزینه‌ها:

- گزینه (۱): افزایش تولیدات کارکنان هر دو بخش کالا و خدمات در داخل کشور
- این دقیقاً تعریف رشد اقتصادی است: افزایش تولید در یک دوره نسبت به دوره قبل.
 - این گزینه فقط جنبه کمی دارد (بیشترشدن تولید) و لزوماً چیزی از عدالت یا کیفیت زندگی نمی‌گوید. بنابراین این گزینه بیانگر رشد اقتصادی است.
- گزینه (۲): نزدیک شدن درآمد دهک دهم به دهک اول درآمدی
- این یعنی کاهش فاصله طبقاتی و توزیع عادلانه‌تر درآمد.
 - عدالت در توزیع ثروت از ابعاد پیشرفت اقتصادی است.
- پس این رشد نیست، بلکه پیشرفت است.
- گزینه (۳): افزایش طول عمر زنان و مردان در کشور
- این بهبود بهداشت عمومی و کیفیت زندگی را نشان می‌دهد.
 - جزء مولفه‌هایی است که در شاخص توسعه انسانی منعکس می‌شود و بنابراین نشانه‌ای از پیشرفت اقتصادی است.
- گزینه (۴): افزایش دسترسی به آب آشامیدنی و مراکز بهداشت در روستاها
- این هم بهبود در کیفیت زندگی و خدمات عمومی است.
 - نشانه‌ای از پیشرفت اقتصادی (بعد کیفی)

آزمون

کارنامه رتبه‌های بهرتر

رتبه‌های ا تا ۳۰۰۰

جزوه

فیلم

مشاوره

www.
arefonline.ir

مرکز مشاوره عارف

